

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ALANYA İLÇESİNDEKİ TURİZM FAALİYETLERİNİN PEYZAJIN
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ AÇISINDAN İRDELENMESİ**

Cennet TEKİN

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

**ANKARA
2014**

Her hakkı saklıdır

TEZ ONAYI

Cennet TEKİN tarafından hazırlanan “**Alanya İlçesindeki Turizm Faaliyetlerinin Peyzajın Sürdürülebilirliği Açısından İrdelenmesi**” adlı tez çalışması 26/12/2014 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman :Prof. Dr. Nevin AKPINAR

Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Jüri Üyeleri :

Başkan :Prof. Dr. Nevin AKPINAR

Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Üye :Prof. Dr. Nilgöl KARADENİZ

Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Üye :Yrd. Doç. Dr. Ayşe ÖZDEMİR

Pamukkale Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Prof. Dr. İbrahim DEMİR

Enstitü Müdürü

ETİK

Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez içindeki bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, bilgilerin üretilmesi aşamasında bilimsel etiğe uygun davrandığımı, yararlandığım bütün kaynakları atıf yaparak belirttiğimi beyan ederim.

26/12/2014

Cennet TEKİN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

ALANYA İLÇESİNDEKİ TURİZM FAALİYETLERİNİN PEYZAJIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ AÇISINDAN İRDELENMESİ

Cennet TEKİN

Ankara Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Nevin AKPINAR

Bu çalışma, Alanya ilçesi örneğinde turizm sektörü ile peyzaj değerleri arasındaki etkileşimin sürdürülebilirlik kavramı çerçevesinde irdelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Akdeniz Bölgesi’nde Antalya ilinin turizm potansiyelinin büyük bir kısmına sahip olan Alanya ilçesi araştırma alanı olarak seçilmiştir. Turizm sektörünün İlçe’de varlığını sürdürmesi, gelişmesi ve aynı zamanda turizme kaynak oluşturan peyzaj değerlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için; turizmin bölgede yarattığı olumlu ve olumsuz gelişme ve uygulamaların irdelenmesi, mevcut ve olası sorunlara yönelik çözüm önerilerinin oluşturulması tezin genel çerçevesini oluşturmaktadır. Çalışmanın yöntemi; alana ve konuya ilişkin literatür çalışması ve gözlemler ile paydaşlara uygulanan anket ve yüz yüze görüşmelerden elde edilen bulguların ilişkilendirilerek tez hipotezlerinin test edilmesine dayanmaktadır. Çalışmada üç farklı paydaş grubuna 292 anket uygulanmış; yüz yüze görüşmelerde ise 50 konaklama işletmecisi ile görüşülerek, anketler istatistiki olarak değerlendirilmiş, frekans dağılımları ve aritmetik ortalama üzerinden yorumlanmıştır.

Bu çalışmada, öncelikle Alanya ilçesinin doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri, turizme kaynak oluşturan doğal ve kültürel peyzajlar ve özellikleri ortaya konulmuştur. Anketler ve yüz yüze görüşmelerden elde edilen bulgular değerlendirilmiş, genel değerlendirme çerçevesinde ise; elde edilen tüm bulgular sürdürülebilir turizm bileşenleri kapsamında irdelenmiştir. Yapılan çalışmada araştırma alanındaki turizm faaliyetlerinin çevresel-ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel olumsuz etkilerinin, turizmin yöreye kazandırdığı olumlu etkilerden baskın olduğu ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgular kapsamında; olumlu ve olumsuz etkiler, araştırma kapsamında ortaya konulan hipotezler doğrultusunda değerlendirilmiş ve araştırma alanında peyzajın sürdürülebilirliğinin yeterince sağlanamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak, peyzajın sürdürülebilirliğini etkileyen olumlu ve olumsuz karar, uygulama ve yaklaşımları “dengeleyici” çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

Aralık 2014, 210 sayfa

Anahtar Kelimeler: turizm, sürdürülebilir peyzaj, Alanya

ABSTRACT

Master Thesis

EVALUATION OF THE TOURISM ACTIVITIES IN ALANYA DISTRICT IN THE CONTEXT OF LANDSCAPE SUSTAINABILITY

Cennet TEKİN

Ankara University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Nevin AKPINAR

The goal of the study is to examine the interactions between tourism sector and landscape values within the framework of sustainability concept.

The research area is Alanya county which is located in the Mediterranean Region. Alanya has the biggest share in tourism potential of Antalya province. The scope of the thesis is; to examine positive and negative processes and implementations and putting forward suggestions for the solutions of existing and predicted problems in order to sustain and improve the tourism sector and to ensure the sustainability of landscape values which are vitally important for ensuring life quality and sustaining landscape values which are fundamental to tourism sector. The method of this study is based on testing hypotheses by integrating findings of literature review related to the study area and the subject with face to face interviews and surveys that are conducted with stakeholders. In the study, 292 questionnaires were conducted to three different stakeholder groups, and fifty managers were interviewed face to face.

As the result of the study, the adverse effects of the tourism activities on environmental-ecological, socio-cultural and economical structure were stated considerably much than the benefits gained by tourism activities. In the context of the findings; positive and negative impacts are evaluated in accordance with the hypotheses and it is concluded that the sustainability of the landscape is not sufficiently ensured. Finally recommendations were introduced to balance the negative and positive decisions, applications and approaches which effect the sustainability of the landscape.

December 2014, 210 pages

Key Words: tourism, sustainable landscape, Alanya

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın her aşamasında, değerli birikim ve deneyimlerini benimle paylaşan, tezin daha nitelikli olması için emek sarfeden ve yön veren saygıdeğer danışmanım Prof. Dr. Nevin AKPINAR'a (Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı) sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Akademik hayatım boyunca fikir ve görüşlerini benimle paylaşan jüri üyelerim Prof. Dr. Nilgöl KARADENİZ (Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı) ve Yrd Doç. Dr. Ayşe ÖZDEMİR'e (Pamukkale Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı), lisans ve yüksek lisans hayatım boyunca her zaman desteğini gördüğüm Yrd. Doç. Dr. Ömer Lütfü ÇORBACI'ya (Karabük Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı),

Ayrıca, bu süreçte her türlü desteğini gördüğüm çalışma arkadaşım Arş. Gör. Ecem BAKİ'ye, haritaların hazırlanması aşamasında yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Duygu DOĞAN'a ve Hamdi Volkan GÖKMEN'e,

Beni yetiştiren, hayatımın her anında bana destek olan ve her zaman inanan anneme, babama,

Son olarak; hayatımın her anında beni destekleyen ve çalışmalarım sırasında beni motive eden nişanlım Salih Suphi CÜRE'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Cennet TEKİN

Ankara, Aralık 2014

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	
ETİK	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	iv
KISALTMALAR DİZİNİ	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	x
1. GİRİŞ.....	1
2. KURAMSAL TEMELLER.....	8
2.1 Turizm Kavramı ve Gelişimi	8
2.2 Turizmin Etkileri	9
2.2.1 Turizmin çevresel-ekolojik etkileri.....	10
2.2.2 Turizmin ekonomik etkileri.....	13
2.2.3 Turizmin sosyo-kültürel etkileri	15
2.3 Sürdürülebilirlik, Kalkınma ve Turizm İlişkisi	17
2.3.1 Sürdürülebilir turizmin hedefleri ve bileşenleri.....	19
2.3.2 Sürdürülebilir turizm araçları	26
2.4 Sürdürülebilir Peyzajlar / Peyzajın Sürdürülebilirliği ve Turizm İlişkisi.....	32
2.5 Sürdürülebilir Turizm Projelerinin Gelişimi ve Genel Politikalar	36
2.5.1 Dünyada sürdürülebilir turizm uygulamalarından bazı örnekler	39
2.5.2 Türkiye’de sürdürülebilir turizm projelerinden bazı örnekler	42
2.5.3 Sürdürülebilir turizm kapsamında eko-etiketleme uygulamaları.....	42
3. MATERYAL ve YÖNTEM.....	46
3.1 Materyal.....	46
3.2 Araştırma Alanının Peyzaj Bileşenleri.....	47
3.2.1 Doğal peyzaj bileşenleri	47
3.2.2 Kültürel peyzaj bileşenleri.....	66
3.2.3 Araştırma alanında turizmin ve turistik altyapının gelişim süreci	76
3.3 Yöntem.....	79
4. BULGULAR ve TARTIŞMA	85
4.1 Turizme Kaynak Oluşturan Doğal ve Kültürel Peyzajlar ve Özellikleri	85
4.2 Anketler ve Yüz Yüze Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular ve Değerlendirme	123
4.2.1 Yerli halka uygulanan anketlerden elde edilen bulgular ve değerlendirme	123
4.2.2 Yerli turiste uygulanan anketlerden elde edilen bulgular ve değerlendirme	135
4.2.3 Yabancı turiste uygulanan anketlerden elde edilen bulgular ve değerlendirme	146
4.2.4 Yüz yüze görüşmelerden elde edilen bulgular ve değerlendirme	159

4.3 Genel Değerlendirme	163
5. SONUÇ	177
5.1 Öneriler	180
KAYNAKLAR	186
EKLER.....	192
EK 1 Yerli Halk Anket Formu.....	193
EK 2 Yerli Turist Anket Formu	198
EK 3 Yabancı Turist Anket Formu	202
EK 4 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi Ve Kentsel Sit Alanındaki Sivil Mimarlık Örnekleri	206
EK 5 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi Ve Kentsel Sit Alanındaki Harabe Yapılar Listesi.....	207
EK 6 Alanya’da Gerçekleştirilen Sportif Faaliyetler	208
ÖZGEÇMİŞ.....	210

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
ALTİD	Alanya Turizm İşletmecileri Derneği
ALTSO	Alanya Ticaret ve Sanayi Odası
ATAK	Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı Kıyı Yönetimi Projesi
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜROFED	Türkiye Otelciler Federasyonu
TÜSİAD	Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
UNEP	United Nations Environment Programme (Birleşmiş Milletler Çevre Programı)
WTO	World Tourism Organization (Dünya Turizm Örgütü)
YHGS	Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1 Turizmin etkileri	10
Şekil 2.2 Sürdürülebilir turizmin on iki hedefi ile sürdürülebilir kalkınmanın üç ayağı arasındaki ilişki	21
Şekil 2.3 Turistik merkez yaşam eğrisi modeli	29
Şekil 3.1 Alanya'nın Türkiye'deki konumu	48
Şekil 3.2 Araştırma alanı sınırı (İlçe sınırı)	49
Şekil 3.3 Araştırma alanının yükseklik grupları haritası.....	51
Şekil 3.4 Araştırma alanının eğim grupları haritası	52
Şekil 3.5 Araştırma alanının bakı özellikleri haritası.....	54
Şekil 3.6 Alanya Yarımadası'ndan bir görünüm.....	56
Şekil 3.7 Araştırma alanının hidrolojik yapı haritası	57
Şekil 3.8 Araştırma alanının büyük toprak grupları haritası	59
Şekil 3.9 Araştırma alanının arazi kullanım yetenek sınıfları haritası	60
Şekil 3.10 Araştırma alanının arazi örtüsü	61
Şekil 3.11 Alanya Yarımadası'nda bulunan geleneksel Alanya evleri	76
Şekil 3.12 Yöntem akış şeması	80
Şekil 4.1 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit Alanı	86
Şekil 4.2 İç Kale'den bir görünüm	87
Şekil 4.3 Alanya Kalesi'ndeki anıtsal yapılardan bazı görünümeler	92
Şekil 4.4 Araştırma alanındaki arkeolojik sit konumları	93
Şekil 4.5 Araştırma alanının turizme kaynak oluşturan doğal peyzaj değerleri	101
Şekil 4.6 Damlatış Plajı	103
Şekil 4.7 Kleopatra Plajı'na genel bakış	104
Şekil 4.8 Ulaş Plajı.....	105
Şekil 4.9 Fuğla Plajı	105
Şekil 4.10 İncekum Plajı'nda bulunan koy	106
Şekil 4.11 İncekum Plajı	106
Şekil 4.12 Portakal Plajı.....	107
Şekil 4.13 Mahmutlar Plajı	108
Şekil 4.14 Damlatış Mağarası	109
Şekil 4.15 Dim Mağarası.....	110
Şekil 4.16 Gedevet Yaylası	112
Şekil 4.17 Alara Çayı kenarında bulunan turistik işletmelerden bir görünüm.....	115
Şekil 4.18 Dim Çayı'nda yer alan piknik alanlarından bir görünüm	116
Şekil 4.19 Sapadere Kanyonu ve şelale	117
Şekil 4.20 Dim Çayı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ve avlaklar.....	119
Şekil 4.21 İncekum Plajı'ndan bir görünüm	121
Şekil 4.22 İncekum Tabiat Parkında bulunan kamp alanı.....	121
Şekil 4.23 Alanya'nın kuzey yamaçlarında artan yapılaşma	165

Şekil 4.24 Alanya ilçe merkezindeki yoğun yapılaşma	166
Şekil 4.25 Fuğla Plajı'ndaki yoğun yapılaşma.....	169
Şekil 4.26 İncekum Plajı'ndaki yoğun yapılaşma.....	170
Şekil 4.27 Gedevet Yaylası'nda yoğun yapılaşmadan bir görünüm	170

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1 Sürdürülebilir turizm araçları ve ölçme değerlendirme teknikleri.....	27
Çizelge 3.1 2000-2013 yılları arası ortalama sıcaklık istatistikleri	62
Çizelge 3.2 2000-2012 yılları arası Alanya ortalama yağış istatistikleri	63
Çizelge 3.3 Alanya Kalesi ve çevresindeki endemik türlerin tehlike sınıflarına göre dağılımı	65
Çizelge 3.4 Yıllara göre Alanya'nın nüfus sayım sonuçları).....	69
Çizelge 3.5 Alanya'da tarım arazilerinin yıllara göre dağılımı.....	71
Çizelge 3.6 Alanya'da örtülü tarım alanlarının yıllara göre değişimi.....	72
Çizelge 3.7 Alanya'nın 2002-2012 yılları arası turizmden elde ettiği tahmini turizm gelirleri.....	74
Çizelge 3.8 Alanya'da hizmet veren Bakanlık işletme belgeli konaklama tesisleri.....	78
Çizelge 3.9 Alanya'da hizmet veren Bakanlık yatırım belgeli konaklama tesisleri.....	78
Çizelge 3.10 Alanya'da hizmet veren Belediye işletme belgeli tesisler.....	79
Çizelge 3.11 Öncelik sırasına göre kullanılan puanlandırmalar	84
Çizelge 4.1 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit Alanı'ndaki anıtsal yapılar	88
Çizelge 4.2 Alanya Kalesi I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın dışında yer alan arkeolojik sit alanları	94
Çizelge 4.3 Alanya Kalesi I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın dışında yer alan anıtsal yapılar	97
Çizelge 4.4 Alanya ilçesinde yer alan mavi bayrak ödüllü plajlar.....	102
Çizelge 4.5 Katılımcıların demografik özellikleri ve dağılımları	123
Çizelge 4.6 Turizmin ekonomik boyutu ve etkileri	125
Çizelge 4.7 Turizmin sosyo-kültürel boyutu ve etkileri.....	127
Çizelge 4.8 Turizmin fiziksel çevre-ekolojik yapı ile etkileşimi	129
Çizelge 4.9 Katılımcıların demografik özellikleri ve dağılımları	135
Çizelge 4.10 Katılımcıların Alanya ziyareti (tatili) ile ilgili mevcut durumları	137
Çizelge 4.11 Tatil için Alanya'yı tercih etme nedeni	138
Çizelge 4.12 Tatil için Alanya'yı tercih etme nedeninin ağırlıklı puan dağılımı	138
Çizelge 4.13 Doğal ve kültürel değerlere olan ilgiler ve etkinliklere katılım durumları.....	139
Çizelge 4.14 Alanya'da öne çıkan değerler	140
Çizelge 4.15 Alanya'da öne çıkan değerlerin ağırlıklı puan dağılımı	141
Çizelge 4.16 Yerli turistleri Alanya'da en çok memnun eden hususlar.....	142
Çizelge 4.17 Yerli turisti Alanya'da en çok memnun eden hususların ağırlıklı puan dağılımı	143
Çizelge 4.18 Yerli halkın değerlendirilmesi	143
Çizelge 4.19 Alanya'daki altyapıya ait eksiklikler	144
Çizelge 4.20 Doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler.....	144

Çizelge 4.21 Alanya'daki altyapıya ait eksikliklerin ağırlıklı puan dağılımı	145
Çizelge 4.22 Doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemlerin ağırlıklı puan dağılımı	145
Çizelge 4.23 Sahil şeridinde gözlemlenen olumsuz gelişmeler	146
Çizelge 4.24 Katılımcıların demografik dağılımları	147
Çizelge 4.25 Katılımcıların Alanya ziyareti ile ilgili mevcut durumları	148
Çizelge 4.26 Tatil için Alanya'yı tercih etme nedeni	149
Çizelge 4.27 Tatil için Alanya'yı tercih etme nedeninin ağırlıklı puan dağılımı	150
Çizelge 4.28 Turistlerin doğal ve kültürel değerlere olan ilgileri ve etkinliklere katılım durumları	151
Çizelge 4.29 Alanya'da turizm açısından öne çıkan değerler	152
Çizelge 4.30 Alanya'da turizm açısından öne çıkan değerlerin ağırlıklı puan dağılımı	152
Çizelge 4.31 Yabancı turistleri Alanya'da en çok memnun eden hususlar.....	153
Çizelge 4.32 Yabancı turistleri Alanya'da en çok memnun eden hususların ağırlıklı puan dağılımı	153
Çizelge 4.33 Yerli halkın değerlendirilmesi	154
Çizelge 4.34 Alanya'daki altyapıya ait eksiklikler	155
Çizelge 4.35 Doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler.....	155
Çizelge 4.36 Alanya'daki altyapıya ait eksikliklerin ağırlıklı puan dağılımı	156
Çizelge 4.37 Doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemlerin ağırlıklı dağılımı	156
Çizelge 4.38 Sahil şeridinde gözlemlenen olumsuz gelişmeler	157

1. GİRİŞ

Teknolojide yaşanan gelişmeler, toplumların eğitim ve gelir düzeyinin artması, ulaşımın kolaylaşması, iletişim olanaklarının gelişmesi ve çalışmadan geriye kalan zamanların artması, farklı kültürleri tanıma arzusu, kent yaşamının getirdiği stres ve onunla doğru orantılı olarak oluşan psikolojik ve fizyolojik sıkıntılar gibi etkenler bireyi ve toplumu seyahate diğer bir ifade ile kendilerini yenileme ve farklı çevrelerde dinlenme isteğine yöneltmiş ve bu durum turizm olgusunun gelişmesinin ve güçlenmesinin temel nedenlerini oluşturmuştur.

Toplumların, diğer temel sektörlerde olduğu gibi turizm sektöründe de kaynakları hiç bitmeyecekmiş gibi bilinçsizce kullanmaları, turizme kaynak oluşturan değerleri yok olma tehlikesiyle karşı karşıya getirmiştir. Bu bağlamda; kaynakların devamlılığını sağlayabilmek amacıyla sürdürülebilirlik kavramının turizme yansımaları da kaçınılmazdır.

Peyzajı oluşturan elemanların turizm için de bir kaynak oluşturmalarının yanı sıra, seyahat edilecek yer seçiminde doğal, kültürel ve görsel peyzaj değeri yüksek alanların öncelikli olarak tercih edilmesi, sürdürülebilir ve akılcı planlama çalışmaları yapılmadığında / yapılamadığında turizm faaliyetlerinin peyzaj değerleri ya da kaynakları üzerine olumsuz etkilerde bulunmasından dolayı, peyzaj ve turizm faaliyetlerinin karşılıklı etkileşiminin kontrol edilmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Problem İfadesi

Başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere, birçok ülkede turizm faaliyetlerini sürdürülebilir bir anlayışla yönlendirecek bir turizm politikasının uygulamaya konulamaması ve turizmin ekonomik getirisinin ön planda tutulması nedeniyle çevre-peyzaj korumanın yeterince gerçekleştirilememesi turizm faaliyetlerinin etkin bir şekilde yer aldığı bölgelerde öncelikle ele alınması gereken bir sorunsaldır. Turizm

yatırımlarının teşvik sürecinde ekolojik değerlerin ön plana çıkarılmaması, ekolojik, ekonomik, fiziksel ve sosyal taşıma kapasitesi hesaplanmadan ve gerekli önlemler alınmadan turizm gelişim planlarının hazırlanması, merkezi plan kararlarının yerele yansımaması, yerel kararların ve önlemlerin yetersiz kalması Türkiye geneli için olduğu gibi çalışma alanı olarak seçilen Antalya ili Alanya ilçesi için de önemli bir sorunsaldır. Ayrıca; turizm sektörü ile ön plana çıkan tüm yörelerde olduğu gibi Alanya ilçesinde de yerel ekonominin diğer sektörlerle desteklenmemesi ve alternatif istihdam alanlarının yaratılmaması nedeniyle toplumun belirli bir kesiminin sosyo-ekonomik dayanağının salt turizm olması, sosyo-kültürel boyutta sürdürülebilirlik kavramının ve uygulamalarının benimsenmesindeki belirsizlikler de çalışma alanında gündeme getirilmesi gereken bir sorunsaldır.

Amaç – Hedef - Gerekçe

Çalışmada, turizm sektörünün İlçe’de varlığını sürdürmesi ve gelişmesi, yaşam kalitesi bağlamında büyük önem taşıyan ve aynı zamanda turizme de kaynak oluşturan peyzaj değerlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için; olumlu ve olumsuz gelişme ve uygulamaların irdelenmesi, mevcut ve olası sorunlara yönelik çözüm önerilerinin oluşturulması ve araştırma kapsamında elde edilen bulguların ve değerlendirmelerin teorik çalışmalara destek vermesi, araştırma önerilerinin ileride yapılacak çalışmalara ışık tutması, merkezi ve yerel karar vericilere yön vermesi, İlçe turizm sektörüne ve peyzajın sürdürülebilirliğine katkıda bulunacak disiplinlerin vizyon oluşturma sürecine katkı sunması amaçlanmıştır.

- İlçe’nin sahip olduğu doğal ve kültürel değerler sayesinde her yıl yerli ve yabancı binlerce turiste ev sahipliği yapması,
- Deniz-kum-güneş üçlüsüne dayalı kitle turizmi hareketlerinin başladığı en eski yörelerden biri olması,

- Sahip olduğu doğal ve kültürel değeri yitirdiği takdirde kendi geleceğini tehlikeye sokacağı gerçeği;

bölgenin turizme kaynak oluşturan değeriinin sürdürülebilir bir şekilde gelecek kuşaklara taşınması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu gereklilik Alanya ilçesinin araştırma alanı olarak seçilmesinde en önemli etken olmuştur.

Alanya’da turizm konusunda yapılan çalışmalarda da Alanya’daki turizm sektörünün mevcut durumu, sorunları ve çözümleri farklı yön ve boyutlarıyla gündeme getirilmiştir; Özkan (2005), Alanya’da turizm gelişimi nedeniyle kentin yaşadığı sorunlar, kentsel yapılaşmadaki sorunlar, kıyı ve deniz kullanımındaki problemler ve ulaşım sistemindeki problemleri belirlemeye çalışmıştır. Akış (2007) Alanya’da görülen turizm faaliyetlerinin sahanın ekonomisine etkisini ortaya koymuş ve Alanya’da turizmin gerek bölgenin gerekse Türkiye’nin turizmde çok ciddi bir yeri olduğu sonucuna ulaşmıştır. Doğan vd. (2010), Alanya’ya gelen turist profilini ortaya koymuşlar ve geldikleri bölge ya da ülkelere göre turistlerin tatil süreleri, konaklama tercihleri, Alanya’yı tercih etmelerinde etkili olan unsurların farklılıklar gösterebildiği sonucuna ulaşmışlardır. Baltacı (2011), Alanya’dan konut satın alarak buraya yerleşmiş veya tatillerinin büyük bölümünü satın aldıkları bu konutlarda geçiren yabancıların kentin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısına olan etkileri üzerinde durmuş, yerel halkın söz konusu bu etkilere yönelik tutumlarını belirlemeye çalışmıştır. Çalışkan (2011), sürdürülebilir turizm gelişimi çerçevesinde Alanya’daki turizm gelişimini farklı boyutlarda değerlendirmek için ve bu gelişimin nesillerarası süreci nasıl etkilediği noktasında paydaşların algısını ölçmüş ve mevcut turizm yapısı üzerinden gelecek yönlü bir yaklaşım ortaya koymuştur. Kocaman (2012) ise, Alanya bölgesinin sahip olduğu turizm kaynakları ve faaliyetlerinin mevcut durumu ile bu kaynak ve faaliyetlerin kitle turizmi destinasyonlarının marka kimliği üzerindeki etkisi arasındaki ilişkiler incelenmiş ve marka kimliğine etki eden faktörlerin tamamının marka imajı üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir etki olduğu tespit edilmiştir. Özdemir Göret (2013), şehir varlıklarının şehir pazarlamasındaki önemini ortaya koymak amacıyla uygulama destinasyonu olarak Alanya’yı seçmiş ve bölgenin kendine özgü turistik çekiciliklerini

ön plana çıkartarak, uluslararası turizmin rekabet ortamında yaratacağı avantajları tespit etmiştir.

Literatürde Alanya ilçesi ile ilgili yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde İlçe'nin sahip olduğu doğal-kültürel ve görsel peyzajlar ile İlçe'deki turizm faaliyetlerini sürdürülebilirlik kavramı bağlamında paydaş görüşlerini de dikkate alarak değerlendiren bir çalışmaya gereksinim duyulmuştur.

Bu araştırmada öncelikle alanın doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri ve Alanya'da turizme kaynak oluşturan doğal ve kültürel peyzajlar ve özellikleri ortaya konulmuş; özellikle doğal peyzaj özellikleriyle ön plana çıkan ve bu sayede turistlerin tercih ettiği bir bölge olan Alanya'daki paydaş gruplarından; turistlerin, yerli halkın, yetkili ve uzmanların görüşlerinin farklı yöntemlerle belirlenmesi ve turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir turizme uygunluğunun yanı sıra peyzajın sürdürülebilirliğine etkilerinin de değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Çalışma bu yaklaşım ve çerçevesi ile de önem taşımaktadır. Ayrıca; araştırma kapsamında elde edilen bulguların ve değerlendirmelerin teorik çalışmalara destek vermesi, araştırma önerilerinin ileride yapılacak çalışmalara ışık tutması, merkezi ve yerel karar vericilere yön vermesi, ilçe turizm sektörüne ve peyzajın sürdürülebilirliğine katkıda bulunacak disiplinlerin vizyon oluşturma sürecine katkı sunması gibi amaçları da dikkate alındığında; tezin, potansiyel hedef kitleler açısından önem taşıyacağı da ifade edilebilir.

Hipotezler

Bir ekonomik sektör (turizm) ile bir peyzajı oluşturan, betimleyen ve aynı zamanda bir turizm kaynağı olan elemanlar arasındaki karşılıklı etkileşim ve ilişkiyi yorumlayabilmek için önceki çalışmalardan yararlanılmış ve paydaş bileşenleri değişken olarak değerlendirilmiştir.

Bu çerçevede; kuramsal çerçevenin vurguladığı ilişkilere dayanılarak, Alanya ilçesine ilişkin gözlemlerin desteği ile araştırmaya yönelik hipotezler geliştirilmeye çalışılmıştır.

Araştırma alanı sahip olduğu doğal ve kültürel peyzajlar ve diğer turizm değerleri nedeni ile tezin hipotezlerini test etme olanağı sunmaktadır. Tez kapsamında belirlenen sorunsalların da dikkate alınmasıyla hazırlanan tezin hipotezleri aşağıda verilmiştir:

Birinci hipotez: Hatalı turizm plan kararlarından ve uygulamalarından kaynaklanan, İlçe'nin doğal ve kültürel yapısına zarar verecek faaliyetlere yönelik önlemler alınmazsa Alanya'nın doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin sürdürülebilirliği sağlanamaz.

İkinci hipotez: Peyzaj değerlerinin sürdürülebilirliği sağlanamadığında turizm sektörünün sürdürülebilirliği de sağlanamaz.

Üçüncü hipotez: Sosyo-ekonomik sürdürülebilirlik bağlamında; turizm Alanya'nın en önemli geçim kaynağını oluşturmaktadır ve turizm sektörünün zarar görmesi ya da güç kaybetmesi yörede ekonomik ve sosyal sorunlara neden olur.

Dördüncü hipotez: Turizm sektörünün paydaşları (yerel halk, yerli ve yabancı turist, turizm sektöründe çalışan yetkililer ve uzmanlar ile bazı sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri) sürdürülebilir turizm ve peyzaj değerlerinin korunması konusunda yeterli bilgi ve bilince sahip değildir.

Sınırlamalar-Sınırlılıklar

Çalışma kapsamında Alanya'da turizmin; çevresel-ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel çevre üzerine etkileri ve bölgenin sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj değerleri nedeniyle ortaya çıkan turizm faaliyet tipleri sürdürülebilirlik bileşenleri kapsamında incelenmiştir. Bununla birlikte; araştırmaya konu olan ve değişken olarak alınan paydaşlar; yerli halk, yerli ve yabancı turist, çeşitli işletmeler ve kurumlarda çalışan yetkililer ve uzmanlar ile bazı sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile sınırlı tutulmuştur. Ayrıca; çalışmanın amacı ve kapsamı dikkate alınarak anketlerin istatistiki değerlendirmesi aşamasında sonuçların salt frekans dağılımı üzerinden sunulması ve değerlendirilmesi uygun görülerek bir sınırlama getirilmiştir.

Anket çalışması kapsamında Alanya'yı ziyaret eden yerli turist sayısını belirlemek için net bir kaynağa ulaşamamıştır. Alanya Ticaret ve Sanayi Odası Basın ve Halkla İlişkiler Müdürü Necati ŞATANA ile yapılan görüşmede, Alanya'yı ziyaret eden yerli turist sayısını belirlemek için, Antalya'ya gelen yerli turist sayısının 3'te 1'i alınarak (Alanya'daki konaklama tesislerinin Antalya içindeki payı) bu sayıyı hesapladıklarını belirtmiştir. Bu kapsamda yerli turist ana kütle hacmi, bu yöntemle göre hesaplanmıştır.

Bunun yanı sıra; birincil verilerin elde edilmesine olanak sağlayan anket ve sözlü görüşme çalışmalarında deneklerin beyanlarının doğruluğunu test etme, fiziksel mekanlara yönelik bilgi, belge ve bulguların içerik, ölçek ve doğruluğunu test etmede yaşanan güçlükler, elde edilen verilerin doğruluğu üzerine kurgulanan varsayımlar içsel geçerliliğe kısıt oluşturmuş ve kaçınılması olanaksız unsurlar olarak değerlendirilmiştir.

Ayrıca çalışma ölçeğine bağlı olarak ilçe merkezinde yer alan Mahalle'lerin konumları ayrı ayrı gösterilmemiş, sadece İlçe merkezi konumu verilmiştir.

Çalışmanın Genel Çerçevesi

Çalışmanın birinci bölümünde; araştırma alanının seçimindeki nedenler, problemler, araştırmanın amacı, kapsamı, gereği ve önemi açıklanmış, araştırmanın hipotezleri, kapsamı ve sınırlılıkları belirtilmiştir.

İkinci bölümde ise araştırmayı yönlendirecek olan kuramsal temeller ve kavramlara yer verilmiştir. Bu kapsamda öncelikle turizm olgusu ve çevreye olan etkileri ele alınmış, daha sonra sürdürülebilirlik kavramının ortaya çıkışı ve bu kavramın turizme yansımaları ortaya konulmuştur. Turizme kaynak oluşturan değerlerin sürdürülebilirlik bağlamında değerlendirmesine yardımcı olacak hedef, bileşen ve araçlar incelenmiş, sürdürülebilir peyzajlar / peyzajın sürdürülebilirliği ve turizm ilişkisi ortaya konulmuştur. Ayrıca sürdürülebilirlik kapsamında turizm projelerinin gelişimi ve genel politikaları incelenmiş, Dünyada ve Türkiye'de sürdürülebilir turizm kapsamında gerçekleştirilen proje ve uygulama örneklerine yer verilmiştir.

Üçüncü bölümde ise araştırmada kullanılan materyal ve uygulanan yöntem açıklanmış, ayrıca araştırma alanının peyzaj bileşenleri tanımlanmıştır.

Dördüncü bölümde ise; turizme kaynak oluşturan doğal ve kültürel peyzajlar ve özellikleri ortaya konulmuştur. Anket bulguları, yüz yüze görüşmelerden elde edilen bulgular ortaya konularak değerlendirilmiş ve sonunda kuramsal temeller ve elde edilen tüm bulgular sürdürülebilir turizm bileşenleri kapsamında değerlendirilmiştir.

Beşinci bölümde ise elde edilen tüm bulgular tezin hipotezleri ile karşılaştırılarak çözüm önerileri geliştirilmiştir.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1 Turizm Kavramı ve Gelişimi

Günümüzde her yıl milyonlarca insan, gezip-görme, dinlenme, eğlenme ve öğrenme gibi psikolojik, sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılamak amacıyla sürekli yaşadıkları yerlerden geçici süreler ile ayrılarak başka yörelere, bölgelere veya ülkelere gitmekte ve ziyaret edilen yerlerde gereksinimlerini karşılamaktadırlar. Günümüz uygarlığının temel bir özelliğini oluşturan bu olay turizm olarak nitelendirilmekte ve ekonomik, sosyal ve çevresel anlamda geniş etkiler ve yansımalar ortaya çıkarmaktadır.

Turizm olayının başlangıcı Sümerlere yani MÖ 4000 yıllarına kadar dayanmaktadır. Eski çağlarda ulusların ticaret maksadı ile diğer ülkeleri ziyaret etmeleri ile başlayan faaliyet Dünyadaki ilk turizm aktivitesi olarak nitelendirilebilmektedir. Ticaret maksadı ile başlayan bu seyahatleri MS 395 yılında dini amaçlı yapılan seyahatler izlemiştir; İstanbul'un fethi ile başlayan ve 1789 Fransız İhtilaline kadar süren Yeniçağ'da ise, turizm hareketleri daha ziyade eğitim ve kültür ağırlıklı seyahatlerden oluşmuştur (Yıldız ve Kalağan 2008).

Sanayi devrimi ile birlikte artan sanayileşme, teknolojik gelişmeler, hızlı nüfus artışı, ulaşımın kolaylaşması ve insanların gelir seviyesinde meydana gelen gelişmeler insanların boş zamanlarını değerlendirebileceği turizm olgusunun ortaya çıkışına neden olmuştur. Turizm olgusu ile ilgili olarak özellikle XIX. yüzyılın sonlarına doğru turizm kavramının kapsamı ve içeriğinin belirlenmesi ile ilgili yapılan çalışmalar da artmıştır. Önemli bir insan kitlesinin katıldığı bir faaliyet haline gelen turizmin birçok alanda gelişmeye başlaması, farklı sektörleri etkilemesi ve birçok farklı sektörden de etkilenmesi nedeni ile turizm kavramına farklı yaklaşımlar olmuş ve bunun sonucunda bazen birbirinden farklı, bazen de benzeşik turizm tanımları ortaya çıkmıştır. Bu tanımlardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Turizm kavramı ilk kez 1905 yılında E. Guyer Freuler tarafından: *“Ticaret, endüstri ve küçük sanatların gelişmesi ve ulaşımın kolaylaşması üzerine, özellikle halkların ve toplumsal sınıfların daha çok kaynaşmasının sonucu olarak artan dinlenme, hava değişikliği ihtiyacı ve çevre güzelliğine karşı duyulan eğilim, doğadan zevk almaya dayanan yakın zamanların bir olayıdır”* şeklinde tanımlanmıştır (Demir ve Çevirgen 2006).

Dünya Turizm Örgütü (WTO) (2010) turizmi: *“Kişilerin sürekli ikamet ettikleri yer dışına bir yılı aşmamak kaydıyla, tatil, iş ve diğer amaçlarla gerçekleştirdikleri seyahat ve konaklamalardan doğan faaliyetlerdir”* şeklinde tanımlamaktadır (Kınacı vd. 2011).

Yağcı (2003)’ya göre ise: *“Turizm, kişilerin kendi isteklerine bağlı olarak gelişen, maddi olmayan gereksinimlerin giderilmesini amaçlayan geçici yer değiştirmelerin yarattığı sosyal ve ekonomik bir olaydır. Ayrıca turizm, konukseverlik içerisinde çeşitli iş olanakları ve cazibe unsurlarıyla kişileri etkileyerek gerçekleştirilen ilişki ve faaliyetler toplamıdır”* şeklinde tanımlanmaktadır (Kınacı vd. 2011).

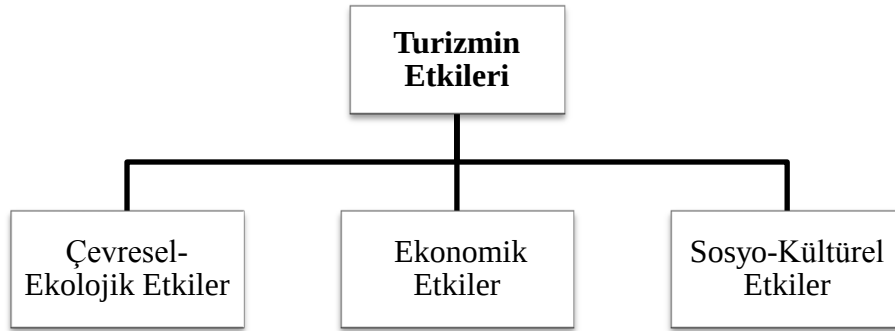
Tanımlarda da belirtildiği gibi turizm olayının ortaya çıkmasına neden olan birçok faktör söz konusudur. Bu faktörler ise ekonomik, kültürel ve sosyal gelişmelere paralel olarak zamanla değişime uğrayabilmektedir.

2.2 Turizmin Etkileri

Turizm faaliyetinin bir bölgede oluşmasında en önemli etkenlerden birisi olan doğal ve kültürel değerler nedeniyle, turizm faaliyetlerinin o bölgenin sadece çevresel-ekolojik mekanı üzerine olumlu ve olumsuz etkilere yol açtığı algısı yer almaktadır. Fakat turizmin bölgenin çevresel-ekolojik mekanı üzerinde olduğu kadar, ekonomik ve sosyo-kültürel yapısı üzerinde de yarattığı değişimler nedeniyle farklı yön ve boyutlarıyla ele alınması gereken olumlu ve olumsuz etkileri vardır.

Turizmin çok yönlü ekonomik ve sosyal bir olay olması, gerçekleştiği bölgelerdeki etkilerini saptama açısından zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca turizm faaliyetlerinin on iki aya yayılamaması nedeni ile gerçekleştiği bölgedeki turizm sezonunun zamanına göre, turizm ve çevre etkileşiminin belli dönemlerde daha yoğun olarak yaşanmasına neden olmaktadır.

Turizm bir ülkede ya da bir bölgede çevresel, ekonomik, sosyo-kültürel yapıya olumlu yönde etki yapabilirken, turizmin plansız geliştiği bölgelerde olumsuz etkilerinin oluşmaya başladığı da görülebilmektedir. Turizmin etkileri şekil 2.1’de üç temel başlık halinde verilmiştir.

Şekil 2.1 Turizmin etkileri

2.2.1 Turizmin çevresel-ekolojik etkileri

Belirli bir yöreye ya da ülkeye yönelik turizm talebinin oluşması ve bu talebin sürdürülebilmesi sırasında ve seyahat edilecek yer seçiminde, kalış süresinin belirlenmesinde çevre önemli bir etken olmaktadır. Yani, tümüyle çevrede oluşan turizm faaliyeti, biyo-jeo fiziksel çevrenin çekim öğelerine göre o bölgedeki turizm faaliyetlerinin artmasına neden olmaktadır. Daha açık bir ifadeyle turizm ve biyo-jeo fiziksel çevre birbirinden ayrılmaz bir ilişki içerisindedir. Dünyanın son 30-40 yıl içerisinde çevre üzerinde oluşturduğu ağır tahribat, turizmin çevreyle ayrılmazlığını daha da arttırmaktadır. Bu kapsamda yapılan çalışmalarda, önümüzdeki yüzyılda turizm

talebini belirleyen tek seçeneğin çevre olacağı üzerinde ortak paydada buluşulmaktadır (Kınacı vd. 2011).

Turizm ve çevre arasında üç temel etkileşim mevcuttur. Bunlar (Kınacı vd. 2011):

- Çevrenin birçok özelliği turistler için çekim kaynağıdır.
- Turizm işletmeleri ve altyapı, fiziksel çevrenin farklı bir boyutunu oluşturmaktadır.
- Turizm gelişmesi ve bir alanın turistler tarafından kullanılması çevresel etkilere yol açmaktadır.

Inskeep (1991)'e göre, turizmin biyo-jeo fiziksel çevre üzerindeki olumlu etkileri şunlardır (Demir ve Çevirgen 2006):

- **Doğal alanların korunmasına katkı:** Turizm önemli doğal alanların korunmasına, ulusal ve bölgesel parkların kurulmasına ve turizmden elde edilen gelirin bu parkların geliştirilmesi için kullanılmasına yardımcı olmaktadır.
- **Tarihi ve arkeolojik sit alanlarının ve mimari dokunun korunmasına katkı:** Turizm insanlarda koruma güdüsünün oluşmasını sağlamakta, tarihi ve arkeolojik alanların bozularak yok olmasını önleyerek korunmasına yardımcı olmaktadır.
- **Çevre kalitesinin geliştirilmesine katkı:** Turizm, hava, su, gürültü kirliliği, atık ve diğer çevresel problemlerin giderilmesinde teşvik edici bir unsur olarak rol almaktadır. Ayrıca çevresel estetiğin oluşturulmasına ve çevre kalitesinin artırılmasına da yardımcı olmaktadır.
- **Altyapının geliştirilmesine katkı:** Havaalanları, yollar, kanalizasyon ile atık su ve katı atık bertaraf sistemi, iletişim olanakları gibi altyapı sisteminin gelişmesini sağlamaktadır.
- **Çevresel duyarlılığı arttırma:** Doğaya yönelik turist ilgisinin artması ve turizmin ekonomik başarısı için çevre korumanın öneminin anlaşılması, çevreye

yönelik yerel farkındalığı arttırarak çevrenin korunmasına yönelik faaliyetleri teşvik etmektedir (Demir ve Çevirgen 2006).

Tümüyle biyo-jeo fiziksel çevrede oluşan turizm faaliyeti sadece o bölgenin mekanı üzerine değil, aynı zamanda bölgenin ekolojisi üzerine de etki etmektedir. Bu bağlamda bölgenin tüm karakteri göz önünde bulundurulduğunda, turizmin biyo-jeo fiziksel çevre üzerindeki olumsuz etkileri ise aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır (Kınacı vd. 2011):

- **Doğal çevrenin tahribi:** Turizm doğal manzaranın bozulmasına neden olmaktadır. Yağma edilen kıyılar, doğaya uymayan düzensiz yapılar gibi kıyılardaki konaklama tesisleri, yüzme havuzları, yat limanları, dağ yolları, teleferik, telesiyej vb. tesisler hem doğal görünümü değiştirmekte, hem de tarihi ve arkeolojik değerler ile uyumsuzluk yaratmaktadır.
- **Arkeolojik ve tarihi alanların tahrip edilmesi:** Hassas arkeolojik ve tarihi yerlerin aşırı ya da yanlış kullanımları bu yerlerin yapılarında bozulmalara neden olabilmekte, ayrıca tarihi sit alanlarının maddesel olarak kirlenmesine neden olmaktadır.
- **Atık sorunu:** Turistik mal ve hizmetlerin üretim ve tüketimden kalan zararlı atıklar çoğu kez doğayı kirlettiği kadar, insan sağlığı açısından da tehlike oluşturmaktadır.
- **Su kirliliği:** Oteller, restoranlar ve turizm tesisleri için uygun kanalizasyon ve arıtma sistemleri oluşturulmadığında, bu tesislerin atıkları yüzey ve yeraltı sularının kirlenmesine neden olmaktadır. Bunun yanı sıra yat ve teknelerden bırakılan atık sular da deniz suyu kirliliğine neden olmaktadır. Turizmin plansız olarak gelişmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkan nüfus artışı ve aşırı yapılaşmalar, başta kıyılar olmak üzere bütün su kaynaklarını tehdit etmektedir.
- **Verimli tarım arazileri ve bölgesel flora ve fauna yapısının tahrip edilmesi:** Turizm, verimli tarım arazilerinde ve ormanlık alanlarda; avlanma, inşaat ve ulaştırma yatırımları gibi faaliyetler nedeniyle bölgesel flora ve fauna da tahribata neden olmaktadır.

- **Gürültü kirliliği:** Turizmin biyo-jeo fiziksel çevre üzerindeki diğer bir olumsuz etkisi de, çevreyi rahatsız eden bir unsur olarak ele alınması gereken gürültü kirliliğidir. Eğlence mekanlarının yarattığı yüksek desibelli istenmeyen sesler, taşıtların ve inşaat araçlarının çıkardığı sesler ve inşaat çalışmaları buna örnek verilebilir.
- **Hava kirliliği:** Turizm genellikle “temiz endüstri” olarak kabul edilmesine rağmen turizm amacıyla kullanılan araçların neden olduğu toz, egzoz gibi nedenlerden dolayı hava kirliliği oluşmaktadır. Bölgesel yoğunlaşma nedeni ile artan taşıtlardan çıkan egzoz gazları ve diğer kirleticiler ekolojik dengenin bozulmasına neden olmaktadır.
- **Görüntü kirliliği:** Çevrenin mimari ve doğal yapısına uygun olmayan şekilde inşa edilen yapılar bölgede görüntü kirliliğine neden olmaktadır (Kınacı vd. 2011).

2.2.2 Turizmin ekonomik etkileri

Turizm, sektörün yöredeki hacmine ve iç-dış turizm oranına bağlı olarak, önemli ölçüde gelir getirici ve döviz kazandırıcı özelliğinden dolayı ekonomik yönü ile de ön plana çıkmaktadır. Özellikle milli gelirin düşük olduğu, gelir dağılımının adil olmadığı, işsizliğin ve ülke ekonomisinin turizm sektöründen beklentilerinin yüksek olduğu gelişmekte olan ülkelerde turizm daha da önem kazanmaktadır.

Lundberg vd. (1995), turizm ile birlikte bir bölgede birçok yeni iş alanı oluştuğunu; hava, kara, demir ve deniz yolları, kiralık araba şirketleri, seyahat acentaları, konaklama tesisleri, restoranlar ve toplantı-kongre merkezleri gibi kimi büyük kimi küçük iş kollarından oluşan farklı alt sektörle bağlantılı, bünyesinde yüzlerce yan kuruluşu barındıran bir şemsiye görünümünün çok kompleks bir yapı oluşturduğunu vurgulamıştır (Demir ve Çevirgen 2006).

Turizm faaliyetlerinin özellikle son yıllarda hız kazanması ile birlikte ülkeler ve yerel yönetimler dış turizm ve iç turizm hareketlerini göz önünde bulundurarak turizme

yapılan yatırımlarını arttırmaktadırlar. Bölgeleri ziyaret eden turist sayısı arttıkça, yani turizm alanına olan talep artışı ile birlikte konaklama, alışveriş merkezleri, restoranlar, eğlence merkezleri ve rekreasyon alanlarının sayılarında artış görülmektedir. Turizm bölgesine yapılan bu yatırımlar diğer sektörleri canlandırmakta ve bölge halkına istihdam olanağı sunmaktadır. Turizm sektörü, içerisinde konaklama işletmeciliği, seyahat işletmeciliği, yiyecek içecek işletmeciliği gibi alt grupları olan çok geniş bir yapı olmasının yanı sıra bölgedeki tarım, sanayi, haberleşme, ulaşım, ticaret gibi diğer sektörlerle de ilişki içerisinde bulunmaktadır. Turizmin diğer sektörlerle olan ilişkileri nedeni ile ortaya çıkabilecek olumlu ya da olumsuz gelişmeler, kısa sürede ve değişen ölçülerde diğer ilgili sektörlerle ve sonuçta da genel olarak ülke ekonomisine yansımaktadır.

Sezgin (2001) ve Akat (2008) turizmin ekonomik çevre üzerindeki olumlu etkilerini şu şekilde sıralamaktadır (Kınacı vd. 2011):

- Turizm, teknolojik yenilikler ve artan refah sayesinde büyüyen bir pazar oluşturmakta ve ekonomik hareketlilik ile yüksek kazanç sağlamaktadır.
- Ekonomide çeşitlilik oluşturmakta, bölgesel kalkınmaya ve gelir dağılımına önemli katkı sağlamaktadır. Turizm, özellikle ekonomik faaliyetlerin yoğun olduğu merkezler dışında geliştiğinde bu durum daha da büyük önem arz etmektedir.
- Kamu için vergi kaynağı oluşturmaktadır.
- Ülke dışında olumlu imaj yaratılmasına katkı sağlamakta, bu da daha fazla yabancı sermaye akışı sağlamaktadır.
- Turistlerin yaptıkları harcamalar, dolayısıyla da turistik işletmelerin diğer birimlerden mal ve hizmet istemesi, ara talebin artmasına vesile olmaktadır.
- İstihdam arttırıcı özellik arz etmektedir. Örneğin talebin artışı yeni iş kollarının kurulmasını ve mevcutlarının da kapasitelerinin arttırılmasını sağlamaktadır.
- Bölge ekonomisinin güçlenmesi altyapı ve üstyapının gelişmesine katkı sağlamaktadır.

Ponting (2001) turizmin ekonomik çevre üzerindeki olumsuz etkilerini ise şu şekilde sıralamaktadır (Demir ve Çevirgen 2006):

- Yeterli seviyede yerel istihdam ve gelir yaratmadaki başarısızlık,
- Yerel nüfus için nitelikli işler sağlamadaki başarısızlık ve nitelikli personel kaybı,
- Turizmin fayda ve maliyetlerinin eşit olarak dağılmaması, tüketim mallarının, arazi fiyatlarının yükselmesi gibi nedenlerle bölgesel enflasyon oluşmaktadır.

2.2.3 Turizmin sosyo-kültürel etkileri

Özgüç (2007)'e göre, turizmin mekansal ve ekonomik kalkınmadaki rolü ve etkisi kolay olarak gözlenebilse de, toplumsal ve kültürel etkilerin incelenmesi ve belirlenmesi daha güç olmaktadır. Bu nedenle göz önünde bulundurulması gereken en önemli husus, turizm ile ilgili olan çeşitli nüfus gruplarının yapısı ve bileşimi ile bunlar arasındaki karşılıklı ilişkileri, yani benimsenmiş terimleriyle “ev sahipleri” ile “konuklar” arasındaki ilişkileri ortaya koymaktır (Kervankıran 2011).

Uslu ve Kiper (2006)'e göre turizm, toplumlara farklı kültürlerin tanınması için bir fırsat sunmaktadır. Ancak; turizm aktiviteleri ile kültürün uyumlu birlikteliklerinin olması gerekmekte, aksi takdirde turizm kültürel yapının yozlaşmasına neden olan bir aktör olabilmektedir. Toplumun özünü oluşturan kültürel değerlere saygının azalması ile kazanç sağlama arasındaki dengenin kurulamaması durumunda, turizm kültür üzerinde olumsuz etki yapacaktır. Bu yüzden kültür ve turizm arasında simbiyotik bir ilişkinin kurulması zorunlu hale gelmektedir. Aksi takdirde biri diğerinin kaynaklarını sürekli olarak sömürürken diğeri de zamanla yok olacaktır. Oysa birinin yok olması, diğerinin de yaşamını tehdit etmesi anlamına gelmektedir (Kervankıran 2011).

Kozak vd. (2001)'e göre, iki ülke kültürünün karşılaştığı bir ortamda gelişmiş ülkelerin kültürel yapısının az gelişmiş ülke konumundaki bölgeleri etkisi altına aldığı genel kabul görmektedir. Dünya turizminin gelişmiş ülkeler tarafından yönlendirildiği günümüzde, gelişmekte olan ülkelerin bu etkinin altında kalması kaçınılmaz bir hal

almaktadır. Bu kapsamda, daha önce yapılan araştırmaların sonuçlarına bağlı kalarak; turist ile turist kabul eden yöre halkının birbirleriyle iletişim ve etkileşime girmeleri sonucu ortaya çıkabilecek olumlu sosyo-kültürel etkiler şu şekilde sıralanmaktadır (Kınacı vd. 2011):

- Farklı toplumlardan gelen bireylerin birbirleriyle ilişkisi ve etkileşimi ulusal ve uluslararası barışı ve hoşgörüyü arttırmaktadır.
- Turizm bölge halkının temizlik bilincinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır.
- Turizmin gelişmesiyle yeni toplumsal kuruluşlar ortaya çıkabilmektedir.
- Turizm elde edilen gelir nedeni ile bölge halkının kendi tarihi ve kültürel değerlerine sahip çıkmasına katkı sağlamaktadır.
- Turizm, hem bölge halkının hem de potansiyel turistlerin kendi ana dillerinden başka ikinci bir dili öğrenmelerine araç olmaktadır.

Turizmin olumlu sosyo-kültürel etkileri olmasına rağmen, turizm sık gidilen ülke halkının toplumsal organizasyonlarında, geleneklerinde, kolektif yaşam tarzlarında ve değer sistemlerinde önemli değişiklikleri kapsayan ciddi problemleri ve sosyal koşulları da oluşturabilmektedir. Bu nedenle günümüzde olumsuz sosyo-kültürel etkiler de gündeme gelmeye başlamıştır.

Kozak vd. (2001), Berber (2003), Avcı (2007) ve Akat (2008), turizmin sosyo-kültürel evre üzerindeki olumsuz etkilerini (Kınacı vd. 2011):

- Suç oranında, alkol ve uyuşturucu kullanımının sayısında artış,
- Çok fazla turistin ziyareti yüzünden, yerel yaşam tarzlarında sürekli bir değişme ve toplumun gelenek göreneklerine olan bağlılığın azalması,
- Turizm olayı esnasında ilişkide bulunan insanlar arasında gerçekleşen kültürel alışveriş sonucunda baskın ve güçlü olan kültürün asimile etmesi,
- Turizm endüstrisinin gelişmesi ile insan ilişkilerinde ortaya çıkan maddileşme ve ticarileşme,
- Yabancı kelimelerin sayısının artmasıyla dilde yabancılaşma,
- Tarihsel ve kültürel değerlerin, yoğun ya da bilinçsiz kullanımdan dolayı yok olması olarak sıralanmaktadır (Kınacı vd. 2011).

2.3 Sürdürülebilirlik, Kalkınma ve Turizm İlişkisi

Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin çevrenin/peyzajın sürdürülebilir gelişmesine olumsuz etkide bulunmaması için planlama ve tasarım sürecinde peyzajın temel bileşenlerinin dikkate alınması ve planlama, uygulama ve yatırım çalışmalarının akılcı bir süreç kapsamında değerlendirilmesi önem kazanmaktadır.

1990'lı yıllardan itibaren sıkça gündeme gelmeye başlayan sürdürülebilir turizm olgusunu kavrayabilmek için, bu olgunun kökenini oluşturan ve uzun zamandır gündemde olan sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma kavramının nasıl ortaya çıktığına ve gelişimine tarihsel bir süreçte bakılmalıdır.

Fennell (2003)'e göre, kavram olarak sürdürülebilirlik son 20-30 yıldır kullanılmaya başlanmış olsa da sürdürülebilirliğin ilk örnekleri Romalıların şehir düzenlerinde görülmektedir. Ayrıca pek çok geleneksel tarım yöntemleri sürdürülebilirlik prensipleri üzerine kurulmuş ve bu nedenle bu alanlar hala tarımsal ürün vermeye devam etmektedir (Uzun 2012). Sanayi devrimi sonrası artan sanayileşme ve kentleşme, teknolojiye hızlı gelişmeler, artan nüfus artışı daha fazla üretimi ve tüketimi zorunlu hale getirmiştir. Geçmişten günümüze insanların çevresindeki kaynakları hiç bitmeyecekmiş gibi kullanmaları, sorumsuzca tüketime neden olmuş ve bunun sonucunda tükenme noktasına gelen kaynaklar, sadece ekonomik olarak değil, aynı zamanda ekolojik ve toplumsal olarak da sorunlar oluşturmaya başlamıştır. Ülkeler bu sorunların çözümü için çevrenin ve kaynakların korunması ve verimli kullanılması gerektiği düşüncesini benimsemeye başlamışlardır. Bunun küresel bir sorun olduğu düşüncesi ile birçok ülkenin katılımı ile çeşitli konferanslar düzenlenmiş ve uluslararası sözleşmeler imza altına alınmıştır.

Swarbrooke (1999)'un belirttiği gibi, 1972 yılında Stockholm Konferansı'nda bölgesel ve küresel olarak çevrenin korunması gerektiğine vurgu yapılmış ve ülkemizin de katıldığı bu konferansta küresel olarak, çevrenin korunmasına yönelik yapılması gereken faaliyetler belirlenmiştir. İlk defa sürdürülebilir kalkınma yaklaşımını açıkça

dile getiren rapor ise, Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği tarafından 1980’de yayımlanan Dünya Strateji Sözleşmesi’dir. 1987 yılında yayımlanan Brundtland Raporu’nda ise sürdürülebilir kalkınma bu raporun merkezinde yer almış ve dünyanın kurtuluşu için bir araç olarak gösterilmiştir. Murphy (1995)’e göre bu rapor ile; *“Dünyayı atalarımızdan miras almadık, çocuklarımızdan ödünç aldık”* fikri benimsenmiştir (Uzun 2012). 1992 yılında Birleşmiş Milletler tarafından Rio Yeryüzü Zirvesi düzenlenmiş ve bir küresel mutabakat teşebbüsü olan bu zirve, Gündem 21, Çevre ve Kalkınma Rio Bildirisi ve Ormanların Sürdürülebilir Yönetimi için esasların açıklanmasını sağlamış ve aynı zamanda da sürdürülebilir kalkınmaya olan ilgi bu zirve sayesinde artmıştır (Aabo 2006).

Sürdürülebilir kalkınmanın tanımları farklı şekillerde yapılmaktadır:

Brundtland Raporu’nun, II. bölümünde Anonymous (1987)’e göre sürdürülebilir kalkınma: *“Günümüzün ihtiyaçlarının gerektirdiği kalkınmanın, gelecek kuşakların gereksinimlerini karşılama kabiliyetlerini ortadan kaldırmayacak şekilde gerçekleşmesidir”* şeklinde tanımlanmıştır (Uzun 2012).

Smith (2008)’e göre sürdürülebilir kalkınma (Uzun 2012):

- Ekonomik açıdan; dünya piyasalarıyla rekabet edebilen, insanların temel ihtiyaçlarının uygun şekilde karşılandığı, refah düzeyini yükseltici,
- Toplumsal açıdan; hakkaniyetçi, eşitlikçi; dezavantajlı grupları kapsayıcı ve yaşam kalitesini yükseltici,
- Çevre ve doğal sistemler açısından; önleyici / koruyucu / iyileştirici / destekleyici olacak şekilde birbirini bütünleyici; nesiller içi ve nesiller arasında kaynakların ve sistemlerin dengeli olarak planlanması ve yönetilmesi sürecidir (Uzun 2012).

Bununla birlikte, turizm sahip olduğu gelişme potansiyeli ile birlikte ekonomik alanda topluma fayda sağlarken, sosyal yapının, doğal ve kültürel kaynakların bilinçsiz tüketimi nedeni ile sektörün kendi geleceğini tehlikeye attığı anlaşılmıştır. Bunun

üzerine turizme kaynak oluşturan değerlerin yok olmaması ve turizmin devamlılığın sağlanabilmesi amacıyla sürdürülebilirlik anlayışı turizme yansımıştır. Özellikle 1980’li yıllardan sonra, sürdürülebilir turizm konusunda birçok akademik çalışma yapılmasına rağmen, genel olarak kabul gören tek bir sürdürülebilir turizm tanımı yoktur ve teorisinin uygulamaya nasıl geçirileceği konusunda fikir birliği de sağlanamamaktadır. Sürdürülebilir turizm kavramını açıklamaya yönelik yapılan çeşitli tanımlamalar ise şu şekildedir:

Swarbrooke (1999)’a göre; *“Sürdürülebilir turizm, ekonomik olarak uygulanabilir turizmdir, ancak bu uygulanabilirlik; turizmin geleceğinin büyük oranda bağlı olduğu kaynakları, fiziksel çevreyi ve ev sahibi toplumun sosyal dokusunu bozmayarak sağlanacaktır”* (Jarvis 2013).

Eber (1992)’e göre; *“Turizm, tüm ilgililere gerçekten faydalı ve uzun vadede sürdürülebilir olacaksa; kaynakların aşırı tüketilmemesi, doğal çevre ve insan çevresinin korunması, turizmin diğer aktivitelerle bütünleştirilmesi, yerel toplumlara gerçek faydalar sağlaması, yerel halkın turizm planlamasına ve uygulamasına dahil edilmesi, kültürlere ve insanlara saygı duyulması gerekmektedir”*. İngiliz Turizm Konseyi (2002)’ne göre; *“Sürdürülebilir turizm, etkilerin gelecek nesiller için olumsuzluktan ziyade olumlu olmasını sağlamak için, turizmin çevre toplumlar ve geleceğin ekonomisi üzerindeki etkilerinin yönetilmesi ile ilgilidir. Kentlerde, kasabalarda, kırsal kesimde ya da kıyı şeridinde gerçekleştiğine bakılmaksızın tüm turizm türleri ile ilgili bir yönetim yaklaşımıdır”* (White vd. 2006).

Sürdürülebilir turizm ile ilgili yapılan tanımlar değerlendirildiğinde; sürdürülebilir kalkınmanın üçayağı – ekonomik, çevresel ve sosyal – arasında belirgin bir bağlantı olduğu ortaya çıkmaktadır.

2.3.1 Sürdürülebilir turizmin hedefleri ve bileşenleri

Anonymous (2005), sürdürülebilir turizmi kavramını: *“Kültürel bütünlüğü, ekolojik süreçlerin temellerini, biyolojik çeşitliliği ve yaşam destek sistemlerini korurken,*

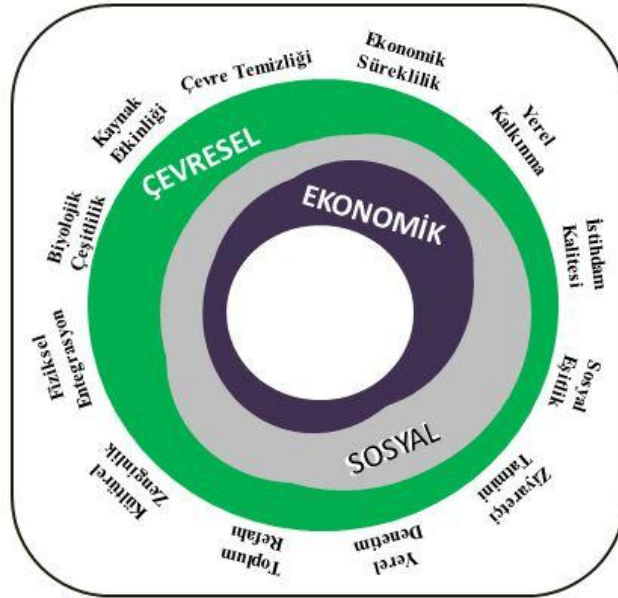
ekonomik, sosyal ve estetik gereksinimlerin karşılanabilmesi gibi bütün kaynakların yönetimine yol gösteren turizm” olarak tanımlayarak detaylandırmaktadır.

Sürdürülebilir turizmin hedefleri ise Anonymous (2005) tarafından aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- **Kültürel zenginlik:** Ev sahibi toplumun tarihi mirasına, kendine has kültürüne ve geleneklerine saygı duyulması ve bunların geliştirilmesi,
- **Fiziksel entegrasyon:** Kentsel ve kırsal alanların peyzaj kalitesinin korunması, sürdürülmesi ve çevrenin fiziksel ve görsel yönden bozulmasının önlenmesi,
- **Biyolojik çeşitlilik:** Doğal alanların, yaşam alanlarının ve yaban yaşamının korunmasının desteklenmesi ve bunlara verilen zararın en aza indirilmesi,
- **Kaynak etkinliği:** Turizm işletmelerinde ve hizmetlerinde kullanılan sınırlı ve yenilenemeyen kaynakların tüketiminin en aza indirilmesi,
- **Çevre temizliği:** Turistler ve turizm işletmelerinden kaynaklanan hava, su, çevre kirliliği ve atık üretiminin azaltılması,
- **Ekonomik süreklilik:** Turizm destinasyonlarının ve işletmelerinin rekabet ve sürdürülebilirliğinin sağlanması,
- **Yerel kalkınma:** Turistlerin ev sahibi toplumda harcama oranını arttırarak, yerel ekonomiye katkı sağlanması,
- **İstihdam kalitesi:** Ödeme ve hizmet kalitesinin iyileştirilerek turizm ile yaratılan yerel istihdamın sayı ve kalitesinin arttırılması,
- **Sosyal eşitlik:** Turizmden elde edilen gelirlerin ve sosyal yararların yerel halka eşit bir şekilde dağıtılması,
- **Ziyaretçi tatmini:** Cinsiyet, ırk, engellilik ayrımı yapılmaksızın ziyaretçilere güvenli, tatmin edici bir deneyim sunulması,
- **Yerel denetim:** Turizm ile ilgili planlama ve karar verme süreçlerine paydaşların katılımının sağlanması,

- **Toplum refahı:** Sosyal bozulma, istismar ve kültürel yozlaşmaya yol açmadan yerel halkın sosyal kaynaklara, olanaklara erişmelerini sağlayarak, yaşam kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi (Anonymous 2005).

Bunun yanı sıra 2005 yılında Anonymous (2005), sürdürülebilir turizm ile sürdürülebilir kalkınma arasındaki bağlantıyı, sürdürülebilir turizmin on iki hedefi ile farklı derecelerde sürdürülebilir kalkınmanın üç ayağından her biri arasındaki kesişmeyi gösteren bir şema oluşturmuştur (Şekil 2.2).

Şekil 2.2 Sürdürülebilir turizmin on iki hedefi ile sürdürülebilir kalkınmanın üç ayağı arasındaki ilişki (Anonymous 2005)

1990'lı yıllardan itibaren bu hedefleri gerçekleştirebilmek için bir takım bileşenler geliştirilmiştir. Sürdürülebilir turizmin temel ayakları olan çevresel-ekolojik, sosyo-kültürel, ekonomik sürdürülebilirlik gibi üç ana ögenin yanı sıra eğitim ve yerel katılım da turizmde sürdürülebilirlik bileşenleri arasında yer almıştır (Mowforth ve Munt 2008).

Turizm aktivitelerini sürdürülebilirlik bileşenlerine sahip olup olmadıklarına göre incelemek ve değerlendirmek gerekmektedir. Örneğin belirli bir tur, konaklama ya da

yaban yaşam rezervinin sürdürülebilir bir şekilde işletilip işletilemediği sürdürülebilirlik bileşenlerine göre değerlendirilebilmektedir.

Çevresel-ekolojik sürdürülebilirlik: Anonim (2007)'e göre, özellikle turizme kaynak oluşturan tüm doğal ve kültürel kaynakların korunması, atık miktarının azaltılması, doğal sistemlerin işleyişinin kavranabilmesi amacıyla bilimsel çalışmalara ağırlık verilmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması, su, hava ve toprak gibi çevresel kaynakların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması gibi ekonomik olarak sınıflandırılmayan ekosistem unsurlarının yanı sıra çevre bileşeninin önemli bir parçası olan taşınmaz kültür varlıklarını da içermektedir. Çevresel-ekolojik sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir turizm, temel ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin, biyolojik kaynakların ve kültürel varlıkların devam ettirilmesi ile uyumlu bir gelişme göstermektedir. Bu alanda yapılması gereken faaliyetler ise şu şekilde sıralanmaktadır (Akkiprik 2011):

- Doğal ve taşınmaz kültürel kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve korunması,
- Turizm altyapısının ve işletmelerinin çevreye etkisinin asgari düzeylere indirilmesi,
- Ekolojik taşıma kapasitesi, bu sonuçlara bağlı bölgeleme planının değerlendirilmesi ve bunlara uyulması,
- Doğal kaynaklar üzerinde aşırı etkiye sahip turizm faaliyetlerinin engellenmesi,
- Turist faaliyetlerinin çevreye olan etkilerinin azaltılmasına ilişkin aktif politika ve çevre dostu alternatiflerin teşvik edilmesi,
- Motorize ulaşımın azaltılması ve kamu taşımacılığı türlerinin ve motorize olmayan taşıma türlerinin teşvik edilmesi,
- Turizmin çevresel etki değerlendirmesi sorumluluğu içinde, ulusal ve yerel stratejik planlama sistemi ile birlikte ele alınması olarak sıralanmaktadır.

Sosyo-kültürel sürdürülebilirlik: Toplumlar, turistler gibi farklı kültür ve alışkanlıklara sahip grupların o bölgede meydana getirdiği değişikliklerin etkilerine rağmen, sosyal uyum içerisinde yaşamaya devam edebilmektedirler. Ancak ev sahibi toplumun sahip olduğu geleneksel ve kültürel değerleri, turistlerin yaşam biçimleri ve gelenek göreneklerinden etkilenmektedir. Kültür, toplum ve ekonominin olduğu kadar

insan yaşamının da dinamik bir özelliğidir. Bu yüzden, kültürel uyum ve değişim süreçleri her durumda olumsuz bir etki olarak varsayılmamalıdır. Bu nedenle, kültürel sürdürülebilirlik, insanların ya da bir halkın kendilerini diğer insanlardan ayıran kültürlerinin öğelerini devam ettirme ya da bunlara uyum sağlama becerisi olarak tanımlanmaktadır (Mowforth ve Munt 2008).

Öte yandan; küçük bir turist kafilesinin dahi yaratacağı kültürel etkiler kaçınılmaz olmakla birlikte bu etkilerin sonucu topluma hemen yansımamaktadır. Ancak zararlı etkinin kontrolü, ziyaretçinin sorumlu davranışına vurgu ve yerel kültürün bozulmasının önlenmesi sürdürülebilir turizmin temel öğeleri olarak kabul edilebilmektedir. Kültürel etkiler, genellikle uzun vadede görülmekte ve bu nedenle ölçülmeleri daha zor olmaktadır (Mowforth ve Munt 2008).

McKercher (2003)'e göre sosyo-kültürel sürdürülebilirlik kapsamında yapılması gereken faaliyetler ise:

- Kültürel mirası korumak ve geliştirmek,
- Kalkınmanın kültürel kaynaklar ve yaşam biçimi üzerindeki yerel kontrolünü sağlamak,
- Geleneksel yerleşik halkların arazi ve mülkiyet haklarına saygı göstermek,
- Yerleşik halk kültürlerinin ve toplumların tam olarak betimlemesini sağlamlaştırmak için yerleşik halk liderleri ve azınlık grupları ile aktif olarak çalışmak,
- Geleneksel becerileri sürdürmek ve kullanmak için toplumun kapasitesini güçlendirmek, beslemek ve toplumu cesaretlendirmek olarak sıralanmaktadır (Seyhan 2010).

Ekonomik sürdürülebilirlik: Sarkım (2007)'a göre ekonomik sürdürülebilirlik: “*Bir toplumun üyelerinin tüm ihtiyaçlarının ya da en azından zorunlu ihtiyaçlarının karşılanması ve gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılayacak bir ekonomik yapının oluşturulmasıdır*”. Ekonominin sürdürülebilirliği ile bireylerin mevcut yaşam

standartlarının daha da yükselmesi ya da en azından aynı seviye de kalması kastedilmektedir. Yeryüzündeki kaynaklar sınırlı olduğu için kendi kendine yetebilmeyi sağlamak, kaynakları insanların yaşam kalitesini arttırabilecek şekilde adil dağıtabilmeye çabalamak ve eşit paylaşımı arttırmak ekonomik sürdürülebilirliğin temel hedefleri arasında yer almaktadır (Kınacı vd. 2011). Anonim (2007)'e göre, ekonomik sürdürülebilirlik kapsamında yapılması gereken faaliyetler aşağıda maddeler halinde verilmiştir (Akkiprik 2011):

- Sürdürülebilir geçim kaynakları yaratmak ve geliştirmek,
- Yerel istihdamı kalite ve miktar olarak azami seviyeye çıkarmak,
- Sağlanan gelirleri yerel halka eşit bir şekilde dağıtmak,
- Ekonomik kalkınma üzerinde yerel kontrol ve yerel sermaye yaratmak.

Eğitim: Yeni turizm biçimleri ve geleneksel turizm arasındaki önemli bir farkın, turizm aktiviteleri içerisinde yer alan eğitim faaliyetleri olduğu ifade edilmektedir. Her zaman gündeme getirilmese de doğal çevre ve yapıları çevrenin nasıl işlediğini daha iyi anlamak turizm aktivitelerinin hedefleri arasında yer almaktadır. Ancak bu hedef çoğunlukla kavramsal olarak ifade edilmekte ve uygulamaya geçilememektedir. Turizmde sürdürülebilirlik ve eğitim konusu birlikte değerlendirildiğinde, bu bağlamda eğitimin genellikle bir ya da iki konuyu ifade ettiği kabul edilmektedir. Bunlardan ilki, turistlerin ziyaret ettikleri ülkedeki insanların kültürel yaşamları ve kuralları konusunda aydınlatılması, ikincisi ise gelen turistlerin isteklerini daha iyi yerine getirebilmeleri için ziyaret edilen yöre halkının eğitilmesi şeklinde ifade edilmektedir (Mowforth ve Munt 2008).

Yöreyi ziyaret eden turistlerin ve ev sahibi toplumun yanında, turizm işletmelerinde önemli rolleri olan çalışanların da verilen hizmet kalitesi kapsamında eğitilmeleri büyük önem taşımaktadır.

Yerel Katılım: Aas vd. (2005) ve Nicholas vd. (2009)'a göre, turizmin faaliyetlerini olumlu ya da olumsuz olarak etkileyen ya da bu faaliyetlerden olumlu ya da olumsuz

etkilenen gruplara paydaş adı verilmektedir (Uzun 2012). Sürdürülebilir turizm yaklaşımında, bir bölgedeki turizm faaliyetlerinden etkilenen ya da bu faaliyetleri etkileyen en önemli paydaşlar ise; yerel ve ulusal yöneticiler, turizm sektöründe doğrudan ve dolaylı olarak çalışanlar, sivil toplum kuruluşları, yerel halk, medya ve turistlerdir.

Yerel halkı turizm gelişim sürecine dahil etmek, bu konudaki görüş ve önerilerini almak, fikir alışverişinde bulunmak ve gelecekteki turizm gelişmesini teşvik yönünde karşılıklı fikir alışverişi yapmak, yerel halkın karar merkezlerini etkileyebilmesi ve kendilerini turizmin bir parçası olarak hissetmeleri açısından oldukça önem arz etmektedir. Yerel halkın algılaması veya tercihi turizm gelişim politika ve programlarını desteklemediği durumlarda, turizm gelişimine yönelik programlar uygulamada başarısız veya etkisiz olabilmektedir (Uzun 2012).

Turizmin esas olarak iklim ve plajlar gibi elverişli çevresel özellikler dolayısı ile kıyı şeridinde yoğunlaşması, altmışlı yıllardan bu yana, deniz, kum ve güneş, Fordist turizm kalıplarına uyan ana turist ürünü olmuştur. Fordist turizm, çoğunlukla sürdürülebilir olmayan turizm olarak kabul edilmekte, çünkü birçok çevresel, sosyo-kültürel, ekonomik ve estetik-görsel sorunlara sebep olmaktadır. Sürdürülebilirlik kavramının yaygınlaşmaya başlamasıyla birlikte seksenli yıllardan bu yana ise farklı bir turizm kategorisi olan Post-Fordist turizm kavramı ortaya çıkmıştır (Van den Berg ve Koens 2011).

Post-Fordist turizm, çevre dostu turistik mekanlarla ilişkili yerel deneyimler ile, küçük ölçekli, bireysel turizme dayalı bir turizm türü olarak tanımlanmaktadır. Bu turizm ürünü deniz, kum ve güneşten daha farklıdır ve doğa, kültür, macera, ekoturizm gibi formlardan meydana gelmiştir. Post-Fordist turizmin önemli bir parçası da sürdürülebilir turizmdir. Sürdürülebilir turizm, çoğunlukla Fordist turizmin sebep olduğu sorunları çözmenin yolu olarak kabul edilmektedir (Van den Berg ve Koens 2011).

Sürdürülebilir turizm ile ilgili olarak belirtilen temel bileşenler göz önünde bulundurulduğunda bazı turizm türlerinin diğerlerine göre daha sürdürülebilir olduğunu söylemek mümkün olmaktadır. Her turizm türünün sürdürülebilir olması için bazı yaklaşım ve uygulamaların benimsenmesi gerekmektedir. Bu açıdan değerlendirildiği zaman, sürdürülebilir turizm kavramına uygun (ekoturizm, kültürel turizm, agroturizm vb.) ve uygun olmayan (kitle turizmi vb.) bazı turizm şekilleri ortaya çıkmaktadır.

Bununla birlikte; sürdürülebilir turizm kavramına uygun olarak sıralanan turizm tiplerinin de iyi yönetilmediği ve plansız bir şekilde geliştiği zaman sürdürülebilir olma özelliğini kaybedebildiği yani doğal ve sosyo-kültürel kaynaklara zarar verebildiği unutulmamalıdır.

2.3.2 Sürdürülebilir turizm araçları

Ele alınan tüm bu sürdürülebilirlik bileşenlerinin turizm bölgesinde değerlendirilebilmesi için bazı yöntem ve yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla turist aktivitelerinin sürdürülebilirlik bileşenlerinin değerlendirilmesi ve ölçülmesinde bu yöntem ve yaklaşımlar çerçevesinde, bir takım araçlar ve teknikler kullanılmaktadır. Kullanılan araçlar ve teknikler çizelge 2.1’de yer almaktadır.

Çizelge 2.1 Sürdürülebilir turizm araçları ve ölçme değerlendirme teknikleri (Mowforth ve Munt 2008)

Sürdürülebilir Turizm Araçları	
Doğal Alanların Korunması • milli parklar • yaban yaşam rezervleri • biyosfer rezervleri • kırsal parklar • biyolojik rezervler	Taşıma Kapasitesi • fiziksel taşıma kapasitesi • ekolojik taşıma kapasitesi • sosyal taşıma kapasitesi • ekonomik taşıma kapasitesi
Yasal Düzenlemeler • hükümet mevzuatı • meslek birliği mevzuatları • uluslararası mevzuat ve denetim	Paydaş Analizi/Katılım Teknikleri • toplantılar • halk tutumunu gösteren anketler • belirtilen tercih anketleri • olasılıklı değerlendirme yöntemi • Delphi tekniği
Ziyaretçi Yönetim Teknikleri • farklı çekici alanlar • ziyaretçi dağılımı • yönlendirilmiş ziyaretçi akışı • sınırlı giriş • araç kısıtlama • farklı fiyatlandırma yapıları	Davranış Biçimleri • turist için • sektör için • ev sahipleri için -ev sahibi -merkezi/yerel yönetimler -ev sahibi toplumlar
Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) • katmanlar • matrisler • matematiksel modeller • fiyat fayda analizi (COBA) • materyal bilanço modeli • planlama maliyeti • hızlı kırsal değerlendirme • coğrafi bilgi sistemi (CBS) • çevresel denetleme	Sürdürülebilirlik göstergeleri • kaynak kullanımı • atık • kirlilik • yerel üretim • temel insan ihtiyaçlarına erişim • tesislere erişim • şiddet ve baskıdan uzak olma • karar verme sürecine erişim • doğal ve kültürel yaşamın çeşitliliği

Turist aktivitelerinin sürdürülebilirlik bileşenlerinin değerlendirilmesi ve ölçülmesinde ÇED ve taşıma kapasitesi kavramı; turizm faaliyetlerinin gerçekleşeceği alanlarda etkilerin önceden tespit edilmesinde ve turizm faaliyetlerinin gerçekleştiği bölgelerde sınırlamaların belirlenmesinde önemli araçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle bu bölümde taşıma kapasitesi ve ÇED kavramına ayrıntılı olarak değinilmiştir.

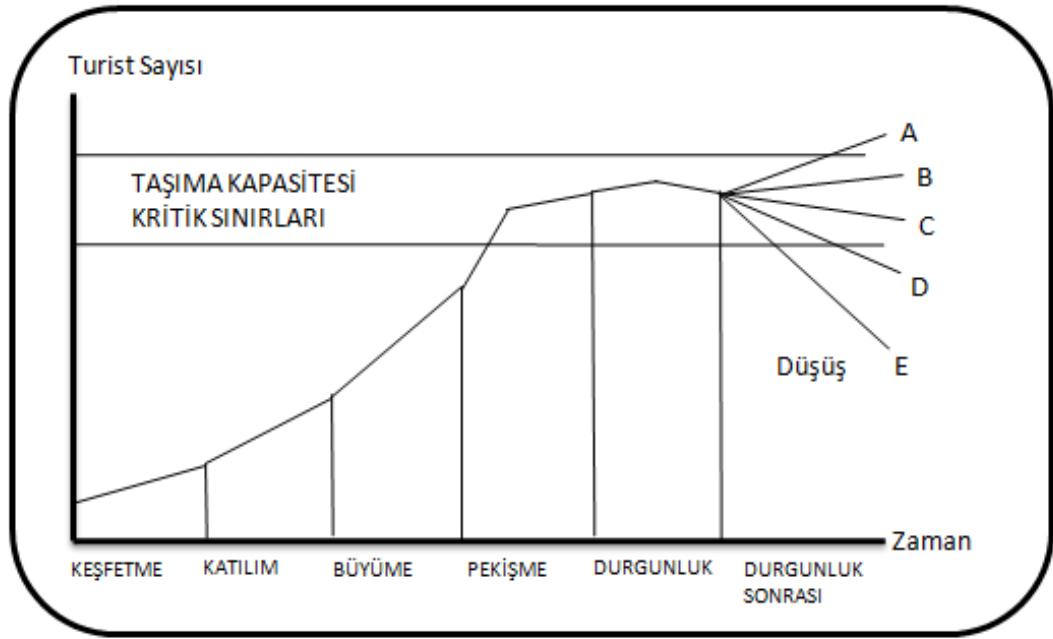
Taşıma kapasitesi: Doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması için turist aktivitelerinin çevresel etkilerinin önlenmesi ya da en aza indirgenmesi gerekmektedir. Maldonado vd. (1992) taşıma kapasitelerinin hesaplanmasının çevresel etki ve sürdürülebilirliğin hesaplanmasında önemli bir yöntem olduğunu belirtmiştir (Mowforth ve Munt 2008). Taşıma kapasitesi kavramı Kozak (2014)'a göre, gelişmeye sabit ve belirlenebilir bir sınır getirmekte, bir bölgeyi ziyaret eden ve o bölgenin çevreye fazla zarar vermeden ve turist memnuniyetini düşürmeden ağırlayabileceği en yüksek turist sayısı olarak tanımlanmaktadır. Taşıma kapasitesi sınırının belirlenmesi oldukça zor olmakla beraber bölgenin doğal yapısına, sunduğu hizmetlere ve çektiği turist tipine göre de değişiklik göstermektedir.

Coccossis ve Parpairis (1992)'e göre, turistik bölgelerin taşıma kapasitelerinin belirlenmesi; turizm faaliyetlerinin yoğunluk kazandığı dönemlerde bölgenin doğal, kültürel ve tarihi kaynaklarına olan tahribatı ve yöre insanının sosyo-kültürel yaşamını etkileyebilecek diğer olumsuz koşulların ortaya çıkmasını önlemede önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Taşıma kapasitesi belirlenirken turistik yörelerdeki fiziksel-ekolojik, sosyo-kültürel ve ekonomik yapılar irdelenmekte ve bu kapsamda; bölgenin altyapı kapasitesi, ulaşım kapasitesi, temiz su arzı, atık su kapasitesi, turistik üstyapı kapasitesi gibi veriler yanında gözlenebilir kirlilik ve gürültü düzeyleri gibi veriler de taşıma kapasitesini belirlemede önemli bileşenler olarak karşımıza çıkmaktadır (Sarkın 2007).

Kapasitesi sınırlı bir alanda ziyaretçi sayısının artması ya da alanın uygun olmayan kullanımlara maruz kalması durumunda, kullanım yoğunluğunu düşürmek, sınırlamak veya düzenlemek için çeşitli yollara başvurulabilmektedir. Bunlar:

- Girişin sınırlandırılması,
- Hizmetlerin sınırlandırılması,
- Çeşitli aktivitelerin zonlandırılması,
- Aktivitelerin programlandırılması,
- Alternatif alanların geliştirilmesi olarak sıralanmaktadır.

Turizm bölgelerinin yeterli altyapıya sahip olmaları o bölgelerin ilerleyen zamanlarda doyma noktasına ulaşmaları, kaynakların aşırı kullanımı ve yetersiz planlama gibi sorunlarının ortaya çıkmayacağı anlamına gelmemektedir. Çünkü her ürün gibi, bir ürün olan turizm bölgelerinin de gelişim sürecinde farklı aşamalardan geçtiğinin bilinmesi ve sürdürülebilirlik çalışmalarında yaşam eğrisi modelinin dikkate alınması gerekmektedir. Turizm bölgelerinin zaman içindeki gelişimini aşamalarla açıklayan bu model değerlendirilirken hangi kriterin seçilmesi gerektiği görüşleri farklılık gösterse de, genel eğilim turist sayısını baz almaktadır. Butler (1980) tarafından gerçekleştirilen turistik merkez yaşam eğrisi modeli şekil 2.3'te yer almaktadır (Kervankıran 2011).

Şekil 2.3 Turistik merkez yaşam eğrisi modeli (Kervankıran 2011)

Turistik merkez yaşam eğrisi modelinde yer alan aşamalar şu şekilde açıklanmaktadır (Kozak 2014):

Keşfetme: Turizm bölgesinin gelişiminin ilk aşamasını oluşturmaktadır. Bu dönemde az sayıda ziyaretçi yer almakta ve bu aşama, sürdürülebilir turizm gelişiminin yönetim tarafından ele alınması gereken ilk aşamasını oluşturmaktadır. Bu nedenle bölgenin

gelecekte turizmdeki olası yeri ve gelişimi bu aşamada çok yönlü bir tahmin çalışması ile belirlenmelidir (Kozak 2014).

Katılım (Gelişme): Bu dönem bölgesel tanıtımın yoğunlaştığı ve turist sayısının yavaş yavaş artmaya başladığı bir dönem olmaktadır. Yönetim ve sivil toplum örgütlerinin, bu aşamada sürdürülebilir gelişime yönelik girişimlere öncülük etmesi gerekmektedir (Kozak 2014).

Büyüme: Bu aşamada turistik bölge turizm pazarındaki yerini almakta ve bölgeye yönelik turist sayısında artış gözlenmektedir. Turizm bölgesinin fiziksel görünümünün değişmeye başladığı bu aşamada çevresel sürdürülebilirlik gündeme gelmektedir. Turist sayısındaki artışa bağlı olarak turizm işletmelerinde görülen plansız artış, turizm bölgesinin karşılaştığı çevresel sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu gibi sorunlarla karşılaşmamak için planlı turizm gelişimlerinin desteklenmesi gerekmektedir (Kozak 2014).

Pekişme (Olgunluk): Bu aşamada toplam ziyaretçi sayısı yerel halk nüfusunu aşmaktadır. Ziyaretçi sayısı arttığı için ve dahası turizm bölgesi başlı başına bir ürün olarak kabul edildiği için, sürdürülebilir gelişim kapsamında yapılması gereken, mevcut olumsuzluğu giderme amaçlı olacaktır. Aşırı ve kontrolsüz gelişimin gerçekleştiği bu alanlarda, turizm bölgesinin durgunluk ve gerileme aşamasına geçmesi daha kısa sürede gerçekleşmektedir (Kozak 2014).

Durgunluk: Bu dönemde bölgedeki ziyaretçi artış hızı oldukça yavaşlamaktadır. Bölge doğal ve kültürel varlıklarının sahip olduğu çekiciliği kaybetmekte; yapay unsurlar kullanılmaya başlanmaktadır (Kozak 2014).

Durgunluk Sonrası (Gerileme): Bölgenin diğer turizm merkezleriyle olan rekabet gücünü kaybettiği bu dönemde turist sayısında belirgin bir azalma yaşanmaktadır. Çekiciliğini kaybeden bu bölgede turizm faaliyeti gerçekleştiren işletmeler ortadan kalkmaya başlamakta ve bu durum bölgede faaliyet göstermeye devam eden diğer

işletmeleri olumsuz etkilemektedir. Durgunluk ve gerileme dönemleri, sürdürülebilirlik gelişim stratejilerindeki hataların da sorgulandığı bir dönem olmaktadır. Bu aşamada yeni çekim merkezleri yaratma çabaları oluştuğı ve rakiplerin gerisinde kalınacağı için, yönetimlerin sürdürülebilirlik çalışmalarına tekrar yoğunlaşarak bir yenilenme sürecine girmek istediğı gözlenmektedir (Kozak 2014).

Yenilenme aşamasına geçebilmek için çekim merkezinde bütüncül bir değışim gerekmektedir. Yönetimler bu aşamada; turizm bölgesinde insan yapımı yeni çekim unsurlarının oluşturulması ya da daha önce kullanılmamış ve tahrip olmamış doğal kaynak kullanımına yönelmektedir (Kozak 2014). Bu durum şekil 2.3’ te belirtildiğı gibi (A, B, C, D, E) turizm merkezinin atacağı adımlara göre gelişebilmekte ya da düşebilmektedir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) : Bir sürdürülebilir turizm aracı olan ÇED, alanda meydana gelebilecek çevresel bozulmanın önlenmesinde ilk ve önemli bir adım olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü ÇED, çevresel bozulmanın ardından değışik önlemlerle bozulmanın etkilerini ortadan kaldırma çabalarından çok, hiç bozmama, çevre üzerinde olumsuz baskıları hiç oluşturmama çabalarını ifade etmektedir (Kahraman ve Türkay 2012). Bir başka tanıma göre ÇED, gerçekleştirilmesi planlanan bir projenin, çevre üzerine olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin önlenmesi, en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin tespit edilmesi, seçilen yer ve proje alternatiflerinin değerlendirilmesi çalışmalarını içeren “karar verme süreci” olarak tanımlanmaktadır (www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr 2012).

Turizm bölgelerinde inşa edilecek turistik tesislerin çevre üzerinde yaratacağı etkileri saptamak için, bu tesislerin proje aşamasında iken ÇED çalışmalarını yürütmeleri gerekmektedir. Böylece turizm bölgelerinde yer alan bu tesislerin doğal kaynaklara ve çevreye zarar vermesinin önüne geçilmesi sağlanabilmektedir.

2.4 Sürdürülebilir Peyzajlar / Peyzajın Sürdürülebilirliği ve Turizm İlişkisi

Sürdürülebilir peyzaj kavramı özellikle son yıllarda çok sıkça kullanılmaktadır. Bununla birlikte bu kavram tam olarak tanımlanamamıştır. Sürdürülebilir peyzaj kavramı XX. yüzyıl ile birlikte gelişen bir alan olarak göze çarpmaktadır. Genellikle bu kavram, çevremize hayat veren kaynakların yeşil, dolayısıyla da sürdürülebilir olabileceği anlayışından gelmektedir. Ancak sürdürülebilir peyzajın kapsamı, doğanın nasıl korunacağı, planlanacağı ve yönetileceği konularında birçok zor ve zorlayıcı soruyla alabildiğince genişlemektedir (www.cityminded.org 2013).

Sürdürülebilir peyzajlar çevreye duyarlı, yenileyici ve toplumların sağlıklı gelişimine aktif olarak katkıda bulunmaktadır. Öyle ki; havanın temizlenmesi, su kaynaklarının etkin kullanımı, enerji verimliliğinin artırılması, doğanın korunması gibi ekonomik, sosyal ve çevresel faydalar yoluyla değer yaratılması konularında kilit rol oynamaktadır.

Sürdürülebilir peyzaj genellikle çevre, ekonomi ve toplumun kesişmesi olarak algılansa da, boyutları bunun ötesine uzanmakta ve bu kapsamda sürdürülebilir peyzaj boyutları dört ana başlıkta incelenmektedir. Bunlar; çevresel-ekolojik, ekonomik, sosyo-politik, görsel sürdürülebilirlik olarak sıralanmaktadır.

Hawkins ve Selman (2002)'a göre, peyzajın çevresel-ekolojik sürdürülebilirliği, mekansal süreçler ve davranışlarla ilgilenen peyzaj ekolojisinden oldukça etkilenmektedir. Ekolojik açıdan bakıldığında, sürdürülebilir peyzajın yeşil yapıların bir bileşeni olduğu görülmektedir. Bu yapıların içerisine yaşam alanlarının ve koridorlarının biyoçeşitlilik ağları ve bu alanların yaşam kalitesinin artırılması, sağlıklı ve canlı popülasyonun muhafazası gibi etmenler girmektedir. Sürdürülebilir peyzaj kavramı büyük ölçüde doğal yaşam alanlarının parçalanması, tahrip edilmesi ve uygunsuz kullanımları gibi ekolojik olarak olumsuz her türlü etmene bir yanıt olarak ortaya çıkmıştır ve tüm bu olumsuzlukları “dengeleyici” bir hareket olarak görülmektedir (Selman 2008).

Peyzajın çevresel-ekolojik sürdürülebilirliği kapsamında; çevre kirliliğın azaltılması, doğal kaynakların korunması, ekolojik fonksiyonların maksimuma çıkarılması, enerjinin etkin kullanılması gerekmektedir (www.epa.gov 2012).

Peyzajın çevresel-ekolojik sürdürülebilirliği genellikle çok fonksiyonlu yapısı, hizmetlerle olan yakın ilişkisi ve farklı sektörel yapılara olan ilgisi nedeniyle esneklik gösterilebilmektedir. Fonksiyonel yapısı (biyo-çeşitlilik) temel oluşumlara eğilirken (yaşam alanları ve mozaığı), bir diğer yandan topluma da değer kazandırmaktadır (manzara, estetik). Bir peyzaj düzenleyici (enerji dengesi), taşıyıcı (insan yerleşimi), üretim (ham madde) ve bilgi (eğitimsel) fonksiyonlarını kapsayıcı olabilmektedir. Genellikle tüm bu fonksiyonlar bir arada bulunsa da aynı anda ve aktif olarak bir bölgede etkili olamayabilmektedir (Selman 2008).

Peyzajın ekonomik sürdürülebilirliği genellikle turizm ve bileşenlerinin daha çekici manzaraların oluşturulması olarak algılansa da, pratikte bunun çok ötesinde anlamlar taşımaktadır. Peyzajın ekonomik sürdürülebilirliği salt ekonominin mekansal olarak değerli tutulması fikrinin aksine, ekolojik alanların tahribinin engellenmesi ve taşıma kapasiteleri göz önünde bulundurularak bilinçsizce kaynak tüketilmesini önleyerek, ekonomik açıdan daha sağlıklı kullanımının desteklenmesini sağlamaktadır (Selman 2008).

Bunun yanı sıra, sosyo-politik sürdürülebilirliği; karar almada sosyal yapıların daha etkili olması ve katılımcılığın artırılması konularına eğilmektedir. Toplumun farkındalığı ve refahı arasındaki ilişki, ekolojik perspektiften kurularak, geleneksel ile modern arasında da bağ kurulmasını sağlamaktadır. Sosyo-politik sürdürülebilirlik aynı zamanda, konunun yönetimsel olarak ele alınması anlamına gelmektedir. Bu sürdürülebilirlik yaklaşımı; kamu ve özel sektörün dengesi, doğal ve kültürel peyzajın yasa yönetmeliklerle koruma altına alınması, ekonomik sürdürülebilirliğin mekansal anlamda koruyucu nitelikteki yönetmelikle sağlanması, halkın katılımcılığının artırılması için yerel ve genel yönetimlerin işbirliği gibi konular kapsamında açıklanabilmektedir (Selman 2008).

Peyzajın görsel sürdürülebilirliği ise görsel peyzajın tek başına alandaki ekolojik değerlerden, mekandan ya da insan yapımı varlıklardan oluşmadığı; bunların hepsinin bir arada bulunduğu görsel bir uyumla ortaya çıkan bir kavram olarak açıklanmaktadır.

Peyzajın sürdürülebilir boyutları değerlendirildiğinde sürdürülebilir turizm bileşenleri ve araçları ile paralellik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Fakat peyzajın sürdürülebilirlik boyutlarının uygulamaya konulabilmesi için her birinde doğal ve kültürel kaynakların koruma kullanma dengesi çerçevesinde yönetilmesine özellikle vurgu yapılmaktadır (Selman 2008).

Peyzaj ve sürdürülebilir turizm ilişkisi: Peyzajın turistik yerlerin belirlenmesinde belirleyici ve teşvik edici bir rol oynaması, çekici bir çevrenin turizm sektörünün ilerlemesine katkıda bulunması, peyzajda meydana gelebilecek herhangi bir olumsuz değişikliğin turizme kaynak oluşturan değerleri doğrudan etkilemesi, peyzaj değerleri ile turistik yerlerin geliştirilmesi, peyzajın bir mekanın genel dış görünüşü ve görsel değerlerinin iyileştirilmesine yardımcı olması, peyzaj ve turizmin birbirinden ayrılamaz bir bütün, zaman zaman da birbirinin tamamlayıcı ve destekleyicisi olduğunu göstermektedir.

İnsanın doğaya karşı tutumu ve tepkileri büyük oranda peyzajın çekiciliğine dayanmaktadır. Peyzaj, turistlere ve yerel nüfusa bir yerin doğal ve yapılı çevrenin özelliklerini keşfetme ve bunlardan yararlanma ve zevk alma olanağı sunmaktadır. Turizm için peyzajda turistik yerin çevresindeki gözle görülebilen her şey ziyaretçileri çeken ve tatmin eden kaynakları oluşturmaktadır. Ancak, peyzajın turizm açısından beklentileri karşılayabilmesi için, iyi planlanmış ve organize edilmiş olması gerekmektedir (Ayeni 2013).

Peyzaj ve çevre değerleri herhangi bir turizm gelişiminde dikkate alınacak esas husus olmalıdır ve turizmden iyi bir planlama ile yararlanılmalıdır. Esasında, çevrenin turizm amaçları için ne şekilde yönetildiği ve planlandığı, turistlerin ve bölge sakinlerinin eğlence ve kazanımları ile turistlerin bölgeyi tekrar ziyaret etme kararını belirlemektedir (Pigram ve Jenkins 2006).

Bunun yanı sıra, turizm, kentsel yenilemeye yardımcı olduğu ve çevrenin kalitesini arttırdığı için çevresel kalkınmanın da bir katalizörüdür. Dolayısıyla turist altyapısı haricinde iyi bir turizm deneyimi, çevre ve planlamaya dayalıdır; bu yüzden doğal çevreyi, ekosistemleri ve biyolojik çeşitliliği koruma ihtiyacı vardır (Ayeti 2013).

Bunların yanı sıra Baharu (2009), açık yeşil alanların peyzaj planlama ve tasarım sürecinde dikkatli olunması gerektiğini vurgulamıştır. Çünkü, yeşil korunurken aynı zamanda turizm gelirlerini de çekerek ikili bir rol oynamaktadır. Sonuç olarak, çevrenin korunması ve geliştirilmesi yönündeki çabalar, turizm bölgelerinde turistlerin ilgisinin çekilmesi ve tatmin duygusunun yaratılması konusunda kilit rol oynamaktadır. Clivaz (2008), Lickorish ve Jenkins (1997), peyzajın turistik yerlerde oynadığı rolün altını çizmekte ve bu role görsel peyzaj değerleri, çevre kalitesinin gelişimine katkı sağlamasını da dahil etmektedir; ayrıca, üstlendiği bu rolün doğrudan ve dolaylı etkisiyle ekonomik ve çevresel faydaları olan yol, su ve kanalizasyon sistemleri gibi altyapıları iyileştirmekte; doğal parkları ve diğer açık alanları koruyarak ve göz ardı edilip bozulmalarını önleyerek önemli doğal alanları korumakta ve aynı zamanda yıkıma ve yok olmaya terk edilmiş alanları koruyarak ve muhafaza ederek arkeolojik ve tarihi alanları da korumaktadır. Dolayısıyla peyzaj, bireysel turistler için olduğu kadar turistik alanlar için de oldukça önemlidir, çünkü turistik ortamın pazarlanmasına katkı sağlamakta ve turistlerin refahını arttırmaktadır. Buna karşın, turizmin özellikle peyzaj değerlerini hedef alan alanlarda plansız ve kontrolsüz büyümesi ve gelişmesi, turistik aktivitelerin azalmasına ve turist oranlarının düşmesine neden olmaktadır (Ayeti 2013).

Sürdürülebilir turizmin peyzaja katkısı: Sürdürülebilir planlama eksikliği ve turizm gelişiminin uygun bir şekilde yönetilememesi hem çevresel hem de sosyo-kültürel olumsuz etkilere neden olmaktadır.

İlgili alanların ve ilgili peyzaj politikalarının planlanması ve yönetimine ilişkin en önemli ulusal ve uluslararası belgelerde yer alan ilkeler ve hedefler, sürdürülebilir turizm çerçevesinde kalkınma amacıyla seçilmiş olan peyzajların değerini tanıma ve artırma ihtiyacının altını çizmektedir. Bu belgeler, özelliğini yitirmiş alanların yeniden vasıflandırılması ve kurtarılması için benimsenecek kriterleri belirlemektedir. Böyle bir

sürecin, aşırı enerji ve su tüketen, atık ve kirlilik oluşturan aktiviteler yerine sürdürülebilir turizm gibi; bir alanın özellikleri ve niteliklerinin korunmasını ve yeniden oluşturulmasını destekleyecek yaklaşımlara katkı sağlaması gerekmektedir (Maniglio 2012).

Peyzajlarda sürdürülebilir turizm gelişimine katkıda bulunmak için kullanılan anahtar eylemler aşağıdaki gibi özetlenebilir (Maniglio 2012):

- Peyzajın nitel kapsamının analiz edilmesi ve tanımlanması,
- Turist talebi oluşturmada önemli bir faktör olan bir bölgenin doğal kaynaklarına ve sosyo-kültürel alanlarına zarar vermeden ve bölge sakinlerinin ekonomik ve sosyal çıkarlarını zedelemekten nasıl yönetilebileceğinin belirlenmesi,
- Peyzajların kıyının morfo-dinamik özellikleri, rüzgar ve dalga özellikleri, kumul hareketliliği ve deniz seviyesinin altındaki alanlarda sedimentasyon ile bağlantılı sabit süreçlerin sonucu olduğu hususunda farkındalığın yaratılması,
- Hem günümüzde hem de geçmişte uygulanan kritik tedbirlerin, etkilerinin ve sonuçlarının değerlendirilmesi,
- Turizmin teşvik ettiği değişimlerin, bölgenin doğal ve kültürel özellikleri ile uyumlu hale getirilmesi amacıyla bu değişimlerin yönetimi için etkin yöntemlerin seçilmesi,
- Peyzajların jeomorfolojik, biyolojik ve konumsal çeşitlilikleri bakımından toplum bilincinin artırılması; bölgelerin özelliklerini ve hassas dengesini değiştiren insan aktivitelerinin anlaşılma sürecine katkıda bulunulmasıdır (Maniglio 2012).

2.5 Sürdürülebilir Turizm Projelerinin Gelişimi ve Genel Politikalar

Dünyada turizm faaliyetlerinin gelişmesiyle birlikte biyo-jeo-fiziksel ve sosyal çevreye olan baskının arttığı ve bu nedenle turizm-çevre ilişkisinin tehlikeye girdiği bilinmektedir. Turizm endüstrisini tehlikeye atan bu baskıları önlemek amacıyla Dünyada birçok sürdürülebilir turizm projesi ve bu kapsamda politikalar

gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilmeye de devam etmektedir. Bu proje ve politikaların hepsinin ortak amacı; turizmden sağlanan faydaları en üst seviyeye çıkarırken, bu faydaların elde edilmesini sağlayan doğal ve kültürel kaynakları mümkün olduğu kadar korumak ve zenginleştirmektir. Bununla birlikte doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanmasının yanında yerel halk için istihdamın artırılması ve böylece bölge halkının geleceğini güvence altına alarak onların yaşam tarzlarını güçlendirmek amaçlanmaktadır.

Sürdürülebilir turizm projelerinin içinde yer alan ve en önemlilerinden birisi; tüm insanlığın 21. yüzyıldaki ortak hedefi olarak benimsenmiş olan Gündem 21 (Agenda 21)'dir.

Gündem 21, 1992 yılında Rio'da yapılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda kabul edilen beş uluslararası belgeden biri olarak yer almakta "21. Yüzyıl Dosyası" olarak anılmaktadır. Emrealp (2005)'e göre: *"Tüm insanlığın 21. yüzyıldaki ortak hedefi olarak benimsenmiş ve bu doğrultuda, 21. yüzyılda çevre ve kalkınma sorunlarıyla başa çıkılmasına ve sürdürülebilir kalkınma hedefine ulaşılmasına yönelik ilkeleri ve eylem alanlarını ortaya koymaktadır. Gündem 21, uluslararası ve ulusların kendi içerisindeki eşitsizliklere, giderek artan yoksulluk, açlık, hastalıklar ve cehalete, ekosistemlerdeki kötüleşmeye dikkat çekmektedir. Çıkış yolu olarak ise, temel gereksinimlerin karşılanmasını, yaşam standartlarının iyileştirilmesini, ekosistemlerin daha iyi korunmasını ve yönetimini ve daha güvenli bir geleceğe giden yolun yapı taşlarının döşenmesini sağlayacak "küresel ortaklık" kavramı gündeme getirilmektedir"* (Kınacı vd. 2011).

Türkiye'de Gündem 21 çalışmaları 1995 yılında başlamış ve iki yönde gelişmiştir: Ulusal Gündem 21 ve Yerel Gündem 21.

Ulusal Gündem 21: Rio Konferansı'na katılan tüm ülkeler gibi Türkiye'de Gündem 21'i hayata geçirmeyi değil; söz konusu belgeyi rehber olarak kullanmayı taahhüt etmiştir. Bu doğrultuda kendi ulusal hedef ve önceliklerini göz önünde bulundurarak çevre ve sürdürülebilir kalkınma arasındaki uyumun sağlanmasını ve bu doğrultuda

kendi kalkınma stratejilerini belirlemeyi üstlenmiştir. Böylece Türkiye'nin kendi "Ulusal Gündem 21" i hazırlanmıştır (Kahraman ve Türkay 2012).

Yerel Gündem 21: Gündem 21'de, ele alınan sorunların ve çözümlerin büyük bir bölümünün yerel düzeydeki faaliyetlere dayalı olması nedeni ile, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesinde yerel yönetimlerin katılımı ve işbirliği, belirleyici bir etken olacağı görüşü ortaya getirilmiştir. Yerel Gündem 21 süreci, kentin sürdürülebilir geleceğine yönelik bir vizyon geliştirilmesini ve bu vizyonun hayata geçirilmesini sağlayacak stratejik, uzun dönemli yerel eylem planı hazırlanmasını ve uygulanmasını kapsamaktadır (Kınacı vd. 2011).

Avrupa Birliği (AB) tarafından yürütülen sürdürülebilir turizm politikaları incelendiğinde; sürdürülebilirliği öne çıkaran ilk AB Turizm Bildirisi'nin 2003 yılında "Avrupa Turizminin Sürdürülebilirliği için Temel Yönelimler" adıyla yayımlandığı, bunu 2006 yılında "Yenilenmiş Avrupa Turizm Politikası", 2007 yılında ise, "Rekabetçi ve Sürdürülebilir Avrupa Turizmi için Gündem" bildirisinin izlediği görülmektedir. Bildiri, sürdürülebilir turizmin ilke, hedef ve karşılaşacağı zorlukları belirlerken, tüm paydaşların süreç içerisine katılımını vurgulamıştır. 2010 yılında ise "Avrupa: Dünyanın Bir Numaralı Turist Destinasyonu – Avrupa'da Turizm için Yeni Bir Çerçeve" adıyla yayınlanmıştır. Bu raporda AB üye ülkelerinin turizm politikalarının eş güdümlü çalışması ve gerektiğinde programların desteklenmesi hedeflenmiştir. "Daha Sürdürülebilir Avrupa Turizmi için Eylem" raporunda sürdürülebilirlik konusu politika ve eylemler yoluyla vurgulansada bu isteğin somut ve uygulanabilir eylemlere dönüşemediği ve sürdürülebilir turizm sektöründeki fırsatların tümünün değerlendirilemediği endişesi sürmektedir. Fakat bunlara rağmen turizm sektörü içerisinde sürdürülebilirliğe ilginin arttığına dair işaretler görmek de mümkündür. Rapora göre; talep mevsimselliğinin kısılması, turizm ulaşımı etkilerinin irdelenmesi, istihdam kalitesinin arttırılması, halkın yaşam kalitesinin korunması ve arttırılması, kaynak kullanımının, ev atık üretiminin kısılması, doğal ve kültürel mirasın korunması ve değerlendirilmesi gibi sürdürülebilir turizm için atılması gereken bir takım adımlar sıralanmıştır (Anonim 2012a).

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2007 yılında hazırlanan “Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı (2007-2013)”, kamu ve özel sektörün işbirliğini gündeme taşıyan, stratejik planlama çalışmalarının yönetimi ve uygulamasına yönelik açılımlar sağlamayı hedefleyen uzun vadeli bir yol haritasıdır. Turizm sektörünün uluslararası rekabetçilik, yenilikçilik ve araştırmacılık yönünde gelişmesi hedefine sürdürülebilirlik bileşenleri doğrultusunda ulaşılabilecek öngörülmekte ve vizyon olarak sürdürülebilir turizm anlayışını ana unsur benimsemektedir. Bölgesel kalkınmanın ve kitle turizminin beraberinde getirdiği çevresel ve ekolojik sorunların sürdürülebilir turizm yaklaşımıyla çözülmesi hedeflenmektedir. Turizm Eylem Planı 2007-2013’de ise sürdürülebilirlik anlayışının yer bulduğu eylemler özellikle turizmin altyapısal problemlerinden kaynaklanan çevresel sorunları gidermek amacıyla altyapı eksikliğinin giderilmesini hedefleyen, turizmin çeşitlendirilmesi amacıyla alternatif turizm türlerini destekleyen ve deniz turizmi konusunda çevresel baskıların giderilmesi yönündeki uygulamaları içermektedir (Anonim 2007).

2.5.1 Dünyada sürdürülebilir turizm uygulamalarından bazı örnekler

Sürdürülebilir turizm kapsamında uygulamaya konulan programlardan birisi, İspanya’nın Mayorka (Mallorca) Adası güney sahilinde yer alan Calvia beldesinde gerçekleştirilmiştir. 1960 ve 1980 yılları arasında Akdeniz sahilinde yer alan en popüler tatil bölgelerinden biri olan bu şehri, o dönemde ortalama 1,6 milyon turist ziyaret ettiği tahmin edilmektedir. Kitle turizminin hakimiyeti, turist sayısının ve yerli nüfusun aşırı hızlı artmasına ve bölgenin çekiciliğini kaybetmesine neden olmuş ve 1980’lerin sonundan itibaren ziyaretçiler tarafından daha az tercih edilmesine yol açmıştır. Bu durumu önlemek için Calvia Belediyesi tarafından teknik bir analiz yapılmış ve sürdürülebilir turizm uygulamaları yürürlüğe konulmuştur. Bu uygulamada dikkat çeken, her karar aşamasında farklı paydaşların öncelikleri göz önünde bulundurarak ortak politikaların belirlenmiş olmasıdır. Hazırlanan eylem planı doğrultusunda 1990 ve 2000’li yıllarda sürdürülebilirlik temel turizm politikası olarak uygulamaya konulmuş ve şu sonuçlar ortaya çıkmıştır (Anonim 2012a):

- Bölgede 1997-2004 yılları arasında gerçekleştirilen uygulamalar sonucu hedeflendiği gibi 1700 hektarlık bir alanın imar izni kaldırılmış ve yıkımlarla birlikte 13.500 m² alan elde edilmiştir. Buna rağmen bu süreç içerisinde otel sayısında bir artış yaşanmamıştır.
- Ulaşımı daha sürdürülebilir kılmak için 40 km'lik bir bisiklet ve yürüme yolu yapılmış ancak istenilen kullanıcı seviyesine ulaşamamıştır.
- Şehir atıklarının %30'unun çıkış noktasında ayrıştırılma zorunluluğu geri dönüşümü kolaylaştırırsa da, su tüketimi hala istenilen seviyeye çekilememiştir.
- 2003 senesinde belediye yönetiminin değişmiş olmasına rağmen bu uygulama çalışmaları duraksatılmamıştır.
- Başarılı uygulamalara rağmen, finansman eksikliği veya kesintileri nedeniyle birçok girişim tamamlanamamıştır (Anonim 2012a).

Meksika'da 2000'li yılların başında sürdürülebilir turizm girişimi başlatılmıştır. Strateji, yerel yönetimlere merkezi hükümet tarafından bildirilmiş ve yerel yönetim ortaklarının uygulamaları koordine etmesi ve tamamlaması planlanmıştır. Girişimin amacı ülkede turizm sektörünün yaşadığı düzensiz şehirleşme, çevre kalitesinin ve dengesinin bozulması, kültürel kimliğin kaybı ve turizm gelirlerinin yerel ekonomiye yeteri kadar aktarılmaması gibi temel sorunlara karşı bir strateji oluşturarak bu stratejinin etkili eylemlere dönüştürülmesidir. Stratejinin ana hatları; sürdürülebilir turizm gösterge sisteminin geliştirilmesi, sürdürülebilirlik sertifikasının ve finansal destek taslağının oluşturulması ve kalifiye iş gücünün yaratılması şeklinde oluşturulmuştur (Anonim 2012a).

Bu süreçte sürdürülebilirlik programının koordinasyonu, uygulaması ve denetlenmesinden sorumlu bir komite oluşturulmuştur. Sürdürülebilirliğin güncel durumunun tespiti için göstergeler kullanılmış ve bu kapsamda; çevresel etki, sosyo-ekonomik etki, turizm ve arz talebi ve kentsel gelişim konularında veriler toplanmıştır. Turizm işletmelerine verilmek üzere çevresel kalite sertifikası oluşturulmuştur. Son on yılda faaliyete geçirilen bu uygulamaların sonuçları henüz kesin olarak verilememektedir fakat, 2008 yılında 25. sırada yer aldığı "Doğal Kaynakların

Korunması” bileşeninde üç yılda 15 sıra birden atlayarak 10. sıraya kadar yükselmiştir (Anonim 2012a).

Honey (2008)’e göre, özellikle kitle turizminin hakim olduğu bölgelerde ziyaretçi sayısını sınırlı tutma ya da taşıma kapasitesini kontrol altında tutma adına çeşitli önlemlerin alınmasına yönelik örnekler de bulunmaktadır. Bu kapsamda. Costa Rica’da Manuel Antonio Milli Parkı’nda aynı anda alanı ziyaret edebilecek turist sayısı 800’de tutularak tarihi ve doğal çevrenin zarar görmesine engel olunmaya çalışılmaktadır. Benzer şekilde Ekvador’da bazı doğal parklar, doğanın kendini tekrar yenileyebilmesi ve yeniden düzenleme çalışmaları için yılda bir ay kapalı tutulmaktadır. Galapagos adalarında da ziyaretçilerin 18 alanı ziyaret etmesi sınırlandırılmıştır. Turistik alanlardaki taşıma kapasitesini kontrol altında tutma adına alınan önlemlerden bir diğeri ise fiyat düzenlemeleridir. Yoğun ziyaretçi akışını dengelemek için Costa Rica’da yabancı ziyaretçiler için parka giriş ücreti 1.30 \$’dan 15 \$’a yükseltilmiştir. Böylece, alanı ziyaret eden turist sayısı yarı yarıya azalmış ve parkın geliri 5 katın üzerine çıkmıştır (Santonocito 2009).

Santonocito (2009) çalışmasında, Sicilya bölgesine ulaşan turist sayısı ve kilometrekare başına düşen turist yoğunluğu, yerel nüfus ve bölgenin kilometrekare başına düşen yatak kapasitesi ve yerel nüfusun turizme olan katılımcılığı gibi indisler kullanmıştır. Talep indisinde, sezonsallık da göz önünde bulundurulmuş ve yıl boyunca aylık ortalama bölgeye ulaşan turist sayısı kullanılmıştır. Araştırmada, turistlerin yoğunluklu olarak kıyı bölgeleri tercih ettiği ve arzın da kıyı bölgelerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Genel Akdeniz turistik bölgelerinde görülen “deniz-kum-güneş” algısının, Sicilya örneğinde de öne çıktığı görülmektedir. Bunun yanında, turist yoğunluğunun sezonsal farklılık gösterdiği ve denize girilebilir mevsimlerde yoğunluğun çok arttığı görülmektedir. Bu durumun önüne geçebilmek adına, bölgenin kıyı bölgeleri dışında da peyzaj öğelerinin ön plana çıkartılarak kıyı bölgelerindeki yoğunluğun azaltılması ve tarım turizmini güçlendirerek turizmde sezonsal farklılığın önüne geçilebileceği vurgulanmıştır (Santonocito 2009).

2.5.2 Türkiye’de sürdürülebilir turizm projelerinden bazı örnekler

Turizm sektörünün öncelikleri dikkate alınarak hazırlanan proje ve faaliyetler, turizm gelişiminin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi açısından önem arz etmektedir. Türkiye’de gerçekleştirilen en önemli sürdürülebilir turizm projeleri arasında; Güney Antalya Turizm ve Kıyı Gelişimi Projesi ve Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı Kıyı Yönetimi Projesi (ATAK) yer almaktadır.

Güney Antalya Turizm ve Kıyı Gelişimi Projesi: Güney Antalya Turizm ve Kıyı Gelişimi Projesi 1976 yılında geliştirilmiş ve uygulama alanı Antalya ili güney batı kıyılarında 80 km uzunluk ve 3 km genişliğinde bir coğrafi alan olarak belirlenmiştir. Başlangıçta amaç, kısa dönemde kitle turizmine olanak verecek ölçülerde yatak kapasitesi yaratmak olarak tanımlanmış ve proje Dünya Bankası’ndan 26 milyon dolar kredi sağlanarak tamamlanmıştır (Kahraman ve Türkay 2012).

Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı Kıyı Yönetimi Projesi (ATAK): Proje, Çanakkale-Balıkesir il sınırından Antalya-İçel sınırına kadar uzanan yaklaşık 22.200 km’lik Ege ve Akdeniz kıyı şeridini ve bu bölgedeki 100’den fazla yerleşim yerini kapsamaktadır. Proje ile turizm sektörü faaliyetlerinin en yoğun olduğu proje alanındaki yerleşimlerin; 2020 yılı hedef alınarak, turistik ve yerleşik nüfus artışı ile fiziksel gelişmelerden dolayı gereksinim duyacakları içme suyu, kanalizasyon, atık su arıtma ve deniz deşarjı, çöp toplama ve yok etme sistemleri gibi altyapı tesislerinin plan, proje ve inşaatlarının yeni bir kurumsal yapı ve yerel yönetimlerin yeniden yapılanması ile yetki devrini hızlandırıcı bir sistem içinde gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir (Kahraman ve Türkay 2012).

2.5.3 Sürdürülebilir turizm kapsamında eko-etiketleme uygulamaları

McKerlie (2002)’e göre, eko-etiketleme bir ürünün çevreye karşı duyarlı olduğunu gösteren etikettir. Eko-etiketleme ile çevreye daha az zararlı uygulamaların ve yeniliklerin yapılması için üreticilerin özendirilmesi ve tüketiciler arasındaki çevreye

karşı sorumlu satın alma alışkanlıklarının teşvik edilmesi amaçlanmaktadır (Kınacı vd. 2011):

Kından (2006) eko-etiketlemenin turizm sektörü bağlamında çevreye yönelik amaçlarını şu şekilde belirtmektedir:

- Yenilenebilir kaynakların gelecek nesiller için de kullanılabilir şekilde var olması için verimli bir şekilde yönetilmesi,
- Yenilemez kaynakların verimli kullanımının teşvik edilmesi,
- Atıkların azaltılması, yeniden kullanımı ve geri dönüştürülmesinin kolaylaştırılması,
- Ekosistemin ve tür çeşitliliğinin korunmasının özendirilmesi ve
- Üretimde kimyasal kullanımının doğru bir şekilde yönetilmesinin özendirilmesidir (Kınacı vd. 2011).

Dünyada ve Türkiye’de eko-etiketleme uygulamaları: Dünyada ilk olarak 1977 yılında Almanya’da “Blue Angel (Mavi Melek)” ile başlayan eko-etiketleme uygulamalarının sayısı tam olarak bilinmemekle birlikte, bugün turizmde uygulamaların 100’ün üzerine ulaştığı ve yenilerinin de geliştirilmeye devam edildiği bilinmektedir.

Türkiye’de uygulanan eko-etiketleme örneklerinden bazıları Mavi Bayrak, Çevre Duyarlılık Kampanyası (Yeşil Yıldız), Beyaz Yıldız olarak sıralanmaktadır.

Mavi Bayrak: Dünya çapında, çok yaygın ve tanınan bir uygulama olan “Mavi Bayrak Ödülü”, gerekli kriterleri sağlayan plajlar, marinalar, ve yatlar için verilen bir eko-etikettir. İlk olarak 1987 yılında uygulanmaya başlanmıştır.

Mavi Bayrak Ödülünün amacı; hijyenik ve güvenli ortamlar sunmanın yanında yüksek çevre standartları sağlayan marina ve plajları tanımlayarak sürdürülebilir turizmi kıyı yönetimiyle bütünleştirmektir. Plajlar ile ilgili yeni kriterler, yöredeki atıksu arıtma tesisi, kanalizasyon sistemleri gibi belediye hizmetlerini kapsamakla birlikte,

sürdürülebilir kalkınma ve özellikle çevre eğitimi üzerinde odaklanmaktadır (www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr 2012).

Plaj ve marinalar için belirlenen kriterler birbirlerinden farklı olmasına rağmen, hepsini aşağıdaki dört ana grupta toplamak mümkündür (www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr 2014):

- Yüzme amacıyla kullanılan suyun niteliği,
- Çevresel eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yönlendirilmesi,
- Plaj düzeni ve emniyetinin sağlanması,
- Çevre Yönetimi.

Bu kriterleri sağlayan plaj ve marinalar, bir yıl süreyle Mavi Bayrak verilerek ödüllendirilmektedir.

Türkiye’de de mavi bayrak kampanyasına yönelik çalışmalar 1993 yılında başlamış ve 2013 yılında Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı’nca yapılan değerlendirmeler sonucunda 383 plaj, 21 marina ve 13 yat Mavi Bayrak ile ödüllendirilmiş bu sayı 2014 yılında ise 397 plaj, 22 marina ve 12 yat olarak değişmiştir (www.mavibayrak.org.tr 2014).

Çevre Duyarlılık Kampanyası (Yeşil Yıldız): Sürdürülebilir turizm kapsamında, çevrenin korunması, çevre bilincinin geliştirilmesi, turistik tesislerin çevreye olan olumlu katkılarının teşvik edilmesi ve özendirilmesi amacıyla, 1993 yılından itibaren talep eden ve aranılan nitelikleri taşıyan konaklama tesislerine, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Çevre Dostu Kuruluş Belgesi (Çam Simgesi) verilmekteydi. Fakat çevrenin korunmasına yönelik önlemlerin ülkemizde giderek daha fazla önem kazanması nedeni ile çevreye duyarlı konaklama işletmeleri için uygulanmakta olan sınıflandırma formu güncellenmiş ve 2008 yılında resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr 2014).

Çevre Duyarlılık Kampanyası enerji, su, çevreye zararlı maddelerin tüketiminin ve atık miktarının azaltılmasını, enerji verimliliğinin artırılmasını, yenilenebilir enerji

kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesini, konaklama işletmelerinin yatırım aşamasından itibaren çevreye duyarlı olarak planlanmalarını ve gerçekleştirilmelerini, tesisin çevreye uyumunu, çevreyi güzelleştirici düzenleme ve etkinlikleri, ekolojik mimariyi, çevreye duyarlılık konusunda bilinçlendirmeyi, eğitim sağlanmasını ve ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmasını kapsamaktadır (www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr 2014).

2014 yılı verilerine göre Türkiye’de toplam 142 tane çevreye duyarlı konaklama tesisi bulunmaktadır (www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr 2014).

Beyaz Yıldız: Beyaz Yıldız uygulaması, TÜROFED (Türkiye Otelciler Federasyonu) tarafından hazırlanan ve daha temiz, sürdürülebilir bir çevreye katkı sağlamak için Ağustos 2008’de uygulanmaya başlanan bir eko-etiketlemedir. Beyaz Yıldız uygulamasında turistik işletmelerde kullanılan su, elektrik, kimyasal ve katı atık miktarının kontrol altına alınması, çevreye ve doğal kaynaklara yönelik oluşabilecek zararın minimize edilmesi hedeflenmektedir. Projede tesislerin misafirlerinin konforundan vazgeçmeden, onların da bu çevresel duyarlılığa katılımcı olmaları sağlanması amaçlanmaktadır (Kınacı vd. 2011).

Sürdürülebilir turizm kapsamında konaklama tesislerinde çevre dostu uygulamalar: Turizm, kişilerin sürekli ikamet ettikleri yer dışına tatil, iş ve diğer amaçlarla gerçekleştirdikleri seyahat ve konaklamalardan doğan faaliyetler olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla konaklama, turizmin olmazsa olmaz unsurlarından birisidir. Söz konusu konaklama işletmelerinde gerçekleştirilen; ısınma, soğutma, aydınlatma, yemek pişirme, temizlik, banyo, yüzme, golf alanları vb. yeşil alanların sulanması gibi gereksinimler düşünüldüğünde dünyadaki tüm otelleri kullanan ziyaretçilerin günlük kaynak tüketimlerinin oldukça fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte doğal ortam duyarlılığı açısından hassas olan bölgelere inşa edilen konaklama tesisleri kaynak tüketiminin yanında çevresel bozulmalara da neden olmaktadır.

Bu nedenle konaklama işletmelerinde kaynak tüketiminin ve atıkların kontrol edilebilmesi amacıyla bir takım çevre dostu uygulamalar bulunmaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirilen uygulamalar; su ve enerji kullanımı, geri dönüşüm ve atık yönetimi olarak sıralanmaktadır.

3. MATERYAL ve YÖNTEM

3.1 Materyal

Akdeniz Bölgesinde Antalya il sınırları içerisinde yer alan Alanya ilçesi çalışma alanı olarak seçilmiştir. Alanya ilçesi 2013 yılı verilerine göre ilçe merkezi ve buna bağlı 16 belde ve 69 köyden oluşmakta iken 2014 yılı yerel seçimlerinden sonra Alanya ilçesinin Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne bağlanması sonucu belediye ve köyler Mahalle statüsüne geçmiştir.

Alanya ilçesindeki turizm faaliyetlerinin peyzajın sürdürülebilirliği açısından irdelenmesini amaçlayan bu araştırmanın ana materyalini, Alanya ilçesi'nin peyzaj bileşenleri ve turizm sektörü oluşturmaktadır.

Bu ana materyalin incelenebilmesi için aşağıda belirtilen veri kaynaklarından yararlanılmıştır:

- Alanya Belediyesi'nden sağlanan Alanya ilçesine ait 2013 yılı İmar Planı,
- Google Earth 2014 uydu görüntüleri
- CORINE 2006 Arazi Örtüsü
- Mülga Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü 1/25.000 Ölçekli Toprak Sınıfları Haritası
- Alanya Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü'nden temin edilen Alanya İlçesi'ne ait iklim verileri,
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanan Alanya ilçe nüfus verileri,
- Antalya Valiliği tarafından hazırlanan Alanya Kültür Envanteri,
- Alanya Ticaret ve Sanayi Odası (ALTSO) 2012 yılı Ekonomik Raporu,
- Farklı paydaşlara uygulanan anketler ve yüz yüze görüşmeler.

Bu verilerin yanı sıra araştırma süresi boyunca yapılan çalışmalarda;

- Araştırma alanına ve konusuna ilişkin yapılmış olan tezler, kitaplar, bildiriler, makaleler ve basında yer alan haberler,
- Araştırma alanı ile ilgili olarak, İlçe'deki çeşitli kurum ve kuruluşlar (Alanya Belediyesi, Alanya Doğa Koruma ve Milli Parklar Mühendisliği, Alanya Ticaret ve Sanayi Odası) ile yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilen bilgiler,
- Yerli halka, yerli ve yabancı turistlere uygulanan anket sonuçlarının analizinde kullanılan SPSS Statistics 19 Paket Programı,
- İlçe'nin doğal ve kültürel özelliklerinin görselleştirilmesine yardımcı olan haritalama sürecinde kullanılan ArcGIS 10.0 yazılımı
- Araştırma alanının niteliğini saptamaya yönelik görsel malzemeler (fotoğraf, video),
- Sörvey sırasında tutulan gözlem notları araştırmanın diğer materyallerini oluşturmaktadır.

3.2 Araştırma Alanının Peyzaj Bileşenleri

3.2.1 Doğal peyzaj bileşenleri

Coğrafi konum

Alanya, Antalya ili sınırları içerisinde şehir merkezine 135 km mesafede Akdeniz kıyısında yer almaktadır. 36°30'07" ve 36°36'31" kuzey enlemleri ile 31°38'40" ve 32°32'02" doğu boylamları arasında 175.678 hektarlık bir alanı kapsamaktadır (Anonim 2013a). İlçenin güneyinde Akdeniz, doğusunda Gazipaşa ilçesi, batısında Manavgat ilçesi ve kuzeyinde Gündoğmuş ilçesi yer almaktadır (Şekil 3.1). Çalışma alanı sınırına ait harita ise şekil 3.2'de yer almaktadır.

Şekil 3.1 Alanya'nın Türkiye'deki konumu (tr.wikipedia.org 2014)

[illegible]

Şekil 3.2 Araştırma alanı sınırı (İlçe sınırı) (Anonim 2013b)

Topoğrafik yapı

Alanya, Torosların bir parçasını teşkil eden 250 m yükseklikte yarımada ile Toroslardan bir pay sistemiyle ayrılarak bugünkü kıyı düzlüğünden oluşmuştur. Kıyı düzlüğü zamanla Oba ve Dim Çaylarının getirdiği alüvyonlarla dolarak bugünkü durumunu almıştır (Anonim 2012c).

Araştırma alanı içerisindeki yükseltiler deniz seviyesi ile 2451 m arasında değişiklik göstermektedir (Şekil 3.3). Araştırma alanının topoğrafik yapı haritasından üretilen yükseklik grupları haritasında görüldüğü gibi, araştırma alanında yükselti kıyı boyunca 0-200 m arasında değişmektedir. Kıyıdan içerilere doğru gidildikçe yükselti 400 ve 1200 m'lere, alanın kuzeydoğusunda ise, yaklaşık 2400 m'ye kadar ulaşmaktadır.

Denizden yüksekliği 1000-2000 m civarında olan ve Alanya'nın kuzeyinde ve kuzeydoğusunda bulunan yaylalar, Torosların uzantısı şeklinde yer almaktadır. İlçe'nin önemli yükseltilerinden biri olan ve çevresinde birçok yayla bulunan Akdağ; 2451 m yüksekliğindedir. Akdağ, Dim Çayı Yaban Hayatı Koruma Sahası içinde kalan, bitki ve hayvan varlığı bakımından çok önemli bir bölgede yer almaktadır. Orta Akdeniz' de denize en yakın ve yüksek dağ olarak bilinen Cebel-i Reis Dağı ise Mahmutlar Mahallesi ve Gözüküçüklü Mahallesi'nin kuzey sınırını da oluşturacak şekilde doğudan batıya bir set şeklinde uzanmaktadır. 1650 m yükseklikte yer alan Cebel-i Reis Dağının tamamı Dim Çayı Yaban Hayatı Koruma Sahası içinde kalmaktadır (www.alanyanindogasi.com 2014).

Araştırma alanının eğim grupları, topoğrafik yapı haritasına dayanılarak belirlenmiş ve grupların analizleri yapılarak tepeler, vadiler ve düzlükler tespit edilmeye çalışılmıştır. Eşyüksekti eğrilerinin birbirine yaklaşma ve uzaklaşma durumları değerlendirilerek araştırma alanın düz, hafif eğimli, eğimli yüzeyleri, tepeler ve dik yamaçların algılanması kolaylaştırılmıştır (Şekil 3.4). Alanda %0-3 eğimli olup düz ya da düze yakın alanlar olarak tanımlanabilecek yöreler, deniz kıyısında, kıyıya yakın bölgelerde ve ilçenin güney batı kısımlarında yoğunlaşmaktadır. İlçede genel olarak arazi eğimi %10-30 arasında değişmektedir. %30-50 ve %50 eğimler ise doğal olarak Toroslar Bölgesinde artış göstermektedir.

YÜKSEKLİK GRUPLARI

Anahtar

- İlçe Merkezi
- İlçe Sınırı
- Karayolu
- Mahalle

Yükseklik Grupları (m)

- 0 - 200
- 200 - 400
- 400 - 800
- 800 - 1200
- 1200 - 1600
- 1600 - 2000
- 2000 - 2400
- > 2400

AKDENİZ

Kaynak: Alanya Belediyesi 2013 Nazım İmar Planı

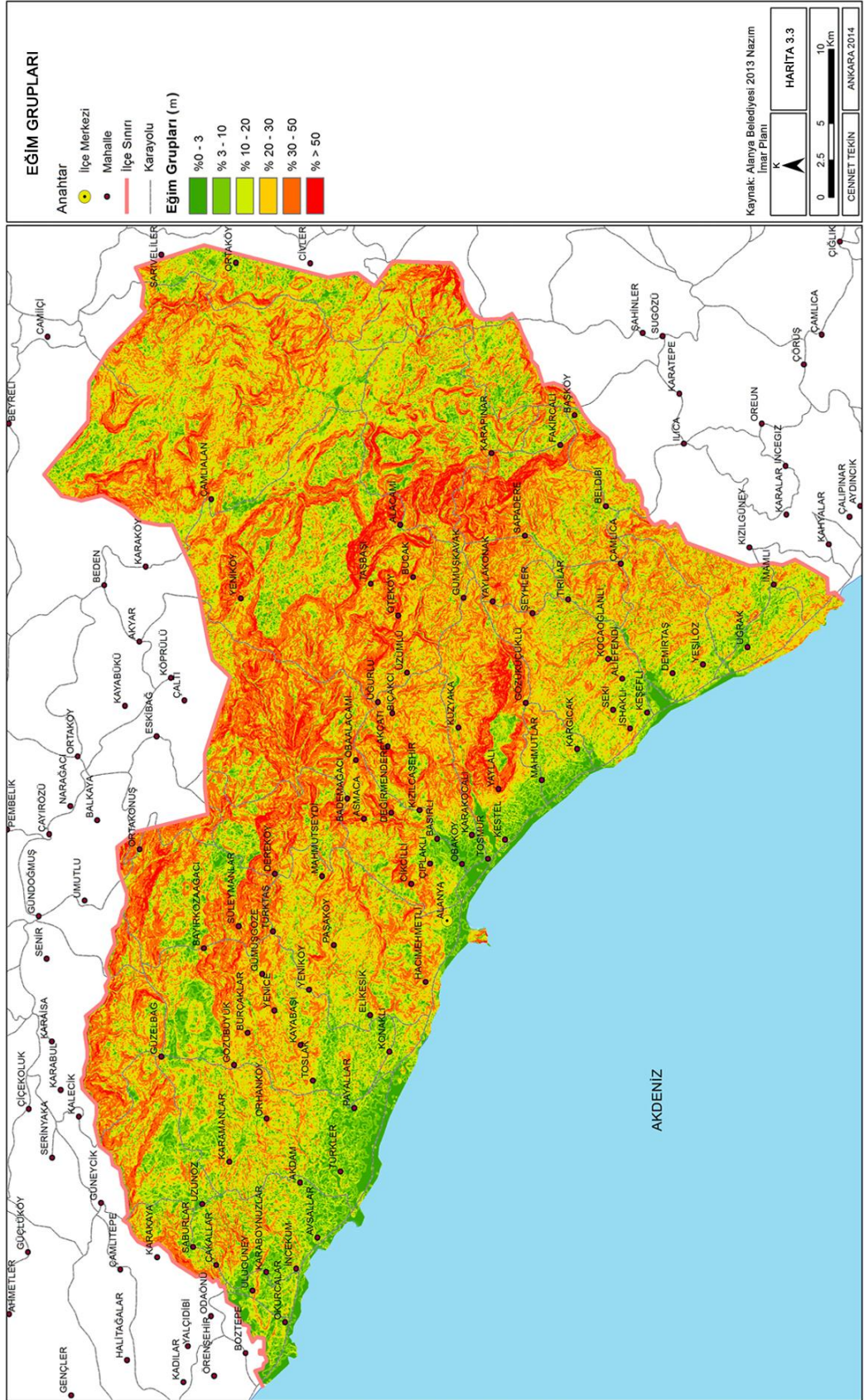
HARİTA 3.2

0 2.5 5 10 Km

CENNET TEKİN ANKARA 2014

51

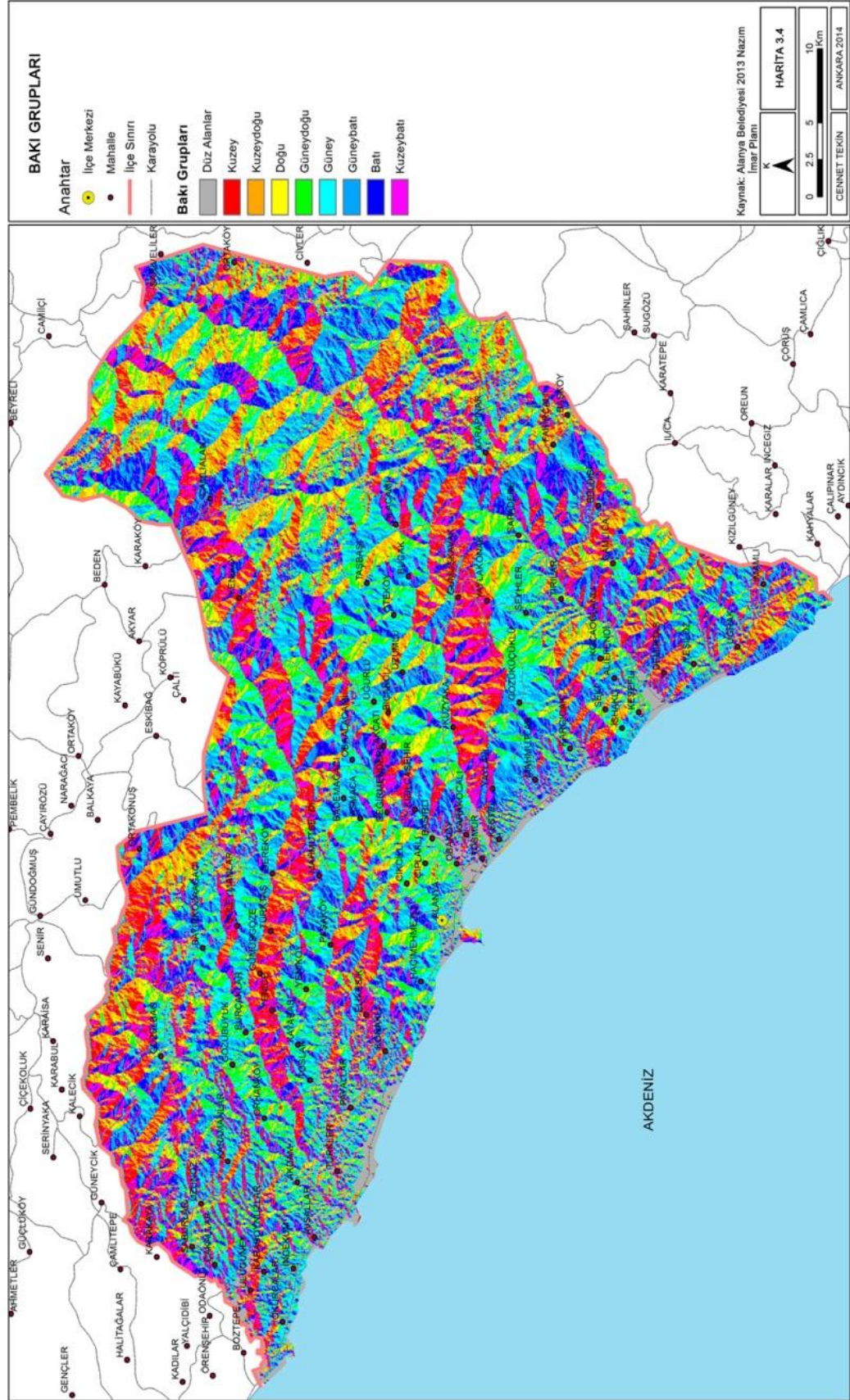
ALANYA İLÇESİNDEKİ TURİZM FAALİYETLERİNİN PEYZAJIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ AÇISINDAN İRDELENMESİ

Şekil 3.4 Araştırma alanının eğim grupları haritası (Anonim 2013b)

Çalışma alanının sıcaklığı, yağış durumu, don etkisi ve güneş ışınlarını alması bakımından önemli olan bakı özellikleri topoğrafik yapı haritası kullanılarak değerlendirilmiş ve şekil 3.5'te verilmiştir. İlçe'nin sahip olduğu arazi yapısı nedeniyle güney bakıların alanda hakim olduğu görülmektedir. Bununla birlikte özellikle akarsu koridorlarının oluşturduğu vadiler boyunca dalga şeklinde batı ve kuzeybatı bakıların da yer aldığı bölgeler de önemli yer kaplamaktadır.

ALANYA İLÇESİNDEKİ TURİZM FAALİYETLERİNİN PEYZAJIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ AÇISINDAN İRDELENMESİ

Şekil 3.5 Araştırma alanının baki özellikleri haritası (Anonim 2013b)

Morfolojik ve jeomorfolojik yapı

Antalya körfezinin doğusunda bulunan Alanya Yarımadası, 75 km kıyı şeridi uzunluğuna sahip İlçe’de, düzgün kıyı şeridini bozan bir şekilde konumlanmıştır. Denizden 250 m yüksekliğindeki bu yarımadaanın yapısı permo kristalin kalkerlerden meydana gelmiştir. Bu yükseltiden ovaya doğru inerken kristalin kalkerlerle şistler arasında bulunan kırıklar, genç tektonik hareketlerin izlerini göstermektedir. Tektonik hareketlerin sonucu oluşan çöküntü taşınan alüvyonlarla kaplanarak ovayı oluşturmuştur. Şehrin kuzey tarafında Alanya masifine ait permo karbon kristalin kalkerleri kıyından içerilere 1,5–2 km derinlemesine adeta bir yay çizmektedirler. Alanya’nın bu kıyı ovası doğuda Oba Çayı vadisinde genişleyerek son bulmaktadır. Oba Çayı vadisinin doğu kesiminde 20-30 m eşikle geçilen Dim Çayı Vadisi bulunmaktadır (Anonim 2013a). Alanya Yarımadasının kuzeyinde yer alan Toroslar birinci zaman oluşumu olan şist bir arazi üzerinde yer almaktadır. Bu arazi mavi-siyah kalkerlerden oluşmaktadır ve bu nedenle Alanya deprem bölgesi dışındadır (Anonim 2012c).

Torosların alçak kısımlarından kıyıya doğru inen vadileri kıyı boyunca uzanan ovalar izlemektedir. Alanya’nın kuzey doğusunda yer alan Akdağ, batısındaki Kargı Çayı Vadisi, güneyindeki Dim Çayı Vadisi ve doğusundaki Gökbel ve Çökele Yaylası ile kuzey tarafın dayandığı ve Alara Vadisi’ nin yukarı kısmını oluşturan Gören ve Soğukpınar Yaylaları ile oldukça geniş bir alana yayılmaktadır (www.alanyanindogasi.com 2014).

Kapancı (2008)’ya göre, yüksek dağlık sahalardan ovalara inişte sık sık farklı platolara da rastlanmakta ve Alanya Yarımadasının kuzeyine isabet eden kesiminde kaybolmaktadır. İlçe’nin güneyinde ise kıyından çok dik bir profille yükselen ve etrafı yaklaşık 6500 m uzunluğunda surlarla çevrili olan Alanya Yarımadası bulunmakta ve yarımadaanın güneybatı köşesinde, denize doğru 300 m kadar uzanan “Cilvarda Burnu” yer almaktadır (Kocaman 2012), (Şekil 3.6).

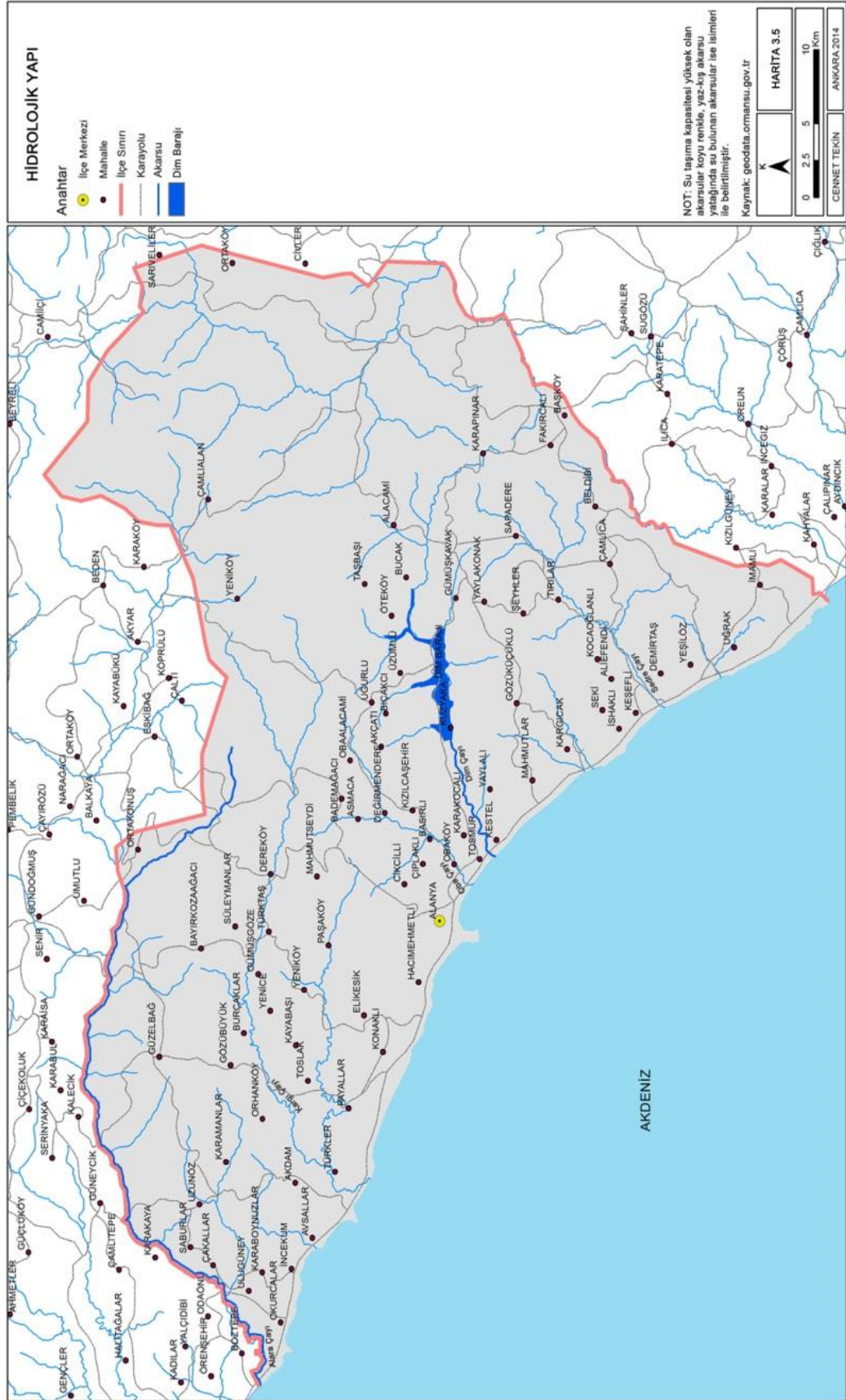
Şekil 3.6 Alanya Yarımadası'ndan bir görünüm (Yetkin 2002)

Bamyacı (1988)'ya göre, Alanya'da Toroslara paralel, doğu ve batı yönlerinde uzanan 75 km uzunluğunda sahilin büyük bir kesiminde kumsal ve doğal plajlar yer almaktadır (Özkan 2005).

Hidrolojik yapı

Alanya, irili ufaklı, rejimleri düzensiz olan birçok akarsuya sahip olup, akarsu debileri mevsimlere göre farklılıklar göstermektedir. Yazların sıcak ve kurak geçmesi yüzünden akarsuların debileri yaz sonlarına doğru azalmakta, hatta bazıları kurumaktadır. Sonbaharda yağmurların başlamasıyla birlikte su seviyesi gittikçe yükselmekte, ilkbaharda Toroslardaki karların erimesiyle su seviyesi son haline ulaşmaktadır. Kaynakları Toroslar olan dere ve çaylar denize inerken arazinin fazla eğimi nedeni ile hızlı akarken sel tahribi yaparak yüzey erozyonunu arttırmaktadır. Sulama amacıyla kullanılan bu akarsuların en önemlileri Alara Çayı, Kargı Çayı, Oba Çayı, Dim Çayı ve Sedre Çayı'dır. Alara Çayı, Manavgat ile Alanya ilçeleri arasındaki sınırı oluşturmaktadır (Anonim 2013a), (Şekil 3.7).

ALANYA İLÇESİNDEKİ TURİZM FAALİYETLERİNİN PEYZAJIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ AÇISINDAN İRDELENMESİ

Şekil 3.7 Araştırma alanının hidrolojik yapı haritası (geodata.ormansu.gov.tr 2014)

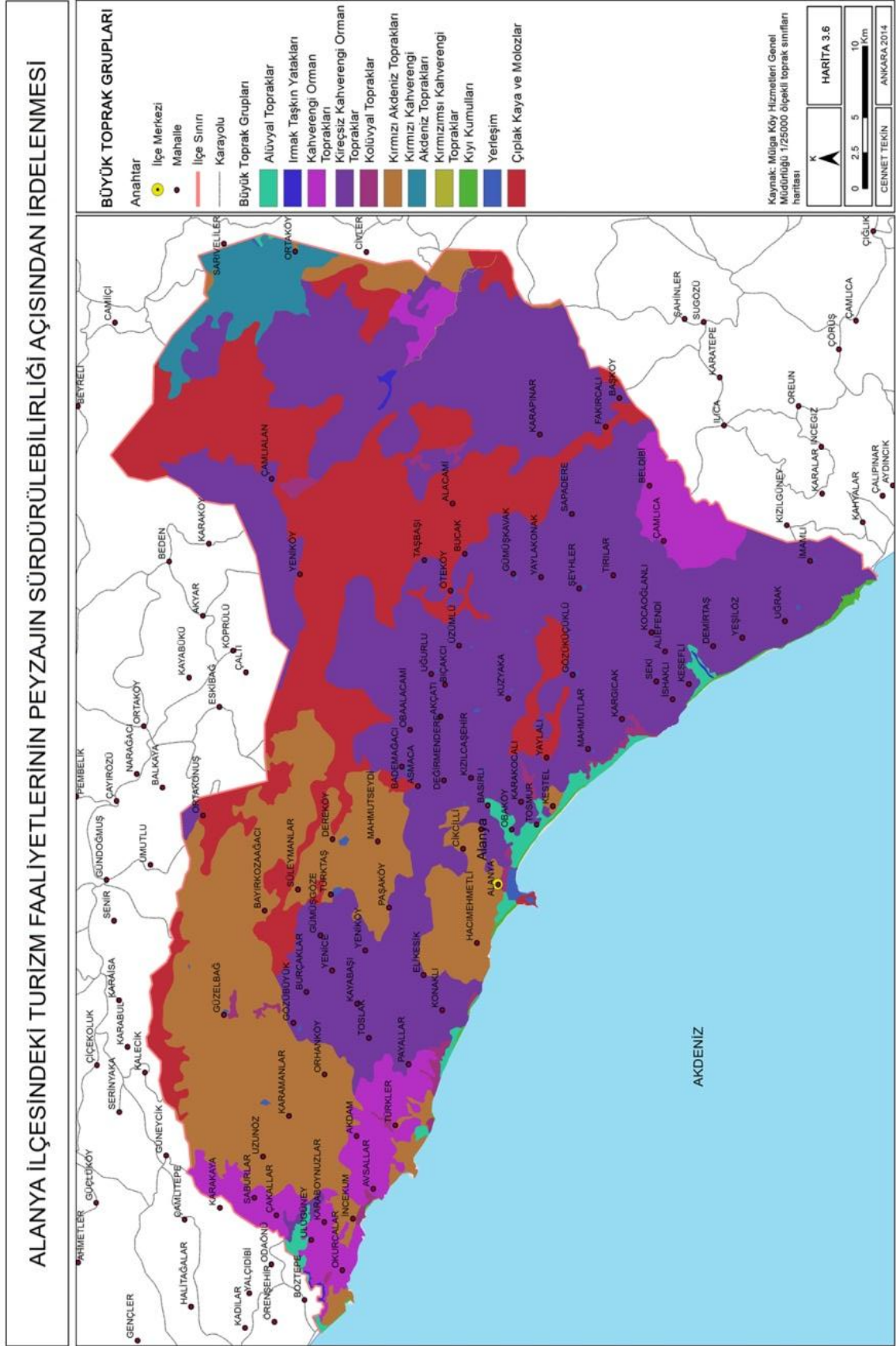
Alanya ilçe merkezinin 13 km kuzey-doğusunda bulunan ve Dim Çayı üzerinde Orman ve Su İşleri Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından Dim Barajı ve hidroelektrik santrali inşaatı 2009 yılında tamamlanarak işletmeye açılmıştır. Enerji, içme suyu, sulama ve taşkın koruma amaçlı olan Dim Barajında, hidroelektrik santrali 2010 yılında devreye girmiştir. Baraj, yıllık 122,91 Gwh enerji üretiminin yanı sıra, 5.312 ha sulama alanına sahiptir. İlçedeki hidroelektrik santrali projelerinin bir kısmı fizibilite aşamasında olup, bir kısmının su kullanım hakkı imzalanmış, bir kısmının ise inşaat çalışmaları devam etmektedir (Anonim 2013a).

Toprak özellikleri

Araştırma alanının büyük toprak grupları incelendiğinde, çalışma alanında Yarımada'nın doğusunda yer alan kıyı kesimlerinde yer yer alüvyal topraklara rastlanmaktadır. Fakat araziye kireçsiz kahverengi orman topraklarının hakim olduğu görülmektedir. İlçe'nin kuzeybatısında ise kırmızı akdeniz toprakları önemli bir yer kaplamaktadır (Şekil 3.8).

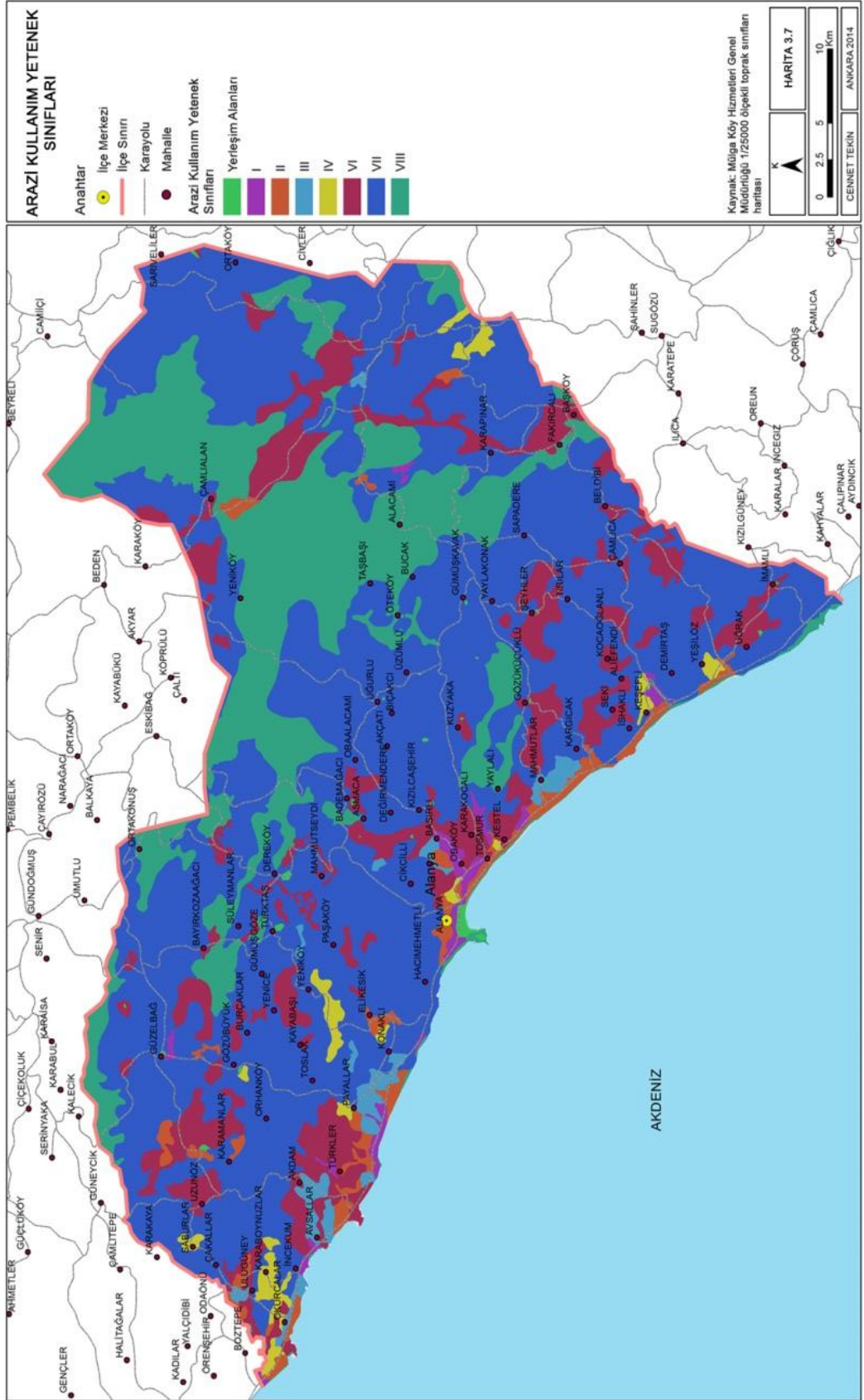
Arazi kullanım yetenek sınıflaması sisteminde, yer yüzeyini örten tüm katı kısımlar toplam sekiz sınıf içerisinde yer almaktadır. Araştırma alanının arazi kullanım yetenek sınıfları Şekil 3.9'da yer almaktadır. Arazi kullanım yetenek sınıfları incelendiğinde tarıma elverişli alanların daha çok kıyı bölgesinde yoğunlaştığı görülmektedir. Kıyı ovasından Toroslara doğru çıkıldıkça orman, çayır, mera ve fundalık alanların yoğunlaştığı, deniz seviyesinden yaklaşık 1200 m yükseklikten sonra tarıma elverişsiz alanların yer aldığı görülmektedir.

Araştırma alanının arazi örtüsü haritası incelendiğinde (Şekil 3.10), İlçe merkezi yakın çevresinde kırsal yerleşim düzeninin yer aldığı, kıyı alanlarında kumluk alan, inşai yapılar (turizm yapıları, ikincil konutlar vb.), sulu ve kuru tarım alanları ve seraların mozaik oluşturmasına iç içe girmiş bir doku oluşturduğu, kıyıdan iç kesimlere girdikçe bitki örtüsü türüne bağlı olarak orman, mera ve çayırlikların hakim arazi örtüsüne dönüştüğü, yükseltiye bağlı olarak yapraklı ve ibrelili orman örtüsünde değişim olduğu görülmektedir. Deniz seviyesinden itibaren yükseltinin zirveye ulaştığı noktalara kadar, doğal kaynak potansiyelinin yüksek olduğu İlçe'de bu potansiyelin desteklediği alan kullanım tiplerinin belirgin bir şekilde görüldüğü söylenebilir.

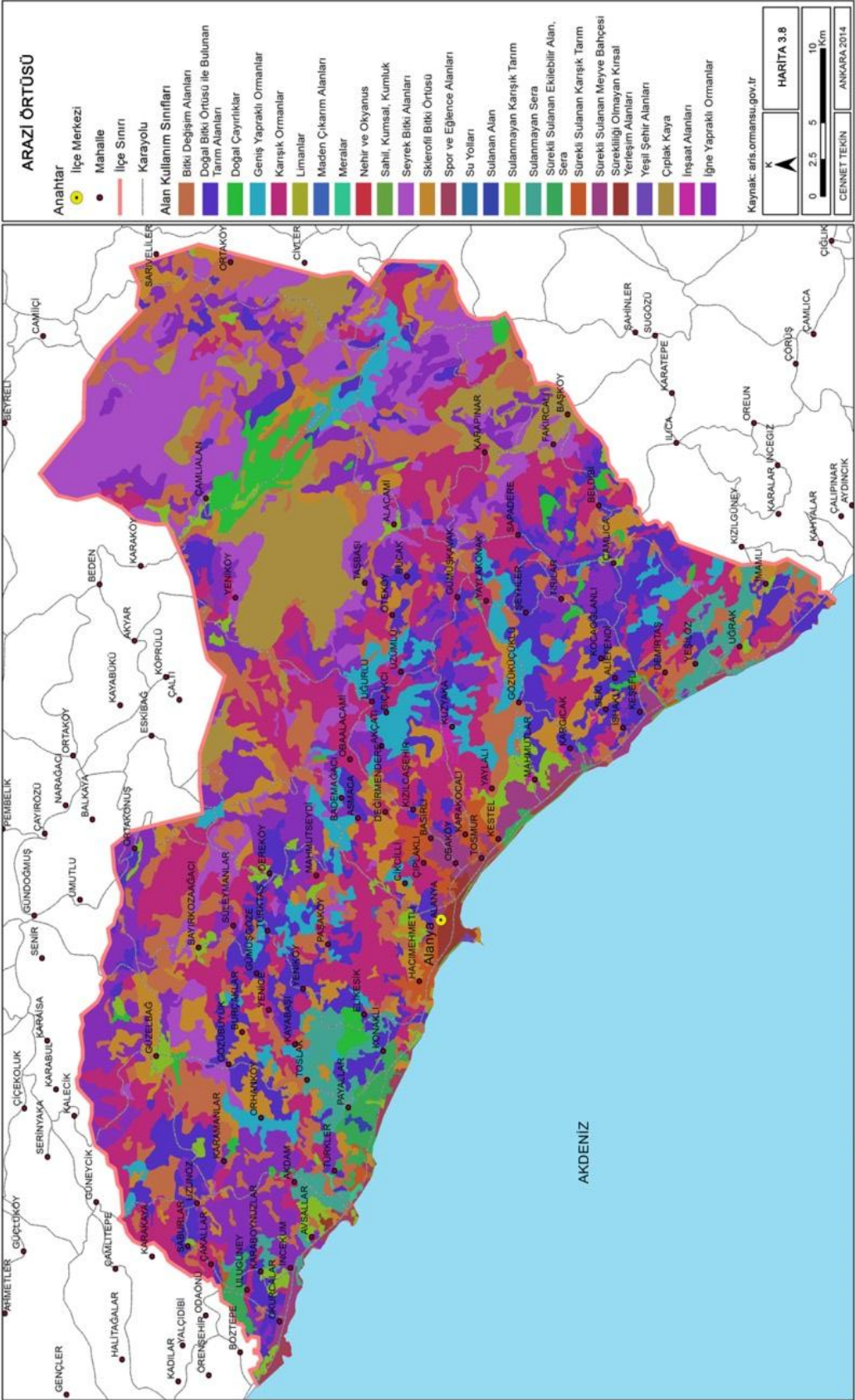
Şekil 3.8 Araştırma alanının büyük toprak grupları haritası (Anonim 2014g)

ALANYA İLÇESİNDEKİ TURİZM FAALİYETLERİNİN PEYZAJIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ AÇISINDAN İRDELENMESİ

Şekil 3.9 Araştırma alanının arazi kullanım yetenek sınıfları haritası (Anonim 2014g)

ALANYA İLÇESİNDEKİ TURİZM FAALİYETLERİNİN PEYZAJIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ AÇISINDAN İRDELENMESİ

Şekil 3.10 Araştırma alanının arazi örtüsü (aris.cob.gov.tr 2014)

İklimsel özellikler

Alanya'da yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçen tipik bir Akdeniz iklimi görülmektedir. Kışların çoğu zaman yaz gibi geçtiği bu yörede; yaz sıcaklığının etkisi öğleden sonra denizden karaya doğru esen meltem rüzgarı ile azalmaktadır. Alanya Yarımadası ile Toros Dağları arasında oluşan boğaz bir hava akımı yaratarak yaz sıcaklığını düzenleyen olumlu bir etken konumundadır.

Çizelge 3.1'de verilen 2000-2013 yılları arası aylık ortalama sıcaklık istatistiklerine göre; Alanya'da haziran ve eylül ayları arası ortalama sıcaklık değerlerinin 26.0 °C'nin altına düşmediği gözlenmiştir. Yine bu yıllar arası en yüksek sıcaklık değerlerine bakıldığında temmuz ayının sıcaklık ortalamasının en fazla olduğu görülmekte, en düşük sıcaklık ortalamasının ise aralık ayında olduğu gözlenmiştir. Ortalama deniz suyu sıcaklığının ise haziran ve ekim ayları arasında 24.0 °C'nin altına düşmediği gözlenmiştir.

Çizelge 3.1 2000-2013 yılları arası ortalama sıcaklık istatistikleri (Anonim 2014i)

ORTALAMA SICAKLIK °C											
Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
12,5	12,8	15,2	18,0	22,1	26,3	29,3	29,7	27,1	22,6	17,9	14,4
EN YÜKSEK SICAKLIK °C											
20,2	20,6	23,5	27,0	30,1	34,8	37,0	36,4	34,5	31,3	25,9	22,4
EN DÜŞÜK SICAKLIK °C											
4,4	4,3	7,2	11,1	14,9	19,1	23,6	24,8	19,6	14,4	10,7	6,5
ORTALAMA DENİZ SUYU SICAKLIĞI °C											
17,1	16,1	16,8	18,0	19,0	24,1	27,6	29,2	28,0	25,5	21,0	18,1

2000-2012 yılları arasındaki ortalama yağışlı gün sayısı incelendiği zaman İlçe'de yıllık yağış ortalamasının üç ayı bulduğu görülmektedir (Çizelge 3.2). En fazla yağış aralık, ocak ve şubat aylarında görülmektedir.

Çizelge 3.2 2000-2012 yılları arası Alanya ortalama yağış istatistikleri (Anonim 2014i)

ORTALAMA YAĞIŞ İSTATİSTİKLERİ													
Yıl	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	79	88	81	88	68	63	71	77	60	100	78	87	93
Toplam Yağış Miktarı (kg/m ²)	1077	1558	963	963	796	624	1018	961	624	1628	1131	1347	1785

Yetkin (2002)'e göre İlçe'de kar yağışı hemen hemen hiç görülmezken, en son 1969 yılında İlçe merkezine 3-4 cm kar yağdığı görülmüştür. Fakat İlçe'nin kuzey ve doğusunu çevreleyen, yükseklikleri 1000-2500 metreyi bulan dağlarında, bütün kış boyu, hatta ilkbaharda bile kar birikintileri görmek mümkündür. İlçe'de yaz aylarında ortalama sıcaklık 26 °C'nin üstündeyken, İlçe'nin kuzeydoğu yönündeki 2451 m yüksekliği bulunan Akdağ Tepesinde sıcaklığın ortalama 14 °C olduğu görülmüştür.

Yıllık ortalama toprak sıcaklığı hava sıcaklığından daima 2-3 derece daha fazla olmaktadır. Buna paralel olarak da kış mevsiminde özellikle aralık ayının ikinci yarısı ile şubat ayının ikinci yarısı arasında, hava sıcaklığı ile toprak sıcaklığı arasındaki oluşan farklılık nedeniyle nadiren de olsa don olayları görülmektedir (Yetkin 2002). Alanya Meteoroloji İstasyonu verilerine göre 2000-2013 yılları arasında, sadece 2000 yılı ocak ayında ve 2004 yılı şubat ayında birer gün don olayı yaşanmıştır.

İlçe'de çok değişik yönlerden rüzgar esse de, etkin rüzgarların genellikle güneydoğu yönünden estiği görülmektedir. En şiddetli rüzgarlar ocak ayında etkin olmasına rağmen bu rüzgarların zarar verdiği pek ender görülmektedir (Yetkin 2002).

Bitki örtüsü ve yaban yaşamı

Alanya'nın toplam yüzölçümü 175.678 hektardır. Bunun % 17'sini tarım, % 6'sını çayır ve mera, % 65'ini fundalık ve orman, % 12'sini de tarım dışı alanlar ve meskûn sahalar oluşturmaktadır. İklimi ve konumu ile Akdeniz Bölgesinin en verimli topraklarına sahip olması nedeniyle yetişen bitki türleri de çeşitlilik göstermektedir. Akdeniz Bölgesinin

en fazla orman zenginliği Antalya ili sınırları içinde yer almakta ve Alanya’da bulunan ormanlar ÷lke ormanlarının % 0,5’ini oluşturmaktadır. Dağların bazı kısımlarını tipik Akdeniz orman bitkisi olan makiler kaplamaktadır (Anonim 2013a).

Alanya’nın yüksek kesimlerinde *Pinus nigra* L. (Karaçam) ve *Cedrus sp.* (Sedir) ormanları, sahil kesimlerinde ise *Pinus brutia* Ten. (Kızılçam) ormanları yer almaktadır. Hatta İncekum gibi bazı bölgelerde denizle orman alanları iç içe girmektedir. Genel olarak *Pinus brutia* Ten. (Kızılçam), *Pinus nigra* L. (Karaçam), *Cedrus sp.* (Sedir), *Quercus sp.* (Meşe), *Abies sp.* (Gökmar), *Juniperus sp.* (Ardıç), *Platanus sp.* (Çınar) ve *Alnus sp.* (Kızılağaç) bulunan orman alanlarında *Populus sp.* (Kavak), *Tilia sp.* (İhlamur), *Castanea sp.* (Kestane), *Coryllus sp.* (Fındık) gibi endüstriyel ve tarımsal ekonomik değeri olan bitki örtüsü ile de karşılaşılmaktadır (Tuncer 2014).

Tuncer (2014), Alanya Kalesi ve çevresi florasına yönelik olarak gerçekleştirilen çalışmada 82 familya ve 259 cinse ait 385 tür tespit edilmiştir.

Bu araştırmada Alanya Yarımadası’nın büyük bir kısmını oluşturan kayalıklarda, kaya vejetasyonunun hakim olduğu gör÷lmüştür. Kaya vejetasyonunda genellikle *Inula heterolepis* Boiss., *Phagnalongraecum* Boiss, *Helichrysum stoechas* (L.) Moench, *Ptilostemon chamaepeuce* (L.) Less., *Hyocyamus aureus* L., *Scrophularia pinardii* Boiss., *Rosularia globulariifolia* (Fenzl) Berger, *Arenaria pamphylica* Boiss.et Heldr, *Dianthus elegans* D’urv. ve *Sideritis brevibracteata* P. H. Davis gibi türler yayılış göstermektedir. Bu alanda maki vejetasyonuna ait birçok tür gör÷lmektedir. Bu türler : *Calicotomevillosa* (Poiret) Link, *Cistus creticus* L., *Quercus coccifera* L., *Myrtus communis* L., *Sarcopoterium spinosum* (L.) Spach, *Smilax aspera* L., *Anagyris foetida* L., *Pistacia terebinthus* L. subsp. *palaestina* (Boiss.) Engler maki vejetasyonunun baskın türleri arasında yer almaktadır. Alanın batı yamaçlarında *Pinus brutia* ’nın hakim olduğu orman vejetasyonu gör÷lmektedir (Tuncer 2014).

Tuncer (2014) tarafından yapılan çalışmada teşhis edilen türlerden 23 tanesinin endemik olduğu saptanmıştır. Alandaki endemik türlerin tehlike sınıflarına göre dağılımı çok tehlikede (CR), tehlikede (EN), zarar görebilir (VU), en az endişe verici (LC) tehdit altına girebilir (NT) şeklinde çizelge 3.3’te verilmiştir.

Çizelge 3.3 Alanya Kalesi ve çevresindeki endemik türlerin tehlike sınıflarına göre dağılımı (Tuncer 2014)

TÜR ADI	FAMİLYA ADI	TEHLİKE SINIFI
<i>Tordylium pustulosum</i>	UMBELLIFERAE	NT
<i>Centaurea solstitialis</i> subsp. <i>Pyracantha</i>	COMPOSITAE	NT
<i>Alkanna macrosiphon</i>	BORAGINACEAE	NT
<i>Verbascum glomerulosum</i>	SCROPHULARIACEAE	NT
<i>Ajuga bombycina</i>	LABIATAE	NT
<i>Phlomis leucophracta</i>	LABIATAE	NT
<i>Galium canum</i> subsp. <i>Antalyense</i>	RUBIACEAE	NT
<i>Conringia grandiflora</i>	CRUCIFERAE	LC
<i>Ricotia carnosula</i>	CRUCIFERAE	LC
<i>Rosularia globulariifolia</i>	CRASSULACEAE	LC
<i>Scabiosa reuteriana</i>	COMPOSITAE	LC
<i>Campanula rimarum</i>	CAMPANULACEAE	LC
<i>Verbascum stenocarpum.</i>	SCROPHULARIACEAE	LC
<i>Scrophularia pinardii</i>	SCROPHULARIACEAE	LC
<i>Arum dioscoridis</i> var. <i>Luschanii</i>	ARACEAE	LC
<i>Arenaria pamphylica</i> subsp. <i>pamphylica</i> var. <i>Pamphylica</i>	CARYOPHYLLACEAE	VU
<i>Dianthus elegans</i> var. <i>Cous</i>	CARYOPHYLLACEAE	VU
<i>Centaurea scopulorum</i> var. <i>Scopulorum</i>	COMPOSITAE	VU
<i>Phlomis grandiflora</i> var. <i>Fimbrilligera</i>	LABIATAE	VU
<i>Sideritis brevibracteata</i>	LABIATAE	VU
<i>Linaria chalepensis</i> var. <i>Brevicalyx</i>	SCROPHULARIACEAE	EN
<i>Ferula duranii</i>	UMBELLIFERAE	CR

Alanya'nın bitki örtüsünü oluşturan diğer bir faktör ise arazi kullanımında %17'lik sahip olan tarım alanlarıdır. Bu alanlarda çoğunlukla muz ve narenciye bahçeleri yer almaktadır. Sahil kesiminde yoğunlaşan muz bahçeleri deniz seviyesinden 100-150 m yüksekliğe kadar yetişebilmektedir. Sahilden iç kesimlere doğru gittikçe artan ve deniz seviyesinden 500 m yüksekliklere kadar yetiştirme ortamı bulan narenciye bahçeleri İlçe'ye ekolojik ve ekonomik bir değer kazandırmaktadır. Tarımsal faaliyetler sonucu yetiştirilen bu ürünler İlçe'nin sembolü haline gelmişlerdir. Bölgede muz ve narenciye bahçelerinin dışında avokado, kahve, ananas, guava, papaya, çin eriği, hurma çeşitleri ve mango sık sık rastlanan bitkilerdendir. Deniz kıyısından dağlık ve platoluk kesimlere doğru çıkıldıkça zeytin, keçiboynuzu, mersin, dağ çileği gibi ekolojik ve tarımsal değeri yüksek bitkiler sıklıkla görülmekte ve bu bölgelerde soğuğa dayanıklı elma, armut ve ayva gibi meyve türleri de yetiştirilmektedir (Anonim 2013a).

Araştırma alanında birçok yaban hayvanı ve yaşama alanı da mevcuttur. Sürüngenler ve amfibiler, kelebekler, kuşlar ve memeliler bu grupta yer almaktadır.

Cebel-i Reis Dağı, Akdağ ve Delikli Dağ'ın güney-güneybatı yamaçlarında *Capra aegagrus aegagrus* (Anadolu Yaban Keçisi) türü görülmektedir. Bilinçsiz avcılık ve yaşam alanlarının tahrip edilmesinden dolayı nesli tehlike altında olan bu tür koruma altındadır (www.alanyanindogasi.com 2014).

Alanya'da sık bitki örtüsüne sahip her türlü ortamda, yapraklı ve karışık ormanlarda, orman kenarı açık alanlar ve tarlalarda görülen *Sus scrofa* (Yaban Domuzu) da bölgede yapılan avcılık faaliyetlerinde avlanan hayvan türleri arasında yer almaktadır (www.alanyanindogasi.com 2014).

3.2.2 Kültürel peyzaj bileşenleri

Tarihsel gelişim

Coğrafi konumunun avantajı nedeniyle tarihin ilk çağlarından itibaren önemli yerleşim merkezlerinden biri olan Alanya'nın tarih öncesi dönemine ilişkin çok ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır. Prof. Dr. Kılıç Kökten'in 1957 yılında kent merkezine yaklaşık 12

km uzaklıktaki Kadı İni Mağarası'nda yapmış olduğu araştırmalarda, bulunan iskelet ve fosiller bölge tarihinin Üst Paleolitik (İÖ 20.000-17.000) döneme kadar uzandığını göstermektedir (Anonim 2013a).

Manisa (2002)'ya göre, Alanya'nın bilinen en eski adı "Coracesium"dur. Bizans döneminde "Calonoros" adını alan kente, 13. yüzyılda Anadolu Selçuklu hükümdarı I. Alaaddin Keykubat'ın (1200-1237) şehri 1221'de almasıyla "Alâiye" adı verilmiştir. 1933 yılında Alâiye'yi ziyaret eden Mustafa Kemal Atatürk, şehrin adını "Alanya" olarak değiştirmiştir (Akış 2007).

Alanya ilk olarak, kuzeyinde Toros Dağlarının yer aldığı, güneyinde ise Akdeniz'in bulunduğu küçük bir yarımada üzerine kurulmuştur. Antik çağda, Pamfilya ile Kilikya arasındaki çizgide yer aldığı için; her iki şehre ait kültürün etkisi Alanya'da görülmüştür (Anonim 2013a).

Coğrafi yapısından kaynaklanan, doğal savunma kolaylığı ve küçük limanı ile ilk çağlarda korsanlar için mükemmel bir barınak haline gelen Alanya, MÖ 2. yy.'ın ortalarında, Diodotos Tryphon isimli bir korsan lideri tarafından üs olarak kullanılmıştır. MÖ 546 yılında İranlılara geçen bölge, MÖ 330 yılında Büyük İskender tarafından işgal edilmiştir. MÖ 48 yılında Sezar tarafından alınan şehir; önce Mısırlılara, MÖ 34 yılında da Antonius tarafından Kleopatra'dan olma oğlu Ptolemaios'a hediye edilmiştir. Bizans Döneminde, Arap akınlarına karşı korunmak amacıyla şehirde, kale ve kilise yapımına öncelik verilmiştir (Kocaman 2012).

MÖ 27 - MS 192 yıllarında şehir Roma'ya bağlanmıştır. Daha sonra 645–653 yıllarında Şam valisi Muaviye'nin Kıbrıs'ı almasıyla bölgeye hâkim olmuştur. MS 661 yılından itibaren 89 yıl boyunca, Emevî Döneminin etkisinde kalan şehir, 750 yılından 1221 yılına kadar doğrudan ve dolaylı olarak Abbasilerin etkisi altında kalmıştır. 1071'de gerçekleşen Malazgirt Savaşından sonra ise, Türklerin bölgede devamlı bir hakimiyeti başlamıştır (Anonim 2013a).

İlk seferini dönemin başkenti Konya'nın limanı olabilecek Alanya'ya yapan Keykubat döneminde, şehir Konya'nın yanı sıra ikinci bir başkent niteliği kazanmıştır. 1225

yılında I. Alaaddin Keykubat tarafından kışlık merkez olarak kullanılan Alanya'ya o dönemde birçok bilgin ve sanatçı yerleşmiş; şehir, kısa zamanda kültür ticaret merkezi haline gelmiştir. Şehre I. Alaaddin Keykubat tarafından birçok yeni yapı inşa ettirilmiş, eski eserler korunmuştur. En önemli yapılardan biri olan kale ve surları altı yıl içinde inşa edilmiştir. Alaaddin Keykubat'tan sonra parlak dönemi sona eren şehir daha sonra Karamanoğulları'nın hakimiyetine girmiştir. 1293–1471 yılları arasında, 178 yıl süren beylik dönemi yaşayan şehir 1471 yılında Osmanlı Devleti sınırlarına alınmıştır (Kocaman 2012).

1868 yılında Antalya'ya bağlanan Alanya, 1871 yılında da bu İl'in bir İlçe'si olmuştur. Birinci Dünya Savaşında Osmanlı İmparatorluğunun yenilmesiyle Antalya, İtalyanların denetimine girmiş, 1923'te ise Cumhuriyetin ilanıyla Alanya, Antalya'ya bağlı ilçe konumuna gelmiştir (Kocaman 2012).

Nüfus ve idari yapı

Sosyal yapının oluşmasında ve değişmesinde en önemli faktör nüfustur. 2013 yılı TÜİK verilerine göre Alanya'nın nüfusu 276.277'dir. Alanya'nın nüfusu; sahip olduğu iklim koşulları, turizm faaliyetleri ve bu faaliyetler sonucunda ortaya çıkan istihdam nedeniyle gün geçtikçe artmaktadır.

Alanya'nın 1935-2013 tarihleri arasındaki nüfus değişimleri (Çizelge 3.4) incelendiğinde; ilk karayolları ve turizm atılımlarının başladığı 45-50 yılları arasında, tarım teşviklerinin başladığı 65-70 yılları arasında ve ülke turizminin hızla geliştiği 90-2012 yılları arasında gerçekleşen nüfus değişimlerinin o dönemlerde yaşanan ekonomik değişim ve siyasal yaklaşımlarla paralel ilerlediği ve onlardan doğrudan etkilendiği görülmektedir (Arapgirlioğlu ve Karaca 2008, Anonim 2013a).

Çizelge 3.4 Yıllara göre Alanya'nın nüfus sayım sonuçları (Arapgirlioğlu ve Karaca 2008, Anonim 2013a, www.tuik.gov.tr 2014)

YILLARA GÖRE NÜFUS SAYIM SONUÇLARI			
Yıl / Nüfus	Şehir Merkezi	Bucak ve Köyler	Toplam
1935	5.112	18.095	23.207
1940	5.162	20.431	25.995
1945	5.884	18.110	23.995
1950	6.623	22.665	29.288
1955	8.049	25.086	33.135
1960	10.129	27.614	37.745
1965	10.522	33.119	43.641
1970	15.011	38.541	53.552
1975	18.520	44.719	63.239
1980	22.190	51.957	74.147
1985	28.733	58.347	87.080
1990	52.460	76.936	129.936
1997	110.181	111.927	222.028
2000	88.346	175.894	264.240
2008	92.223	141.696	233.919
2009	94.316	147.135	241.451
2010	98.627	149.659	248.286
2011	103.673	156.114	259.787
2012	104.573	160.119	264.692
2013	-	-	276.277

1985 yılında 87.080 olan Alanya nüfusu, 2000 yılında %304 artışla 264.240 kişiye ulaşmıştır. Yıllar itibariyle genel değerlendirme yapıldığında 1990-1997 yılları arası çarpıcı bir nüfus artışı dikkati çekmektedir. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre ilçe nüfusu 2008 yılında toplam 233.919 iken bu sayı 2009 yılında 241.451'e yükselmiştir. 2011 yılında ise Alanya'nın nüfusu 2010 yılına göre % 0,046 artarak 259.787'ye çıkmıştır. 2012 yılında 2011 yılına göre %0,018'lik bir artışla 264.692'ye ulaşmıştır (Anonim 2013a). TÜİK'ten alınan verilere göre bu sayı 2013 yılında 276.277'ye ulaşmış, şehir merkezi ve bucak ve köy nüfuslarına ayrıntılı olarak ulaşılamamıştır.

Nüfusun cinsiyete göre dağılımına bakıldığında toplam 276.277 olan İlçe nüfusunun 141.040'ını erkekler, 135.237'sini ise kadınlar oluşturmaktadır. Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde 2013 yılında 0-19 yaş arası 87.434 kişi, 20-24 yaş arası 18.519 kişi, 25-34 yaş arası 48.538 kişi, 35-44 yaş arası 44.818 kişi, 45-54 yaş arası 34.151 kişi, 55 ve üzeri 39.817 kişi olduğu tespit edilmiştir (www.tuik.gov.tr 2014).

Toplam nüfus içinde şehir merkezi dışında kalan belediye ve köylerin nüfus hareketleri de önem taşımaktadır. Alanya'da 2013 yılı itibariyle bir merkez, 16 belediye ve 69 köy bulunmaktaydı. Fakat 2014 yılı Mart ayında yapılan yerel seçim sonrası Alanya'nın Antalya Büyükşehir Belediyesine bağlanmasıyla Alanya Belediyesine bağlı, Avsallar, Cıkıklı, Çıplaklı, Emişbeleni, Kargıcak, Kestel, Konaklı, Mahmutlar, Obaköy, Okurcalar, Payallar, Tosmur, Türkler, İncekum, Güzelbağ ve Demirtaş belediyeleri kaldırılmış ve ilçeye bağlı belediye ve köyler mahalle statüsüne geçmiştir.

Alanya aynı zamanda yabancı uyrukluların yoğun olarak yaşadığı bir bölgedir. Alanya'da 2013 yılı itibariyle 30.000'inin üzerinde yabancı ülke vatandaşı yaşamaktadır (www.yenialanya.com 2013).

Sosyo-ekonomik yapı

Alanya'nın ekonomisi 1960 yılına kadar dışa kapalı bir yapıya sahip olup, bu zamana kadar ancak orman ürünlerinden sedir kerestesinin tarih boyunca gemi yapımında kullanmak üzere deniz yolu ile Mısır'a gönderildiği bilinmektedir. 1960 yılından itibaren Antalya-Mersin Karayolunun açılması ile tarım ürünlerinin diğer şehirlere ve dış ülkelere gönderilmesi ve turizm hareketinin başlaması sayesinde İlçe'nin asıl geçim kaynağını oluşturan tarım ve turizm sektörlerinde önemli gelişmeler yaşanmıştır (Anonim 2013a).

İlçe'de iklim ve arazi koşulları elverişli olmadığı için hayvancılık faaliyetleri sınırlı olarak yapılmaktadır. Deniz ürünlerini açısından bol olmasına karşın avlanmada ileri teknoloji uygulanmadığından az gelir sağlanmaktadır. İlçe'deki ormanlık alanlar uzun yıllar boyunca Alanya ve çevresinin kereste ihtiyacını sağlamıştır. Sanayi sektörü çok

gelişmiş olmamakla birlikte turizme ve gıdaya dayalı bazı üretim tesisleri ile küçük çaplı imalathaneler faaliyet göstermektedir.

Bitkisel üretim: Alanya Ovası alüvyonlarla kaplı ve çok iyi sulama imkanlarına sahip bir arazi olması nedeniyle bölgeden verimli tarım ürünleri elde edilmektedir. 2012 yılı itibariyle İlçe’de mevcut tarım arazileri 26.152 hektardır. Son yıllarda turizmin gelişmesine paralel olarak artan yapılaşma beraberinde tarım arazilerinin küçülmesini de getirmiş olup, tarımsal ürün arzındaki azalma sebze ve meyve fiyatlarını arttırmıştır. Fiyat artışlarına bağlı olarak tarım arazileri de değer kazanmıştır. Tüm bunların sonucunda, nadasa bırakılarak ekilmeyen tarım arazileri her geçen yıl artmıştır. 2012 yılında nadasa bırakılan alan 7.426 hektardır (Çizelge 3.5). Bu alan tüm tarım arazisinin %28’ini oluşturmaktadır (Anonim 2013a).

Çizelge 3.5 Alanya’da tarım arazilerinin yıllara göre dağılımı (Anonim 2013a)

ALANYA'DA TARIM ARAZİLERİNİN YILLARA GÖRE DAĞILIMI										
Tarım Arazisi	2008		2009		2010		2011		2012	
	(Ha.)	%	(Ha.)	%	(Ha.)	%	(Ha.)	%	(Ha.)	%
Hububat	12.920	49,45	12.650	48,41	11.487	43,96	10.207	39,07	9.576	36,62
Yemelik Dane	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baklagil										
Endüstri	300	1,15	290	1,1	290	1,11	306	1,17	311	1,19
Bitkileri										
Yumru Bitkileri	325	1,25	295	1,12	295	1,13	325	1,24	290	1,11
Yem Bitkileri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Meyvelik	4.531	17,34	4.664	17,84	4.682	17,92	4.681	17,92	4.712	18,02
Sebze	4.700	17,99	3.860	14,77	3.730	14,28	3.730	14,28	3.805	14,55
Bağ	50	0,2	50	0,19	23	0,09	23	0,09	23	0,09
Süs Bitkileri	9	0,04	0,9	0,003	2,5	0,01	9	0,03	9	0,03
Ekili Dikili Alan	22.835	87,4	21.810	83,47	20.510	78,49	19.282	73,8	18.726	71,6
Nadas-Dikili Olmayan Alan	3.294	12,6	4.319	16,53	5.620	21,51	6.846	26,2	7.426	28,4
Toplam Tarım Arazisi	26.129	100	26.129	100	26.129	100	26.129	100	26.152	100

Örtülü tarım alanlarının 2008-2012 yılları arasındaki değişimi incelendiğinde (Çizelge 3.6) toplam sera alanında bir önceki yıla göre 50 dekarlık bir artış gözlenmektedir. 2012 yılı itibariyle 21.050 dekarlık bir alanda seralar yer almaktadır.

Çizelge 3.6 Alanya’da örtülü tarım alanlarının yıllara göre değişimi (Anonim 2013a)

ÖRTÜLÜ TARIM ALANLARININ YILLARA GÖRE DEĞİŞİMİ										
Örtülü Alanların Dağılımı	2008		2009		2010		2011		2012	
	(Da.)	%	(Da.)	%	(Da.)	%	(Da.)	%	(Da.)	%
Cam Sera	3.600	17,1	3.750	17,8	3.750	17,8	3.750	17,8	3.770	17,9
Plastik Sera	14.150	67,3	13.950	64,4	13.950	66,4	13.950	66,4	14.100	66,9
Alçak Plastik Sera	3.250	15,4	3.300	15,7	3.300	15,7	3.300	15,7	3.180	15,1
Toplam Sera Alanı	21.000	100	21.000	100	21.000	100	21.000	100	21.050	100

Akdeniz ikliminin hakim olduğu İlçe’de narenciye üretimi ve seracılık çok gelişmiş tekniklerle yapılmaktadır. İlkbaharda sahil kesiminde yetişen tarım ürünlerinin ardından yaz aylarında da yayla kesimlerinde üretim yapılarak yılın her mevsim ve ayında taze ürün bulabilme imkanı bulunmaktadır.

Anamur ve Mersin kıyılarından sonra Alanya, Türkiye’de muzun yetiştiği önemli bir yöre olarak bilinmektedir. Yörenin en önemli ürünlerinden birisi olan muzun son yıllarda örtü altı tarımı hızla yaygınlaşmakta ve üretim alanları her yıl katlanarak büyümektedir. Muz ile ilgili ithalat politikaları sektörün gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Alanya muzun dışındaki meyve üretiminde de Türkiye’nin en önemli merkezleri arasında yer almaktadır. Özellikle portakal, muşmula, karpuz ve limonda yüksek üretim miktarları ile dikkati çekmektedir. Yörede son yıllarda üretimine başlanan avokado vb. tropikal meyvelerin üretimi de yaygınlaşarak devam etmektedir (Anonim 2012d).

Alanya’daki 4 halin resmi verilerine göre, 2006-2012 yılları arasındaki ortalama meyve satış miktarları 51.141.890 kg, ortalama sebze satış miktarları ise 160.004.286 kg’dır. Son 7 yılda şehirde meyve üretiminin en fazla olduğu yıl 67.526.958 kg ile 2012 yılıdır. 2011 yılına göre 2012 yılında meyve üretiminde %50 artış olmuştur (Anonim 2013a).

Madencilik ve Sanayi Sektörü: Alanya yer altı zenginlikleri açısından önem taşıyan bir bölgede yer almaktadır. Maden Tetkik Arama Enstitüsü tarafından bölgede yapılan araştırmalarda bölgede Alüminyum (Boksit), Barit, Fosfat, Kuvarsit ve Zımpara

yatakları tespit edilmiştir. Bu maden yataklarının bir kısmı geçmişte işletilmiş olup, bir kısmı ise halen işletilmektedir. Alanya’da 2012 yılı sonuna kadar arama ve işletme ruhsatlı 51 adet maden bulunmakta fakat çıkarılan madenleri işlemek için üretim tesisleri yer almamaktadır. Bölge madenciliğinin gelişmesindeki en büyük engel ise taşıma problemidir. Deniz taşıması, limanda yükleme ve boşaltma imkanı olmadığı için yapılamamakta veya büyük zorluklar içinde gerçekleşmektedir (Anonim 2013a).

Turizm Sektörü: Sahip olduğu doğal ve kültürel değerleriyle birlikte özellikle 1980’li yıllardan sonra yörede gerçekleştirilen turizm yatırımları ve hız kazanan turistik hareketler sonucunda Alanya, aldığı yerli ve yabancı göçü ile birlikte hızlı bir kentleşme sürecine girmiştir. Özellikle Alanya ilçe merkezi 1950’li yıllara kadar küçük bir balıkçı kasabası, narenciye ve muz üretimine dayalı bir tarım kentiymiş, bugün turizm kentsel yaşamın bir parçası haline gelmiş ve Alanya bir turizm yöresi kimliğine bürünmüştür. Türkiye’nin en büyük turizm merkezlerinden biri olan Alanya, Akdeniz çanağında yer alan diğer ülkelerdeki turistik bölgeler içinde de önemli bir yere sahiptir. Yörede çalışan nüfusun büyük bölümünün tarım sektöründe istihdam edilmesi ve özellikle kırsal kesimin halen ana geçim kaynağını bu sektörün oluşturmaya karşın turizm, yapılan yatırımlar ve sağladığı doğrudan ve dolaylı istihdam olanaklarıyla günümüzde Alanya’nın öncelikli sektörü konumuna gelmiştir (Anonim 2013a).

Turizm sektörü açısından önemli bir konu turizmden elde edilen gelirdir. Alanya’nın turizm gelirinin hesaplanmasında Türkiye’ye gelen yabancı ziyaretçilerin yıllar itibariyle ortalama harcama miktarlarından yararlanılmıştır. Turizm gelirinin tespit edilmesi 2001-2002 yıllarında Turizm Bakanlığı ve Devlet İstatistik Kurumu tarafından, 2003 yılından itibaren ise Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu ve Merkez Bankası tarafından “Çıkış Yapan Ziyaretçi Anketi” sonuçlarından elde edilen bilgiler kullanılarak yapılan hesaplamalar ile gerçekleştirilmektedir. Türkiye’nin yıllık turizm gelirleri ve ziyaretçi başına ortalama harcama miktarları belirtilen yöntemle hesaplanırken, bölgesel düzeyde bu hesaplamalarla ilgili bir istatistiki veri bulunmamaktadır. Dolayısıyla Alanya’nın turizmden elde ettiği gelirin belirlenebilmesi için Türkiye’ye gelen yabancı turistlerin yaptığı ortalama harcama miktarları dikkate alınarak bir hesaplama yoluna gidilmiştir. Alanya’nın 2002-2012 yılları arası yabancı

turistlerden elde ettiği tahmini turizm gelirleri çizelge 3.7’de gösterilmiştir (Anonim 2013a).

Çizelge 3.7 Alanya’nın 2002-2012 yılları arası turizmden elde ettiği tahmini turizm gelirleri (Anonim 2013a)

Yıl	KBOH (\$)*	Yabancı Turist	Toplam Gelir (\$)
2002	697	1.029.350	717.456.950
2003	706	988.785	698.082.210
2004	705	1.133.616	799.199.280
2005	679	1.464.686	994.521.794
2006	651	1.357.554	883.767.654
2007	608	1.510.000	918.080.000
2008	635	1.715.000	1.089.025.000
2009	580	1.654.975	959.885.500
2010	546	1.848.607	1.009.339.422
2011	565	2.500.000	1.412.500.000
2012	798	3.617.884	2.887.071.432

*Kboh: Kişi Başı Ortalama Harcama

Eğitim ve Sağlık Sektörü: Alanya ekonomisinin dışında bölgenin sahip olduğu sosyal imkanlar değerlendirildiği zaman; sağlık hizmeti sunan 5 hastane, eğitim-öğretim faaliyetleri kapsamında 26 lise ve 98 ilköğretim okulu, 1 Meslek Yüksekokulu, 2005-2006 yılında eğitim-öğretime başlayan Alanya İşletme Fakültesi ve 2014-2015 eğitim-öğretim yılında faaliyetlerine başlayan Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi bulunmaktadır (Anonim 2013a).

Ulaşım ve Teknik Altyapı

Alanya karayolu, denizyolu ve havayolu ulaşımından faydalanma olanağına sahip bir İlçe’dir. Sahilde komşu olduğu Antalya il merkezine 135 km, Manavgat’a 60 km, Gazipaşa’ya ise 42 km mesafede bulunan Alanya; 1958 yılında tamamlanan D-400 karayolu üzerinde bulunmaktadır.

Alanya’nın havayolu ulaşımı; 125 km mesafedeki Antalya Havalimanı ve 2009 yılında hizmete giren, 35 km mesafedeki Gazipaşa havalimanı ile sağlanmaktadır. Alanya’nın bir sahil ilçesi olmasının yanında İlçe merkezinde kalenin bulunduğu yerin doğal bir

liman meydana getirmesi denizyolu ulaşımına elverişli bir durum yaratmıştır. Alanya limanı uluslararası deniz trafiğine açıktır. İsrail ve Mısır seyahat acentelerinin düzenlediği Akdeniz turlarında gemiler Alanya limanına gelmekte ayrıca Alanya'dan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne gün aşırı feribot seferleri düzenlenmektedir. İlçe merkezindeki iskele, kruvaziyerlerin bağlanmasına uygun olduğu için limanda bekleme yerleri de bulunmaktadır (Anonim 2013a).

Alanya Yat Limanı proje çalışmalarına 2007 yılında başlanmış ve inşaat çalışmaları 2010 yılının yaz sezonunda tamamlanmıştır. Marinanın resmi açılışı ise 10 Şubat 2011'de yapılmıştır (www.alanyamarina.com.tr 2014). 2012 yılı içinde Alanya yat limanı 223 yat'a ev sahipliği yapmıştır.

Yapımı 2007 yılında tamamlanan "Alanya Katı Atık Bertaraf Tesisi Düzenli Depolama Alanı ve Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma Tesisi" 2008 yılı Şubat ayından bu yana işletilmektedir. Bölgede toplanan evsel karışık atıklar bu tesis içerisinde yer alan 2,9 ha'lık düzenli depolama sahasında bertaraf edilmektedir.

Geleneksel mimari, tarihi ve arkeolojik değerler

Alanya Kalesi ile Kale dışında bulunan ve kısmen içinde yaşanan evlere, yapı tipi, malzemesi ve planıyla "Türk Evi" denilebilmektedir. XIX. yy sonu ve XX. yy'da inşa edilen "Geleneksel Alanya Evleri", geleneksel konut tipinin yaşayan örneklerindendir (Anonim 2003).

Alanya'nın kültürel mirasını oluşturan geleneksel Alanya evlerinin birçoğuna tarihi Alanya Yarımadası'nın üzerinde (Şekil 3.11), bir kısmına ise yarımada dışında kalan imarın bulunduğu Mahallelerde rastlanmaktadır. Yarımada üzerinde bulunan evler genellikle müstakil bahçeli, küçük hacimli ve iki katlıdır.

Şekil 3.11 Alanya Yarımadası'nda bulunan geleneksel Alanya evleri

Geleneksel Alanya evlerinin geleceğe aktarılabilmesi amacıyla 2006 yılında Alanya Belediyesi tarafından başlatılan çalışmada 205 tarihi evden 70'i orijinal mimari detayları korunarak restore edilmiştir (www.finiakdeniz.com.tr 2014).

Alanya ilçesi geleneksel mimarinin yanı sıra somut ve somut olmayan tarihi ve kültürel değerlere sahiptir. İlçenin sahip olduğu bu değerler Bölüm 4.1'de "Turizme kaynak oluşturan doğal ve kültürel peyzajlar ve özellikleri" başlığı altında detaylı olarak verilmiştir.

3.2.3 Araştırma alanında turizmin ve turistik altyapının gelişim süreci

Alanya 1950'li yıllara kadar küçük bir balıkçı kasabası, narenciye ve muz üretimine dayalı bir tarım kentiyken, 1950'li yıllarda Damlataş Mağarası'nın şifalı havası nedeniyle sağlık amaçlı iç turizm hareketlerinin ortaya çıkması ve yine bu yıllarda Almanların yöreye gelmeye başlamasıyla Alanya turizm ile tanışmıştır. Sahip olduğu tarihi ve doğal güzelliklerinin yanı sıra 1958 yılında tamamlanan D-400 karayolunun etkisiyle de, Alanya'nın 1960'lı yıllardan sonra bireysel seyahat eden turistlerin uğrak

yerlerinden birisi haline gelmiş ve İlçe’de ev pansiyonculuğunun gelişmesine neden olmuştur. 1970’li yıllara kadar şehrin doğu ve batı sahillerinde olmak üzere birkaç turistik motel ve 1000’i geçmeyen turistik yatak kapasitesi bulunmaktaydı. 1982 yılında Turizmi Teşvik Kanunu’nun çıkarılmasıyla Alanya’nın doğu ve batısı turizm merkezi ilan edilmiş ve böylece turizm yatırımları hız kazanmaya başlamıştır. Başta konaklama tesisleri olmak üzere gerçekleştirilen turistik yatırımlarla o yıllarda başlayan kitlesel turistik hareketler bölgede yoğunluk kazanmış ve Alanya Türkiye’de kitle turizminin başladığı ilk yörelerden birisi olmuştur.

1990’lı yılların ortalarında otellerin yanı sıra apart otel işletmeleri de giderek artış göstermiştir. Son yıllarda ise İlçe’de yabancı turistlere yönelik konutlar yapılmaya başlanmış ve sadece 2003-2005 yılları arasındaki dönemde on binin üzerinde konut yapılmış ve satışı gerçekleştirilmiştir. 1990’lı yıllara kadar Alanya’ya gelen yabancı turistlerin neredeyse tamamını Alman turistler oluştururken, sonraki yıllarda turist profili değişmeye başlamış ve başta Rusya olmak üzere, Hollanda, Ukrayna, Polonya ve İskandinav ülkelerinden gelen turistlerin oranları önemli ölçüde artmıştır. Alanya’yı ziyaret eden yabancı turist sayısı 2002 yılında bir milyonu aşarken, bu sayı 2012 yılında üç buçuk milyona ulaşmıştır (Anonim 2013a).

Alanya’da turizmin başlamasında etkili olan Damlataş Mağarası, daha sonra İlçe’nin sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj değerleri nedeniyle bölgede farklı turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine olanak sağlamıştır.

Turistik altyapı

Alanya’da faaliyet gösteren başlıca turizm işletmeleri; konaklama işletmeleri, seyahat işletmeleri, yiyecek içecek işletmeleri ve eğlence işletmeleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Konaklama İşletmeleri: Turizmi Teşvik Kanunu’nun çıkarılmasından sonra, 1983 yılında Alanya’da Bakanlık işletme belgeli konaklama tesislerinde 3141 olan yatak kapasitesi 2012 yılı sonu itibarı ile 245 tesiste toplam 88.273’e ulaşmıştır. Turizm işletme belgeli konaklama tesislerinin türlerine göre dağılımı incelendiğinde, Alanya’da en çok 3 ve 4 yıldızlı otellerin bulunduğu ve 2012 yılında, bu tesislerin 44.432 yatak

kapasitesine sahip olduğu, bakanlık yatırım belgeli tesislerdeki yatak kapasitesinin büyük bölümünün ise 4 ve 5 yıldızlı konaklama tesislerinden oluştuğu görülmektedir (Çizelge 3.8-3.9), (Anonim 2013a).

Çizelge 3.8 Alanya'da hizmet veren Bakanlık işletme belgeli konaklama tesisleri (Anonim 2013a)

Tesis Türü /Sınıfı	2011			2012		
	Tesis	Oda	Yatak	Tesis	Oda	Yatak
5 Yıldızlı Tatil Köyü	3	1.106	2.706	3	1.174	2.702
4 Yıldızlı Tatil Köyü	1	312	624	2	1.475	2.950
5 Yıldızlı Otel	39	12.776	26.483	47	14.982	31.477
4 Yıldızlı Otel	73	13.705	28.737	82	16.134	33.950
3 Yıldızlı Otel	60	5.558	11.560	52	4.867	10.482
2 Yıldızlı Otel	24	1.089	2.234	22	1.051	2.150
1 Yıldızlı Otel	3	93	180	3	117	228
Butik Otel	-	-	-	1	28	56
Apart Otel	33	1.876	6.720	33	1.869	4.278
Toplam	236	36.515	79.244	245	41.697	88.273

Çizelge 3.9 Alanya'da hizmet veren Bakanlık yatırım belgeli konaklama tesisleri (Anonim 2013a)

Tesis Türü /Sınıfı	2011			2012		
	Tesis	Oda	Yatak	Tesis	Oda	Yatak
5 Yıldızlı Tatil Köyü	-	-	-	1	282	564
5 Yıldızlı Otel	8	3.344	7.122	11	4.132	8.905
4 Yıldızlı Otel	14	3.703	8.464	12	2.874	6.716
3 Yıldızlı Otel	5	1.039	2.142	8	958	2.120
2 Yıldızlı Otel	10	725	1.502	3	222	454
1 Yıldızlı Otel				2	42	84
Butik Otel				2	86	186
Mustakil Apart Otel				1	20	60
Toplam	26	4.257	19.230	40	8.616	19.089

İlçe’de bakanlık belgeli konaklama tesislerinin yanında belediye belgeli konaklama tesisleri de önemli bir yere sahiptir. Otel, motel, pansiyon ve apart otel statülerinde belgelendirilen bu tesislerden, özellikle apart oteller 1990’lı yılların ortalarından itibaren

hızla gelişme göstermiş ve şehirle iç içe bir turizm gelişimine neden olmuştur (Çizelge 3.10), (Anonim 2013a).

Çizelge 3.10 Alanya'da hizmet veren Belediye işletme belgeli tesisler (Anonim 2013a)

Tesis Türü /Sınıfı Sınıflandırma	30.6.2011			31.12.2012		
	Tesis	Oda	Yatak	Tesis	Oda	Yatak
Otel	164	14.694	34.473	179	16.340	38.007
Pansiyon	27	482	1.032	36	549	1.181
Apt. Otel	173	6.196	18.005	174	6.425	17.877
Kamping	3	58	224	3	58	224
Tatil Köyü	1	1.163	2.300	0	0	0
Toplam	377	22.664	56.215	392	23.372	57.289

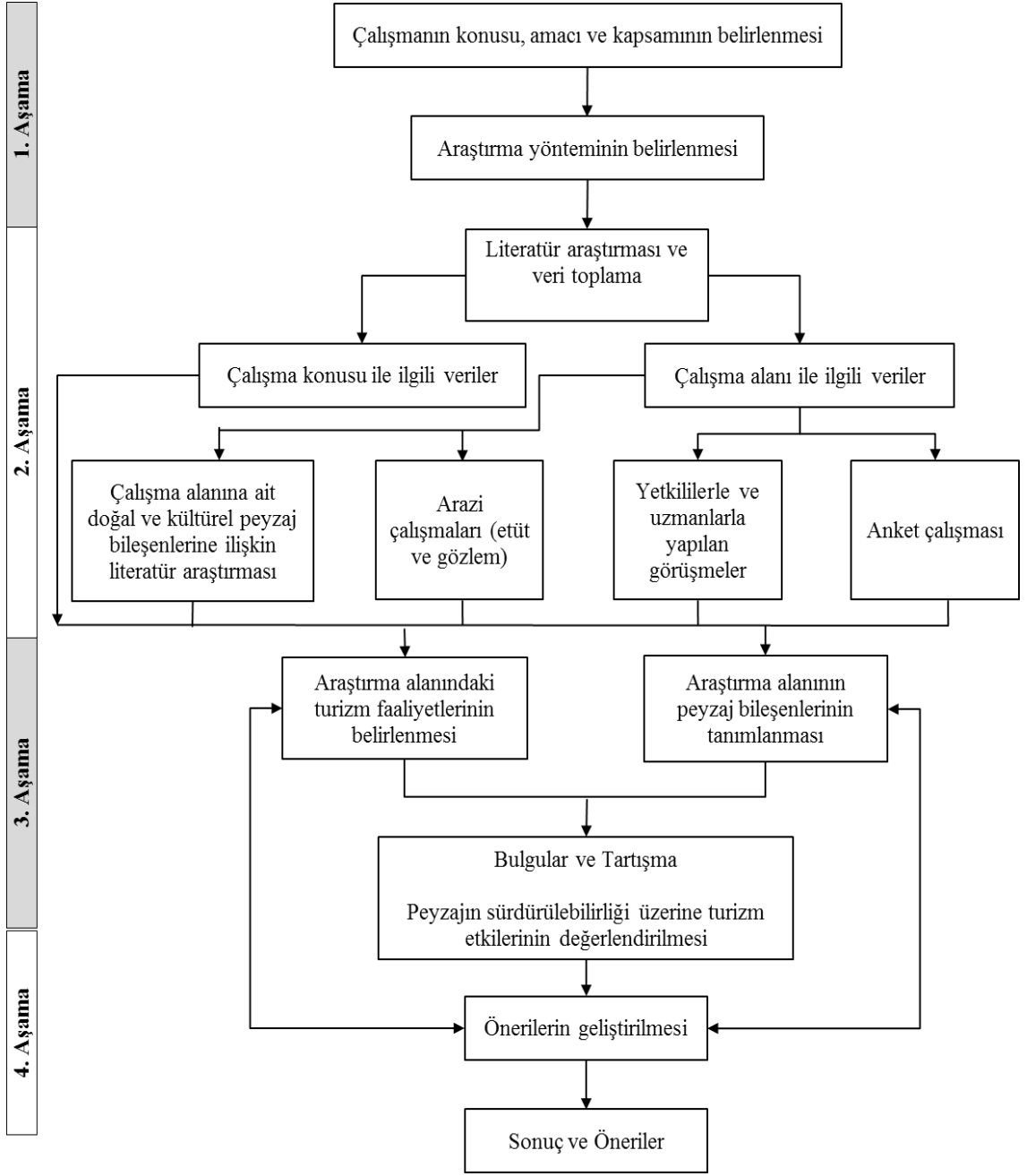
Seyahat İşletmeleri: Turizm işletmeleri içinde diğer önemli bir grubu seyahat işletmeleri oluşturmaktadır. 2011 yılında 267 adet olan seyahat acentası sayısı 2012 yılında 276'ya çıkmıştır.

Yiyecek İçecek İşletmeleri: Alanya'da konaklama tesisleri dışında faaliyet gösteren restoran, bar, disko, kafeterya, pizza salonu, kebab salonu, kahvaltı salonu, pastane, çay bahçesi ve benzeri çok sayıda yiyecek içecek işletmesi bulunmaktadır. Bu işletmelerin büyük bölümü Alanya Belediyesi tarafından belgelendirilmiş işletmelerdir.

3.3 Yöntem

Araştırma, temelde dört aşamada gerçekleştirilen birbirine bağlı değişik çalışmaları kapsamaktadır (Şekil 3.12). Bu dört temel aşama aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- Çalışmanın konusu, amacı, kapsamı ve yönteminin belirlenmesi
- Literatür araştırması ve veri toplama
- Sürdürülebilir peyzaj üzerine turizmin etkilerinin belirlenmesi ve değerlendirme
- Sonuç ve önerilerin geliştirilmesidir.

Şekil 3.12 Yöntem akış şeması

1. Aşama: Çalışmanın konusu, amacı, kapsamı ve yönteminin belirlenmesi

Çalışmanın ilk aşamasında çalışmanın konusu, amacı ve kapsamı belirtilmiş ve çalışmayı yönlendirecek olan yöntem belirlenmiştir.

2. Aşama: Literatür çalışması ve veri toplama

Çalışma için gerekli temel bilgilerin sağlanabilmesi amacıyla çeşitli kütüphanelerden, YÖK tezler arşivinden ve web sayfalarından yararlanarak daha önce yapılmış literatür çalışmaları taranmıştır. Araştırma alanının doğal ve kültürel peyzaj bileşenlerini ve değerlerini tanımlamak amacıyla alanla ilgili daha önceden yapılmış literatür çalışmaları taranmış, ilgili kurumlardan alınan raporlar, belgeler, haritalar incelenmiş, değerlendirilmiş ve bilgiler düzenlenen yeni haritalarla desteklenmiştir. Ayrıca çalışma ölçeğine bağlı olarak ilçe merkezinde yer alan Mahalle'lerin konumları ayrı ayrı gösterilmemiş, sadece ilçe merkezi konumu verilmiştir.

Arazi çalışması, yüz yüze görüşmeler, anket çalışmaları

Arazi çalışmaları aşamasında alanda etüd ve gözlem çalışmaları kapsamında fotoğraflar çekilmiş ve bunlar gözlem noktası özelliklerine göre ayrılarak gözlem notlarıyla birlikte sınıflandırılmıştır. Yetkili ve uzmanlarla turizme kaynak oluşturan doğal ve kültürel peyzaj değerleri hakkında ve turizmin bölgeye etkileri konusunda sözlü görüşmeler yapılmış, ayrıca konaklama tesislerinin çevreye duyarlı uygulamalarını tespit etmek ve turizme kaynak oluşturan değerler konusunda görüşlerini almak amacıyla tesadüfi yöntemle seçilen 50 otel yöneticisi ile de sözlü görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Çalışma alanı ve çalışma konusu çerçevesinde paydaşlardan ilgili verilerin elde edilmesi amacıyla alanda ayrıca anket çalışmaları yapılmıştır. Anket çalışması kapsamında;

Anket sorularının hazırlanmasında Sarkım (2007), İnam (2009), Özdemir Göret (2013)'in çalışmalarından yararlanılmıştır. Araştırma kapsamında yörede yaşayanlara, yerli ve yabancı ziyaretçilere olmak üzere üç ayrı anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Anket formları EK 1, EK 2 ve EK 3'te verilmiştir.

Araştırma alanında anket formlarının uygulanacağı kişi sayısını belirlemede Baş (2013)'ın çalışmasında yer alan formül kullanılmıştır. Bu formül:

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{d^2 \cdot (N-1) + t^2 \cdot p \cdot q} \text{ olup,}$$

N = Ana kütle hacmi

p = İncelenen olayın oluş sıklığı

q = İncelenen olayın olmayış sıklığı (1 - p)

t = Güven Düzeyine ait tablo dağılım değeri.

d = Olayın oluş sıklığına göre kabul edilen örneklem hatası

n= Örneklem seçilecek olan kişi sayısını ifade etmektedir.

Araştırma alanının ana kütle hacmini Alanya ilçesi yerli halkı ve yöreyi ziyaret eden yerli ve yabancı turistler oluşturmaktadır. 2013 yılı nüfus verilerine göre Alanya'nın nüfusu 276.277'dir. Ana kütlelerin homojen olmadığı varsayımı yaklaşımıyla p=0,50 ve q=0,50, formülde yer alan d değeri ise 0,1 olarak alınmıştır. Alfa=0,05 yanılma düzeyinde teorik olarak t değeri 1,96 olarak alınmış ve kullanılmıştır. Değerler formül üzerinde yerlerine konulmuş ve 276.277 kişiden oluşan ana kütle temsil gücüne sahip örneklem grubunun 96 kişi olduğu tespit edilmiş ve İlçe'de yaşayan yerli halktan 100 kişiye anket uygulanmıştır. 2012 yılında Alanya'yı ziyaret eden yabancı turist sayısı 3.617.884'tür. 2012 yılında Alanya'yı ziyaret eden yerli turist sayısı ise 142.256'dır. Ana kütlelerin homojen olmadığı varsayımı yaklaşımıyla p=0,50 ve q=0,50, formülde yer alan d değeri ise 0,1 olarak alınmıştır. Alfa=0,05 yanılma düzeyinde teorik olarak t değeri 1,96 olarak alınmış ve kullanılmıştır. Değerler formül üzerinde yerlerine konulmuş ve ana kütle temsil gücüne sahip örneklem grubunun 96 kişi olduğu tespit edilmiştir. Fakat anketin güvenilirliğini arttırmak amacıyla bu sayı 200 olarak belirlenmiş ve 8 anketin geçersiz sayılması nedeniyle, yerli ve yabancı turiste uygulanan 192 anket değerlendirme kapsamına alınmıştır.

Hazırlanan üç ayrı anket formu öncelikle otuz kişide test edilmiştir. Bu uygulamanın sonucuna göre, katılımcılar tarafından anlaşılamayan sorularla ilgili gerekli

düzenlemeler yapılarak, soru formlarına son hali verilmiştir. Geliştirilen anket formları bizzat kişilerle karşılıklı görüşme (yüz yüze görüşme) biçiminde doldurulmuştur.

Yerli halk anket çalışmasında katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla katılımcılara 11 soru yöneltilmiştir. Turizmin çevresel-ekolojik, sosyo-kültürel ve ekonomik etkilerini belirlemek amacıyla üç ayrı bölümden oluşan önermeler hazırlanmıştır. Katılımcıların görüşlerini yani tutumlarını belirlemek amacıyla tutum ölçüm sistemlerinden Beşli Likert Ölçeği tercih edilmiştir. Anketi yanıtlayan kişilere verilen önermelerle ilgili görüşlerini, çok olumludan çok olumsuzu kadar sıralanan seçeneklerle belirtmeleri istenmiştir. Buna göre katılımcılara sunulan seçenekler ve puanları;

- 1: Kesinlikle katılmıyorum
- 2: Katılmıyorum
- 3: Kararsızım
- 4: Katılıyorum
- 5: Tamamen katılıyorum olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların her bir önermeye verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları; her bir önermede seçeneklere verilmiş olan cevapların toplam frekansı ile o seçeneğin puanı çarpılarak seçeneğin ağırlığı bulunmuş ve beş seçeneğin de hesaplanan ağırlıkları toplanarak toplam katılımcı (N) sayısına bölünmüştür. Böylelikle, o önermede aritmetik olarak cevap seçeneğinin ortalaması bulunmuştur.

Yerli ve yabancı turistlere yönelik anket çalışmalarında katılımcıların demografik özelliklerini, tatil için Alanya'yı tercih nedenlerini, doğal ve kültürel değerleri ziyaret etme oranlarını ve bölgede gözlemledikleri olumsuz gelişmeleri belirlemek amacıyla 23 soru yöneltilmiştir. Önem derecesine göre sıralama yapmak istedikleri sorularda ortaya çıkan frekans değerlerini daha anlamlı kılabilmek ve daha geniş bir çerçeveden değerlendirebilmek için çok kriterli karar verme mekanizmalarında sıklıkla kullanılan karşılaştırmalı kriterlerin ağırlıklandırılması çalışması yapılmıştır. Buna göre her bir kriterin frekansı, öncelik sırasına göre ağırlık puanlarıyla çarpılmıştır (Gegez 2007). Bu

kapsamda, 3 öncelikli ya da 5 öncelikli sorular için öncelik sırasına göre kullanılan puanlandırma sırası çizelge 3.11’de yer almaktadır.

Çizelge 3.11 Öncelik sırasına göre kullanılan puanlandırmalar

3 Öncelikli Anket Soruları			5 Öncelikli Anket Soruları				
1.Öncelik	2.Öncelik	2.Öncelik	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	4.Öncelik	5.Öncelik
3 puan	2 puan	1 puan	5 puan	4 puan	3 puan	2 puan	1 puan

Örneğin, bir kriterde katılımcıya önem sırasına göre 3 seçeneği sıralaması istendiğinde, o seçeneği birinci önem sırasına koyan toplam katılımcı sayısı 3 puan ile çarpılarak ağırlıklandırılmış puan bulunmuştur. Daha sonra tüm puanlar tüm seçenekler için toplanarak, katılımcıya yöneltilen seçenek kapsamında ağırlıklandırılmış puan yöntemine göre öncelik sıralaması elde edilmiştir. Ağırlıklı puanlar 500 ve 300 üzerinden hesaplanmıştır.

Verilerin analizinde SPSS (Statistical Program for Social Science) Statistics 19 paket programı kullanılmıştır.

3. Aşama: Sürdürülebilir peyzaj üzerine turizmin etkilerinin belirlenmesi ve değerlendirme

Çalışma alanı ve konusu ile ilgili verilerin elde edilmesi, sınıflandırılması ve değerlendirilmesi aşamalarından sonra Alanya ilçesinin doğal ve kültürel peyzaj özellikleri ve alandaki turizm faaliyetleri öz bir şekilde sunulmuş ve anketlerden, sözlü görüşmelerden ve kuramsal temellerden elde edilen çıkarımlarla ilişkilendirilerek turizmin peyzajın sürdürülebilirliği üzerine olumlu ve olumsuz etkileri değerlendirilmiştir.

4. Aşama: Sonuç ve Öneriler

Tez kapsamında elde edilen bulgular tezin hipotezleri karşılaştırılmış, doğrulanan ya da doğrulanmayan hipotezler ve gerekçeleri irdelenmiştir. Bu kısımda ayrıca önceki çalışmalarda elde edilen bulgular tez çalışmasında ulaşılan sonuçlarla karşılıklı değerlendirilmiş, tartışılmış ve öneriler geliştirilmiştir.

4. BULGULAR ve TARTIŞMA

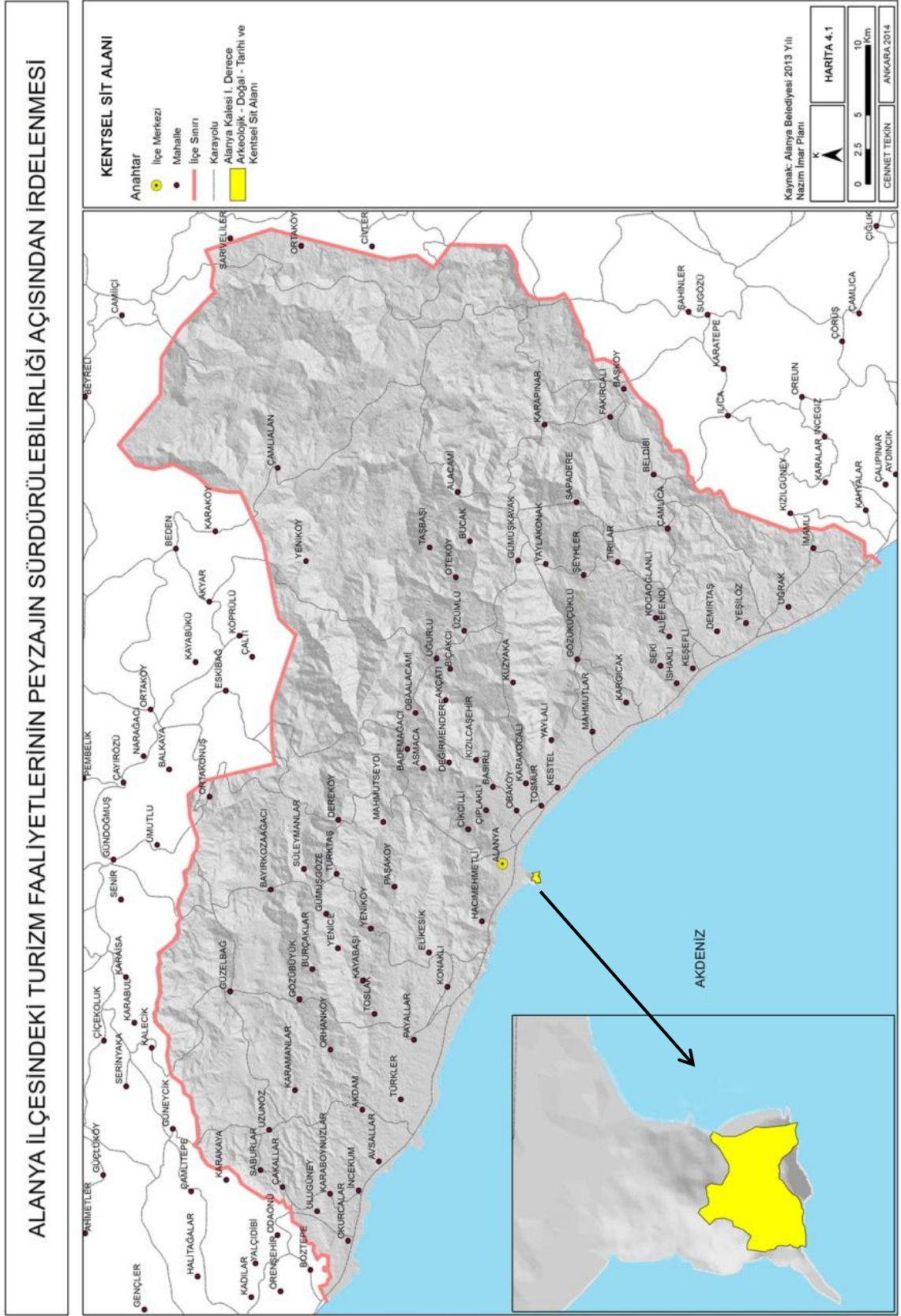
4.1 Turizme Kaynak Oluşturan Doğal ve Kültürel Peyzajlar ve Özellikleri

Alanya ilçesi, sahip olduğu doğal ve kültürel peyzajları turizm değerine dönüştüren önemli merkezlerden biridir. Sahip olduğu kaynak değerleri ve potansiyelleri ile yerli ve yabancı turistlerin gözde mekanı olan İlçe, bu zenginliğini turizm çeşitliliği ve alternatifleri olarak yansıtmaktadır. Tezin bu bölümünde İlçe'nin doğal ve kültürel peyzaj değerleri, destekledikleri turizm çeşitleri dikkate alınarak temel başlıklar altında detaylandırılmıştır. Gruplamalarda T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yaklaşımları da dikkate alınmıştır. Bu çerçevede; İlçe'deki turizm; kültür turizmi, deniz turizmi, mağara turizmi, yayla turizmi, kış turizmi, akarsu ve rafting turizmi, av turizmi, yat ve kruvaziyer turizmi, kamp ve karavan turizmi, doğa ve spor turizmi başlıkları altında toplanmıştır. İlgili başlıkların altında o turizm türü için kaynak oluşturan peyzaj değerleri yer almaktadır.

Kültür turizmi

Alanya, tarihinin çok eskilere dayanması nedeniyle geçmişinde birçok kültüre ev sahipliği yapmıştır. Bölgede birçok arkeolojik sit alanı, anıt yapılar ve sivil mimari örnekleri yer almaktadır. Bu kültürel varlıklar içinde yer alan Alanya Kalesi, I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit alanı özelliğindedir ve Alanya'da kültür turizmi açısından önemli bir destinasyondur.

Alanya Kalesi: Selçukluların Alanya'yı fethetmesi ile birlikte, 1225 yılında Roma kale kalıntılarının yerine Anadolu Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat tarafından yeni bir kale yaptırılmıştır. 6,5 km uzunluğundaki surları ve denizden 250 m yükseklikte inşa edilen Alanya Kalesi, I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit Alanı (Şekil 4.1) özelliğindedir ve günümüze kadar korunabilen tek Selçuklu Kalesidir.

Şekil 4.1 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit Alanı (Anonim 2013b)

1471 yılında Osmanlılar tarafından ele geçirilen Alanya Kalesi 83 kule ve 140 burcu olan, üç sıra surlarla çevrili, iç, orta ve dışkale bölümlerinden oluşmaktadır. Kızıl Kule, Ehmedek, Arap Evliyası Burcu, Tophane ve tekrar başlangıç yeri olan Kızıl Kule'ye ulaşan surlar arasındaki alan, dış kale olarak adlandırılmıştır. Bu alan içerisinde Kızıl Kule, Tersane, Tophane gibi Alanya'nın en önemli Selçuklu Dönemi anıtları yer almaktadır.

Ehmedek, Arap Evliyası Burcu ve İçkale surları arasında kalan kısmı ise Orta Kale'yi oluşturmaktadır. Yarımada'nın kuzeybatı köşesinin en yüksek yerinde kurulan İç Kale ise, tüm Kale'nin son sığınağı ve savunma noktasını oluşturmaktadır (Şekil 4.2).

Şekil 4.2 İç Kale'den bir görünüm (Yetkin 2002)

Helenistik dönemden Osmanlılara kadar çeşitli yerleşmelere sahne olan ve bu dönemlere ait birçok eseri ve kalıntıyı barındıran, Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit Alanında çok sayıda tescilli yapı bulunmaktadır. Bu tescilli yapılar içinde anıtsal yapı özelliğinde olanlar çizelge 4.1'de, sivil mimarlık örnekleri EK 4, harabe yapılar ise EK 5'te verilmiştir. Anıtsal yapılardan bazıları şekil 4.3'te görülmektedir.

Çizelge 4.1 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit Alanı'ndaki anıtsal yapılar (Yetkin 2002, Anonim 2003, Anonim 2012d, Anonim 2012e, Anonim 2013a'dan yararlanılarak hazırlanmıştır.)

ADI	DÖNEMİ	ÖZELLİĞİ	BULUNDUĞU BÖLGE	MEVCUT DURUMU	AÇIKLAMALAR
Kızıl Kule	13. yy Selçuklu	Tarihi Kale	Tophane Mah.	Anıt ve Müze	1226 yılında Alaaddin Keykubat tarafından yaptırılmıştır. Sekizgen planlı kule; iki açık, üç kapalı toplam beş kattan oluşmaktadır. Alanya'nın en önemli simgelerinden biridir.
Tersane	13. yy Selçuklu	Tersane	Tophane Mah.	Anıt	1227 yılında yapımına başlanmıştır. Günümüze ulaşan yegane Selçuklu Tersanesidir. Kızıl Kule'nin yanında Alanya'nın simgesi olarak yer almaktadır.
Tophane	13. yy Selçuklu	Tophane	Tophane Mah.	Anıt	Tersaneyi korumak amacıyla 1227 yılında inşa edilmiştir. 14x12 m ölçülerinde bir dikdörtgen plana sahip bu kule yapısı iki katlı ve yüksekliği 19 m'dir.
Süleymaniye (Kale) Camii	16. yy Osmanlı	Tarihi Camii	Hisariçi Mah.	Camii	Alaaddin Keykubat zamanında yaptırılan camii daha sonraları yıkılmış ve 16. Yüzyılda Osmanlı Sultanı Kanuni Sultan Süleyman tarafından yeniden inşa ettirilmiştir.
Andızlı (Emir Bedrüddin) Camii	13. yy Selçuklu	Tarihi Camii	Tophane Mah.	Camii	1277 yılında Emir Bedrüddin tarafından yaptırılmış ve adını hemen yanındaki andız ağacından almıştır. Yapı, Selçuklu Dönemi'nin özgün mimari özelliklerini taşımaktadır.
Gücüoğlu Camii	20. yy Osmanlı	Tarihi Camii	Tophane Mah.	Camii	1230 yılında Selçuklular tarafından yaptırılmıştır. Tek mekanlı, taş malzeme ile yapılmış olan camii halen kullanılmaktadır.
Akşebe Sultan Mescidi ve Türbesi	13. yy Selçuklu	Mescit	Hisariçi Mah.	-	Alaaddin Keykubat'ın Alanya Kalesi'ndeki ilk kumandanı Akşebe Sultan tarafından 1230 yılında yaptırılmıştır.
Mescit	13. yy Selçuklu	Mescit	Hisariçi Mah.	-	-
Mescit	19. yy Osmanlı	Mescit	Tophane Mah.	-	-
Arap Evliyası	Selçuklu	Mescit	Hisariçi Mah.	Anıt	-

Çizelge 4.1 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit Alanındaki Anıtsal Yapılar (Yetkin 2002, Anonim 2003, Anonim 2012d, Anonim 2012e, Anonim 2013a'dan yararlanılarak hazırlanmıştır.) (devam)

ADI	DÖNEMİ	ÖZELLİĞİ	BULUNDUĞU BÖLGE	MEVCUT DURUMU	AÇIKLAMALAR
İç Kale (Aya Yorgi) Kilisesi	11. yy Osmanlı	Kilise	Hisariçi Mah.	Anıt	MS 11. yy.'da yapıldığı sanılan Bizans devrine ait küçük bir kilisedir. Selçuklulara ait olmayan kaledeki tek eser ve Alanya'nın Türk-İslam dönemi öncesinden günümüze ulaşabilen ender bir yapıdır.
Kilise	19. yy Rum	Kilise	Tophane Mah.	Anıt	-
Şapel	19. yy Rum	Şapel	Tophane Mah.	Anıt	-
Bedesten	13. yy Selçuklu	Çarşı	Hisariçi Mah.	Otel	Her iki eserin de 14-15. yüzyıllarda Karamanoğulları tarafından yapıldığı sanılmaktadır. Günümüzde otel, restoran ve kafeterya işlevi gören Bedesten'in bahçe kısmında, merdivenle inilen büyük bir sarnıç yer almaktadır.
Arasta	Selçuklu - Osmanlı	Çarşı	Hisariçi Mah.	-	
Selçuklu Hamamı	13. yy Selçuklu	Hamam	Hisariçi Mah.	-	Alaaddin Keykubat tarafından 13. Yüzyılda yaptırıldığı sanılan, iç kalenin doğusundaki burçların yanında, kırmızı tuğla ve harçla yapılan tek kubbeli ve sekiz yüzölçümlü hamamdır.
Küçük Hamam	13. yy Selçuklu	Hamam	Tophane Mah.	Anıt	-
Saray Kompleksi	13. yy Selçuklu	Yapı grubu	İç Kale Mevkii	-	İç kalenin kuzey-doğu köşesinde yer alan yapı grubudur ve kuzey-doğu cepheleri surlarla bitişiktir. Ortada geniş bir avlu ve etrafında çeşitli yapılar yer almaktadır.
Er Kapı	13. yy Selçuklu	Kapı	Hisariçi Mah.	Kapı	-
Kule (İç Kale Giriş Kapısı)	13. yy Selçuklu	Kapı	İç Kale Mevkii	Anıt	-
Kule	13. yy Selçuklu	Kule	Hisariçi Mah.	-	-

Çizelge 4.1 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit Alanındaki Anıtsal Yapılar (Yetkin 2002, Anonim 2003, Anonim 2012d, Anonim 2012e, Anonim 2013a'dan yararlanılarak hazırlanmıştır.) (devam)

ADI	DÖNEMİ	ÖZELLİĞİ	BULUNDUĞU BÖLGE	MEVCUT DURUMU	AÇIKLAMALAR
Kule	13. yy Selçuklu	Kule	Hisariçi Mah.	-	-
Kule	13. yy Selçuklu	Kule	Hisariçi Mah.	-	-
Kule	13. yy Selçuklu	Kule	Hisariçi Mah.	-	-
Mecdüddin Sarnıcı	13. yy Selçuklu	Sarnıç	Hisariçi Mah.	Sarnıç	Halkın su ihtiyacının karşılanması için kale içinde irili ufaklı 420 sarnıcın yaptırıldığı tespit edilmiştir. En önemlisi 22,5 m boy ve 13 m genişliğindeki Mecdüddin sarnıcıdır
Sarnıç	13. yy Selçuklu	Sarnıç	İç Kale Mevkii	Sarnıç	-
Sarnıç	13. yy Selçuklu	Sarnıç	Tophane Mah.	-	-
Sarnıç	13. yy Selçuklu	Sarnıç	Hisariçi Mah.	-	-
Sarnıç	13. yy Selçuklu	Sarnıç	Hisariçi Mah.	-	-
Çeşme	Osmanlı	Çeşme	Hisariçi Mah.	-	-
Çeşme	13. yy Selçuklu	Çeşme	Hisariçi Mah.	-	-
Girene Çeşmesi	13. yy Selçuklu	Çeşme	Tophane Mah.	Çeşme	-
Ehmedek	13. yy Selçuklu	Kale	İç Kale Mevkii		Bizans döneminden kaldığı sanılan küçük kalenin yerine Selçuklu döneminde “Orta Kale” olarak 1227 yılında yeniden inşa edilmiştir. Üçer kuleli iki bölümden oluşan orta kale, kara saldırılarına karşı stratejik bir yerde ve aynı zamanda sultanın sarayının bulunduğu iç kaleyi de koruyacak konumda yer almıştır.
Tanımsız Yapı	13. yy Selçuklu	-	Hisariçi Mah.	-	-
Tanımsız Yapı	13. yy Selçuklu	-	Tophane Mah.	-	-
Tanımsız Yapı	13. yy Selçuklu	-	Tophane Mah.	-	-
Tanımsız Yapı	13. yy Selçuklu	-	Hisariçi Mah.	-	-

Çizelge 4.1 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit Alanındaki Anıtsal Yapılar (Yetkin 2002, Anonim 2003, Anonim 2012d, Anonim 2012e, Anonim 2013a'dan yararlanılarak hazırlanmıştır.) (devam)

ADI	DÖNEMİ	ÖZELLİĞİ	BULUNDUĞU BÖLGE	MEVCUT DURUMU	AÇIKLAMALAR
Fener	18. yy Osmanlı	Fener	Hisariçi Mah.	Fener	1720 yılında Nevşehirli Damat İbrahim Paşa tarafından kalenin güney ucunda, denize dik inen yamaç üzerindeki surların bulunduğu yerde yaptırılan fener bugün de hala iki binasıyla görevini yerine getirmektedir.
Mezarlık	-	-	-	-	-
Mezarlık	-	-	-	-	-

Kızıl Kule

Tersane

Aya Yorgi Kilisesi

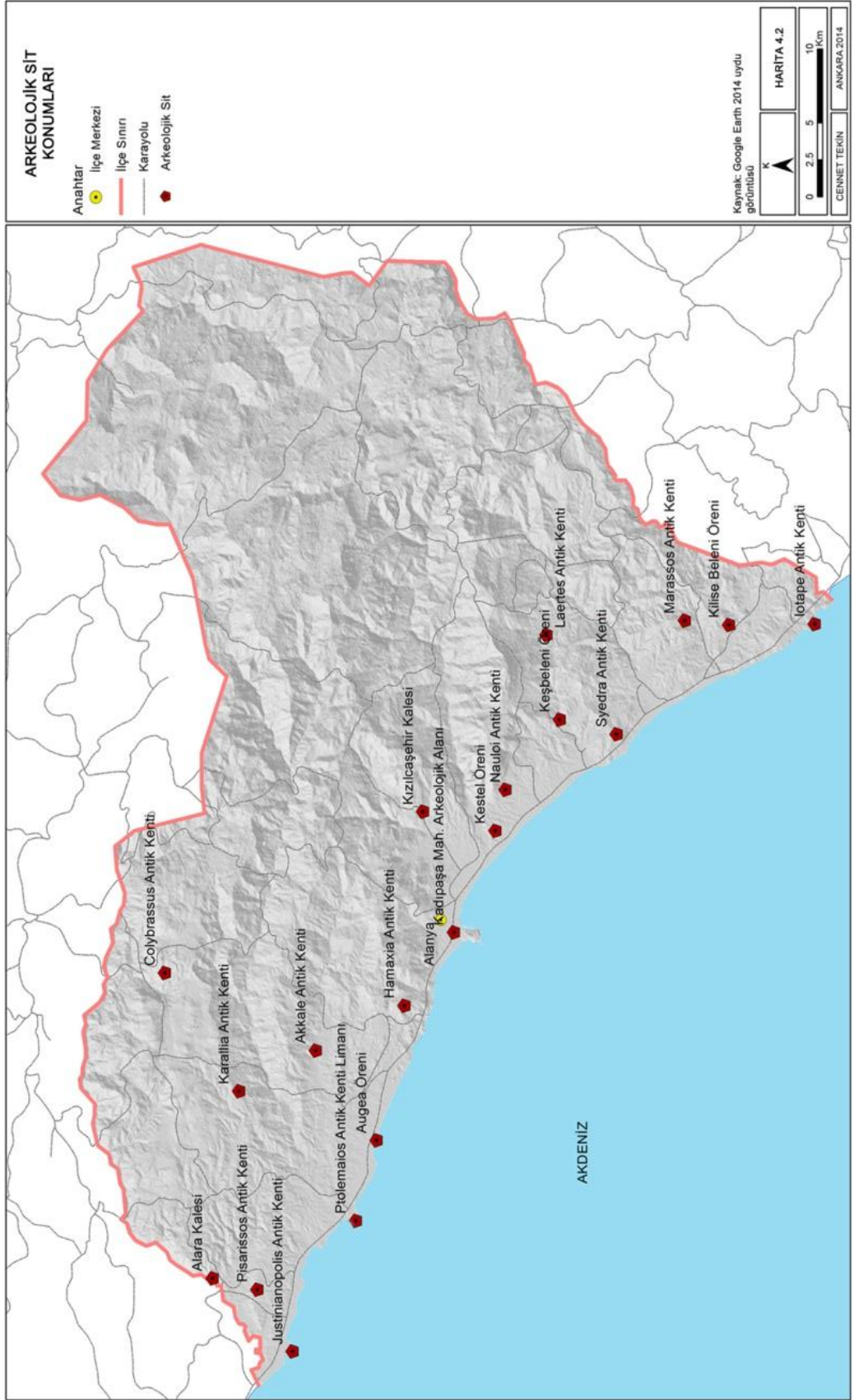
Akşebe Sultan Mescidi

Şekil 4.3 Alanya Kalesi'ndeki anıtsal yapılardan bazı görünümüler

Alanya ilçe merkezinde Alanya Kalesi I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın dışında Arkeolojik Sit Alanı özelliğinde antik kentler, kaleler, ören yerleri ve liman bulunmaktadır (Şekil 4.4). Bu arkeolojik sit alanlarına ait özellikler çizelge 4.2'de verilmiştir.

Alanya ilçesinde Alanya Kalesi I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın dışında tarihi camiiler, kervansaraylar, köprüler, türbeler, hamamlar, kiliseler gibi anıtsal yapılar yer almaktadır. Bu anıtsal yapılara ait özellikler çizelge 4.3'te verilmiştir.

ALANYA İLÇESİNDEKİ TURİZM FAALİYETLERİNİN PEYZAJIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ AÇISINDAN İRDELENMESİ

Şekil 4.4 Araştırma alanındaki arkeolojik sit konumları (Anonim 2014m)

Çizelge 4.2 Alanya Kalesi I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın dışında yer alan arkeolojik sit alanları (Anonim 2003'den yararlanılarak hazırlanmıştır.)

ADI	KORUMA DERECESİ	ÖZELLİĞİ	BULUNDUĞU BÖLGE	MEVCUT DURUMU	AÇIKLAMALAR
Alara Kalesi	I. ve III. Derece	Kale	Çakallar Mah.-	Harabe	Alara Kalesi, Alara Çayı'nın kenarında sivri bir tepenin üzerinde bulunmaktadır. Kalenin yüksekliği 200 ila 500 m arasında değişmekte ve tepenin alt noktasından itibaren kayalar içerisine oyularak üstü kapalı 168 basamaktan oluşan merdivenler kaleye çıkışı sağlamaktadır.
Kızılcaşehir Kalesi	I. Derece	Kale	Kızılcaşehir Mah.	Harabe	Alanya'nın 15 km kuzeydoğusunda Kızılcaşehir Mah. yer alan, surlarla çevrili ve oldukça sağlam bir orta çağ kalesidir.
Justinianopolis (Karaburun)	I. ve III. Derece	Antik Kent	Okurcalar Mah.	Harabe	Alanya'ya 40 km uzaklıkta ve Alanya-Antalya karayolu ile deniz arasında yer almaktadır. Günümüzde Karaburun olarak anılmaktadır. Roma dönemi eseri olan antik kentin merkezi fazla yüksek olmayan bir tepenin üzerinde kurulmuş olup denize kadar uzanmakta ve şehrin bir de limanı bulunmaktadır.
Pisarissos Antik Kenti	I. Derece	Antik Kent	Esentepe Mah.	Harabe	Alanya'nın Karaboynuzlar Mahallesi sınırları içerisinde Hisar tepe denilen mevkide yer almaktadır. Küçük bir yerleşim niteliğindeki antik kent surlarla çevrilidir.
Karallia Antik Kenti	I. Derece	Antik Kent	Güney Mah.	Harabe	Roma ve Bizans Döneminde iskan gördüğü anlaşılan antik kentteki yapılar moloztaş ve harç kullanılarak yapılmıştır.
Akkale Antik Yerleşimi	I. Derece	Antik Kent	Emişbeleni Mah.	Harabe	-
Colybrassus Antik Kenti	I. Derece	Antik Kent	Güzelbağ Mah.	Harabe	Alanya'nın yaklaşık 30 km kadar kuzey-batısında ve Toroslarda Roma döneminden kalma bir kenttir. Kent tarihi hakkında ayrıntılı bir bilgi bulunmamaktadır.

Çizelge 4.2 Alanya Kalesi I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın dışında yer alan arkeolojik sit alanları (Anonim 2003'den yararlanılarak hazırlanmıştır.) (devam)

ADI	KORUMA DERECESİ	ÖZELLİĞİ	BULUNDUĞU BÖLGE	MEVCUT DURUMU	AÇIKLAMALAR
Hamaxia Antik Kenti	I. Derece	Antik Kent	Elikesik Mah.	Harabe	Alanya'ya 12 km mesafede yer almaktadır. Kentin Helenistik Dönemden Bizans Dönemine kadar kullanıldığı gerek yazıtlardan gerekse kalıntılardan anlaşılmaktadır.
Nauloi Antik Kenti	I. Derece	Antik Kent	Mahmutlar Mah.	Harabe	Mahmutlar Mahallesinin kuzeydoğusundaki düzlük alanda ve tepenin üstü ile yamaçlarında yer almakta ve etrafı surlarla çevrelenmiştir. Yapıların tümü Bizans Dönemi'ne tarihlendirilmektedir.
Laertes Antik Kenti	I. Derece	Antik Kent	Gözüküçüklü Mah.	Harabe	Toroslarda Dim vadisi ağzında yükselen Cebel-i Reis (Laertes Dağı) dağının 850. metresinde kurulmuş olan antik kent Alanya'nın 25 km doğusunda bulunmaktadır. Kentin tarihinin M.Ö. 7. yy.'ın son çeyreğine kadar gittiği bilinmektedir.
Syedra Antik Kenti	I. ve III. Derece	Antik Kent	Seki Mah.	Harabe	Kentte yerleşimin M.Ö 7. yy dan başladığı, M.S 12. yy'a kadar devam ettiği ortaya konulmuştur.
Marassos Antik Kenti	I. Derece	Antik Kent	Demirtaş Mah.	Harabe	Deniz seviyesinden 670 m yükseklikteki Asartepe diye bilinen mevkideki iki yükselti üzerinde antik kente ait kalıntılar yer almaktadır.
Iotape (Aytap) Antik Kenti	I. ve III Derece	Antik Kent	Uğrak Mah.	Harabe	Alanya'nın 33 km. doğusunda ve Akdeniz kıyısında yer almaktadır. Denize doğru uzanan yüksekçe bir burun, kentin akropolü durumundadır. Surlar bu bölüme bir kale görüntüsü vermektedir. Kentin ayakta kalabilen en belirgin yapısı hamamdır.
Hacılar Tepesi Ören Yeri	I. Derece	Ören Yeri	Hacılar Mah.	Harabe	-

Çizelge 4.2 Alanya Kalesi I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın dışında yer alan arkeolojik sit alanları (Anonim 2003' den yararlanılarak hazırlanmıştır.) (devam)

ADI	KORUMA DERECESİ	ÖZELLİĞİ	BULUNDUĞU BÖLGE	MEVCUT DURUMU	AÇIKLAMALAR
Augea Öreni	I. ve III. Derece	Ören Yeri	-	Harabe	Antalya-Alanya devlet karayolunun hemen sağ tarafında yol ile deniz arasında yer almaktadır. Geç Roma döneminde kurulmuş ve yapılar oldukça harap olmuştur.
Kestel Öreni	III. Derece	Ören Yeri	Kestel Mah.	Harabe	Kestel Mahallesi sınırları içerisinde yer alan küçük bir yerleşim alanıdır. Kalıntılardan orta çağa ait olduğu sanılmaktadır. Günümüzde yalnızca bir duvar kalıntısı ile bir sarnıcın kaldığı tespit edilmiştir.
Keşbeleni Öreni	I. Derece	Ören Yeri	Mahmutlar Mah.	Harabe	Alanda çok sayıda Roma ve Geç Roma dönemlerine ait seramik parçaları bulunmaktadır.
Kilise Beleni Öreni	I. Derece	Ören Yeri	Yeşilöz Mah.	Harabe	Nekropol-işlik, alanda bulunan kalıntılar arasında yer almaktadır. Roma Döneminden Selçuklu Dönemine kadar iskan gördüğü söylenmektedir.
Ptolemaios Antik Kenti Limanı	I. ve II. Derece	Liman	Türkler Mah.	Harabe	Bugünkü Fuğla olarak adlandırılan yarımada üzerinde kurulmuştur. Roma dönemi antik kentlerinden birisidir. Fazla engebesi olmayan düz bir alanda konumlanmıştır. Çok tahrip edilmiştir ve yüzeyde pek eser görülememektedir.
Kadıpaşa Mah. 3. Derece Arkeolojik Alan	III. Derece	-	Kadıpaşa Mah.	Harabe	İlçe merkezinde bulunan Kadıpaşa mah. 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı'nı mevcut imar planı doğrultusunda büyük oranda yapılaşmıştır. Alanda yapılan kazılar sonucunda mahallenin Roma ve Geç Antik dönemde oldukça yoğun yerleşime sahne olduğu anlaşılmıştır.

Çizelge 4.3 Alanya Kalesi I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın dışında yer alan anıtsal yapılar (Anonim 2003'den yararlanılarak hazırlanmıştır.)

ADI	DÖNEMİ	ÖZELLİĞİ	BULUNDUĞU BÖLGE	MEVCUT DURUMU	AÇIKLAMALAR
Kuyularönü Camii	-	Tarihi Camii	Şekerhane Mah.	Camii	Camii önünde küçük bir avlu yer almaktadır. Minaresi kesme taştan yapılmıştır.
Hacıkadıroğlu Camii	Osmanlı	Tarihi Camii	Çarşı Mah.	Camii	Tek katlı camii minaresiz olarak inşa edilmiştir.
Orta Camii		Tarihi Camii	Çarşı Mah.	Camii	-
Sitti Zeynep Türbesi	Osmanlı	Türbe	Çarşı Mah.	Türbe	-
Alarahan	Selçuklu	Kervansaray	Çakallar Mah.	Restoran	46x35 m ölçülerinde olup Selçuklu Hanlarına iyi bir örnek oluşturmaktadır. Alara Kalesi'nin yakınında bulunmaktadır.
Yeşilköy Hamam	Roma-Bizans	Hamam	-	Kalıntı	-
Yahyaogluderesi Köprüsü	Roma	Köprü	Avsallar Mah.	Köprü	Basık kemerli, tek gözlü bir köprüdür.
Çobanderesi Köprüsü	Roma	Köprü	Avsallar Mah.	Köprü	Basık kemerli ve tek gözlüdür.
Kilise	Bizans	Kilise	Türkler Mah.	Kalıntı	-
Ali Köprüsü	Selçuklu-Osmanlı	Köprü	Güney Mah.	Köprü	Alara Çayı üzerinde yer alan köprünün ayakları anakaya üzerine kurulmuştur.
Şarapsa Han	Selçuklu	Kervansaray	Konaklı Mah.	Restoran	Tarihi İpek Yolu üzerinde kervansaray olarak hizmet vermesi için yaptırılmıştır.
Gebedelen - Yapı Kalıntısı	Roma		Konaklı Mah.	Harabe	-
Kışlabeledeni - Yapı Kalıntısı	Selçuklu		Konaklı Mah.	Harabe	Kalıntılar üç adet yapıdan ve bunlara ait çevre duvarından oluşmaktadır.
Hıdırellez Kilisesi	-	Kilise	Hacımehmetli Mah.	Yatır	-

Çizelge 4.3 Alanya Kalesi I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın dışında yer alan anıtsal yapılar (Anonim 2003'den yararlanılarak hazırlanmıştır.)
(devam)

ADI	DÖNEMİ	ÖZELLİĞİ	BULUNDUĞU BÖLGE	MEVCUT DURUMU	AÇIKLAMALAR
Gebedelen - Yapı Kalıntısı	Roma		Konaklı Mah.	Harabe	-
Kışlabeledeni - Yapı Kalıntısı	Selçuklu		Konaklı Mah.	Harabe	Kalıntılar üç adet yapıdan ve bunlara ait çevre duvarından oluşmaktadır.
Hıdırellez Kilisesi	-	Kilise	Hacımehmetli Mah.	Yatır	-
Sugözü Köşkü	Selçuklu	Köşk	Sugözü Mah.	Ev-depo	-
Sugözü Hamamı	Selçuklu	Hamam	Sugözü Mah.	Boş-harabe	-
Hasbahçe Köşkü-Hamam-Çeşme-Sukemerleri	Beylikler Dönemi	Köşk	Büyükhasbahçe Mah.	Sarnıç	İki mekandan oluşan köşk bugün sarnıç olarak kullanıldığından tek bir mekanı görülebilmektedir.
Mezarlık	-	Mezarlık	Saray Mah.	-	-
Mezarlık	-	Mezarlık	Alanya Kalesi altı	-	-
Kurşunlu'daki yapılar	Roma		-	Boş-Harabe	İki yapı kalıntısı günümüze ulaşmıştır.
Kızlarpınarı Han ve Çeşmesi	Bizans-Selçuklu	Han	Kızlarpınarı Mah.	Boş-Harabe	-
Mahmutseydi Camii		Tarihi Camii	Mahmut Seydi Mah.	Camii	Camii kare planlı olup beş sahnalıdır.
Oba Medresesi	Beylikler Dönemi	Medrese	Oba Mah.	Boş	Açık avlulu medresede bir giriş eyvanı bir de ana eyvan bulunmaktadır.
Hacıbaba Köşkü	Beylikler Dönemi	Köşk	Oba Mah.	Boş-Harabe	İki ayrı mekandan oluşan köşkte, örtü sistemi olarak tonoz kullanılmıştır.

Çizelge 4.3 Alanya Kalesi I. Derece Kentsel Sit Alanı'nın dışında yer alan anıtsal yapılar (Anonim 2003'den yararlanılarak hazırlanmıştır.)
(devam)

ADI	DÖNEMİ	ÖZELLİĞİ	BULUNDUĞU BÖLGE	MEVCUT DURUMU	AÇIKLAMALAR
Güleşen Türbesi	Karamanlı	Türbe	Çıplaklı Mah.	Türbe	Tek katlı, kare planlı ve oldukça sağlam bir yapıdır.
Güleşen Hamam	14. yy	Hamam	Çıplaklı Mahallesi	Boş-Harabe	-
Güleşen Köşkü	Beylikler Dönemi	Köşk	Oba Mah.	Boş-Harabe	-
Güleşen Camii	Beylikler Dönemi	Tarihi Camii	Oba Mah.	Boş-Harabe	-
Güleşen Köprüsü	Beylikler Dönemi	Köprü	Oba Mah.	Köprü	Basık kemer şeklinde taş ve harç kullanılarak inşa edilmiştir.
Mezarlık (Evliya)	-	Mezarlık	Oba Mah.	Mezarlık	-
Mezarlık (Hacıbaba)	-	Mezarlık	Oba Mah.	Mezarlık	-
Yapı Kalıntısı	-	-	Çıplaklı Mah.	Boş-Harabe	-
Altıkapıhan	-	-	Çıplaklı Mah.	Boş-Harabe	-
Freskli Kilise	Bizans	Kilise	Çıplaklı Mah.	Boş-Harabe	-
Yapı Kalıntısı	-	-	Çıplaklı Mah.	Boş-Harabe	-
Buzağı Avlusu	Selçuklu Beylikler	Köşk-Kilise	Tosmur Mah.	Go-Kart Pisti	-
Dimçayı Köprüsü	Selçuklu	Köprü	Tosmur Mah.	Köprü	-
Kestel Han	Osmanlı	Han	Kestel Mah.	Boş	Han, doğu-batı yönünde dikdörtgen planlı olup tonoz örtü sistemi ile örtülmüştür.
Kargıcak Mezarlığı	-	-	Kargıcak Mah.	Mezarlık	-
Sedre Köşkü	Selçuklu	Köşk	Antalya-Gazipaşa Yolu	Boş-Harabe	-
Demirtaş Kilise	-	Kilise	Demirtaş Mah.	-	-
Türbe ve Mezarlık	-	Türbe	Şeyhlerr Mah.	Mezarlık	-

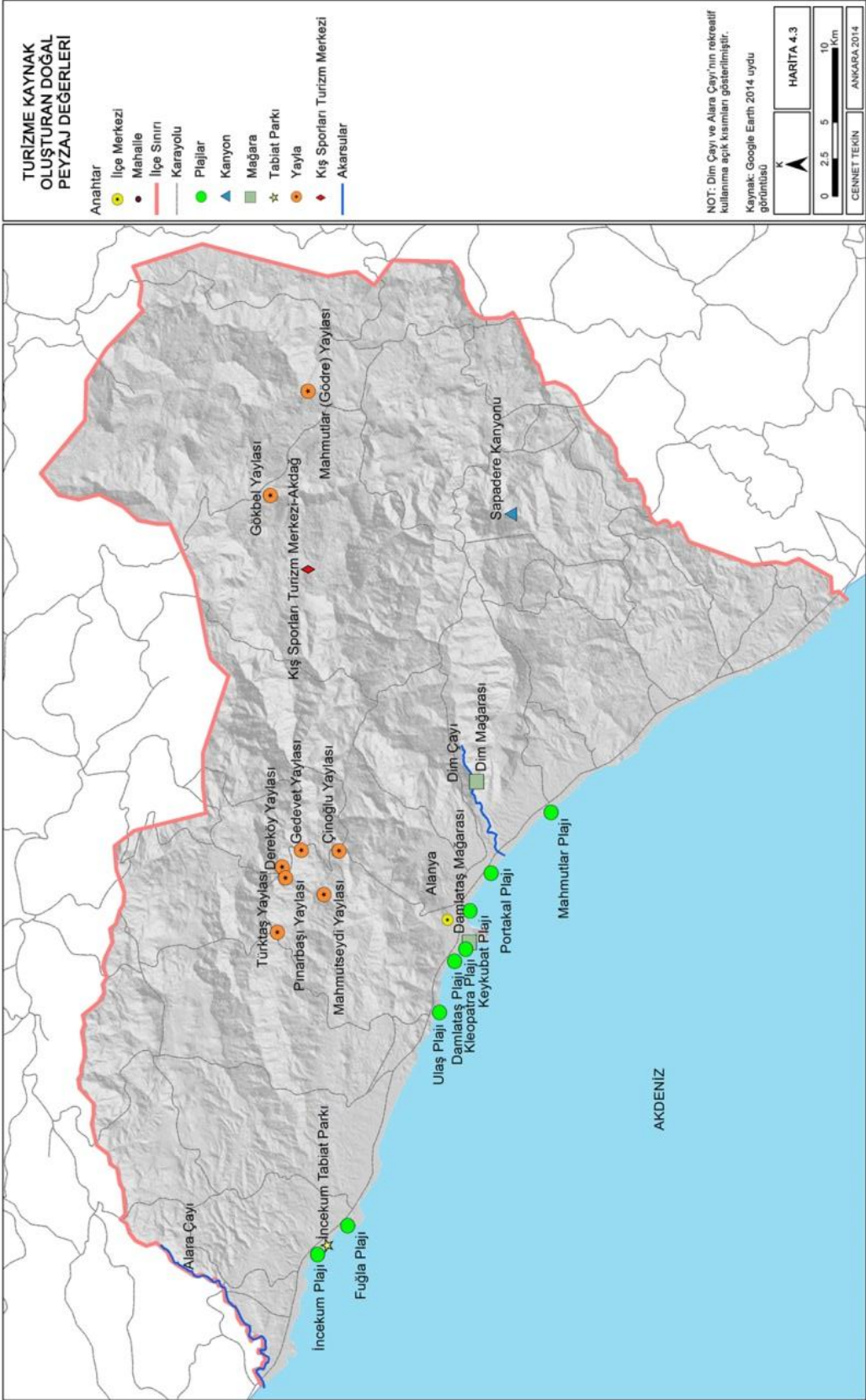
Alanya müzeleri: Alanya Arkeoloji Müzesi, Ankara'daki Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nden getirilen Tunç Çağı, Urartu, Frig ve Lidya dönemine ait eserlerle 1967 yılında Damlataş Caddesi üzerinde hizmete açılmıştır. Tarihi eserlerin yanında Alanya çevresinden derlenen ve bölgenin folklorik özelliklerini yansıtan, yörük kilimleri, heybeler, giysiler, işleme örnekleri, silahlar, takılar, el yazmaları ile eski bir Alanya evine ait günlük oda sergilenmektedir. Ayrıca, müzenin bahçesinde de Roma, Bizans ve İslami dönemlere ait taş eserler bulunmaktadır (Özdemir Göret 2013).

Kızıl Kule Etnografya Müzesi, 1226 yılında Alaaddin Keykubat tarafından yaptırılan Kızıl Kule'nin birinci katında yer almaktadır. Müzede Alanya yöresine özgü halı, kilim, giysi, mutfak gereçleri, silahlar, tartı aletleri, aydınlatma aletleri, dokuma tezgahları ile Toroslar'daki Yörük Türkmen kültürünü yansıtan çadır gibi etnografik eserler sergilenmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün 18 Şubat 1935'te Alanya'ya yaptığı ziyaret sırasında bir süre kaldığı ev, 1987 yılında Atatürk Evi Müzesi'si haline getirilmiştir. 19. yüzyıl Türk mimarisinin özelliklerini yansıtan bahçe içinde üç katlı binada Atatürk'ün kişisel eşyaları, fotoğraflar, Atatürk'ün Alanyalıları gönderdiği telgraf ve diğer tarihi belgeler sergilenmektedir (Anonim 2013a).

Alanya ilçesinde turizme kaynak oluşturan kültürel peyzaj değerlerinin yanı sıra, İlçe'de turizm faaliyetlerinin çeşitlenmesine neden olan birçok doğal peyzaj değerleri de bulunmaktadır. Turizme kaynak oluşturan doğal peyzaj değerlerinin İlçe'deki dağılımı şekil 4.5'te verilmiştir.

ALANYA İLÇESİNDEKİ TURİZM FAALİYETLERİNİN PEYZAJIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ AÇISINDAN İRDELENMESİ

Şekil 4.5 Araştırma alanının turizme kaynak oluşturan doğal peyzaj değerleri (Anonim 2014m)

Deniz turizmi

Alanya’da turizmin deniz-kum-güneş üçlüsüne dayanmasından dolayı bölgenin sahip olduğu plajlar kıyı turizmi faaliyetleri kapsamında önemli bir rol oynamaktadır. 75 km’lik sahil bandına sahip olan Alanya’nın plajları kent merkezinin Alanya Yarımadası’na göre batı ve doğusunda yer almaktadır. Alanya’nın doğusundan başlayan Demirtaş, Kargıcak, Mahmutlar, Kestel, Tosmur, Oba, Alanya merkez, Konaklı, Payallar, Türkler, Avsallar, İncekum ve Okurcalar bölgelerinde doğal plajlar yer almaktadır. Bu bölgelerde bulunan plajlardan en önemlileri ise; Alanya merkezde yarımadaının batısında Damlatas ve Kleopatra, doğusunda ise Keykubat ve Portakal plajları şeklinde sıralanmaktadır. Kent dışında ve yarımadaının batısında Ulaş, Fuğla, İncekum, doğusunda ise Mahmutlar plajı bulunmaktadır.

Sahil boyunca yer alan bölgelerdeki plajlarda turistik işletmelere ait plajlar, halk plajları, spor tesisleri, büfe, restoran, dinlenme ve gezinti yolları, oteller ve kamp alanları bulunmaktadır. Söz konusu bölgelerde Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü 2014 yılı verilerine göre mavi bayrak ödüllü plajlar bulunmaktadır (Çizelge 4.4).

Çizelge 4.4 Alanya ilçesinde yer alan mavi bayrak ödüllü plajlar (www.mavibayrak.org.tr 2014)

Mahalle	Ödüllü Plaj İsimleri
Kargıcak	Utopia World Deluxe Hotel
	Titan Hotel, Dinler Hotel
	Goldcity Hotel, Drita Hotel Resort
Mahmutlar	Santana Hotel, Green Peace Hotel
	Happy Elegant, Club Hotel Ulaşlar
Kestel	Orient Hotels, Club Paradiso Otel
Oba	Grand Kaptan Otel, Taksim International Hotel
Alanya Merkez	Keykubat Batı Plajı, Damlatas Halk Plajı
	Kleopatra Doğu Halk Plajı, Kleopatra Batı Halk Plajı
Konaklı	Doğanay Otel, Mirador Hotel
	Club Dizalya Hotel, Club Dem Hotel, Dizalya Palm Garden
	Caretta Beach Hotel, Telatiye Resort Hotel, Titan Select Hotel
	Saphir Hotel, Insula Resort, Turtas Otel
	Timo Resort Hotel, Yetkin Hotel

Çizelge 4.4 Alanya ilçesinde yer alan mavi bayrak ödüllü plajlar (www.mavibayrak.org.tr 2014) (devam)

Mahalle	Ödüllü Plaj İsimleri
Payallar	Sun Heaven Otel
Türkler	Aydınbey Gold Dreams, Vikingen Infinity
	Club Güneş Garden Hotel, Jasmine Beach Resort
	Sentido Gold Island Hotel, Manolya Otel
Avsallar	Aska Just In Beach, Rubi Hotel, Ulusoy Aspendos Hotel
	Aska Baran Hotel, Top Hotel
İncekum	Pegasos Club, Pegasos Resort
	Pegasos Royal Hotel, İncekum Beach Resort Otel
Okurcalar	Granada Luxury Resort Hotel, Vikingen Quality, Water Planet
	Aska Buket Resort, Arycanda Resort, Saphir Resort Hotel
	Delphin Botanik Otel, Mukarnas Resort, Delphin Deluxe Resort Hotel
	Meryan Otel, Sidera Otel, Porto Azzurro Delta Otel

Damlataş Plajı: Tarihi yarımada'nın batısında, Damlataş Mağarası'nın önündeki kıyı Damlataş Plajı olarak anılmakta ve yaklaşık 1 km uzunluğa sahiptir. Alanya'nın ilçe merkezinde yer alan plajlardan biri olan Damlataş Plajı, mavi bayrak ödüllü kıyı olup deniz ve plajı kumdan oluşmaktadır. Plajın yarımada'ya doğru uzanan küçük koyu ise Kleopatra adıyla anılmaktadır. Zaman zaman 100 m genişliğe sahip olan kıyıda büfeler, otellere ait plajlar, halk plajı, restoran, park ve spor tesisleri yer almaktadır (Şekil 4.6).

Şekil 4.6 Damlataş Plajı (www.alanya.tv 2012)

Kleopatra Plajı: Kleopatra Plajı Alanya'nın tarihi yarımadasının batısından Damlataş Plajı'nın bitimi ile hemen başlar ve yaklaşık 2 km uzunluğuna sahiptir. Kleopatra Plajı adını MÖ 69 – MÖ 30 yılları arasında yaşamış Antik Mısır'ın son Helenistik kraliçesi Kleopatra'dan almıştır (www.alanya.tv 2014).

Alanya'nın dünyaca ünlü plajı olan Kleopatra mavi bayrak ödülüne sahip olup denizi ve plajı kumdan oluşmaktadır. Zaman zaman 100 m genişliğe sahip olan kıyıda turistik işletmelere ait plajlar, büfeler, halk plajları ve gezinti yolları yer almaktadır. Plaja girişin ücretsiz olduğu bu alanda yoğun olarak çeşitli su sporları yapılmaktadır (Şekil 4.7).

Şekil 4.7 Kleopatra Plajı'na genel bakış (www.flickr.com 2013)

Ulaş Plajı: Alanya ilçe merkezinin beş kilometre batısında ve D-400 karayolu kenarında yer almakta ve yaklaşık 600-700 m uzunluğa sahip bir plajdır. Plajın bir kısmı kayalık bir burun üzerinde piknik yeri olarak düzenlenmiştir ve merdivenle inilen kıyının bu kısmı küçük bir koydur (Şekil 4.8). Plajın geri kalan kısmında ise çam ağaçlarının altında halka açık piknik alanı yer almaktadır. Aynı zamanda plaj, günübirlik geziye çıkan teknelerin de uğrak yeridir.

Şekil 4.8 Ulaş Plajı (www.gezilebilecekyerler.com 2014)

Fuğla Plajı: Alanya ilçe merkezinin 20 km batısında geniş bir koyun içinde yer alan Fuğla Plajı, Avsallar bölgesinde yer almaktadır. Plajı kumsal olan Fuğla Plajı'nın neredeyse tamamına oteller inşa edilmiş ve geriye kalan alanları turistik işletmelerin plajlarıyla kaplanmıştır (Şekil 4.9).

Şekil 4.9 Fuğla Plajı (www.flickr.com 2013)

İncekum Plajı: Alanya'nın yaklaşık 25 km batısında ve İncekum bölgesinde yer alan plaj, adını sahip olduğu ince kum tanelerinden almıştır. Plajın bir kısmı şekil 4.10'da

görüldüğü gibi küçük bir koydan oluşmakta ve bu alanda Orman ve Su işleri Bakanlığı'na bağlı İncekum Tabiat Parkı yer almaktadır.

Şekil 4.10 İncekum Plajı'nda bulunan koy

Yaklaşık bir kilometre uzunluğunda olan plajın diğer kısmında ise halk plajı ve yoğun olarak turistik tesisler yer almaktadır (Şekil 4.11).

Şekil 4.11 İncekum Plajı (www.flickr.com 2013)

Yukarıda bahsi geçen plajların dışında Alanya Yarımadası'nın batısında bulunan Konaklı, Payallar, Türkler ve Okurcalar bölgelerindeki kıyının büyük bir kısmı plajlardan oluşmakta, deniz ve kıyı kumdan meydana gelmektedir. Halk plajının da yer aldığı bu alanlarda özellikle Konaklı, Türkler ve Okurcalar bölgesindeki plajlarda yoğun otel yerleşimleri yer almaktadır.

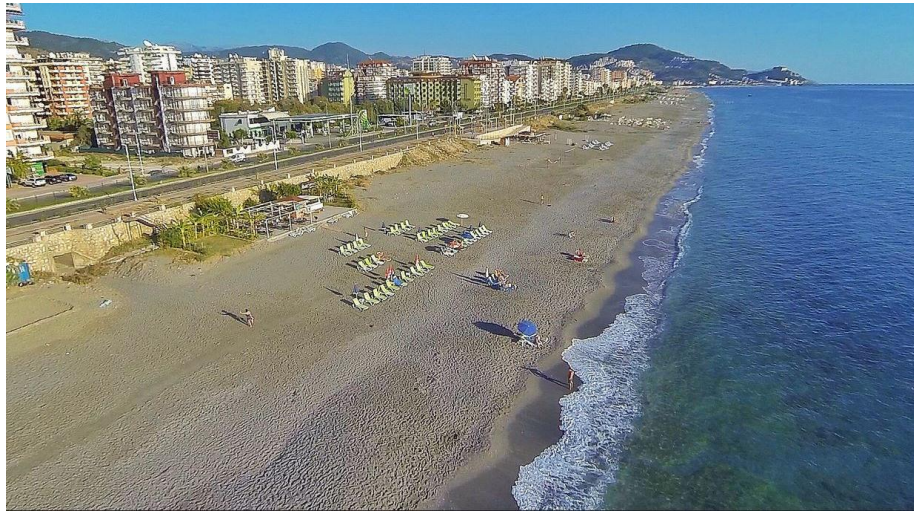
Keykubat Plajı: Yarımada'nın hemen doğusunda başlayan Keykubat Plajı yaklaşık 3 km uzunluğa sahip olup, mavi bayraklı bir plajdır. Özellikle Alanya'nın merkezinde yer almasından dolayı yoğun olarak kullanılan alanın plajı ve denizi kumdan oluşmaktadır. Turistik otellerin plajları, büfeler, gezinti yolu ve park alanlarının yanı sıra bu alanda bazı oteller ve restoranlar da yer almaktadır. Çeşitli su sporlarının yapıldığı plaja giriş ücretsizdir.

Portakal Plajı: Alanya Yarımadası'nın doğu kıyısında yer alan Portakal Plajı yaklaşık 1 km uzunluğundadır. Keykubat Plajı'nın devamı olarak Oba Çayı'nın denize döküldüğü yerden başlamakta ve Dim Çayı'nın denize döküldüğü yerde bitmektedir (www.alanya.tv 2014). Portakal plajında yer alan iki otelin plajı mavi bayraklıdır. Zaman zaman 100 m 'yi bulan geniş kumsallara sahip olan plaja giriş ücretsiz olup bu alanda turistik otellerin plajları, kafeteryalar, gezinti yolları yer almakta ve kıyıda herhangi bir yapılaşma bulunmamaktadır. Turistler için önemli bir aktivite olan çeşitli su sporları da bu alanda yapılmaktadır (Şekil 4.12).

Şekil 4.12 Portakal Plajı

Alanya Yarımadası'nın doğusunda kalan ve Portakal Plajı'nın bittiği yerden itibaren yaklaşık 10 km uzunluğa sahip kıyıda Kestel, Mahmutlar ve Kargıcak bölgeleri yer almaktadır (Şekil 4.13). Bu bölgelerin sahip olduğu kıyı alanları bahsi geçen diğer kıyıları gibi kumlu plajlardan oluşmaktadır. Zaman zaman genişliği 100 m'yi bulan bu kıyılarda mavi bayrak ödüllü plajlar yer almaktadır. Bu alanlarda turistik otellerin plajları ve büfelerinin yanı sıra halk plajları ve gezinti yollarının da bulunduğu bu alanlar, Alanya Yarımadası'nın batısında bulunan plajlar kadar yoğun olarak kullanılmamaktadır.

Şekil 4.13 Mahmutlar Plajı (www.alanya.tv 2014)

Kargıcak mevkiinin doğuda sonlandığı yerde başlayan Demirtaş bölgesinin toplam 15 km'lik kıyı şeridinin yaklaşık 8 km'si kumlu plajlardan oluşmaktadır. Kıyı bölgelerinin bir kısmını tarım alanları ve seralar oluşturmaktadır. Demirtaş Bölgesinde turistik tesislerin yok denecek kadar az olması yaklaşık 8 km'lik plajın doğal olarak kalmasına fırsat sağlamıştır.

Mağara turizmi

Alanya'da turizm hareketlerinin başlamasına neden olan Damlataş Mağarası ve 1998 yılında turizme açılan Dim Mağarası Alanya'da mağara turizmi açısından önemli bir bölgedir. Bu mağaraların dışında turizm hizmetine açılmamış olan Hasbahçe ve Kadı İni Mağaraları bulunmaktadır. Kara mağaralarının dışında Alanya Yarımadası'nda

Korsanlar Mağarası, Aşıklar Mağarası ve Fosforlu Mağaraları bulunmaktadır. Tekne turu kapsamında deniz mağaraları uğrak noktaları olmaktadır.

Damlataş Mağarası: Alanya şehir merkezinde yer alan Damlataş Mağarası, 1948 yılında iskele inşaatında kullanılmak üzere taş ocağı olarak tespit edilen alanda patlatılan bir dinamit sonrasında tesadüfen ortaya çıkmıştır. Giriş kısmında 50 m uzunluğunda geçit bulunan 14 m çap ve 15 m yüksekliğe sahip olan bir mağara 15000 senede oluşan dikit ve sarkıtlara sahiptir (Şekil 4.14). Sarkıtlardan damlayan su damlaları nedeniyle Damlataş adını almıştır. %95 rutubet, 22 derece değişmeyen ısı, 760 mm. sabit basınç, %20,5 oksijen bulunduğu tespit edilen mağaranın astım hastalığına da iyi geldiği tespit edildiğinden 1954 yılından beri şifa ve turizm amaçlı olarak kullanılmaktadır (www.alanya.tv 2014).

Şekil 4.14 Damlataş Mağarası (www.nkfu.com 2011)

Dim Mağarası: Alanya ilçe merkezine 11 km uzaklıkta olan Dim Mağarası deniz seviyesinden 232 m yükseklikte olup, 1691 m yüksekliğindeki Cebel-i Reis Dağı'nın batı yamacında yer almaktadır. Eski çağlardan beri bilinen ve bir bölümü çevre halkı tarafından barınak olarak kullanılmakta olan mağara, 1986 yılında mağara bilimcileri

tarafından yapılan ölçümler sonucunda ortaya çıkarılmıştır. 1998 yılında hizmete açılan Dim Mağarası doğal ve karstik bir mağara özelliğinde olup, karbonik asitce zengin yağmur ve kar sularının kırık zonlu boyunca kireçtaşı kayalarını eritmesi sonucu oluşmuştur. Dim Mağarası 360 m uzunluğunda, yatay, 10-15 m genişliğinde ve yüksekliğindedir. Mağaranın yıl içinde sıcaklığı sabit olup, 18 C° dir. Mağara içi çok çeşitli ve zengin damlataş oluşumları ile kaplıdır (Anonim 2013a), (Şekil 4.15).

Şekil 4.15 Dim Mağarası

Yayla turizmi

Alanya ilçe merkezinin kuzeyinde ve kuzeydoğusunda Torosların uzantısı olan yüksek dağlık bölgelerde yer alan yaylalar yerli halkın yaz aylarında şehrin bunaltıcı sıcağından korunmak amacıyla tercih ettikleri bölgeler iken, yerli ve yabancı turistlerin ise daha çok günü birlik olarak ziyaret ettikleri yerlerdir. Bu bölümde Alanya’da yayla turizmi kapsamında hizmet veren yaylalara değinilecektir.

Çinoğlu Yaylası: Çinoğlu yaylası 600 m yükseklikte, Alanya ilçe merkezinin kuzeyinde, ilçe merkezine 20 km uzaklıkta yer almaktadır. Özellikle yaz aylarında tercih edilen Çinoğlu yaylasında kış aylarında da ikamet eden kişiler bulunmaktadır.

Çinoğlu, yazın sahilin bunaltıcı sıcağından kurtulup rahat bir gece geçirmek isteyen Alanyalıları tarafından günübirlik olarak da kullanılmaktadır. Sayfiye amaçlı kullanılan yaylada, hayvancılık faaliyeti bulunmamaktadır. Yaylada geleneksel mimari tarzdan uzak ve 8-10 yıl önce yapılmış betonarme binalar göze çarpmaktadır (Sarı 2007).

Kızılçam ormanları içerisindeki  ino lu yaylası, Toroslara çıkışta safari turlarının ilk mola yeridir. Bölgede turistler için her türlü yiyecek içecek hizmeti bulunmaktadır (Sarı 2007).

Dereköy (T rbelinas) Yaylası: Alanya'nın kuzeyinde, yükseklikleri 1000 m'yi aşan Toros da larının sırtında kurulmuş olan Dereköy, Alanya ilçe merkezine 30 km uzaklıkta yer almaktadır. Ulaşımın asfalt yolla sağlandığı yaylada yaz nüfusu kış nüfusunun kat kat üstüne çıkmaktadır (Yetkin 2002). Kargı  ayı'nın aktığı vadinin güney yamacında bulunan yayla, yerli ve yabancı turistler tarafından ziyaret edilmekte, aynı zamanda jeep konvoyları ile safari turları düzenlenmektedir. Dereköy güzergahı üzerinde  ino lu, Gedevet, Pınarbaşı, Mahmutseydi ve T rkaş Yaylaları da ziyaret edilmektedir. Özellikle yerli halkın hafta sonları günübirlik olarak ziyaret ettiğı yaylada, gelen ziyaretçiler için yeme-i eme imkanı sunan piknik alanları bulunmaktadır (Sarı 2007).

Pınarbaşı Yaylası: Deniz seviyesinden 900 m yükseklikteki Pınarbaşı Yaylası, Dereköy sınırları içerisinde kalmakta ve özellikle yaz aylarında Alanya ilçe merkezinde oturan insanların çoğu bu yaylaya g  mektedir. 1800'l  yıllardan beri hizmet veren Pınarbaşı Yaylasında son yıllarda yoğun yapılaşma dikkat çekmektedir (Sarı 2007).

Gedevet Yaylası: Dereköy sınırları içerisinde yer alan Gedevet Yaylası Alanya ilçe merkezine 25 km uzaklıktadır ve denizden yüksekliğı 1050 m'dir. Ulaşımın asfalt yolla sağlandığı yayla, okulların kapanmasıyla birlikte çok sayıda g   almaktadır. Alanyalıların ikinci konutlarının bulunduğu yaylada geleneksel yapıdan uzak yoğun yapılaşma dikkat çekmektedir (şekil 4.16). Kar ya ışının g r ld   kış aylarında yaylada nüfus azalmakta ve daha çok yerli halkın hafta sonları günübirlik ziyaret ettiğı yer haline gelmektedir (Sarı 2007).

Şekil 4.16 Gedevet Yaylası

Mahmutseydi Yaylası: Mahmutseydi Yaylası, Alanya ilçe merkezine 25 km uzaklıkta olup denizden yüksekliği 750 m’dir. Alanyalıların ikinci konutlarının bulunduğu ve yaz mevsimini geçirdikleri yaylada yaz nüfusu asıl nüfusunun üstüne çıkmaktadır. Yaz ve kış aylarında yaylada kalan, geçim kaynakları az da olsa hayvancılık, orman işçiliği, sebzeçilik ve meyvecilik olan, bunların yanı sıra bol miktarda zeytin üreticiliği ile uğraşan daimi bir nüfus bulunmaktadır.

Mahmutseydi Yaylasının kuruluşu çok eskilere dayanmaktadır (Yetkin 2002). Yaylada 1252 yılında Selçuklular tarafından inşa edilen camii, jeep safari turuna çıkan turistler tarafından ziyaret edilmekte, yayla yolu üzerinde bulunan piknik alanları yerli ve yabancı turistlere hizmet vermektedir (Sarı 2007).

Mahmutseydi Yaylası sınırları içerisinde Kızılalan Kent Ormanı yer almaktadır. Halkın ücretsiz olarak piknik faaliyetlerini gerçekleştirdiği bu alanda aynı zamanda Uluslararası Dağ Bisikleti Şampiyonası için hazırlanmış bir parkur ve off-road parkurları yer almaktadır.

Türktaş Yaylası: Türktaş Yaylası Alanya ilçe merkezine 29 km uzaklıkta olup deniz seviyesinden 600 m yükseklikte yer almaktadır. Türktaş Yaylasında, Alanya'nın diğer yaylalarında olduğu gibi kış nüfusu ile yaz nüfusu arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Başlıca geçim kaynağı hayvancılık olan yaylada turfanda sebze ve meyve üretilmektedir. Diğer yaylalarda hakim olan yoğun ve geleneksel yapıdan uzak yapılaşma bu bölgede de gözlenmektedir.

Yukarıda bahsi geçen yaylalar Alanya ilçe merkezinin kuzeyinde yer alan, ilçe merkezine daha yakın ve denizden yüksekliği en fazla 1000 m civarında olan yaylalardır. Dolayısıyla turistler tarafından daha fazla tercih edilmektedir. Bu yaylaların dışında Alanya'nın kuzey-doğusunda yer alan, ilçe merkezine daha uzak olan ve denizden yüksekliği 2000 m civarına ulaşan yaylalarda bulunmaktadır. Daha çok yerli halkın yaz sıcaklarından korunmak amacıyla göç ettikleri bu yaylalardan bazıları şunlardır:

Mahmutlar (Gödre) Yaylası: Mahmutlar Yaylası, Alanya'nın kuzey-doğusunda Torosların iç kesimlerinde yer almaktadır. İlçe merkezine 52 km uzaklıkta bulunan yayla, deniz seviyesinden 1.400 m yükseklikte bulunmaktadır. Gödre Dere'sinin oluşturduğu geniş bir vadinin her iki yakasına serpilmiş bir dizi yaylaların hepsine birden Mahmutlar yaylası denilmektedir (Sarı 2007).

Gökbel Yaylası: Alanya ilçe merkezinin kuzeydoğusunda Gündoğmuş ilçe sınırında yer alan Gökbel Yaylası, Alanya ilçe merkezine 60 km uzaklıkta ve deniz seviyesinden 2.050 m yükseklikte yer almaktadır. Gökbel'de yaylacıların manar dedikleri küçük evler çok fazla iken günümüzde modern evlerin çoğaldığı da görülmektedir. Orman üst sınırının yukarısında kalan yaylada, geçmiş yıllarda hayvancılık faaliyetlerinin çok yaygın olmasına rağmen, günümüzde sadece birkaç aile hayvancılıkla uğraşmaktadır (Sarı 2007). Gökbel Yaylasında 1994 yılından beri Geleneksel Gökbel Yaylası Yağlı Pehlivan Güreşleri yapılmaktadır.

Kış Turizmi

Alanya'da henüz kış turizmi kapsamında faaliyet gösteren bir alan bulunmamaktadır. Fakat turizmin 12 aya yayılması amacıyla 1995 yılında turizm merkezi ilan edilen

Alanya-Akdağ Kış Sporları Turizm Merkezi'nin 2010 yılında projelendirme çalışmaları tamamlanmış olup yapım çalışmaları devam etmektedir.

Alanya-Akdağ Kış Sporları Turizm Merkezi: Alanya'nın hemen kuzeyinde yükselen ve Toros dağlarının bir parçası konumundaki Akdağ, Akdeniz ikliminin hakim olduğu bir sahada yer alsa da sahip olduğu yükselti nedeniyle etkili kar yağışlarına maruz kalmakta ve kış sporları için gerekli doğal şartlara sahip bulunmaktadır. Kış sporları merkezi Alanya ilçe merkezine 45 km uzaklıkta ve deniz seviyesinden 1600-2400 m yükseklikte yer almaktadır.

Alanya-Akdağ Kış Sporları Turizm Merkezi, Antalya-Alanya kıyı bandında oluşan yatak kapasitesinin kullanımının tüm yıla yayılmasında aktivite olarak kullanılmak amacıyla turizm merkezi ilan edilmiştir. Projelendirme çalışmalarının 2010 yılında tamamlanmış olmasına rağmen, Çevre ve Orman Bakanlığı yazılarında söz konusu alanın doğal özellikleri nedeni ile 3167 sayılı Kanuna göre Yaban Hayatı Geliştirme Sahası (YHGS) içinde kaldığı belirtildiğinden tahsis aşamasına geçilememiştir. Ancak Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Av ve Yaban Hayatı Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan "Alanya Dim Çayı YHGS Gelişme ve Yönetim Planı" içinde söz konusu alanın kış sporları için uygun olacağı değerlendirilmiş, plana bölgede kalan bir kısım alanlar "Akdağ Rekreasyon Alanı" olarak işaretlenerek kayak merkezi tesislerinin kurulabileceği belirtilmiştir. Bunun üzerine ALTSO konu ile ilgili girişimlere başlamış ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın belirlenen rekreasyon alanının yeterli olmadığı gerekçesi ile ilave alan talebi üzerine gerekli teknik çalışmalar ALTSO tarafından yapılarak ilave alan talebi kabul edilmiştir (www.altso.org.tr 2010). Çevre Düzeni Planı, Uygulama İmar Planı ve Nazım İmar Planı hazırlanmış olan kış turizmi merkezinde 3000 yatak kapasitesi hedeflenen alanda yol yapım çalışmaları devam etmektedir.

Akarsu ve rafting turizmi

Alanya'nın sahip olduğu akarsulardan Dim Çayı ve Alara Çayı'nda bulunan rafting parkurları ve turistik işletmeler nedeniyle akarsu ve rafting turizmi kapsamında faaliyet göstermektedir.

Alara Çayı: Kaynağını Orta Toroslar'ın 2451 rakımlı Akdağ ve Kuşak dağlarından alan Alara Çayı Manavgat'ın Boztepe köyü yakınlarında denize dökülmektedir. Alara Çayı'nın uzunluğu 80 km'dir. Çay ovaya ininceye kadar sık sık dar ve derin vadiler içinden akmaktadır.

Alanya ile Manavgat ilçelerinin sınırını oluşturan Alara Çayı, gerek içinde aktığı vadinin doğal güzelliği gerek akarsu sporlarına uygun olmasının yanı sıra Selçuklu döneminden kalma Alarahan'ıyla, doğal ve tarihi zenginlikleriyle Alanya turizmi için önemli bir bölge konumundadır. Rafting güzergahı Alara'nın denize döküldüğü yerden yaklaşık 30 km içerideki Suuçtu Mevkii'nden başlayıp 22 km kadar devam ettikten sonra Alarahan önünde bitmektedir (Sarı 2007).

Rafting faaliyetlerinin yanı sıra bölgede balık üretme çiftlikleri bulunmakta ve turistlere hizmet vermektedir (Şekil 4.17).

Şekil 4.17 Alara Çayı kenarında bulunan turistik işletmelerden bir görünüm

Dim Çayı: Alanya'nın doğusunda ve şehir merkezinden 6 km uzaklıktaki Dim Çayı, Torosların eteklerinde Dim Alacami Mahallesi'nden doğup kuzeydoğu-güneybatı yönünde 60 km'lik bir kolla suları Alanya'nın güneyinde Kestel ve Tosmur Mahalleleri sınırından Akdeniz'e dökülmektedir. Dim Çayı'nın çevresinde 14-15 kadar yerleşim

yeri bulunmaktadır. Dim Çayı'nın etkisi ile yarılmış olan bu vadiye ise Dim Vadisi denmektedir (www.alanya.gov.tr 2014).

Sahip olduğu doğal güzellikler nedeniyle yerli ve yabancı turistler için önemli bir çekim merkezi olan bu alan aynı zamanda jip safari yapan turların da durak noktası konumundadır. Çay boyunca birçok restoran ve piknik alanları yer almaktadır (Şekil 4.18). Piknik alanlarında yer alan alabalık yetiştirme havuzları ve Çay'a girme imkanı sunan bu tesisler özellikle son on yıl içinde artış göstermiş ve çay kenarında halkın kendi imkanlarıyla piknik yapma olanağını neredeyse ortadan kaldırmıştır.

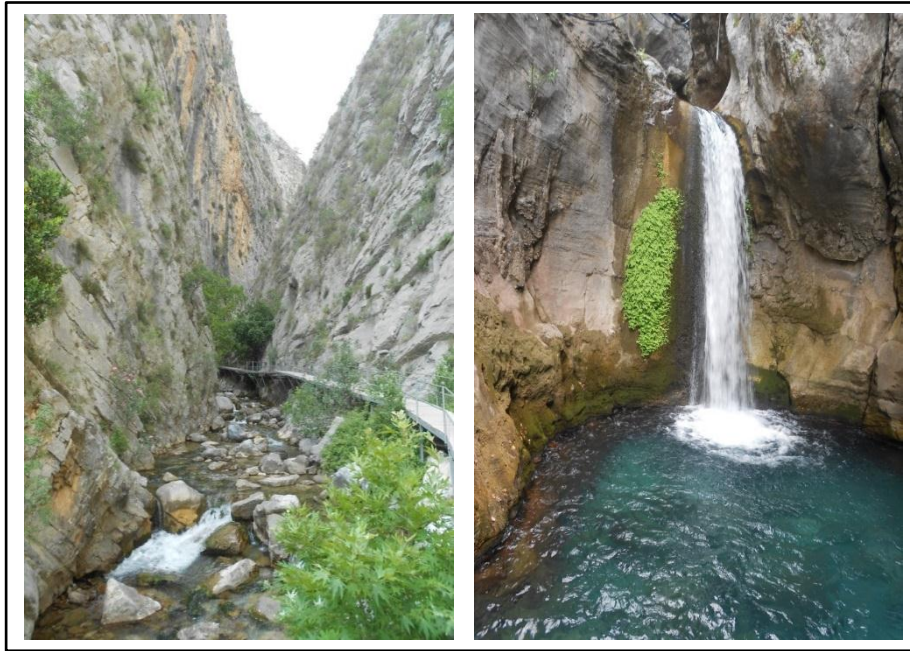
Şekil 4.18 Dim Çayı'nda yer alan piknik alanlarından bir görünüm

Çok fazla su taşımayan ve özellikle de yaz aylarında suyu daha da azalan Dim Çayı, rafting için pek uygun bir parkur olmamasına rağmen yine de bu sporun uygulanmasına olanak tanımaktadır. Su seviyesinin yüksek olmaması yıl içinde 7-8 haftalık dönem boyunca 4-6 kişilik botların kullanılmasına izin vermezken, iki kişilik kanolar ve kayaklar en sık kullanılanlardır (Sarı 2007).

Alanya'da alternatif turizme yönelik olarak Alanya ilçesini ziyarette gelen yerli ve yabancı turistlere alternatif turizm mekanları oluşturmak ve köy turizmini geliştirerek ülke geneline yaymak amacı ile Alanya Kaymakamlığı tarafından "Alanya - Sapadere

Mahalle'si ve Kanyonu Alternatif Turizm Projesi" 2008 tarihinde hayata geçirilmiştir. (Anonim 2013a). Sapadere Kanyonu 2008 yılından beri alternatif turizm faaliyetleri kapsamında önemli bir merkez olarak hizmet vermektedir.

Sapadere Kanyonu: Sapadere Kanyonu Alanya ilçe merkezine 40 km uzaklıkta ve Sapadere Mahallesiinde bulunmaktadır. Sapadere Kanyonu 750 m uzunluğunda olup yaklaşık 400 m yüksekliğe sahiptir. Sapadere Çayı'nın çıkış noktasında bulunan kanyonda gezinti, üzerine yapılmış olan çelik konstrüksiyon yürüyüş yolu ile sağlanmaktadır. Kanyon girişinden yaklaşık 300 m içeride bir şelale yer almakta ve şelalenin döküldüğü yerde yüzmeye müsait bir doğal havuz bulunmaktadır (Şekil 4.19). Kanyon girişinde yer alan mesire alanı ziyarete gelen turistlere yiyecek-içecek hizmeti vermektedir (www.alanya.tv 2014).

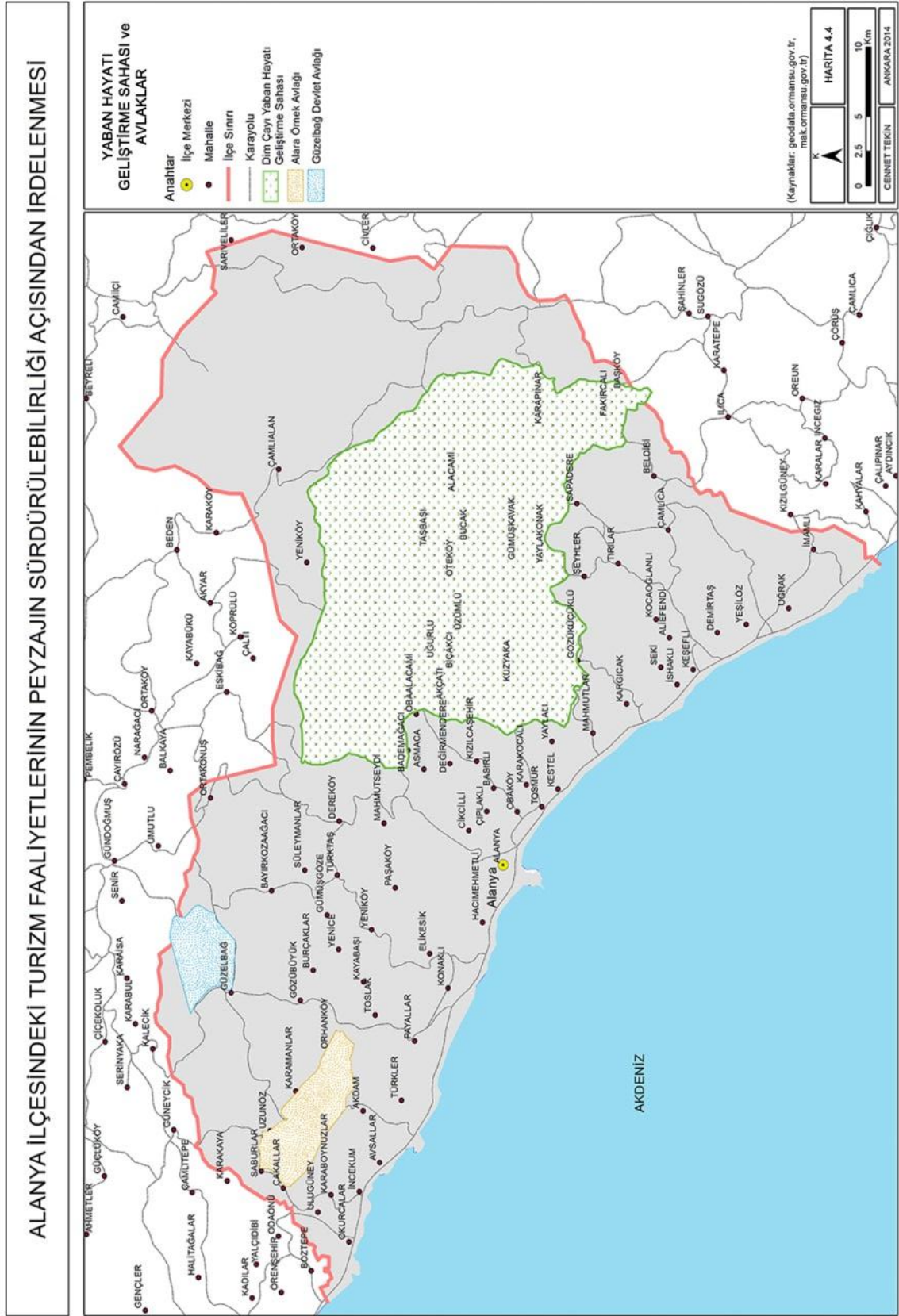

Şekil 4.19 Sapadere Kanyonu ve şelale

Av turizmi

Alanya'da av turizmi kapsamında Dimçayı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Güzelbağ Devlet Avlağı ve Alara Örnek Avlağı faaliyet göstermektedir.

Dim Çayı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası: Alanya ilçesi sınırları içinde yer alan bu saha, 2005 yılında Dim Çayı YHGS olarak belirlenmiştir. 52.665 hektarlık bir alanı kaplayan Dim Çayı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası (Şekil 4.20), Dim Çayı Vadisi'nin özellikle yukarı bölümünü içine almaktadır (www.resmigazete.gov.tr 2014). Sahada korunan tür *Capra aegagrus aegagrus* (Anadolu Yaban Keçisi)'dir. Aynı zamanda yörede çokça rastlanan domuz, tavşan, tilki ve sansar türlerinin de yaşam alanı olarak yer almaktadır. Sahada özel avlanma planı çerçevesinde avlanma faaliyetleri yürütülmektedir.

Şekil 4.20 Dim Çayı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ve avlalar
(geodata.ormansu.gov.tr, mak.ormansu.gov.tr 2014)

Güzelbağ Devlet Avlağı: Kuzeyde Güğü deresinin Alara Çayını kestiği noktadan başlayarak, doğuda Çaylak deresinin Alara Çayı ile kesiştiği bölge, güneyde Gökbüvet deresi ve batıda ise Asar tepe, Güzelbağ Devlet Avlağı'nın sınırını oluşturmaktadır (www.resmigazete.gov.tr 2014). Bu sahada özellikle yaban domuzu avlanmaktadır.

Alara Örnek Avlağı: Alanya ilçe sınırları içerisinde olup, 2004 yılında kurulmuştur. Avlak alanı 4.242 hektardır. Avlak işletmesi, özel sektöre 2004 tarihinde ihale ile 10 yıllığına verilmiştir (Sarı 2007). Bu sahada genel olarak yaban domuzu avcılığı yapılmaktadır.

Yat ve kruvaziyer turizmi

Alanya merkeze yaklaşık 2 km uzaklıkta yer alan Alanya Yat Limanı Alanya'nın batı girişinde yer almaktadır. 2011 yılında hizmet vermeye başlayan yat limanında 287 adet denizde bağlama yeri ve 150 adet karada bağlama yeri ve sosyal sosyal faaliyetler için gerekli imkanlar bulunmaktadır (www.alanyamarina.com 2014). Kruvaziyer turizmi kapsamında Alanya'yı her yıl binlerce turist ziyaret etmektedir. Nisan-Kasım döneminde özellikle Kıbrıs, Mısır ve İsrail'den gemiler gelmektedir.

Kamp ve karavan turizmi

Alanya'da kamp ve karavan turizmi kapsamında İncekum Tabiat Parkı hizmet vermektedir.

İncekum Tabiat Parkı: Antalya-Alanya karayolu üzerinde ve deniz kenarında, Antalya'ya 110 km, Alanya'ya 23 km mesafede, 15,6 hektarlık kullanım sahası olan gününbirlik piknik ve kamp alanı olarak hizmet vermektedir.

İncekum I Mesire Yeri 1963 yılında Orman İçi Dinlenme Yeri olarak ilan edilmiştir. İncekum II Mesire Yeri ise daha önce Orman Genel Müdürlüğü tarafından eğitim ve sosyal amaçlı tesis olarak hizmet vermekteydi. Bahse konu alanlar 2003 yılında Mesire Yeri olarak kullanıma açılmış, 2006 yılında ise tabiat parkı olarak ilan edilmiştir (www.bolge6.ormansu.gov.tr 2014).

İncekum, turizm potansiyelinin çok yüksek olduğu bir mevkide bulunması ve aynı zamanda İncekum Plajına sahip olması, yakın çevrede bu tür hizmet verecek bir yerin bulunmaması ve alanın *Pinus brutia* (Kızılçam) ormanları ile kaplı olması nedeniyle, yerli ve yabancı turistler tarafından büyük ilgi görmektedir (Şekil 4.21). Alanda 1000 kişilik günübirlik ziyaret, 240 adet çadır ve 25 adet karavan hizmeti verilmektedir (Şekil 4.22). Kamp alanı içinde ziyaretçilerin ihtiyacını karşılamak amacıyla piknik masaları ve barbekü alanları, çocuk oyun alanları, genel duş ve tuvaletler yer almaktadır.

Şekil 4.21 İncekum Plajı'ndan bir görünüm

Şekil 4.22 İncekum Tabiat Parkında bulunan kamp alanı

Doğa ve spor turizmi

Alanya sahip olduğu doğal peyzaj değerleri nedeniyle bölgede doğa ve spor turizmi faaliyetleri kapsamında birçok aktivitenin gerçekleştirilmesine de fırsat sunmaktadır. Bunların başında bölgeye gelen turistler tarafından doğa turizmi kapsamında özellikle jip safari turları, spor turizmi kapsamında ise hava sporları, su sporları ve sportif etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

Jeep safari: Günübirlik gerçekleştirilen jip safari turlarında, yaylalar ve akarsu turizmi kapsamında hizmet veren Dim Çayı önemli durak noktalarını oluşturmaktadır.

Hava sporları: Hava sporları kapsamında ise yaklaşık 350 m yükseklikte bulunan Hıdırellez mevkiinde yasal olarak yamaç paraşütü faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. İlk kez 2013 yılında, Mahmutlar Mahallesinde yer alan Cebel-i Reis dağının 955. metresinde açılan pistte yamaç paraşütü festivali gerçekleştirilmiş ve bu kapsamda yetkililer bu alanı yamaç paraşütü merkezi haline getirmek istemektedirler. Fakat Alanya Doğa Koruma ve Milli Parklar Mühendisliği Amiri Mevlüt KODAL ile yapılan sözlü görüşmede, bu alanın Dim Çayı YHGS içerisinde yer almasından dolayı yasal olarak yamaç paraşütü faaliyetlerine bu bölgede izin verilmediğini belirtmiştir.

Su sporları: Alanya’da su sporları kapsamında su altı dalış, parasailing, jet ski, vb. faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Su altı turizminin en önemli özelliği, dalış yerlerinin şehir merkezinde ve yarımada etrafında yer almasıdır. İlginç bitki örtüsü, çeşitli sualtı canlıları, özellikle sualtı mağaraları ve kovuklar Alanya’yı gözde bir dalış bölgesi haline getirmiştir (www.dolphin-dive.com 2014).

Sportif faaliyetler: Alanya’da spor denince akla ilk gelen dünya klasmanında önemli bir yeri olan uluslararası triatlon yarışmasıdır. Bununla birlikte Alanya, yüzme maratonu, dağ bisikleti plaj voleybolu, plaj futbolu gibi birçok uluslararası spor yarışmasına da ev sahipliği yapmaktadır. 2012 yılında Alanya’da gerçekleştirilen sportif faaliyetler EK 6’da verilmiştir (Anonim 2013a).

4.2 Anketler ve Yüz Yüze Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular ve Değerlendirme

Alanya ilçesinde uygulanan anket çalışmasından elde edilen bulgular, turizmin bölgenin sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj değerlerine etkilerinin belirlenmesi amacıyla yörede yaşayan (yerli halka) 100 kişiye ve bölgeyi ziyaret eden yerli ve yabancı 192 turiste uygulanmıştır. Konaklama tesislerinin çevreye duyarlı uygulamalarını tespit etmek ve turizme kaynak oluşturan peyzaj değerleri konusunda görüşlerini almak amacıyla, tesadüfi yöntemle seçilen 50 otel yöneticisi ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

4.2.1 Yerli halka uygulanan anketlerden elde edilen bulgular ve değerlendirme

Yerli halka uygulanan anket kapsamında katılımcıların demografik özelliklerine ait bilgiler çizelge 4.5’te verilmiştir.

Çizelge 4.5 Katılımcıların demografik özellikleri ve dağılımları

Kişisel Bilgiler	Yüzde (%)	Kişisel Bilgiler	Yüzde (%)
Cinsiyet		İş gücü durumu	
Erkek	57,0	Çalışıyor	76,0
Kadın	43,0	Çalışmıyor	24,0
Toplam	100	Toplam	100
Yaş		Meslek dağılımı	
18-25	10,0	Özel sektörde ücretli çalışan	73,6
26-35	34,0	Serbest meslek mensubu	10,5
36-45	23,0	Kamu çalışanı	18,4
46-55	16,0	Diğer	3,9
56 ve üzeri	17,0	Toplam	100
Toplam	100	Ailenin aylık geliri	
Medeni durum		0- 999 TL	11,0
Evli	67,0	1000- 1999 TL	31,0
Bekar	33,0	2000- 2999 TL	29,0
Toplam	100	3000- 3999 TL	10,0
Eğitim durumu		4000- 4999 TL	8,0
İlköğretim	24,0	5000 TL’den fazla	11,0
Lise mezunu	32,0	Toplam	100
Yüksekokul/Üniversite mezunu	40,0		
Lisansüstü	4,0		
Toplam	100		

Ankete katılanların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla sorulan soruların cevapları değerlendirildiğinde; ankete katılanların %57'sini erkekler, %43'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Yaş dağılımına bakıldığında katılımcıların %57'sinin 26-45 yaş aralığında olduğu görülmüştür. Eğitim durumları değerlendirildiğinde ise katılımcıların %40'ının üniversite mezunlarından oluştuğu görülmektedir. İş gücü katılım oranına bakıldığında katılımcıların %76'sının çalıştığı bulgusuna ulaşılmıştır. Meslek dağılımları değerlendirildiğinde Alanya'da katılımcıların %73,6'sının özel sektörde çalıştığı görülmektedir. Katılımcıların hane bazında aylık gelirleri değerlendirildiğinde ise %11'lik kesimin asgari ücret ve altında çalıştığı, %60'lık kesimin ise 1000-3000 TL arasında gelire sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre katılımcıların çoğunluğunun orta gelirli olduğu gözlenmiştir.

Bunun yanı sıra anket sonuçlarına göre katılımcıların %47'sinin Alanya'nın yerlisi olduğu ortaya çıkmaktadır. Alanya'nın yerlisi olmayan katılımcıların cevap verdiği; "Kaç yıldır Alanya'da yaşıyorsunuz?" sorusuna %41,5'lik kesim 16 yıldan fazla şeklinde cevap vermiştir.

Katılımcıların çalışmama nedeni irdelendiğinde %34,6'lık kesimin ev hanımı, %26,9'luk kesimin emekli, %23,1'inin öğrenci ve %15,4'ünün işsiz olduğu ortaya çıkmıştır. Öte yandan katılımcıların turizm sektörü ile ilişkileri sorgulandığında %47'lik kesimin turizm sektöründe dolaylı veya doğrudan çalıştığı gözlenmiştir.

Sürdürülebilir peyzajın temel bileşenleri olan ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel-ekolojik bileşenler kapsamında katılımcılara üç bölümden oluşan çeşitli önermeler yöneltilmiş ve katılımcıların anket sorularını 1 ile 5 arasında değerlendirmesi istenmiştir.

Bu kapsamda anketin birinci bölümünü oluşturan turizmin ekonomik boyutu ve etkileri kapsamında verilen 9 önermeye katılımcıların verdikleri cevaplar, katılımcı yüzdesi ve aritmetik ortalama şeklinde çizelge 4.6'da verilmiştir.

Çizelge 4.6 Turizmin ekonomik boyutu ve etkileri

Turizmin ekonomik boyutu ve etkileri	Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Aritmetik ortalama	N
	%	%	%	%	%		
1. Turizm, Alanya'nın en önemli geçim kaynağını oluşturmaktadır.	6,0	8,0	3,0	41,0	42,0	4,1	100
2. Turizm çok sayıda iş olanakları yaratmaktadır.	2,0	11,0	4,0	53,0	30,0	4,0	100
3. Turizm halkın gelirini artırmaktadır.	2,0	13,0	13,0	41,0	31,0	3,9	100
4. Turizmden sağlanan gelirler yerel halka eşit şekilde dağıtılmaktadır.	24,0	44,0	18,0	8,0	6,0	2,3	100
5. Turizm, sektörde çalışan kişileri maddi anlamda tatmin etmektedir.	13,0	46,0	17,0	16,0	8,0	2,6	100
6. Yerel halkın ekonomik gelirinde istikrarın sağlanması için, Alanya'da turizm 12 aya çıkarılmalıdır.	4,0	11,0	16,0	29,0	40,0	3,9	100
7. Turizm bölgede ürün ve hizmet fiyatlarının artışına neden olmaktadır.	3,0	5,0	11,0	37,0	44,0	4,1	100
8. Turizm bölgede arazi ve konut fiyatlarının artışına neden olmaktadır.	4,0	8,0	9,0	26,0	53,0	4,2	100
9. Konaklama tesislerinin uyguladığı her şey dahil sistemi, bölge ekonomisini olumsuz etkilemektedir.	7,0	12,0	13,0	30,0	38,0	3,8	100

Turizm, Alanya'nın en önemli geçim kaynağını oluşturur önermesine katılımcıların %83'lük kesimi katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu önermeye ait aritmetik ortalama ise 4,1 olarak hesaplanmıştır. Bu ortalama, katılımcıların Alanya'nın en önemli geçim kaynağını turizmin oluşturduğu konusunda hem fikir olduklarını göstermektedir. Turizmin halkın gelirini arttırdığı ve çok sayıda iş olanakları yarattığı önermelerinde ise aritmetik ortalama sırasıyla 3,9 ve 4,0 olarak hesaplanmıştır. Bu ortalamalara göre ise, halkın büyük bir kısmı turizmin halkın gelirini arttırdığını ve çok sayıda iş olanakları yarattığını düşünmektedir.

Ankete katılanların %68'inin turizmden sağlanan gelirlerin halka eşit dağıtıldığı önermesine katılmadıkları ve aynı minvalde turizmin sektörde çalışan kişileri maddi anlamda tatmin ettiği önermesine %59'luk bir oranla katılmadığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre yerli halk, turizmin halkın gelir seviyesini arttırdığını düşünse de, turizmden sağlanan gelirlerin yerli halka eşit dağıtılmadığını ve turizmin, turizm sektöründe çalışan kişileri maddi anlamda tatmin etmediğini düşünmektedirler.

“Yerel halkın ekonomik gelirinde istikrarın sağlanması için Alanya’da turizm 12 aya çıkarılmalıdır” önermesine %69'luk bir kesim katılırken, %16'lık bir kesim ise bu konuda kararsız kalmıştır. Bu sonuca göre yerli halkın büyük bir çoğunluğu, turizmden elde edilen ekonomik gelirden mevsimselliğe nazaran, istikrarı tercih ettiği görülmektedir.

Turizmin bölgede ürün, hizmet, arazi ve konut fiyatlarının artışına sebep olduğu önermelerinde aritmetik ortalama sırasıyla 4,1 ve 4,2 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre katılımcıların büyük çoğunluğu turizmin; ürün, hizmet, arazi ve konut fiyatlarında artışa neden olduğunu düşünmektedirler.

“Konaklama tesislerinin uyguladığı her şey dahil sistemi, bölge ekonomisini olumsuz etkilemektedir” önermesine katılımcıların %68'inin katıldığı görülmüştür. Bu sonuca göre katılımcıların büyük bir kısmı konaklama tesislerinin uyguladığı her şey dahil sisteminin, bölge ekonomisini olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Anketin ikinci bölümünde sürdürülebilirlik kapsamında katılımcıların turizmin sosyo-kültürel boyutu ve etkileri kapsamında verdikleri cevaplar, aritmetik ortalama ve katılımcı yüzdesi şeklinde izelge 4.7’de verilmiştir.

Çizelge 4.7 Turizmin sosyo-kültürel boyutu ve etkileri

Turizmin Sosyo-kültürel boyutu ve etkileri	Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Aritmetik ortalama	N
	%	%	%	%	%		
1. Turizm, halkımızın değer yargılarını ve geleneklerini olumlu yönde etkilemektedir.	15,0	35,0	27,0	19,0	4,0	2,6	100
2. Turizm halkımız ve yabancılar arasında kültürel etkileşime neden olmaktadır.	2,0	14,0	21,0	57,0	6,0	3,5	100
3. Turizm; halkımız tarafından gerçekleştirilen el sanatları, sanat ve müzik gibi geleneksel kültürel etkinliklerin sürdürülmesini teşvik etmektedir.	4,0	13,0	19,0	54,0	10,0	3,5	100
4. Halkımız turistlere karşı samimi ve arkadaşça davranmaktadır.	10,0	9,0	33,0	42,0	6,0	3,3	100
5. Halkımız turistlerin iyi niyetini (alışveriş, ödeme, vb) istismar etmektedir.	4,0	20,0	22,0	36,0	18,0	3,4	100
6. Turistler halkımızın iyi niyetini (geleneksel, misafirperver, vb.) istismar etmektedir.	8,0	40,0	28,0	13,0	11,0	2,8	100
7. Turistler, yasalarımızı ve toplumsal yaşam kurallarımızı önemsememektedirler.	17,0	27,0	12,0	30,0	14,0	3,0	100
8. Turizm bölgedeki suç işleme oranını artırmaktadır.	5,0	23,0	21,0	38,0	13,0	3,3	100
9. Turizm, bölgede içki kullanımı, kumar ve toplumsal ahlak anlayışı gibi kötü alışkanlıkları artırmaktadır.	9,0	9,0	15,0	50,0	17,0	3,6	100
10. Bölgedeki işletmelerin çoğunun kalifiye olmayan personel çalıştırması, turistik mal ve hizmetlerin kalitesini düşürmektedir.	1,0	8,0	19,0	43,0	29,0	3,9	100
11. Konaklama tesislerinin uyguladığı her şey dahil sistemi, Alanya'ya gelen turist kalitesinde düşüşe neden olmaktadır.	2,0	2,0	21,0	34,0	41,0	4,1	100
12. Alanya'ya son yıllarda gelir düzeyi düşük, az harcama yapan turistler gelmektedir.	0,0	7,0	16,0	33,0	44,0	4,1	100
13. Başarılı bir turizm gelişimi için toplumdaki her kesimin turizm karar mekanizmasına katılımı gerekmektedir.	2,0	13,0	12,0	40,0	33,0	3,9	100
14. Yerel halk turizm hakkında yeteri kadar bilgiye sahip değildir.	4,0	19,0	13,0	43,0	21,0	3,6	100
15. Bölge turizminin tanıtımı ve geliştirilmesi için sektör ile yerel yönetimler, ticaret odaları ve sivil toplum kuruluşları arasında sıkı bir işbirliği gerekmektedir.	2,0	1,0	12,0	46,0	39,0	4,2	100
16. Alanya'da turizmin gelişmesinde ve tanıtımında Sivil Toplum Kuruluşları (ALTİD-ALTAV) ve Ticaret ve Sanayi Odasının yaptığı faaliyetler (ALTSO) etkili olmaktadır.	0,0	9,0	30,0	44,0	17,0	3,7	100
17. Alanya'da gerçekleştirilen festival ve sportif faaliyetler bölgenin tanıtımına katkı sağlamaktadır.	1,0	5,0	9,0	50,0	35,0	4,1	100

Bu kapsamda turizmin, halkın kültürüne etkisini belirlemek amacıyla yöneltlen önermede, turizmin halkımızın değer yargılarını ve geleneklerini olumlu yönde etkilediği önermesine katılımcıların %50'sinin katılmadığı %27'sinin ise kararsız kaldığı gözlenmiştir. Bu sonuca göre yerli halkın büyük çoğunluğu turizmin halkın değer yargılarını ve geleneklerini olumsuz etkilediğini düşünmektedirler.

Yerli halkın ve turistlerin birbirlerine karşı davranışlarını gözlemlemek amacıyla çeşitli önermeler yöneltmiştir. Halkın turistlerin iyi niyetini istismar ettiği konusunda yöneltlen önermeye katılımcıların %54'ü katılırken, %22'sinin bu konuda kararsız kaldığı görülmüştür. Bu sonuca göre katılımcıların bir kısmı halkın, turistlerin iyi niyetini istismar ettiğini düşünse de, bu konuda herhangi bir fikir birliği sağlanamamıştır.

Alanya'yı ziyarete gelen turist profilini belirlemek amacıyla yerli halka yöneltlen; “Konaklama tesislerinin uyguladığı her şey dahil sistemi, Alanya'ya gelen turist kalitesinde düşüşe neden olmaktadır” ve “Alanya'ya son yıllarda gelir düzeyi düşük, az harcama yapan turistler gelmektedir” önermelerinin her birine ait aritmetik ortalama 4,1 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre katılımcıların büyük çoğunluğunun, konaklama tesislerinin uyguladıkları her şey dahil sistemin, Alanya'ya gelen turist kalitesinde düşüşe neden olduğu ve bölgeye gelir düzeyi düşük ve az harcama yapan turistlerin geldiği konusunda hem fikir olduklarını göstermektedir.

Alanya'da turizm işletmelerinin hizmet kalitesine olan etkisini belirlemek amacıyla yöneltlen, “Bölgedeki işletmelerin çoğunun kalifiye olmayan personel çalıştırması, turistik mal ve hizmetlerin kalitesini düşürmektedir” önermesine katılımcıların % 72'si katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevap vermiş, %19'u ise kararsız kalmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcıların büyük bir kısmı, kalifiye olmayan personellerin turistik mal ve hizmetlerin kalitesini düşürdüğü düşünmektedir.

Yerli halka, bölgede turizm gelişimi ve tanıtımı konusunda görüşlerini almak amacıyla çeşitli önermeler yöneltmiştir. Bu kapsamda sorulan, “Başarılı bir turizm gelişimi için toplumdaki her kesimin turizm karar mekanizmasına katılımı gerekmektedir” ve “Bölge turizminin tanıtımı ve geliştirilmesi için sektör ile yerel yönetimler, ticaret odaları ve

sivil toplum kuruluşları arasında sıkı bir işbirliği gerekmektedir” önermelerine sırasıyla katılımcıların % 73 ve % 85’lik kesimleri katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu sonuçlara göre, katılımcıların büyük bir çoğunluğu, başarılı bir turizm gelişimi için toplumdaki her kesimin turizm karar mekanizmasına katılması gerektiğini ve bölge turizminin tanıtımı ve geliştirilmesi için sektör ile yerel yönetimler, ticaret odaları ve sivil toplum kuruluşları arasında sıkı bir işbirliği gereksiniminin olduğunu belirtmektedir. Bu kapsamda yöneltilen “Alanya’da turizmin gelişmesinde ve tanıtımında Sivil Toplum Kuruluşları ALTİD-ALTAV, Ticaret ve Sanayi Odasının yaptığı faaliyetler etkili olmaktadır” önermesinde katılımcıların %30’u kararsız kalmışken, %61’i katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu ortalamaya göre katılımcıların bir kısmı bu faaliyetleri etkili görse de, %30’luk bir kesim bu faaliyetlerin etkisini görmemektedir. Bu üç önermenin sonucuna göre yerli halk, Alanya’da turizm gelişimi ve tanıtımı için paydaşların katılımının önemli olduğunu vurgulamaktadır. Turizmin tanıtımına ilişkin yöneltilen bir diğer önermede, Alanya’da gerçekleştirilen sportif faaliyetlerin bölgenin tanıtımına katkı sağladığı yönündedir. Bu önermeye katılımcıların %85’i katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde olumlu cevaplar vermiştir.

Anketin üçüncü bölümünde sürdürülebilirlik kapsamında katılımcıların turizmin fiziksel çevre-ekolojik yapı ile etkileşimi kapsamında verdikleri cevaplar, aritmetik ortalama ve katılımcı yüzdesi çizelge 4.8’de verilmiştir.

Çizelge 4.8 Turizmin fiziksel çevre-ekolojik yapı ile etkileşimi

Turizmin fiziksel çevre-ekolojik yapı- ile etkileşimi	Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Aritmetik ortalama	N
	%	%	%	%	%		
1. Alanya’da turizm, bölgenin sahip olduğu doğal peyzaj değerleri (deniz, plaj, mağaralar, bitki örtüsü vb.) nedeniyle gelişim göstermektedir.	7,0	9,0	10,0	53,0	21,0	3,7	100
2. Alanya’da turizm doğal peyzaj değerlerini (deniz, plaj, mağara, bitki örtüsü, vb.) tahrip etmektedir.	5,0	22,0	15,0	40,0	18,0	3,4	100

Çizelge 4.8 Turizmin fiziksel çevre-ekolojik yapı ile etkileşimi (devam)

Turizmin fiziksel çevre-ekolojik yapı- ile etkileşimi	Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Aritmetik ortalama	N
	%	%	%	%	%		
3. Alanya ilçesinde turizme kaynak oluşturan doğal peyzaj değerleri yeteri kadar korunmamaktadır.	4,0	17,0	11,0	46,0	22,0	3,7	100
4. Alanya’da turizm aşırı hızlı ve kontrolsüz gelişmektedir.	5,0	9,0	11,0	45,0	30,0	3,9	100
5. Bölgede nüfusun hızlı bir şekilde artması sonucu ortaya çıkan çarpık kentleşme hem doğal bitki örtüsünü tahrip etmekte hem de görüntü kirliliğine neden olmaktadır.	1,0	4,0	6,0	38,0	51,0	4,3	100
6. Alanya’daki tarım alanlarının (özellikle narenciye ve muz bahçelerinin) kontrolsüz bir şekilde turizme açılması tarım sektörüne zarar vermektedir.	2,0	7,0	13,0	33,0	45,0	4,1	100
7. Alanya’da orman ve tarım arazilerinin turizm nedeniyle azalması gelecek için çevresel bir tehlike oluşturmamaktadır.	21,0	23,0	5,0	31,0	20,0	3,1	100
8. Kıyı kanununa uymayarak denize çok yakın inşa edilen oteller, restoranlar, vb. işletmeler, kamusal alan olan kumsalların halk tarafından kullanımını engellemekte ve kıyı alanlarının doğal yapısına zarar vermektedir.	1,0	2,0	4,0	49,0	44,0	4,3	100
9. Sahil şeridine yapılan spor tesisleri ve park alanları kıyının doğal yapısını bozmaktadır.	9,0	24,0	13,0	31,0	23,0	3,4	100
10. Alanya’da turizme kaynak oluşturan doğal değerlerin daha fazla zarar görmemesi için bölgede alternatif turizm türleri geliştirilmelidir.	1,0	8,0	15,0	47,0	29,0	4,0	100
11. Alanya’da turizm, bölgenin sahip olduğu tarihi ve kültürel peyzaj değerleri (Kale, tarihi evler, Kızılkule, Tersane vb.) nedeniyle gelişim göstermektedir.	4,0	7,0	16,0	61,0	12,0	3,7	100
12. Alanya’da turizm tarihi ve kültürel peyzaj değerlerini tahrip etmektedir.	7,0	16,0	31,0	28,0	18,0	3,3	100
13. Alanya ilçesinde turizme kaynak oluşturan tarihi ve kültürel peyzaj değerleri yeteri kadar korunmamaktadır.	4,0	12,0	19,0	44,0	21,0	3,7	100
14. Alanya’da turizmin tarihi ve kültürel simgesi haline gelen Alanya Kalesi, Kızılkule ve Tersane’nin bakım ve onarım çalışmaları yeteri kadar yapılmamaktadır.	6,0	20,0	17,0	35,0	22,0	3,5	100

Çizelge 4.8 Turizmin fiziksel çevre-ekolojik yapı ile etkileşimi (devam)

Turizmin fiziksel çevre-ekolojik yapı- ile etkileşimi	Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Aritmetik ortalama	N
	%	%	%	%	%		
15. Alanya’da turizmin doğal simgesi haline gelen Damlataş ve Dim Mağaraları, Kleopatra ve İncekum Plajları’nın bakım ve onarım çalışmaları yeteri kadar yapılmamaktadır.	3,0	24,0	19,0	33,0	21,0	3,5	100
16. Turizme kaynak oluşturan doğal, tarihi ve kültürel peyzaj değerlerine yeteri kadar önem verilmezse turizm sektörü tehlikeye girecektir.	2,0	3,0	7,0	41,0	47,0	4,3	100
17. Alanya’nın altyapı hizmetleri turistik mevsim sebebiyle artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılayabilecek kapasitededir.	18,0	18,0	24,0	34,0	6,0	2,9	100
18. Turizm tesisleri su, elektrik, kanalizasyon, çöp toplama gibi belediye hizmetlerine ek yük getirmektedir.	1,0	13,0	13,0	45,0	28,0	3,9	100
19. Atık suların arıtılmadan denize deşarj edilmesi su kirliliğine neden olmaktadır.	3,0	9,0	9,0	32,0	47,0	4,1	100
20. Alanya’da turizm faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen birçok aktivite (Su sporları, Dim Çayı ve İncekum piknik faaliyetleri, vb.) deniz suyunun ve çevrenin kirlenmesine neden olmaktadır.	2,0	9,0	14,0	41,0	34,0	4,0	100
21. Yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilen açık-yeşil alan uygulamaları bölgenin yeşil alan ihtiyacını karşılamamaktadır.	1,0	8,0	18,0	36,0	37,0	4,0	100
22. Özel sektör tarafından gerçekleştirilen açık-yeşil alan uygulamaları bölgenin yeşil alan ihtiyacını karşılamamaktadır.	3,0	6,0	13,0	44,0	34,0	4,0	100
23. Turizm bölgede trafik sorunlarını artırmaktadır.	1,0	7,0	8,0	39,0	45,0	4,2	100
24. Özellikle yaz aylarında artan motorlu taşıtlar bölgede hava kirliliğine neden olmaktadır.	3,0	2,0	13,0	40,0	42,0	4,2	100
25. Turizm sezonunun hareketlilik kazandığı aylarda toplu taşıma yetersiz kalmaktadır.	2,0	8,0	10,0	31,0	49,0	4,2	100
26. Turizm açısından çok önemli olan; doğal çevrenin korunması için turistik tesisler ile yerel yönetimler arasında yeterli işbirliği yapılmaktadır.	6,0	16,0	30,0	28,0	20,0	3,4	100
27. Alanya’da turizmin devam edebilmesi için halkın çevre konusunda duyarlı olması gerekmektedir.	3,0	2,0	0,0	36,0	59,0	4,5	100

Çizelge 4.8 Turizmin fiziksel çevre-ekolojik yapı ile etkileşimi (devam)

Turizmin fiziksel çevre-ekolojik yapı- ile etkileşimi	Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)	Aritmetik ortalama	N
	%	%	%	%	%		
28. Turizm, bölge halkının çevre temizliği konusunda duyarlılığını artırmaktadır.	9,0	14,0	19,0	33,0	25,0	3,5	100

Yerli halka Alanya’da turizme kaynak oluşturan doğal değerler hakkında çeşitli önermeler sunulmuştur. Bu kapsamda, “Alanya’da turizm, bölgenin sahip olduğu doğal peyzaj değerleri (deniz, plaj, mağaralar, bitki örtüsü vb.) nedeniyle gelişim göstermektedir” önermesine katılımcıların %74’ü katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevaplar vermiştir. Bu sonuca göre, yerli halkın büyük bir çoğunluğu turizmin, bölgenin sahip olduğu doğal peyzaj değerleri nedeniyle gelişim gösterdiğini düşünmektedir. Alanya’da turizmin doğal peyzaj değerlerini tahrip ettiği önermesine %58’lik bir kesim katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevap verirken %27’si olumsuz görüş bildirmiştir. Bu sonuca göre doğal peyzaj değerlerinin turizm nedeniyle zarar gördüğünü düşünen büyük bir çoğunluk olsa da katılımcıların bir kısmı (%27) bu konu da hem fikir değildir. Yöneltilen bir diğer önerme ise Alanya ilçesinde turizme kaynak oluşturan doğal peyzaj değerlerinin yeteri kadar korunmadığı şeklindedir. Bu önermeye ait aritmetik ortalama da 3,7 olarak hesaplanmış ve dolayısıyla katılımcıların büyük bir çoğunluğu Alanya’daki doğal peyzaj değerlerinin yeteri kadar korunmadığını düşünmektedir.

Alanya’da turizmin gelişim hızı ve doğal kaynaklara etkileri konusunda halkın görüşlerini almak amacıyla çeşitli önermeler yöneltilmiştir. Bu kapsamda yöneltilen, “Alanya’da turizm aşırı hızlı ve kontrolsüz gelişmektedir” önermesine katılımcıların %75’i katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevap vermiş ve aritmetik ortalama 3,9 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre katılımcıların büyük bir kısmı, turizmin bölgede aşırı hızlı ve kontrolsüz geliştiğini düşünmektedir. Bunun yanında “Bölgede

nüfusun hızlı bir şekilde artması sonucu ortaya çıkan çarpık kentleşme hem doğal bitki örtüsünü tahrip etmekte hem de görüntü kirliliğine neden olmaktadır” önermesinin aritmetik ortalaması 4,3 olarak hesaplanmış dolayısıyla katılımcılar bölgedeki çarpık kentleşmenin doğal bitki örtüsünü tahrip ettiğini ve görüntü kirliliğine neden olduğunu düşünmektedir.

Tarım ve orman alanlarına ilişkin yöneltilen önermelerden ilki, “Alanya’daki tarım alanlarının kontrolsüz bir şekilde turizme açılması tarım sektörüne zarar vermektedir” şeklindedir. Bu önermeye ait aritmetik ortalama 4,1 olarak hesaplanmış dolayısıyla katılımcıların büyük çoğunluğu tarım alanlarının kontrolsüz bir şekilde turizme açılmasının tarım sektörüne zarar verdiğini düşünmektedir. Fakat buna rağmen, “Alanya’da orman ve tarım arazilerinin turizm nedeniyle azalması gelecek için çevresel bir tehlike oluşturmamaktadır” önermesine, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum cevabı verenlerin oranı %44 olmuştur. Sonuç olarak, halk tarım alanlarının kontrolsüz bir şekilde turizme açılmasının tarım sektörüne zarar vereceğini düşünürken, orman ve tarım arazilerinin turizm nedeniyle azalmasının, gelecek için çevresel bir tehlike oluşturmadığını düşünen bir kesim de bulunmaktadır.

Alanya’da turizme kaynak oluşturan en önemli değerlerden biri olan kıyı alanlarının kullanımına ilişkin yerli halka yöneltilen, “Kıyı kanununa uymayarak denize çok yakın inşa edilen oteller, restoranlar, vb. işletmeler, kamusal alan olan kumsalların halk tarafından kullanımını engellemekte ve kıyı alanlarının doğal yapısına zarar vermektedir” önermesine katılımcıların %93’lük gibi çok büyük bir kısmı katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevap vermiş ve önermeye ait aritmetik ortalama 4,3 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre katılımcıların kıyı bölgelerine inşa edilen tesislerin, kamusal alan olan kumsalların halk tarafından kullanımını engellediğini ve kıyı alanlarının doğal yapısına zarar verdiğini düşünmektedir.

Alanya’da turizme kaynak oluşturan doğal değerlerin daha fazla zarar görmemesi için bölgede alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi konusundaki önermeye ait aritmetik ortalama 4,0 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre katılımcıların büyük bir kısmı doğal değerlerin daha fazla zarar görmemesi için bölgede alternatif turizm türleri geliştirilmesi konusunda hem fikirdir.

Alanya’da turizme kaynak oluşturan kültürel değerler kapsamında yerli halka çeşitli önermeler yöneltilmiştir. Bu kapsamda yöneltilen “Alanya’da turizm, bölgenin sahip olduğu tarihi ve kültürel peyzaj değerleri (Kale, tarihi evler, Kızılkule, Tersane vb.) nedeniyle gelişim göstermektedir” önermesine katılımcıların %73’ü katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Katılımcıların büyük bir kısmı bu konu da hem fikirken, %16’lık bir kesim bu konuda kararsız kalmıştır. Bir diğer önerme ise Alanya’da turizmin tarihi ve kültürel peyzaj değerlerini tahrip ettiği şeklindedir. Bu önermeye katılımcıların %46’sı katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevap verirken, %31’i bu konuda kararsız kalmıştır. Bu sonuçlara göre az da olsa halkın bir kısmı tarihi ve kültürel peyzaj değerlerinin turizm nedeniyle zarar gördüğünü düşünmektedir.

Turizme kaynak oluşturan doğal, tarihi ve kültürel peyzaj değerlerine yeteri kadar önem verilmemesi durumunda turizm sektörünün tehlikeye gireceği önermesine katılımcılar %88’lik bir oranla katılıyorum ve tamamen katılıyorum cevabını vermişler ve aritmetik ortalama 4,3 olarak hesaplanmıştır. Bu ortalamaya göre katılımcılar turizme kaynak oluşturan değerlerin tehlikeye girdiği takdirde turizm sektörünün de tehlikeye gireceğinin farkındadır.

Katılımcıların Alanya’da turizm faaliyetlerinin altyapıya olan etkileri konusunda görüşlerini almak amacıyla çeşitli önermeler yöneltilmiştir. Bu kapsamda turizm tesislerinin su, elektrik, kanalizasyon, çöp toplama gibi belediye hizmetlerine ek yük getirdiği konusunda yöneltilen önermede aritmetik ortalamanın 3,9 çıkması katılımcıların büyük çoğunluğunun bu konuda hem fikir olduklarını göstermektedir. “Atık suların arıtılmadan denize deşarj edilmesinin su kirliliğine neden olmaktadır” önermesine ait aritmetik ortalamanın 4.1 olarak hesaplanması, atık suların arıtılmadan denize deşarj edilmesinin su kirliliğine neden olduğu konusunda katılımcıların hem fikir olduklarını göstermektedir.

Trafik sorunu ve toplu taşıma konusunda yöneltilen üç önermede; turizmin bölgede trafik sorunlarını arttırdığı, özellikle yaz aylarında artan motorlu taşıtların hava kirliliğine neden olduğu ve turizm sezonunun hareketlilik kazandığı aylarda toplu

taşıma hizmetlerinin yetersiz kaldığı konularında aritmetik ortalama 4.2 olarak hesaplanmış ve katılımcıların bu üç önerme de hem fikir oldukları gözlenmiştir.

Yeşil alan uygulamaları kapsamında yöneltilen iki önermede, yerel yönetimler ve özel sektör tarafından gerçekleştirilen açık-yeşil alan uygulamalarının bölgenin yeşil alan ihtiyacını karşılamadığı yönündedir. Bu iki önermeye verilen cevapların aritmetik ortalaması 4,0 olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla ortak kanı bölgede gerçekleştirilen açık-yeşil alan uygulamalarının yetersiz olduğu yönündedir.

Katılımcıların çevre bilinci konusunda görüşlerini almak amacıyla yöneltilen “Alanya’da turizmin devam edebilmesi için halkın çevre konusunda duyarlı olması gerekmektedir” önermesine %95,0’lik çok büyük bir oranla katılımcılar, katılıyorum ve tamamen katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu sonuca göre halk, turizmin bölgenin doğal kaynaklarından beslendiğinin farkında ve bu değerlerin korunması gerektiği konusunda hem fikirdirler.

4.2.2 Yerli turiste uygulanan anketlerden elde edilen bulgular ve değerlendirme

Araştırmanın bu bölümünde ankete katılan 96 yerli turistin cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumları, işgücü durumları, meslek dağılımları, aylık gelir gibi demografik özellikleri çizelge 4.9’da yer almaktadır.

Çizelge 4.9 Katılımcıların demografik özellikleri ve dağılımları

Kişisel Bilgiler	Yüzde (%)	Kişisel Bilgiler	Yüzde (%)
Cinsiyet		Meslek dağılımı	
Erkek	47,9	Özel sektörde ücretli çalışan	54,2
Kadın	52,1	Serbest meslek mensubu	26,4
Toplam	100	Kamu çalışanı	18,1
Yaş		Diğer	1,4
18-25	20,8	Toplam	100
26-35	32,3	Ailenin aylık geliri	
36-45	21,9	0- 999 TL	2,1
46-55	14,6	1000- 1999 TL	24,0
56 ve üzeri	10,4	2000- 2999 TL	30,2
Toplam	100	3000- 3999 TL	20,8
		4000- 4999 TL	12,5

Çizelge 4.9 Katılımcıların demografik özellikleri ve dağılımları (devam)

Kişisel Bilgiler	Yüzde (%)	Kişisel Bilgiler	Yüzde (%)
Medeni durum		Ailenin aylık geliri (devam)	
Evli	56,3	5000 TL'den fazla	10,4
Bekar	43,8	Toplam	100
Toplam	100	Gelinen şehir	
Eğitim durumu		Ankara	28,1
İlköğretim	4,2	Konya	14,6
Lise mezunu	31,3	Samsun	4,2
Yüksekokul/Üniversite mezunu	56,3	Uşak	4,2
Lisansüstü	8,3	İstanbul	14,6
Toplam	100	Mersin	7,3
İşgücü durumu		Eskişehir	8,3
Çalışıyor	74,0	Afyon	7,3
Çalışmıyor	26,0	Diğer	11,5
Toplam	100	Toplam	100

Ankete katılan yerli turistlerin demografik durumları incelendiğinde, katılımcıların %47,9'u erkeklerden, %52,1'i ise kadınlardan oluşmaktadır. Yaş dağılımları incelendiğinde, katılımcıların %32,3 oranıyla en fazla 26-35 yaş aralığında oldukları gözlenmiştir. Eğitim durumları değerlendirildiğinde ise %56,3 oranıyla katılımcıların en fazla üniversite mezunlarından oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların %74'ünün çalıştığı ve bu oran içinde %54,2'sinin ise özel sektörde çalışanlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hane bazında aylık gelirleri değerlendirildiğinde %71,1'lik bir oranla katılımcıların 4000 TL'den az gelir seviyesine sahip oldukları görülmüştür. Dolayısıyla Alanya'yı tercih eden turistlerin genelde orta gelirli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Alanya'ya en fazla %28,1 oranıyla Ankara'dan turistlerin geldiği ve bunu %14,6 oranıyla Konya ve İstanbul şehirlerinin takip ettiği gözlenmiştir. Katılımcıların Alanya ile ilgili mevcut durumları ise çizelge 4.10'da verilmiştir.

Çizelge 4.10 Katılımcıların Alanya ziyareti (tatili) ile ilgili mevcut durumları

Tatil süresi	Yüzde (%)	Ziyaret sayıları	Yüzde (%)	Konaklama türü	Yüzde (%)
7 günden az	29,2	İlk ziyaret	34,4	Tatil Köyü	7,3
7-10 gün	42,7	1-2	36,5	Otel	46,9
11-14 gün	10,4	3-5	12,5	Apart otel / pansiyon	13,5
15 günden fazla	17,7	6 ve üzeri	16,7	Kendi yazlığım	16,7
Toplam	100	Toplam	100	Akraba yanı	15,6
				Diğer	0,0
				Toplam	100

Yerli turistlerin Alanya'daki tatil süreleri değerlendirildiğinde, %42,7 oranıyla 7-10 günlük tatil süresinin yoğunlukta olduğu gözlenmiştir. Katılımcıların Alanya'yı ziyaret sayıları değerlendirildiğinde %36,5 oranıyla Alanya'ya ikinci kez geldikleri, %34,4 oranıyla ise ilk kez geldikleri ortaya çıkmıştır. Katılımcıların konaklama türleri değerlendirildiğinde ise %46,9 oranıyla en fazla otelleri tercih ettikleri görülmektedir.

Katılımcılara Alanya ile ilgili olarak hangi kaynaktan edindikleri bilgiler doğrultusunda bu seyahate yönlendikleri sorulmuş ve %70,8 oranıyla aile veya arkadaş tavsiyesi üzerine Alanya'yı ziyaret ettikleri ortaya çıkmıştır. Katılımcıların ödeme konusunda herhangi bir kısıtlamaları olmasaydı, %51'inin 4-5 yıldızlı otelleri ve %20,8'inin ise geleneksel yapıyla uyumlu butik otellerini tercih edecekleri ortaya çıkmıştır.

Bu bölümde, anket katılımcılarının Alanya'yı tercih nedeni öğrenilmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan yerli turistlerin Alanya'ya geliş nedenlerini öğrenmek amacıyla deniz, plajlar, doğal değerler, iklim, tarihi ve kültürel değerler, ulaşım kolaylığı, ekonomik fiyatlar, eğlence ve sosyal etkinlikler, konforlu konaklama tesisleri, güvenli bölge, sağlık ve diğer turizm merkezlerine yakınlık seçeneklerinden oluşan 12 seçenekten önem derecesine göre 1'den 5'e kadar katılımcılardan sıralama yapması istenmiştir (Çizelge 4.11).

Çizelge 4.11 Tatil için Alanya'yı tercih etme nedeni

Tatil İçin Alanya'yı Tercih Etme Nedeni	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	4.Öncelik	5.Öncelik
	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Deniz	52,1	21,9	11,5	6,3	2,1
Plajlar	9,4	33,3	7,3	9,4	5,2
Mağaralar, yaylalar, vb. doğal değerler	1,0	10,4	11,5	8,3	13,5
İklimi	10,4	11,5	24,0	10,4	5,2
Tarihi ve kültürel değerler	0,0	3,1	3,1	13,5	13,5
Ulaşım kolaylığı	14,6	7,3	11,5	10,4	5,2
Ekonomik fiyatlar	5,2	7,3	17,7	17,7	9,4
Eğlence ve sosyal etkinlikler	0,0	2,1	5,2	8,3	9,4
Konforlu konaklama tesisleri	0,0	0,0	0,0	6,3	14,6
Güvenli bölge	2,1	0,0	2,1	2,1	2,1
Sağlık	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer turizm merkezlerine yakınlığı (Side, Kemer, Belek, Manavgat, vb)	4,2	3,1	6,3	7,3	18,8
Diğer	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Toplam	100	100	100	100	100

Çizelge 4.11’de görüldüğü gibi katılımcıların tatil için Alanya'yı tercih etme nedeni sırasıyla deniz, plajlar, bölgenin iklimi, ekonomik fiyatlar ve diğer turizm merkezlerine yakınlıktır.

Yukarıdaki tabloyu daha anlamlı bir şekilde ifade edebilmek amacıyla ankete katılan yerli turistlerin Alanya'yı tercih etme nedenleri ağırlıklandırılmış karar sistemine göre değerlendirilmiş ve çizelge 4.12 elde edilmiştir.

Çizelge 4.12 Tatil için Alanya'yı tercih etme nedeninin ağırlıklı puan dağılımı

Tatil İçin Alanya'yı Tercih Etme Nedeni	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	4.Öncelik	5.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Deniz	250	84	33	12	2	381
Plajlar	45	128	21	18	5	217
Mağaralar, yaylalar, vb. doğal değerler	5	40	33	16	13	107
İklimi	50	44	69	20	5	188
Tarihi ve kültürel değerler	0	12	9	26	13	60
Ulaşım kolaylığı	70	28	33	20	5	156

Çizelge 4.12 Tatil için Alanya'yı tercih etme nedeninin ağırlıklı puan dağılımı (devam)

Tatil İçin Alanya'yı Tercih Etme Nedeni	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	4.Öncelik	5.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Ekonomik fiyatlar	25	28	51	34	9	147
Eğlence ve sosyal etkinlikler	0	8	15	16	9	48
Konforlu konaklama tesisleri	0	0	0	12	14	26
Güvenli bölge	10	0	6	4	2	22
Sağlık	0	0	0	0	0	0
Diğer turizm merkezlerine yakınlığı (Side, Kemer, Belek, Manavgat, vb)	20	12	18	14	18	82
Diğer	5	0	0	0	1	6

Çizelge 4.12’de görüldüğü üzere, ağırlıklandırılmış tabloya göre, öncelik sıralamasında ilk 4 sıra değişmemiş ancak 5. öncelikte, diğer turizm merkezine yakınlık seçeneğinden, mağaralar, doğa, yaylalar, vb. doğal değerler seçeneğine doğru bir yönelme olmuştur. Bu sonuçlara göre, Alanya’nın sahip olduğu doğal peyzaj değerleri, turistlerin tatil için Alanya’yı tercih etmesinde en önemli etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca bölgenin ekonomik fiyatlarının da bu sıralama içinde yer alması, Alanya’yı ziyaret eden turistlere bölgenin ekonomik bir tatil fırsatı sunduğunu göstermektedir.

Alanya’ya gelen yerli turistlerin doğal ve kültürel değerlere olan ilgileri ve etkinliklere katılım durumları da irdelenmiş ve çizelge 4.13’te verilmiştir.

Çizelge 4.13 Doğal ve kültürel değerlere olan ilgiler ve etkinliklere katılım durumları

Doğal değerler	Yüzde* (%)	Kültürel değerler	Yüzde* (%)	Etkinlikler	Yüzde* (%)
İncekum Plajı	46,9	Alanya Kalesi	85,4	Tekne Turları	65,6
Kleopatra Plajı	52,1	Tophane (kalede)	32,3	Su altı dalışları	11,5
Ulaş Plajı	36,5	Alara Kalesi	25,0	Parasailing	22,9
Alanya İskelesi	79,2	Atatürk Evi Müzesi	27,1	Yamaç Paraşütü	15,6
Damlataş Mağarası	51,0	Alanya Arkeoloji Müzesi	32,3	Plaj Hentbolu	6,3
Dim Mağarası	37,5	Kızıl kule	54,2	Jeep Safari	38,5
Dim Çayı	52,1	Tersane	30,2	Türk Hamamı	33,3
Sapadere Kanyonu	32,3	Syedra Antik Kenti	22,9	Uluslararası Kültür ve Sanat Şenliği	12,5
Yaylalar	25,0	İç Kale Müzesi	24,0	Sokak Basketbolu	3,1

Çizelge 4.13 Doğal ve kültürel değerlere olan ilgiler ve etkinliklere katılım durumları (devam)

Doğal değerler	Yüzde* (%)	Kültürel değerler	Yüzde* (%)	Etkinlikler	Yüzde* (%)
Diğer	0,0	Diğer	1,0	Uluslararası Yüzme Yarışı	1,0
Hiçbiri	0,0	Hiçbiri	2,1	Diğer	0,0
				Hiçbiri	11,5

* Birden çok seçenek işaretlenebildiği için yüzde toplamı % 100'den fazladır.

Katılımcıların bölgenin doğal varlıklarına olan ilgileri ve katılım durumları sorgulandığında katılımcıların %79,2'si Alanya İskelesi, %52,1'i Kleopatra Plajı, %51'i Damлатаş Mağarası ve %52,1'i Dim Çayı, %46,9'u ise İncekum Plajı'na gittiklerini ya da gitmeyi planladıklarını belirtmiştir. Bunun yanında kültürel değerlere göz atıldığında, katılımcıların %85,4'ü Alanya Kalesi ve %54,2'si ise Kızıl kule'yi ziyaret ettiğini ya da ziyaret etmeyi planladıklarını belirtmiştir. Katılımcıların etkinliklere olan katılım durumları incelendiğinde, %65,6'sı tekne turları, %38,5'i ise jeep safari turlarına katıldıklarını ya da katılmayı planladıklarını belirtmiştir. Bu sonuçlara göre yerli turistler Alanya'nın turizm simgesi haline gelen doğal ve kültürel peyzaj değerlerine yoğun ilgi göstermektedirler.

Yerli turistlere yöneltilen bir diğer seçenek de, Alanya'da öne çıkan değerlerin öncelik sırasına göre 1'den 5'e kadar sıralandırılmasıdır. Bu kapsamda, katılımcıların verdikleri cevaplara göre öncelikler çizelge 4.14'te gösterildiği gibi oluşmuştur.

Çizelge 4.14 Alanya'da öne çıkan değerler

Alanya'da Öne Çıkan Değerler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	4.Öncelik	5.Öncelik
	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Deniz	49,0	20,8	10,4	4,2	3,1
Plajlar	12,5	29,2	11,5	9,4	7,3
Yaylalar	1,0	3,1	2,1	6,3	3,1
Bitki örtüsü	0,0	2,1	6,3	2,1	2,1
Alanya muzı ve diğer tarımsal ürünler	0,0	2,1	5,2	12,5	21,9
Alanya Kalesi	24,0	11,5	22,9	15,6	5,2
Kızıl kule	10,4	13,5	16,7	11,5	5,2
Damлатаş Mağarası	1,0	8,3	7,3	19,8	12,5

Çizelge 4.14 Alanya'da öne çıkan değerler (devam)

Alanya'da Öne Çıkan Değerler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	4.Öncelik	5.Öncelik
	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Dim Mağarası	0,0	0,0	5,2	4,2	15,6
Tersane	0,0	0,0	0,0	2,1	5,2
Konaklama tesisleri	2,1	9,3	11,5	10,4	16,7
Yöresel semboller (su kabağı)	0,0	0,0	0,0	2,1	2,1
Diğer	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Toplam	100	100	100	100	100

Katılımcıların verdikleri kriter bazında yapılan karşılaştırmada, 1. öncelik olarak ortak kanı deniz olmuştur. Bu kriteri sırasıyla plajlar, Alanya Kalesi, Damлатаş Mağarası ve Alanya muzı ve diğer tarımsal ürünler izlemiştir. Aynı çalışma, ağırlıklandırılmış puanlama sistemi ile yapıldığında çizelge 4.15'deki sonuç elde edilmiştir.

Çizelge 4.15 Alanya'da öne çıkan değerlerin ağırlıklı puan dağılımı

Alanya'da Öne Çıkan Değerler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	4.Öncelik	5.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Deniz	235	80	30	8	3	356
Plajlar	60	112	33	18	7	230
Yaylalar	5	12	6	12	3	38
Bitki örtüsü	0	8	18	4	2	32
Alanya muzı ve diğer tarımsal ürünler	0	8	15	24	21	68
Alanya Kalesi	115	44	66	30	5	260
Kızılku	50	52	48	22	5	177
Damлатаş Mağarası	5	32	21	38	12	108
Dim Mağarası	0	0	15	8	15	38
Tersane	0	0	0	4	5	9
Konaklama tesisleri	10	36	33	20	16	115
Yöresel semboller (su kabağı)	0	0	0	4	2	6
Diğer	0	0	3	0	0	3

Ağırlıklandırılmış puan sistemine göre oluşturulan sıralamada birinci öncelik dışında değişiklik olmuştur. Buna göre, yerli turistlerin Alanya'da öne çıkan değerler sıralamasında birinci öncelik olan deniz seçeneğini sırasıyla Alanya Kalesi, plajlar, Kızılku ve konaklama tesisleri izlemektedir. Bu sonuçlara göre deniz-kum-güneş

üçlüsüne dayalı turizm faaliyetlerinin gerçekleştiği bölgede kültürel peyzaj değerleri de ön plana çıkmaktadır. Aynı şekilde görsel peyzajın bir parçası olan yapılaşmanın (konaklama tesisleri) bu sıralamaya dahil olması dikkat çekicidir.

Yerli turistlere yöneltilen bir diğer kriter de, kendilerini Alanya’da en çok memnun eden hususların öncelik sırasına göre 1’den 3’e kadar sıralandırılmasıdır. Bu kapsamda, katılımcıların verdikleri cevaplara göre öncelikler çizelge 4.16’da gösterildiği gibi oluşmuştur.

Çizelge 4.16 Yerli turistleri Alanya’da en çok memnun eden hususlar

En çok memnun eden hususlar	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik
	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Deniz	40,6	18,8	7,3
Plajlar	12,5	34,4	10,4
Bölgenin iklimi	10,4	8,3	24,0
Çevre ve doğayla ilgili etkinliklerin bulunması (Su sporları, jeep safari, vb.)	11,5	10,4	16,7
Tarihi ve kültürel varlıklar (Alanya Kalesi, Kızılkuş, vb.)	5,2	5,2	6,3
Tatilin maliyeti	13,5	9,4	15,6
Uygun konaklama olanakları	2,1	7,3	7,3
Ulaşım kolaylığı	3,1	6,3	1,0
Alışveriş olanakları	0,0	0,0	4,2
Yerel halkın konukseverliği	1,0	0,0	6,3
Diğer	0,0	0,0	1,0
Toplam	100	100	100

Buna göre katılımcıların verdiği cevapların seçenek bazında yüzde hesabına göre, yerli turist katılımcılarının Alanya’da en çok memnun oldukları hususlar sırasıyla deniz, plajlar ve çevre ve doğa ile ilgili etkinliklerin bulunmasıdır. Aynı çalışma, ağırlıklandırılmış puanlama sistemi ile yapıldığında çizelge 4.17’deki sonuçlar elde edilmiştir.

Çizelge 4.17 Yerli turisti Alanya’da en çok memnun eden hususların ağırlıklı puan dağılımı

Yerli turisti en çok memnun eden hususlar	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Deniz	117	36	7	160
Plajlar	36	66	10	112
Bölgenin iklimi	30	16	23	69
Çevre ve doğayla ilgili etkinliklerin bulunması (Su sporları, jeep safari, vb.)	33	20	16	69
Tarihi ve kültürel varlıklar (Alanya Kalesi, Kızılkkule, vb.)	15	10	6	31
Tatilin maliyeti	39	18	15	72
Uygun konaklama olanakları	6	14	7	27
Ulaşım kolaylığı	9	12	1	22
Alışveriş olanakları	0	0	4	4
Yerel halkın konukseverliği	3	0	6	9
Diğer	0	0	1	1

Çizelge 4.17’ye göre ilk iki sıra değişmese de, 3. öncelik çevre ve doğayla ilgili etkinlik seçeneği tatilin maliyeti şeklinde değişmiştir. Buna göre katılımcılar, tatilin maliyeti kıstasını Alanya’da en çok memnun eden hususlar arasında göstermiştir. Bu sonuca göre Alanya’yı tatil için tercih etmelerine neden olan kriterlerden bazıları olan; deniz, plaj ve ekonomik fiyatlar, aynı zamanda turistlerin tatil süresince en çok memnun oldukları hususları oluşturmaktadırlar.

Ankete katılan yerli turistlerin yerel halkı değerlendirmesi istendiğinde, katılımcıların %43,8’inin yerli halkı misafirperver ve hoşgörülü, bunun yanı sıra katılımcıların %22,9’u ise yerli halkı kaba-hoşgörüsüz olarak değerlendirmiştir (Çizelge 4.18).

Çizelge 4.18 Yerli halkın değerlendirilmesi

Yerli Halkın Değerlendirilmesi	Yüzde* (%)	Yerli Halkın Değerlendirilmesi	Yüzde* (%)
Kaba – Hoşgörüsüz	22,9	Soğuk	9,4
Misafirperver – Hoşgörülü	43,8	Tehlikeli	5,2
Eğitimsiz	24,0	Güvenilir	16,7
Eğitimli	5,2	Diğer	6,3
Cana yakın – Yardımsever	50,0		

* Birden çok seçenek işaretlenebildiği için yüzde toplamı % 100’den fazladır.

Yerli turist anketi kapsamında katılımcılara Alanya'daki altyapıya ait eksiklikler ve doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı çeşitli problemlere ilişkin sorular sorulmuş ve çizelge 4.19-4.20'de sonuçları verilen seçenekler arasında ilk 3 önceliklerine göre sıralama yapmaları istenmiştir.

Çizelge 4.19 Alanya'daki altyapıya ait eksiklikler

Alanya'daki altyapıya ait eksiklikler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik
	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Yoğun ve veya (plansız) yapılaşma	42,7	19,8	17,7
Trafik sıkışıklığı	21,9	30,2	7,3
Atıkların yol açtığı çevre kirliliği	18,8	17,7	20,8
Yoğun araç kullanımı yüzünden ortaya çıkan hava kirliliği	9,4	12,5	10,4
Eğlence mekanlarının yarattığı gürültü kirliliği	7,3	19,8	26,0
Diğer	0,0	0,0	17,7
Toplam	100	100	100

Çizelge 4.20 Doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler

Doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik
	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Doğal peyzajın (Deniz, plaj, Mağara, orman, vb.) korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması	42,7	20,8	18,8
Tarihi ve kültürel peyzajın (Kale, tarihi evler, Kızılküle, Tersane, vb.) korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması	17,7	29,2	14,6
Tarım alanlarını (muz ve narenciye bahçeleri, vb.) koruyacak önlemlerin alınmaması	22,9	20,8	26,0
Halkın, bölgenin doğal peyzaj değerlerine sahip çıkmaması	10,4	20,8	15,6
Halkın, bölgenin kültürel peyzaj değerlerine sahip çıkmaması	6,3	7,3	15,6
Diğer	0,0	1,0	9,4
Toplam	100	100	100

Elde edilen sonuçlara göre, altyapıya ait en büyük eksiklikler sırasıyla; yoğun ve plansız yapılaşma, trafik sıkışıklığı ve atıkların yol açtığı çevre kirliliğidir. Bunun yanı sıra doğal tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler katılımcılara sorulduğunda, sırasıyla doğal peyzajın korunmasına yönelik önlemlerin alınmamasını

ve tarihi ve kültürel peyzajın korunmasına yönelik önlemlerin alınmamasını göstermişlerdir.

Bu iki seçenek, ağırlıklandırılmış puan sistemine göre değerlendirildiğinde, çizelge 4.21-4.22’te verilen sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Çizelge 4.21 Alanya'daki altyapıya ait eksikliklerin ağırlıklı puan dağılımı

Alanya'daki altyapıya ait eksiklikler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Yoğun ve veya (plansız) yapılaşma	123	38	17	178
Trafik sıkışıklığı	63	58	7	128
Atıkların yol açtığı çevre kirliliği	54	34	20	108
Yoğun araç kullanımı yüzünden ortaya çıkan hava kirliliği	27	24	10	61
Eğlence mekanlarının yarattığı gürültü kirliliği	21	38	25	84
Diğer	0	0	17	17

Çizelge 4.22 Doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemlerin ağırlıklı puan dağılımı

Doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Doğal peyzajın (Deniz, plaj, Mağara, orman, vb.) korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması	123	40	18	181
Tarihi ve kültürel peyzajın (Kale, tarihi evler, Kızılkule, Tersane, vb.) korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması	51	56	14	121
Tarım alanlarını (muz ve narenciye bahçeleri, vb.) koruyacak önlemlerin alınmaması	66	40	25	131
Halkın, bölgenin doğal peyzaj değerlerine sahip çıkmaması	30	40	15	85
Halkın, bölgenin kültürel peyzaj değerlerine sahip çıkmaması	18	14	15	47
Diğer	0	2	9	11

Ağırlıklandırılmış puan sistemine göre yapılan değerlendirmede altyapıya ait öncelikli eksiklikler sıralaması değişmemiş, yoğun ve plansız yapılaşma, trafik sıkışıklığı ve atıkların yol açtığı çevre kirliliği seçenekleri korunmuştur.

Bunun yanı sıra, aynı yöntemle doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler değerlendirildiğinde, öncelik sıralamasında değişiklik olmuştur. Birinci öncelik yine doğal peyzajın korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması olurken, ikinci öncelik tarım alanlarını koruyacak önlemlerin alınmaması ve üçüncü öncelik olarak ise tarihi ve kültürel peyzajın korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması olmuştur.

Yerli turist anketi kapsamında katılımcılara yöneltilen bir diğer soru da, sahil şeridinde gözlemledikleri olumsuz gelişmelerdir. Bu soruya verilen cevaplar çizelge 4.23’de verilmiştir.

Çizelge 4.23 Sahil şeridinde gözlemlenen olumsuz gelişmeler

Sahil şeridinde gözlemlenen olumsuz gelişmeler	Yüzde(%)*
Kamusal alan olan kumsallarda yoğun yapılaşma (otel, restoran, havuz, vb.)	57,3
Sahil şeridine yapılan spor tesisleri ve park alanları	10,4
Çevre kirliliği	32,3
Yoğun Kullanım	33,3
Diğer	6,3

* Birden çok seçenek işaretlenebildiği için yüzde toplamı % 100’den fazladır.

Çizelge 4.23’e göre katılımcıların sahil şeridinde gözlemledikleri olumsuz gelişme en büyük oranla (57,3) kamusal alan olan kumsallarda yoğun yapılaşma olmuştur.

4.2.3 Yabancı turiste uygulanan anketlerden elde edilen bulgular ve değerlendirme

Araştırmanın bu bölümünde ankete katılan 96 yabancı turistin yaş, medeni durum, eğitim durumları, işgücü durumları, meslek dağılımları, aylık gelir ve uyrukları gibi demografik özellikleri yer almaktadır (Çizelge 4.24).

Çizelge 4.24 Katılımcıların demografik dağılımları

Kişisel Bilgiler	Yüzde (%)	Kişisel Bilgiler	Yüzde (%)
Cinsiyet		Medeni durum	
Erkek	45,8	Evli	37,5
Kadın	54,2	Bekar	62,5
Toplam	100	Toplam	100
Yaş		Eğitim durumu	
18-25	27,1	İlköğretim	2,1
26-35	29,2	Lise mezunu	34,4
36-45	18,8	Üniversite mezunu	56,3
46-55	12,5	Lisansüstü	7,3
56 ve üzeri	12,5	Toplam	100
Toplam	100		
İşgücü durumu		Meslek dağılımı	
Çalışıyor	78,1	Özel sektörde ücretli çalışan	60,0
Çalışmıyor	21,9	Serbest meslek mensubu	17,3
Toplam	100	Kamu çalışanı	18,7
Uyruk		Diğer	4,0
Hollandalı	10,4	Toplam	100
Alman	18,8	Ailenin aylık geliri	
İskandinav	12,5	2500 € ve altı	37,5
Rus	31,3	2500 - 5000 €	33,3
İngiliz	10,4	5001 - 7500 €	20,8
Polonyalı	10,4	7501 € ve fazlası	8,3
Diğer	6,3	Toplam	100
Toplam	100		

Ankete katılan yabancı turistlerin demografik durumları incelendiğinde, %45,8'inin erkek, %54,2'sinin kadın olduğu görülmektedir. Yaş dağılımları incelendiğinde ise %29,2 oranıyla en fazla 26-35 yaş arası katılımcıların olduğu ve bunu %27,1 oranıyla 18-25 yaş arası katılımcıların takip ettiği gözlenmiştir. Dolayısıyla Alanya'yı tercih eden yabancı turist profilinin özellikle genç nüfustan oluştuğu sonucuna varılmaktadır. Katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde ise %56,3 oranıyla en fazla üniversite mezunlarından oluştuğu gözlenmiştir. Katılımcıların %78,1 'inin çalıştığı ve bu oran içindeki %60'lık kesimin özel sektörde çalışanlarından oluştuğu sonucuna varılmıştır. Katılımcıların hane bazında aylık gelirleri değerlendirildiğinde ise çoğunluğun %37,5 oranıyla 2500 € ve altı, %33,3 oranıyla ise 2500 - 5000 € arasında gelir seviyesine sahip olduğu gözlenmiştir. Bu oran Alanya'yı tatil için tercih eden yabancı tursitlerin orta gelir seviyesine sahip olduklarını göstermektedir. Tatil için Alanya'yı ziyaret eden

yabancı turistlerin milliyetleri değerlendirildiğinde %31,3 oranıyla en fazla Rus ve %18,8 oranıyla da Alman turistlerden oluştuğu gözlenmiştir.

Katılımcıların Alanya ziyareti ile ilgili mevcut durumları ise çizelge 4.25’de verilmiştir.

Çizelge 4.25 Katılımcıların Alanya ziyareti ile ilgili mevcut durumları

Tatil Süresi	Yüzde (%)	Ziyaret Sayıları	Yüzde (%)	Konaklama Türü	Yüzde (%)
7 günden az	11,5	İlk ziyaret	54,2	Tatil Köyü	6,3
7-10 gün	38,5	1-2	25,0	Otel	76,0
11-14 gün	21,9	3-5	8,3	Apart otel / pansiyon	8,3
15 günden fazla	28,1	6 ve üzeri	12,5	Kendi yazlığım	4,2
Toplam	100	Toplam	100	Akraba yanı	3,1
				Diğer	2,1
				Toplam	100

Yabancı turistlerin Alanya’daki tatil süreleri değerlendirildiğinde %38,5 oranıyla 7-10 gün arasında yoğunlaştığı bu sayıyı %28,1 oranıyla ise 15 günden fazla tatil süresinin takip ettiği ortaya çıkmıştır. Katılımcıların Alanya’yı ziyaret sayıları değerlendirildiğinde ise katılımcıların %54,2 oranıyla Alanya’yı ilk kez ziyaret ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Konaklama türleri değerlendirildiğinde katılımcıların %76 oranıyla en fazla otelleri tercih ettiği belirlenmiştir.

Katılımcılara Alanya ile ilgili olarak hangi kaynaktan edindikleri bilgiler doğrultusunda bu seyahate yönlendikleri sorulmuş ve %52,1 oranıyla internet, %41,7 oranıyla ise seyahat acenteleri vasıtasıyla bu seyahate yönlendikleri ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla katılımcıların bölgeyi tercih etmelerinde internet ve seyahat acentalarının önemli bir rolü bulunmaktadır. Katılımcılara, ödeme konusunda herhangi bir kısıtlamaları olmasaydı, Alanya’da bulunan konaklama türlerinden hangisini tercih ederlerdi sorusu yöneltilmiş ve katılımcıların en fazla %65,6 oranıyla 4-5 yıldızlı otelleri tercih ettikleri gözlenmiştir.

Bu bölümde, anket katılımcılarının Alanya’yı tercih nedeni öğrenilmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan yabancı turistlerin Alanya’ya geliş nedenlerini öğrenmek amacıyla deniz, plajlar, doğal değerler, iklim, tarihi ve kültürel değerler, ulaşım kolaylığı,

ekonomik fiyatlar, eğlence ve sosyal etkinlikler, konforlu konaklama tesisleri, güvenli bölge, sağlık ve diğer turizm merkezlerine yakınlık seçeneklerinden oluşan 13 seçenekten önem derecesine göre 1’den 5’e kadar katılımcılardan sıralama yapması istenmiştir (Çizelge 4.26).

Çizelge 4.26 Tatil için Alanya'yı tercih etme nedeni

Tatil İçin Alanya'yı Tercih Etme Nedeni	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	4.Öncelik	5.Öncelik
	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Deniz	55,2	25,0	7,3	3,1	4,2
Plajlar	11,5	41,7	11,5	2,1	4,2
Mağaralar, yaylalar, vb. doğal değerler	5,2	9,4	6,3	5,2	5,2
İklimi	21,9	11,5	26,0	7,3	3,1
Tarihi ve kültürel değerler	2,1	1,0	9,4	11,5	7,3
Ulaşım kolaylığı	0,0	5,2	6,3	7,3	6,3
Ekonomik fiyatlar	3,1	4,2	21,9	12,5	18,8
Eğlence ve sosyal etkinlikler	0,0	0,0	3,1	18,8	13,5
Konforlu konaklama tesisleri	0,0	0,0	4,2	7,3	11,5
Güvenli bölge	0,0	1,0	1,0	7,3	5,2
Sağlık	1,0	0,0	0,0	2,1	2,1
Türk kültürüne olan merak	0,0	1,0	1,0	4,2	8,3
Diğer turizm merkezlerine yakınlığı (Side, Kemer, Belek, Manavgat, vb)	0,0	0,0	2,1	11,5	9,4
Diğer	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Toplam	100	100	100	100	100

Çizelge 4.26’da görüldüğü gibi katılımcıların %55,2’si birinci öncelik olarak deniz seçeneğini göstermiştir. Diğer önceliklere bakıldığında sırasıyla plajlar, bölgenin iklimi, eğlence ve sosyal etkinlikler ve ekonomik fiyatlar seçeneklerinin yabancı turistlerin Alanya’yı seçmesinde başlıca önemli olduğu görülmektedir.

Bu tabloyu daha anlamlı hale getirmek için ankete katılan yabancı turistlerin Alanya’yı tercih etme nedenleri ağırlıklandırılmış karar sistemine göre değerlendirilmiş ve çizelge 4.27 elde edilmiştir.

Çizelge 4.27 Tatil için Alanya'yı tercih etme nedeninin ağırlıklı puan dağılımı

Tatil İçin Alanya'yı Tercih Etme Nedeni	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	4.Öncelik	5.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Deniz	265	96	21	6	4	392
Plajlar	55	160	33	4	4	257
Mağaralar, yaylalar, vb. doğal değerler	25	36	18	10	5	94
İklimi	105	44	75	14	3	241
Tarihi ve kültürel değerler	10	4	27	22	7	70
Ulaşım kolaylığı	0	20	18	14	6	58
Ekonomik fiyatlar	15	16	63	24	18	136
Eğlence ve sosyal etkinlikler	0	0	9	36	13	58
Konforlu konaklama tesisleri	0	0	12	14	11	37
Güvenli bölge	0	4	3	14	5	26
Sağlık	5	0	0	4	2	11
Türk kültürüne olan merak	0	4	3	8	8	23
Diğer turizm merkezlerine yakınlığı (Side, Kemer, Belek, Manavgat, vb)	0	0	6	22	9	37
Diğer	0	0	0	0	1	1

Çizelge 4.27’de görüldüğü üzere, ağırlıklandırılmış tabloya göre, öncelik sıralamasında ilk 3 sıradaki öncelikli sıra değişmemiş ancak ekonomik fiyatlar 4. öncelik olarak değişmiş ve ilk beş öncelik arasına mağaralar, doğa, yaylalar, vb. doğal değerler girmiştir.

Alanya’ya gelen yabancı turistlerin doğal ve kültürel değerlere olan ilgileri ve etkinliklere katılım durumları da sorgulanmış ve elde edilen bulgular ve çizelge 4.28’de detaylı olarak verilmiştir.

Çizelge 4.28 Turistlerin doğal ve kültürel değerlere olan ilgileri ve etkinliklere katılım durumları

Doğal Değerler	Yüzde (%)	Kültürel Değerler	Yüzde (%)	Etkinlikler	Yüzde (%)
İncekum Plajı	21,9	Alanya Kalesi	79,2	Tekne Turları	69,8
Kleopatra Plajı	47,9	Tophane (kalede)	20,8	Su altı dalışları	16,7
Ulaş Plajı	11,5	Alara Kalesi	21,9	Parasailing	19,8
Alanya İskelesi	75,0	Atatürk Evi Müzesi	14,6	Yamaç Paraşütü	8,3
Damlataş Mağarası	47,9	Alanya Arkeoloji Müzesi	17,7	Plaj Hentbolu	10,4
Dim Mağarası	33,3	Kızılkule	51,0	Jeep Safari	50,0
Dim Çayı	28,1	Tersane	16,7	Türk Hamamı	43,8
Sapadere Kanyonu	27,1	Syedra Antik Kenti	22,9	Uluslararası Kültür ve Sanat Şenliği	9,4
Yaylalar	8,3	İç Kale Müzesi	11,5	Sokak Basketbolu	3,1
Diğer	5,2	Diğer	10,4	Uluslararası Yüzme Yarışı	0,0
Hiçbiri	2,1	Hiçbiri	5,2	Diğer	3,1
				Hiçbiri	4,2

Yapılan anket sonuçlarına göre, yabancı turistlerin %75'i Alanya İskelesi, %47,9'u Kleopatra Plajı ve Damlataş Mağarası'nı ziyaret ettiği ya da ziyaret etmeyi planladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında kültürel değerlere göz atıldığında, katılımcıların %79,2'sinin Alanya Kalesi'ni ve %51'inin ise Kızılkule'yi ziyaret ettiği ya da ziyaret etmeyi planladıkları ortaya çıkmaktadır. Ankete katılanların etkinliklere olan katılımları irdelendiğinde, %69,8'inin tekne turuna, %50'sinin safari turuna ve %43,8'inin ise türk hamamına gittiği ya da gitmeyi planladıkları görülmektedir. Bu sonuçlara göre yabancı turistler Alanya'nın turizm simgesi haline gelen doğal ve kültürel peyzaj değerlerine ilgi göstermektedirler. Türk hamamına olan ilgi, yabancı turistlerin Türk kültürüne olan merakını göstermektedir.

Yabancı turistlere yöneltilen bir diğer seçenekte, Alanya'da öne çıkan değerlerin öncelik sırasına göre 1'den 5'e kadar sıralandırılmasıdır. Bu kapsamda, katılımcıların verdikleri cevaplara göre öncelikler, çizelge 4.29'da gösterildiği gibi oluşmuştur.

Çizelge 4.29 Alanya'da turizm açısından öne çıkan değerler

Alanya'da Öne Çıkan Değerler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	4.Öncelik	5.Öncelik
	Yüzde	Yüzde	Yüzde	Yüzde	Yüzde
Deniz	54,2	22,9	4,2	5,2	3,1
Plajlar	24,0	39,6	11,5	0,0	4,2
Yaylalar	1,0	1,0	0,0	1,0	2,1
Bitki örtüsü	0,0	1,0	7,3	4,2	3,1
Alanya muzu ve diğer tarımsal ürünler	1,0	0,0	6,3	6,3	13,5
Alanya Kalesi	7,3	17,7	25,0	15,6	4,2
Kızılkule	8,3	8,3	13,5	24,0	14,6
Damlataş Mağarası	0,0	6,3	11,5	18,8	17,7
Dim Mağarası	1,0	1,0	7,3	5,2	7,3
Tersane	0,0	0,0	1,0	6,3	6,3
Konaklama tesisleri	3,1	2,1	10,4	4,2	11,5
Yöresel semboller (su kabağı)	0,0	0,0	2,1	8,3	9,4
Diğer	0,0	0,0	0,0	1,0	3,1
Toplam	100	100	100	100	100

Katılımcıların verdikleri yanıtlarda, 1. öncelik olarak ortak kanı deniz olmuştur. Bu seçeneği sırasıyla plajlar, Alanya Kalesi, Kızılkule ve Damlataş Mağarası izlemiştir. Aynı çalışma, ağırlıklandırılmış puanlama sistemi ile yapıldığında çizelge 4.30'daki sonuçlar elde edilmiştir.

Çizelge 4.30 Alanya'da turizm açısından öne çıkan değerlerin ağırlıklı puan dağılımı

Alanya'da Öne Çıkan Değerler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	4.Öncelik	5.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Deniz	260	88	12	10	3	373
Plajlar	115	152	33	0	4	304
Yaylalar	5	4	0	2	2	13
Bitki Örtüsü	0	4	21	8	3	36
Alanya muzu ve diğer tarımsal ürünler	5	0	18	12	13	48
Alanya Kalesi	35	68	72	30	4	209
Kızılkule	40	32	39	46	14	171
Damlataş Mağarası	0	24	33	36	17	110
Dim Mağarası	5	4	21	10	7	47
Tersane	0	0	3	12	6	21
Konaklama Tesisleri	15	8	30	8	11	72
Yöresel semboller (su kabağı)	0	0	6	16	9	31
Diğer	0	0	0	2	3	5

Ağırlıklandırılmış puan sistemine göre oluşturulan sıralamada öncelikli sıralama değişmemiş ve yine sırasıyla deniz, plajlar, Alanya Kalesi, Kızılkule ve Damlatas Mağarası olmuştur.

Yabancı turistlere yöneltilen bir diğer seçenek de, Alanya’da kendilerini en çok memnun eden hususların öncelik sırasına göre 1’den 3’e kadar sıralandırılmasıdır. Bu kapsamda, katılımcıların verdikleri yanıtlara göre öncelikler çizelge 4.31’de gösterildiği gibi oluşmuştur.

Çizelge 4.31 Yabancı turistleri Alanya’da en çok memnun eden hususlar

En çok memnun eden hususlar	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik
	Yüzde	Yüzde	Yüzde
Deniz	43,8	11,5	4,2
Plajlar	20,8	35,4	13,5
Bölgenin iklimi	27,1	17,7	13,5
Çevre ve doğayla ilgili etkinliklerin bulunması (Su sporları, jeep safari, vb.)	2,1	13,5	24,0
Tarihi ve Kültürel değerler (Alanya Kalesi, Kızılkule, vb.)	5,2	4,2	8,3
Tatilin maliyeti	2,1	11,5	14,6
Uygun konaklama olanakları	2,1	1,0	5,2
Ulaşım kolaylığı	0,0	0,0	2,1
Alışveriş olanakları	1,0	2,1	11,5
Yerel halkın konukseverliği	1,0	2,1	3,1
Diğer	0,0	1,0	0,0
Toplam	100	100	100

Buna göre yabancı turistlerin Alanya’da en çok memnun oldukları hususlar sırasıyla; deniz, plajlar ve çevre ve doğayla ilgili etkinliklerdir. Aynı çalışma, ağırlıklandırılmış puanlama sistemi ile yapıldığında çizelge 4.32’deki sonuçlar elde edilmiştir.

Çizelge 4.32 Yabancı turistleri Alanya’da en çok memnun eden hususların ağırlıklı puan dağılımı

En çok memnun eden hususlar	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Deniz	126	22	4	152
Plajlar	60	68	13	141
Bölgenin iklimi	78	34	13	125

Çizelge 4.32 Yabancı turistleri Alanya’da en çok memnun eden hususların ağırlıklı puan dağılımı (devam)

En çok memnun eden hususlar	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Çevre ve doğayla ilgili etkinliklerin bulunması (Su sporları, jeep safari, vb.)	6	26	23	55
Tarihi ve Kültürel değerler (Alanya Kalesi, Kızıl kule, vb.)	15	8	8	31
Tatilin maliyeti	6	22	14	42
Uygun konaklama olanakları	6	2	5	13
Ulaşım kolaylığı	0	0	2	2
Alışveriş olanakları	3	4	11	18
Yerel halkın konukseverliği	3	4	3	10
Diğer	0	2	0	2

Ancak yukarıdaki tabloda sonuçları verilmiş olan ağırlıklı puan durumuna göre ilk iki sıra değişmese de, 3. öncelikli seçenek bölgenin iklimi şeklinde değişmiştir.

Ankete katılan yabancı turistlerin yerli halkı değerlendirmesi istendiğinde, katılımcıların %63,5’i yerli halkı cana yakın ve yardımsever olarak değerlendirirken, %13,5’i yerli halkı kaba-hoşgörüsüz olarak değerlendirmiştir (Çizelge 4.33).

Çizelge 4.33 Yerli halkın değerlendirilmesi

Yerli Halkın Değerlendirilmesi	Yüzde (%)*	Yerli Halkın Değerlendirilmesi	Yüzde (%)*
Kaba – Hoşgörüsüz	13,5	Soğuk	4,2
Misafirperver – Hoşgörülü	29,2	Tehlikeli	6,3
Eğitimsiz	8,3	Güvenilir	9,4
Eğitimli	16,7	Diğer	4,2
Cana yakın – Yardımsever	63,5		

Yabancı turist anketi kapsamında katılımcılara Alanya’daki altyapıya ait eksiklikler ve doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı çeşitli problemlere ilişkin sorular yöneltilmiş ve çizelge 4.34-4.35’de sonuçları verilen seçenekler arasında ilk 3 önceliklerine göre sıralama yapmaları istenmiştir.

Çizelge 4.34 Alanya'daki altyapıya ait eksiklikler

Alanya'daki Altyapıya Ait Eksiklikler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik
	Yüzde(%)	Yüzde(%)	Yüzde(%)
Yoğun ve veya (plansız) yapılaşma	19,8	28,1	18,8
Trafik sıkışıklığı	28,5	14,6	6,3
Atıkların yol açtığı çevre kirliliği	9,4	19,8	25,0
Yoğun araç kullanımı yüzünden ortaya çıkan hava kirliliği	17,7	18,8	17,7
Eğlence mekanlarının yarattığı gürültü kirliliği	12,5	18,8	19,8
Diğer	2,1	0,0	12,5
Toplam	100	100	100

Çizelge 4.35 Doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler

Doğal, Tarihi ve Kültürel Peyzajın Karşı Karşıya Kaldığı Problemler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik
	Yüzde(%)	Yüzde(%)	Yüzde(%)
Doğal peyzajın (Deniz, plaj, Mağara, orman, vb.) korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması	54,2	19,8	9,4
Tarihi ve kültürel peyzajın (Kale, tarihi evler, Kızılkule, Tersane, vb.) korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması	14,6	22,9	9,4
Tarım alanlarını (muz ve narenciye bahçeleri, vb.) koruyacak önlemlerin alınmaması	12,5	17,7	11,5
Halkın, bölgenin doğal peyzaj değerlerine sahip çıkmaması	15,6	30,2	18,8
Halkın, bölgenin kültürel peyzaj değerlerine sahip çıkmaması	1,0	7,3	27,1
Diğer	2,1	2,1	24,0
Toplam	100	100	100

Anket sonuçlarına göre yabancı turistlerin Alanya’da altyapıya ait gördükleri eksiklikler sırasıyla; trafik sıkışıklığı, yoğun ve plansız yapılaşma ve eğlence mekanlarının yol açtığı gürültü kirliliğidir. Bunun yanı sıra doğal tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler sorulduğunda katılımcıların verdikleri cevaplar sırasıyla; doğal peyzajın korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması, halkın bölgenin doğal peyzaj değerlerine sahip çıkmamasını halkın bölgenin kültürel peyzaj değerlerine sahip çıkmaması olmuştur.

Bu iki kriter, ağırlıklandırılmış puan sistemine göre değerlendirildiğinde, çizelge 4.36-4.37’deki sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Çizelge 4.36 Alanya'daki altyapıya ait eksikliklerin ağırlıklı puan dağılımı

Alanya'daki Altyapıya Ait Eksiklikler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Yoğun ve veya (plansız) yapılaşma	57	54	18	129
Trafik sıkışıklığı	82	28	6	116
Atıkların yol açtığı çevre kirliliği	27	38	24	89
Yoğun araç kullanımı yüzünden ortaya çıkan hava kirliliği	51	36	17	104
Eğlence mekanlarının yarattığı gürültü kirliliği	36	36	19	91
Diğer	6	0	12	18

Çizelge 4.37 Doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemlerin ağırlıklı dağılımı

Doğal, Tarihi ve Kültürel Peyzajın Karşı Karşıya Kaldığı Problemler	1.Öncelik	2.Öncelik	3.Öncelik	Ağırlıklı Puan
Doğal peyzajın (Deniz, plaj, Mağara, orman, vb.) korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması	156	38	9	203
Tarihi ve kültürel peyzajın (Kale, tarihi evler, Kızılküle, Tersane, vb.) korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması	42	44	9	95
Tarım alanlarını (muz ve narenciye bahçeleri, vb.) koruyacak önlemlerin alınmaması	36	34	11	81
Halkın, bölgenin doğal peyzaj değerlerine sahip çıkmaması	45	58	18	121
Halkın, bölgenin kültürel peyzaj değerlerine sahip çıkmaması	3	14	26	43
Diğer	6	4	23	33

Ağırlıklandırılmış puan sistemine göre yapılan değerlendirmede altyapıya ait öncelikli eksiklikler arasında değerlendirilen seçenekler de 1. ve 2. öncelik yer değiştirmişken, 3. öncelik olarak ise yoğun araç kullanımı yüzünden ortaya çıkan hava kirliliği olmuştur.

Bunun yanı sıra, aynı yöntemle doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler değerlendirildiğinde, öncelik sıralamasında değişiklik olmuştur. Birinci ve ikinci öncelik değişmemişken, katılımcıların üçüncü önceliği tarihi ve kültürel peyzajın korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması olmuştur.

Yabancı turist anketi kapsamında katılımcılara yöneltilen bir diğer soru da, sahil şeridinde gözlemledikleri olumsuz gelişmelerdir. Bu soruya verilen cevaplar çizelge 4.38’de verilmiştir.

Çizelge 4.38 Sahil şeridinde gözlemlenen olumsuz gelişmeler

Sahil şeridinde gözlemlenen olumsuz gelişmeler	Yüzde (%)
Kamusal alan olan kumsallarda yoğun yapılaşma (otel, restoran, havuz, vb.)	43,8
Sahil şeridine yapılan spor tesisleri ve park alanları	16,7
Çevre kirliliği	38,5
Yoğun Kullanım	22,9
Diğer	9,4

Çizelge 4.38’e göre katılımcıların büyük çoğunluğu (%43,8) kamusal alan olan kumsallarda yoğun yapılaşmayı sahil şeridinde gözlemlenen en büyük problem olarak görmektedir.

Bu bölümde Alanya’yı ziyaret eden yerli ve yabancı turistlere uygulanan anket formları karşılıklı değerlendirilmiştir. Demografik özellikler karşılaştırıldığında; Alanya’yı ziyaret eden nüfusun çoğunluğunu gençler oluşturmaktadır. Eğitim seviyesi karşılaştırıldığında ise her iki grubun da yoğun olarak üniversite mezunlarından oluştuğu görülmektedir. Hane bazında aylık gelirleri değerlendirildiğinde ise Alanya’ya gelen yerli ve yabancı turistlerin orta gelirli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yerli turistlerin büyük çoğunluğu Ankara’dan yabancı turistlerin büyük bir kısmı ise Rusya’dan gelmektedir.

Katılımcıların Alanya ile ilgili mevcut durumları değerlendirildiğinde, her iki grubunda konaklama tercihinde yoğun olarak otelleri tercih ettiği gözlenmiştir. Yerli turistlerin büyük bir kısmı arkadaş tavsiyesi üzerine, yabancı tursitlerin büyük bir kısmı ise internet ve seyahat acenteleri vasıtasıyla bu seyahate yönelmiştir. Yerli turistlerin büyük bir kısmının ödeme konusunda herhangi bir kısıtlamaları olmasa, 4-5 yıldızlı otelleri ve geleneksel yapıyla uyumlu butik otelleri tercih edecekleri, yabancı turistlerin büyük bir kısmının ise 4-5 yıldızlı otelleri tercih edecekleri ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların tatil için Alanya'yı tercih etme nedenlerine verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde yerli ve yabancı turistlerin tercih sıralarının; deniz, plaj, bölgenin iklimi, ekonomik fiyatlar ve bölgenin sahip olduğu doğal değerler şeklinde aynı sırada olduğu ortaya çıkmaktadır.

Katılımcıların bölgenin doğal değerlerine olan ziyaret durumları sorgulandığında verilen cevaplar, yerli turistlerde yoğun olarak; Alanya İskelesi, Kleopatra Plajı, Damlatış Mağarası, Dim Çayı ve İncekum Plajı iken, yabancı turistlerin verdiği cevaplar Alanya İskelesi, Kleopatra Plajı ve Damlatış Mağarası şeklindedir. Bu sonuca göre, Dim Çayı ve İncekum Plajı daha çok yerli turistler tarafından tercih edilmektedir. Katılımcıların bölgenin kültürel değerlerine olan ziyaret durumları sorgulandığında verilen cevaplarda her iki grubun da yoğun olarak Alanya Kalesi ve Kızılıkule'yi ziyaret ettiği ya da ziyaret etmeyi planladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların bölgenin etkinliklere olan ilgileri ve katılım durumları değerlendirildiğinde ise, yerli turistlerin yoğun olarak tekne turu ve jeep safari turunu, yabancı turistlerin ise yoğun olarak tekne turu, jeep safari ve türk hamamı etkinliklerine katıldıkları gözlenmiştir. Dolayısıyla yabancı turistlerin yerli turistlere göre jeep safari turlarını ve Türk kültürünü yansıtan türk hamamı etkinliklerini daha fazla tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcılardan yerli turistlere göre Alanya'da öne çıkan değerler sırasıyla deniz, Alanya Kalesi, plajlar, Kızılıkule ve konaklama tesisleri iken bu sıralama yabancı turistlere göre ise; deniz, plajlar, Alanya Kalesi, Kızılıkule ve Damlatış Mağarası şeklindedir. Her iki sıralamada da bölgenin turizm simgesi haline gelen doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin ön plana çıktığı görülmektedir.

Katılımcılardan yerli turistlerin tatil süresince Alanya'da en çok memnun oldukları hususlar sırasıyla deniz, plajlar, tatilin maliyeti iken bu sıralama yabancı turistlerde deniz, plaj ve bölgenin iklimi şeklindedir. Dolayısıyla bu sonuçlar katılımcıların tatil için Alanya'yı tercih etme nedenleri ile paralellik göstermektedir.

Yerli ve yabancı turistlerin büyük bir bölümü bölge halkını cana yakın ve yardımsever olarak nitelendirmiştir.

Katılımcılardan yerli turistlerin bölgede gözlemledikleri altyapıya ait eksiklikler sırasıyla yoğun yapılaşma, trafik sıkışıklığı ve atıkların yol açtığı çevre kirliliği iken yabancı turistlerde bu sıralama; yoğun yapılaşma, trafik sıkışıklığı ve yoğun araç kullanımı yüzünden ortaya çıkan hava kirliliği şeklindedir. Bölgenin kontrolsüz bir şekilde yapılaşması katılımcıları en çok rahatsız eden husus olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle yaz aylarında artan nüfus sayısı ile birlikte toplu taşımanın yetersiz kalması hem yerli hem de yabancı turistleri rahatsız eden bir diğer husus olarak görülmektedir.

Alanya'nın sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj değerleri kapsamında yerli turistlerin bölgede gözlemledikleri problemler sırasıyla, doğal peyzajın korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması, tarım alanlarını koruyacak önlemlerin alınmaması, tarihi ve kültürel peyzajın korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması şeklindedir. Yerli turist, turizme kaynak oluşturan doğal değerlerden memnun olsa da bu değerlerin yeterince korunmadığını düşünmektedir. Yoğun yapılaşmanın hakim olduğu bölgede tarım alanlarının azalması da yerli turistin gözlemlediği bir diğer problemdir. Yerli turistin bölgede gözlemledikleri bir diğer problem ise; Alanya'da turizmin simgesi haline gelen kültürel peyzaj değerlerinin yeterince korunmamasıdır. Yabancı turistlerde ise bu sıralama; Doğal peyzajın korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması, halkın, bölgenin doğal peyzaj değerlerine sahip çıkmaması, tarihi ve kültürel peyzajın korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması şeklindedir. Yabancı turistler yerli turistten farklı olarak halkın, bölgenin doğal peyzaj değerlerine sahip çıkmadığını düşünmektedir.

Alanya'nın sahip olduğu sahil şeridi hem yerli turistler hem de yabancı turistler açısından büyük önem taşımaktadır. Yerli ve yabancı turistlerin bu bağlamda gözlemledikleri olumsuz gelişmeler değerlendirildiğinde ağırlıklı olarak, kamusal alan olan bu bölgelerde yoğun yapılaşma en önemli sorun olarak ortaya konulmuştur.

4.2.4 Yüz yüze görüşmelerden elde edilen bulgular ve değerlendirme

Konaklama tesislerinin çevreye duyarlı uygulamalarını tespit etmek ve turizme kaynak oluşturan değerler konusunda görüşlerini almak amacıyla tesadüfi yöntemle seçilen 50 otel yöneticisi ile; genel çerçevede tesislerinde gerçekleştirdikleri çevre dostu uygulamalar, çevre duyarlılığı, turizme kaynak oluşturan peyzaj değerleri ve peyzaj

düzenlemesi gibi konularda 20 soru yöneltilmiş ve bu sorular peyzajın ve turizmin sürdürülebilirliği bağlamında doğal kaynakların etkin kullanımı, enerji verimliliği, doğa koruma, yerel katılım, eğitim vb. gibi çevresel, ekonomik ve sosyal anlamda değerlendirilmiştir.

Çevre dostu uygulamalar kapsamında; su, enerji ve geri dönüşüm konularında gerçekleştirdikleri uygulamalar şu şekildedir:

İşletmelerdeki su tasarrufu sağlanması adına yapılan uygulamalar sorgulandığında, işletmelerin yaklaşık %90'ında yüzme havuzunda geri devir filtrelerinin kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanında işletmelerin yaklaşık %40'ında lavabolarda az akan ve algılayıcı türden armatürlerin kullanıldığı ve kirli olmayan havlu ve çarşafların tekrar kullanımı amacıyla odalara müşterileri bilgilendirici yazıların asıldığı belirlenmiştir.

Enerji tasarrufu amacıyla işletmelerde yapılan faaliyetlerin başında elektrik tasarrufu için “oda anahtarı enerji kontrol sistemi” kullanımı bulunmaktadır. Bunun yanında koridorlarda otomatik aydınlatma sistemi ve banyolardaki sıcak su ihtiyacının güneş enerjisi panelleri ile sağlanması da otellerde kullanılan başlıca enerji tasarrufu yöntemleri olarak ortaya çıkmıştır.

Otellerde geri dönüşüm uygulamaları da otel yöneticilerine yöneltilen başlıca sorular arasındadır. Bulgulara göre, işletmelerin yaklaşık %50'sinde metal, plastik, cam, pil, kağıt/karton atıklarının geri dönüşüm amacıyla ayrıştırıldığı belirlenmiştir. Bunun yanında, geri dönüşümü artırma amacıyla otelin çeşitli yerlerine geri dönüşüm çöp kutularının koyulduğu ve odalarda yer alan buklet malzemelerin birkaç kullanımlık kaplar içinde değil, doldurulabilir ve yeniden kullanılabilir sabit kaplarda sunulduğu belirlenmiştir. Çöp arıtma ve toplama konusunda otel yöneticileriyle yapılan mülakatta otellerin tamamının çöp arıtma ve toplama konusunda belediyelerden yardım aldıkları belirlenmiştir. Atık suyun deşarj edilmesinde yine tüm otellerde atık suyun arıtma tesisine gönderildiği tespit edilmiştir. İşletmelerdeki madeni yağların kullanımı ile ilgili yöneltilen soruda işletmelerin tamamının madeni yağları ayırıp tesisten uzaklaştırdığı belirlenmiştir. Aynı şekilde mutfakta kullanılan bitkisel yağların da kullanıldıktan sonra

ayrılarak tesisten uzaklaştırıldığı ve biyoyakıt üreticilerine ya da sabun üretim tesislerine gönderildiği görülmüştür.

Elde edilen bu bulgulara göre, kaynakların etkin kullanımına yönelik yapılan görüşmelerde suyun ve enerjinin verimli kullanımına yönelik bazı uygulamaların gerçekleştirildiği gözlenmiştir. Çöp arıtma konusunda hiçbir tesisin kendi bünyesinde bir arıtma tesisine rastlanmamıştır. Tehlikeli atıkların ve kullanılmış bitkisel yağların ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın zorunlu tuttuğu bir uygulama olması nedeniyle, tüm işletmelerin bu atıkları anlaşmalı firmalara verdikleri ortaya çıkmıştır.

Otel işletmecilerine yöneltilen sorular kapsamında otelin sahip olduğu sertifikalar/etiketler ve çevre dostu uygulamalar belirlenmeye çalışılmış, otellerin ancak yaklaşık %10'unda ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve Mavi Bayrak sertifikalarının bulunduğu tespit edilmiştir.

İşletme yöneticileriyle yapılan görüşmelerde, işletmelerin yaklaşık %99'unda ÇED çalışmalarının yapılmadığı görülmektedir. İşletmelerin faaliyete geçmeden önce meydana gelebilecek çevresel bozulmanın önlenmesinde önemli bir uygulama olan ÇED'in neredeyse hiçbir işletmede gerçekleştirilmemiş olması dikkat çekmektedir.

Anket kapsamında yapılan görüşmelerde işletmecilerin yaklaşık %85'inin işletme çevresinde yer alan yeşil alanların korunduğunu belirtmiş ve yaklaşık %95'i de işletme çevresinde peyzaj düzenlemelerinin yapıldığını belirtmiştir. Bu sonuca göre işletmelerin salt bir çoğunluğu, işletme çevresindeki peyzaj alanlarını koruma ve geliştirme kapsamında çeşitli uygulamalarda bulunduklarını belirtmiştir.

Yüz yüze görüşme gerçekleştirilen işletmelerde sürdürülebilir turizm bileşenleri kapsamında eğitim ve yerel katılım bileşenin değerlendirilmesi amacıyla çeşitli sorular yöneltilmiştir. İşletmede konaklayan turistlerin, işletmede uygulanan çevreye duyarlı uygulamalar konusunda (kaynakların tasarruflu kullanımı, vb.) uyarılıp yönlendirilmesi kapsamında yöneltilen soruda işletmelerin yaklaşık %70'inde bu uygulamanın faaliyette olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında aynı kapsamda personelin uyarılıp yönlendirilmesi sorgulandığında bu oranın yaklaşık %80'e çıktığı görülmektedir. Bu

sonuçlara göre; işletmelerin büyük bir kısmının turistleri ve personeli, işletmede uygulanan çevreye duyarlı uygulamalar konusunda (kaynakların tasarruflu kullanımı, vb.) uyarıp yönlendirdiği görülmektedir. Çevre ve turizm gelişimi konusunda çalışan sivil toplum kuruluşlarına üyelik durumları değerlendirildiğinde, işletmelerin %95'inin bu tür faaliyetlerde bulunan kuruluşlara üye oldukları görülmektedir. Bu kapsamda üye olan işletmelerin ise yaklaşık %30'unun çevre ve turizm gelişimi konusunda çalışan sivil toplum kuruluşlarıyla ya da belediyeyle ortak proje yaptıkları ya da yürüttükleri belirlenmiştir. Bunun yanında bu işletmelerin yaklaşık %70'inin bu tür sivil toplum kuruluşlarına maddi destek sağladığı belirlenmiştir. Bunların sonucunda ilçede turizm kararlarının ve uygulamalarının gerçekleştirilmesinde önemli etkisi olan Alanya Turizm İşletmecileri Derneği'ne, işletmelerin neredeyse tamamının üye olduğu ve bir kısmının ise bu kuruluş ile ortak projeler yürüttüğü ve maddi destek sağladığı gözlenmiştir.

Yapılan görüşmelerde, otel işletmecilerinden Alanya'da doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler sorulmuş ve bu kapsamda alınan cevaplarda otel yöneticilerinin göz önünde bulundukları problemler; doğal peyzajın (deniz, plaj, mağara, orman vb.) korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması, halkın, bölgenin doğal peyzaj değerlerine sahip çıkmaması ve tarım alanlarını (muz ve narenciye bahçeleri, vb.) koruyacak önlemlerin alınmaması şeklinde olmuştur.

Otel yöneticilerine yöneltilen sorular arasında, zarar görmesi halinde turizm sektörünü olumsuz yönde etkileyebilecek doğal, tarihi ve kültürel peyzaj değerleri sorulmuştur. Bu kapsamda zarar görmesi halinde Alanya'da turizm sektörünü sekteye uğratabilecek doğal peyzaj değerlerinden katılımcıların neredeyse tamamı deniz ve plajlar cevabını vermiştir. Bunlara ek olarak ilçenin doğal bitki örtüsü de zarar gördüğünde turizm sektörünün bu durumdan olumsuz etkilenebileceğini belirtmişlerdir.

Alanya'daki konaklama tesislerinin sayısı göz önünde bulundurulduğunda, doğal kaynakların etkin kullanımının önemi daha da öne çıkmaktadır. Bu kapsamda işletmelerin doğal kaynakların verimli kullanımı konusunda gerçekleştirdikleri bir takım uygulamalar bulunsada, işletmelerinde gerçekleştirdikleri çevre dostu uygulamaların çoğunu ekonomik anlamda (maliyetin azaltılması) fayda sağlamak amacıyla yaptıkları

izlenimi oluşmuştur. Atık maddelerin geri d6n6ř6m6 konusunda gerçekleştirilen uygulamalarda ise yasal yaptırımlar etkili olmaktadır.

Eko-etiketleme uygulamaları kapsamında ise sadece birkaç otelde mavi bayrak 6d6ll6 plaja rastlanmıştır. Bunun dışında “evre Duyarlılık Kampanyası” kapsamında konaklama işletmelerine verilen “evreye Duyarlı Konaklama Tesisi” sertifikasına g6r6şme gerçekleştirilen hiçbir konaklama tesisinde rastlanmamıştır. K6lt6r ve Turizm Bakanlığı 2014 yılı verilerine g6re Alanya’daki konaklama tesislerinin sadece 4 tanesi bu sertifikaya sahiptir. Dolayısıyla Alanya’daki konaklama işletmelerinin neredeyse tamamı doğal kaynakların verimli kullanımı konusunda yeterli gayreti g6stermemektedir.

4.3 Genel Değerlendirme

Alanya’nın sahip olduğu doğal peyzaj bileşenleri değerlendirildiğinde; İlçe’nin bulunduğu coğrafi konum, iklimsel, morfolojik ve jeomorfolojik vb. doğal 6zellikler İlçe’yi turizm açısından 6zellikli bir b6lge haline getirmiştir. İlçe’nin sahip olduğu hareketli topoğrafya yapısı kıyı turizmi faaliyetlerinin yoğun olduğu İlçe’de, yayla turizmi ve kış turizmi gibi çeşitli turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine, hidrolojik yapısı ise akarsu ve rafting turizmine olanak sağlamaktadır. İklimsel 6zellikler değerlendirildiğinde, haziran-eyl6l ayları arasında ortalama sıcaklığın 26.0 6C’nin altına ve ortalama deniz suyu sıcaklığının 24.0 6C’nin altına d6şmemesi ve bu aylarda İlçe’nin neredeyse hiç yağış almaması gibi fakt6rler nedeniyle, b6lgede 6 ay boyunca kıyı turizminin yoğunlaştığı bilinmektedir. Ayrıca yine iklimsel 6zellikler ve fiziki coğrafya sunduğu fırsatlar nedeniyle turizm faaliyetlerinin zaman zaman yılın 12 ayına yayılmasına da olanak vermektedir. Ayrıca İlçe’nin sahip olduğu iklimsel 6zellikler, topoğrafik ve toprak yapısı, b6lgede turizm set6r6 dışında tarım sekt6r6n6n de ekonomide s6z sahibi olmasına olanak tanımıştır.

K6lt6rel peyzaj bileşenleri değerlendirildiğinde ise, coğrafi konumunun avantajı nedeniyle tarihin ilk çağlarından itibaren 6nemli yerleşim merkezlerine ev sahipliği yapan İlçe’de, çeşitli medeniyetlere ait tarihi ve arkeolojik değerler turizm faaliyetlerinin çeşitlenmesine olanak sağlamıştır. Tarihi Yarımada’da konumlanan

Alanya Kalesi, konumunun da avantajından yararlanarak bölgenin turizm simgesi haline gelmiştir. Tarihi ve kültürel değerler dışında bölgenin nüfus yapısı değerlendirildiğinde ise; İlçe’de turizm hareketlerinin başladığı 1950’li yıllarda 29.288 olan İlçe nüfusu bugün 276.277’ye ulaşmıştır. Bu verilerden yola çıkıldığında geçen bu süreç içinde turizm faaliyetlerinin bölgede önemli göç hareketlerine neden olduğu görüşü ortaya çıkmıştır.

Alanya’da 1960’lı yıllardan itibaren başlayan turizm hareketleri, 1982 yılında Turizmi Teşvik Kanunu’nun çıkarılmasıyla İlçe’nin doğu ve batısı turizm merkezi ilan edilmiş ve böylece turizm yatırımları hız kazanmaya başlamıştır. Her yatırımın kendisinden sonra gelecek diğer bir yatırım için çekirdek ya da cazibe merkezi olması, Alanya’nın kısa zamanda fiziksel olarak plansız bir şekilde büyümesine neden olmuştur. Turizm olgusuna hazırlıksız yakalanan ilçede hızla gelişen turizm eğilimi ve deniz-kum-güneş üçlüsüne dayalı kitle turizmi hareketlerinin yoğun olarak yaşanması, İlçe’nin sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj değerlerine etkileri de kaçınılmaz kılmiştir. Bu bölümde turizm faaliyetlerinin Alanya üzerinde yarattığı olumlu ve olumsuz etkiler; tez çalışması boyunca elde edilen bulgular ve kuramsal temeller doğrultusunda karşılıklı değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıda maddeler halinde verilmiştir.

Çevresel ekolojik-etkiler

Alanya’da gerçekleştirilen turizm faaliyetleri, bölgenin sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj değerleri nedeniyle gelişim göstermektedir. Kitle turizmi hareketlerinin yoğun olarak yaşandığı bu bölgede, doğal ve kültürel kaynaklara olan baskılar da kaçınılmaz olmaktadır. Bu bölümde, turizmin doğal ve kültürel peyzaj değerleri üzerine etkileri incelenmiştir.

Tarım alanlarına ve bitki örtüsüne etkisi: Kentsel gelişmeyi de etkileyen kitle turizm hareketi, bölgede tarımsal karakterdeki arazilerin turizm amaçlı kullanımına neden olmuştur. Muz üretimi için elverişli olan tarım alanlarında ve II. sınıf tarım arazilerinin yoğunlaştığı kıyı bölgelerinde yoğun yapılaşma görülmektedir. Tarım arazilerinin değer kazanmasıyla birlikte nadasa bırakılan alanlarda artış gözlenmektedir.

Alanya'nın yüzölçümünün %65'ini fundalık ve orman alanları oluşturmaktadır. Kıyı ovasının Toroslara doğru yükselmeye başladığı alanlarda arazi kullanım kabiliyet sınıflarına göre VI. ve VII. sınıf orman ve fundalık alanları için uygun alanlar yer almaktadır. Fakat yoğun yapılaşma baskısı ve Alanya ilçesi'nin kuzey yamaçlarının da imara açılması doğal bitki örtüsünün tahribine neden olmaktadır (Şekil 4.23).

Şekil 4.23 Alanya'nın kuzey yamaçlarında artan yapılaşma

Yoğun ve/veya plansız yapılaşmaya etkisi: 1990'lı yıllarda konaklama işletmelerinin uygulamaya başlattıkları herşey dahil sistemi kitle turizminin yaygınlaşmasına ve turizmdeki konaklama kültürünün değişmesine yol açmıştır. Kapasitesi daha büyük tesislerin inşa edilmesi küçük tesislerin kullanımını azaltmış hatta atıl duruma gelenler olmuştur. Çevresel etki değerlendirme sistemi düşünülmeden, bölgedeki yapı yoğunluğu hesaplanmadan inşa edilen yapılar, bölgenin görsel peyzajında bozulmalara neden olmuştur. Turizm yapılaşması için ayrılan alanlarda uygulanan bir turizm planının olmayışı, niteliksiz ve kısım kısım yoğunlaşan turizm alanlarını doğurmuştur.

Alanya'da turizmin hızla gelişmesi İlçe'ye göçü arttırmıştır. 1985 yılında 87.080 olan Alanya nüfusu, 2000 yılında %304 artışla 264.240 kişiye ulaşmıştır. Nüfusun hızlı bir şekilde artması, yoğun ve çarpık yapılaşmayı da beraberinde getirmiştir (Şekil 4.24).

Şekil 4.24 Alanya ilçe merkezindeki yoğun yapılaşma

Son yıllarda ise İlçe’de yabancı turistlere yönelik konutların yapılmaya başlaması ve sadece 2003-2005 yılları arasındaki dönemde on binin üzerinde konutun inşa edilmesi alandaki yapılaşma hızını ortaya koymaktadır.

Ulaşım ve altyapıya etkisi: 2013 yılı verilerine göre 276.277 olan Alanya nüfusu yaz aylarında neredeyse iki-üç katına çıkmaktadır. Dolayısıyla bölgenin ulaşım altyapısı bu yoğunluğu kaldıramamaktadır. Toplu taşıma yetersiz kalmakta, artan taşıt sayısı bölgede hava ve gürültü kirliliğine neden olmakta ve ciddi bir trafik sıkışıklığı söz konusu olmaktadır.

Altyapı konusundaki en büyük sorun; yaz aylarında artan nüfusun kapasitesini karşılayacak bir arıtma sisteminin olmamasıdır. Bunun sonucunda da atık suların arıtılmadan denize deşarjı su kirliliğine neden olmaktadır. ATAK projesi kapsamında 2014 yılında altyapı uygulamaları için; Emişbeleni arıtma tesisi ve kanalizasyon kollektör hattı yapımı, Okurcalar kanalizasyon şebeke hattı, mali yardım yapımı planlanan projeler arasında yer almaktadır.

Tarihi ve kültürel değ rlere etkisi: Alanya'nın iklimsel özellikleri, jeomorfolojik yapısı bölge turizminin deniz-kum-güneş üçlüsüne dayanmasına neden olurken, bölgenin sahip olduğu tarihi ve arkeolojik değ rler ise, turizmi besleyen kaynaklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Alanya'da, Alanya Kalesi, I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit alanının dışında, farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış birçok arkeolojik sit alanları bulunmaktadır. Fakat bu tarihi değ rlerin içinde Alanya Kalesi'nin turizme kazandırılmış olması ve tarihi yarımada konumlandırılmış olması nedeniyle bölgenin turizm simgesi haline gelmiştir. Tarihi yarımada bulunan Alanya Kalesi her yıl binlerce turist tarafından ziyaret edilmektedir. Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü 2014 yılı verilerine göre, Alanya Kalesi 2013 yılında 421.200 kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

Yıldız (2014) tarafından gerçekleştirilen “Kültürel Miras Alan Yönetimi Kapsamında Alanya Kalesi” adlı çalışmada kalede yaşayan yerli halka ve ziyaretçilere anket uygulaması yapılmış ve anket bulgularının değ rlendirilmesiyle birlikte, kalede gözlenen sorunlar ortaya konulmuş ve ziyaretçi yönetimi ile ilgili alınması gereken önlemler hakkında öneriler geliştirilmiştir. Bu çalışmaya göre yerli halk; kültürel alanların korunması ve korunan alanlarda ziyaretçi kısıtlamaları olması gerektiğini, Kale'nin bakım ve onarım çalışmalarının yetersiz olduğunu, kaleye çıkış yollarının çok dar olması sonucu özellikle yaz aylarında tur otobüslerinin sıklıkla daha da arttırdığını, ziyaretçilerin yerli halk kültürü konusunda eğitimsiz olduklarını belirtmiştir. Ziyaretçiler ise; kültürel alanların korunması ve korunan alanlarda ziyaretçi kısıtlamaları olması gerektiğini belirtmiştir.

Alandan elde edilen bulgular ve Yıldız (2014)'ın çalışmasında değ rlendirildiğinde; İlçe Belediyesi tarafından kaledeki tarihi değ rlerin korunmasına yönelik çalışmaların olduğu gözlenmiştir. (205 tarihi evden 70'i orijinal mimari detayları korunarak restore edilmesi, vb.). Fakat bu çalışmalara rağmen Alanya Kalesi'ne yönelik bakım ve onarım çalışmalarının yetersiz olduğu görülmektedir. Yerli halkın yaşadığı bir alan olan Alanya Kalesi'nde ulaşım ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca Alanya Kalesi,

I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi ve Kentsel Sit alanı dışında kalan yarımada da ki yoğun yapılaşma Alanya Kalesi'nin tarihi özelliğini olumsuz etkilemektedir.

Bu bölümde Alanya'da gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinin doğal değerlere etkisi, ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Plaj ve kumsallara etkisi: Alanya'nın deniz turizmi faaliyetlerinin gelişmesinde, bölgenin sahip olduğu plajlar çok büyük rol oynamaktadır. Yerli ve yabancı turistlerin Alanya'yı tatil için seçmelerinde ikinci öncelik olarak plajları göstermeleri ve Alanya'da öne çıkan değerler arasında plajların yer alması bu alanların İlçe turizmi açısından önemini vurgulamaktadır. Fakat bu alanlar yoğun ziyaretçi baskısı ve yapılaşma tehdidi altındadır. Yerli halk ve yerli ve yabancı turistlerin sahil şeridinde gözlemledikleri olumsuz gelişmelerin başında bölgedeki yoğun yapılaşma yer almaktadır.

Kent planlaması yapılırken kıyı ve kent ilişkilerinin yanlış kurulması, 1957 yılında yapılan nazım imar planında Mersin yolunun kıyı üzerinden geçirilmesi kıyı alanları açısından büyük bir hata olmuştur. Rekabet gücünü arttırmak amacıyla sahile çok yakın inşa edilen konaklama tesisleri kıyının doğal yapısını tehdit etmektedir. Bu kapsamda özellikle Alanya Yarımadası'nın batısında kalan plajlar da, özellikle D-400 karayolu ve kıyı arasındaki mesafelerin arttığı alanlarda yoğun yapılaşma görülmektedir. Özellikle Fuğla Plajı, İncekum Plajı ve Okurcalar bölgesinde bulunan plajda konaklama tesislerinin sayısı oldukça fazladır. Fuğla Plajında I. ve II. Derece Arkeolojik Sit Alan olan Ptolemaios Antik Kenti ve Limanı'nın kalıntıları bulunmasına rağmen yarımada üzerinde hiçbir önlem alınmadan inşa edilmiş konaklama tesisleri bulunmaktadır. Fuğla Plajı'na ait 2009 ve 2013 google earth uydu görüntüleri karşılaştırıldığında (Şekil 4.25); 4 yıl içinde alana 4 konaklama tesisinin daha inşa edilmesi bölgedeki hızlı yapılaşmanın bir kanıtını oluşturmaktadır.

Şekil 4.25 Fuğla Plajı’ndaki yoğun yapılaşma (Anonim 2014n)

Bölgenin sahip olduğu en önemli plajlardan biri olan İncekum Plajı, Alanya’da sahil şeridinde orman varlığının bulunduğu tek alan olma özelliğindedir ve bu alanda İncekum Tabiat Parkı bulunmaktadır. Doğal peyzaj değerleri açısından çok önemli olan bu bölge de konaklama tesislerinin yoğun baskısı altındadır. Kıyı çizgisine çok yakın inşa edilen konaklama tesisleri plajın doğal yapısını tehdit etmektedir (Şekil 4.26).

Şekil 4.26 İncekum Plajı'ndaki yoğun yapılaşma

Yaylalara etkisi: Alanya ilçesinde özellikle yerli halkın yazın bunaltıcı sıcaklardan korunmak amacıyla göç ettikleri yaylalarda geleneksel yapıyla uyumlu olmayan konut tipi bölgenin doğal peyzaj karakterini olumsuz etkilemektedir. Yoğun yapılaşmanın görüldüğü bir başka bölge ise, Alanya'nın önemli doğal değerlerinden olan yaylalardır. Özellikle İlçe merkezine daha yakın mesafede bulunan Gedevet, Türbelinas, Çinoğlu, Pınarbaşı ve Mahmutseydi Yaylalarında geleneksel yapıyla uyumlu olmayan yapılaşmalar görülmektedir (Şekil 4.27).

Şekil 4.27 Gedevet Yaylası'nda yoğun yapılaşmadan bir görünüm

Ayrıca bölgeyi ziyarete gelen turistlerin katıldıkları faaliyetlerin başında gelen jeep safari turlarına güzergah olan bu alanlarda doğal yapının korunması bölgede gerçekleştirilen turizm aktivitelerinin devamlılığı açısından büyük önem taşımaktadır.

Yüzey suyu / Akarsulara etkisi: Dim Vadisi Alanya'nın önemli hava koridorlarından birini oluşturmaktadır. Yerli ve yabancı turistler tarafından en çok ziyaret edilen bölgelerden biri olan Dim Çayı'nda akarsu ve rafting turizmi kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler, akarsu boyunca yer alan piknik alanlarının fazlalığı ve bu piknik alanlarının atık sularını arıtmadan Çay'a deşarj etmesi Çay'ın doğal yapısını tehdit etmektedir.

Korunan alanlara etkisi: Av ve yaban hayvanlarının ve yaban hayatının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde özel avlanma plânı çerçevesinde avlanmanın yapıldığı Dim Çayı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası içinde, turizmin on iki aya yayılması amacıyla Akdağ Kış Turizmi Merkezi yapılmaktadır. Korunan bir bölge olmasına rağmen gerekli izinlerin alınması nedeniyle Akdağ Kış Turizmi Merkezinin yapımı devam etmektedir.

Alanya'da sahil şeridinde orman varlığının bulunduğu tek alan olma özelliğinde olan İncekum Plajı'nda bulunan İncekum Tabiat Parkı'ndaki 15,6 hektarlık alanda 1000 kişilik günübirlik ziyaret, 240 adet çadır ve 25 adet karavan hizmeti verilmektedir. Alanya Doğa Koruma ve Milli Parklar Mühendisliği amiri Mevlüt KODAL, İncekum Tabiat Parkı'nda gerçekleştirilen faaliyetlerin alanın taşıma kapasitesini çok zorladığını ve Tabiat Parkları konusunda ortak teknik izahnamenin yer almamasının alan için önemli bir sorun olduğunu vurgulamıştır.

Ekonomik etkiler

- Turizm Alanya'nın en önemli geçim kaynağını oluşturmaktadır.
- Turizm bölge ekonomisini güçlendirmektedir. 2012 yılında turizmden elde edilen tahmini gelirin 2.887.071.432 \$ olması bu sonucu doğrulamaktadır.

- Turizm bölgede çok sayıda iş olanakları yaratmaktadır. Turizmin bölgede sağladığı istihdam olanakları göz önünde bulundurulduğunda; 2012 yılı verilerine göre, Bakanlık işletme ve yatırım belgeli 285, Belediye işletme belgeli toplam 392 konaklama tesisi ve 276 seyahat acentası bulunmaktadır. Fakat bu tesislerin büyük bir kısmının sadece yaz aylarında hizmet vermesi yıl boyu istihdam olanağı sağlayamamaktadır.
- Turizmden elde edilen tahmini yıllık gelir göz önünde bulundurulduğunda turizmin halkın gelirini arttırdığı gözlenmiştir. Fakat elde edilen bu gelir yerli halka eşit bir şekilde dağıtılmamakta dolayısıyla turizm, sektörde çalışan kişileri maddi anlamda tatmin etmemektedir.
- Turizmin hızla geliştiği bölgede talebin artması; ürün, hizmet, arazi ve konut fiyatlarının artışına neden olmaktadır.
- Konaklama tesislerinin uyguladığı her şey dahil sistemi ile birlikte, ilçeyi ziyarete gelen turistler günün büyük bir kısmını konakladıkları tesiste geçirmekte ve dolayısıyla bölge esnafına kazanç sağlamamaktadır.

Sosyo-kültürel etkiler

- Her yıl milyonlarca turistin ziyaret ettiği bir bölge olan Alanya’da turizm olgusunun halkın kültürüne etkisi değerlendirildiğinde; yerli halk ve turistler arasında kültürel etkileşimin kaçınılmaz olduğu ve elde edilen anket sonuçları ve alan gözlemlerine göre yerli halk, bu etkileşim sonucu toplumun değer yargılarının ve geleneklerinin olumsuz yönde etkilendiğini düşünmektedir.
- Alanya aynı zamanda yabancı uyruklu vatandaşların yoğun olarak yaşadığı bir bölgedir. Alanya’ da 2013 yılı itibarıyla 30.000’inin üzerinde yabancı ülke vatandaşı yaşamakta, dolayısıyla kültürel etkileşim sadece turizm sezonunun yoğunluk kazandığı aylarda değil neredeyse tüm yıla yayılmaktadır.
- 1990’lı yıllara kadar Alanya’ya gelen yabancı turistlerin neredeyse tamamını Alman turistler oluştururken, sonraki yıllarda konaklama tesislerinde herşey dahil sistemin uygulanmaya başlamasıyla birlikte turist profili değişmeye

başlamış ve başta Rusya olmak üzere, Hollanda, Ukrayna, Polonya ve İskandinav ülkelerinden gelen turistlerin oranları önemli ölçüde artmıştır. Konaklama işletmelerinin uyguladıkları bu sistem, kitlesel turizm hareketlerinin artmasına neden olmuş ve bölgeyi ziyaret eden turistlere daha ekonomik bir tatil fırsatı sunmuştur. Dolayısıyla son yıllarda bölgeyi, gelir düzeyi düşük ve az harcama yapan turistler daha fazla ziyaret etmektedir.

- Bölgede turizm hareketlerinin on iki aya yayılamaması dolayısıyla nitelikli işler yaratmadaki başarısızlık, turizm sektöründe kalifiye eleman bulma konusunda sıkıntılar yaratmaktadır. Dolayısıyla kalifiye olmayan personellerin çalıştırılması hizmet kalitesinde düşürmekte ve bu durum turistlerin memnuniyet düzeyinde düşüşe sebep olmaktadır.
- Alanya'yı ziyaret eden turistlerin büyük bir kısmı yerli halkı misafirperver ve hoşgörülü bulmaktadır.
- Alanya'da turizmin gelişmesinde ve tanıtımında Sivil Toplum Kuruluşları (ALTİD-ALTAV) ve Ticaret ve Sanayi Odasının yaptığı faaliyetler (ALTSO) etkili olmaktadır.
- Alanya'da gerçekleştirilen festival ve sportif faaliyetler bölgenin tanıtımına katkı sağlamaktadır.
- Yabancı turistlerin bölgeyi ziyaret etmelerinde, internet ve seyahat acentalarının etkisi oldukça fazla görülmektedir.
- Bölgeyi ziyaret eden yabancı turistler, yerli halkın yabancı bir dil öğrenmesinde etkili olmaktadır.

Bu bölümde turizm faaliyetlerinin Alanya'nın doğal, tarihi ve kültürel değerleri üzerine saptanan etkileri, sürdürülebilirlik bileşenleri bağlamında değerlendirilmiştir.

Alanya'da turizmin çevresel-ekolojik etkileri değerlendirildiğinde; turizmin ekonomik açıdan girdi sağlayan bir sektör olduğunun hissedilmesi, anket sonuçlarından ve gözlemlerinden yola çıkılarak yerli halkın bir kısmında, turizmin temelini oluşturan doğal ve kültürel değerlerin koruma bilincini ve duyarlılığını arttırması, turizm

gelişimine paralel olarak tarihi ve arkeolojik sit alanlarının ve anıt yapılarının restorasyonun Alanya Kalesi örneğinde olduğu gibi önem kazanması, ziyaretçilerin en çok ilgisini çeken yerlerden olan Alanya Kalesi, İncekum Plajı, Damlataş Plajı gibi alanların yasal olarak koruma altında olması olumlu sonuçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu olumlu gelişmelere rağmen; anketler ve yüz yüze görüşmelerden elde edilen bilgiler ile gözlemler ve literatür çalışmaları birlikte ele alındığında ve yorumlandığında bölgedeki turizm faaliyetlerinin İlçe'nin doğal ve kültürel değerleri üzerinde yoğun bir baskı oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Turizmin bölgenin çevresel-ekolojik değerleri üzerinde yarattığı olumsuz etkiler, çevresel-ekolojik sürdürülebilirlik bileşenleri kapsamında değerlendirildiğinde;

- Yoğun yapılaşma sonucu fiziksel entegrasyonun sağlanamaması (görsel peyzaj kalitesinin korunamaması)
- Kıyı bölgelerinde yoğun yapılaşma (doğal değerlerin tahribi)
- Tarım alanlarının turizm amaçlı kullanımı
- Bitki örtüsünün tahribi ve Dim Çayı YHGS içine kış sporları turizm merkezinin inşa ediliyor olması (biyolojik çeşitliliğin tahribi),
- Alanya Kalesi'nin yaz aylarında yoğun ziyaretçi baskısı altında kalması (fiziksel taşıma kapasitesinin hesaplanmaması, kültürel (taşınmaz) değerlerin tahrip edilmesi),
- İncekum Tabiat Parkı'nın yaz aylarında yoğun ziyaretçi baskısı altında kalması (ekolojik taşıma kapasitesinin hesaplanmaması),
- Turizm işletmelerinin doğal kaynakları etkin kullanmaması (kaynak etkinliğinin sağlanamaması)
- Yaz aylarında artan nüfus nedeniyle ulaşımın ve arıtma tesislerinin yetersiz kalması (çevre kirliliği) gibi etkiler ortaya çıkmaktadır.

Alanya'da turizmin ekonomik etkileri değerlendirildiğinde; turizm sektörünün bölgede en önemli geçim kaynağı olması, istihdam olanakları ve halkın gelirini arttırması olumlu sonuçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Turizmin bölge ekonomisinde yarattığı

olumsuz etkiler ise, ekonomik sürdürülebilirlik bileşenleri kapsamında şu şekilde değerlendirilmiştir:

- Turizmden elde edilen gelirin yerli halka eşit bir şekilde dağıtılmadığı (gelir seviyesinde sosyal eşitliğin sağlanamaması) dolayısıyla sektörde çalışanların maddi anlamda tatminsizliği,
- Özellikleri yaz aylarında istihdamın artması (sürdürülebilir geçim kaynaklarının sağlanamaması ve geliştirilememesi),
- Ürün, hizmet, arazi ve konut fiyatlarında artışın yaşanması (ekonomik kalkınma üzerinde yerel kontrol eksikliği),
- Konaklama tesislerinin uyguladıkları her şey dahil sistemi ile birlikte, turistlerin günün büyük bir kısmını konakladıkları tesiste geçirmeleri (yerel ekonominin olumsuz etkilenmesi).

Alanya’da turizmin sosyo-kültürel etkileri değerlendirildiğinde; bölgeyi ziyaret eden turistlerin büyük bir kısmının yerli halkı misafirperver ve hoşgörülü bulması, Alanya’da turizmin gelişmesinde ve tanıtımında sivil toplum kuruluşlarının etkili olması, bölgede gerçekleştirilen gerçekleştirilen festival ve sportif faaliyetlerin bölgenin tanıtımına katkı sağlaması, yerli halkın turizm sayesinde 2. bir dil öğrenme fırsatı elde etmesi, internet ve seyahat acentalarının yabancı turistlerin bölgeyi ziyaret etmelerinde etkili olması olumlu sonuçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Turizmin bölgenin sosyo-kültürel yapısında yarattığı olumsuz etkiler ise sosyo-kültürel sürdürülebilirlik bileşenleri kapsamında şu şekilde değerlendirilmiştir:

- Yerli halk ve turistler arasındaki kültürel etkileşimin, yerli halkın değer yargılarını ve geleneklerini olumsuz etkilemesi (kültürel zenginliğin sağlanamaması)
- Konaklama tesislerinin uyguladığı her şey dahil sistemi sonucunda turist profilinin değişmesi,

- Nitelikli personel azlığı nedeniyle hizmet kalitesinde düşüş (ziyaretçi tatmininin sağlanamaması)

Sürdürülebilirlik bileşenleri kapsamında turizmin eğitim ve yerel katılım bileşenleri değerlendirildiğinde ise; halkın turizm konusunda büyük bir kısmının ve yine aynı şekilde gelen ziyaretçilerin de halkın gelenek ve görenekleri açısından yeterli bilgiye sahip olmadığı ortaya çıkmıştır. Konaklama işletmelerinde doğal kaynakların verimli kullanılması amacıyla personeli ve gelen ziyaretçileri bu konuda bilinçlendirmek için yaptıkları çalışmaların yetersiz olduğu görülmüştür. Yerel halkı turizm gelişim sürecine dahil etmek, bu konudaki görüş ve önerilerini almak, fikir alışverişinde bulunmak ve gelecekteki turizm gelişmesini teşvik yönünde karşılıklı fikir alışverişi yapmak amacıyla yeterli uygulamaların olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Fakat bu konuda ALTİD, ALTAV gibi sivil toplum kuruluşlarının bu sürece dahil edildiği ve İlçe Belediyesi ile ortak projelerde yer almaları olumlu uygulamalar olarak kaydedilmiştir.

5. SONUÇ

Gelişen teknoloji ve bunun sonucunda hız kazanmaya başlayan kaynakların bilinçsizce tüketimi, bu kaynakları korumak ve devamlılığını sağlamak amacıyla sürdürülebilirlik kavramının ortaya çıkmasına neden olmuş ve bu kavram zaman içerisinde tüm sektörlerle etki ederek uygulama alanı bulmuştur. Kaynakların korunması ve geliştirilmesi sürecinde son derece etkin olan bu kavramsal yaklaşımın turizm sektöründe de yansımaları görülmektedir.

Alanya’da deniz-kum-güneş üçlüsüne dayalı kitle turizmi hareketlerinin ağırlığı, bölgede turizmin sürdürülebilirliğinin sağlanması için doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin korunması gerektiğini ortaya koymuştur. Bu kapsamda Alanya’da turizmin kaynaklara olan etkileri incelenerek; peyzajın çevresel-ekolojik, ekonomik, sosyo-politik ve görsel sürdürülebilirliğinin boyutları ortaya konulmuştur.

Peyzajın çevresel-ekolojik sürdürülebilirliği kapsamında çevre kirliliğinin azaltılması, doğal ve kültürel kaynakların korunması, ekolojik fonksiyonların maksimuma çıkarılması, enerjilerin etkin kullanılması gerekmektedir. Tüm bu bileşenler değerlendirildiğinde Alanya’da turizme kaynak oluşturan doğal değerlerin yeterince korunmadığı ortaya çıkmıştır. Tarım alanlarının ve bitki örtüsünün tahrip edilmesi, kıyı alanlarında görülen yoğun yapılaşmanın kıyı bölgesinin doğal yapısını bozması, arıtma tesislerinin yetersiz olması nedeniyle su kirliliği, Dim Çayı YHGS içinde kış turizm merkezinin yapımının devam etmesi, İncekum Tabiat Parkında ekolojik taşıma kapasitesinin hesaplanmaması, konaklama işletmelerinde doğal kaynakların tasarruflu kullanımına yönelik uygulamaların yetersiz olması, Alanya Kalesi’nin fiziksel taşıma kapasitesi hesaplanmadan yoğun ziyaretçi baskısı altında bırakılması gibi nedenler, Alanya’da peyzajın çevresel-ekolojik sürdürülebilirliğinin yeterince sağlanamadığını - sağlanamayacağını ortaya koymuştur.

Peyzajın ekonomik sürdürülebilirliği bağlamında; Alanya’da ekolojik alanların tahribinin engellenerek ve taşıma kapasiteleri göz önünde bulundurularak doğal kaynak ekonomisine/peyzaj ekonomisine yönelik yaklaşımların ve uygulamaların bulunmamasının yanı sıra, ekonomik açıdan daha akılcı, çevre dostu ve yaşam kalitesini

destekleyen sağlıklı kullanımların söz konusu olmaması nedeniyle peyzajın ekonomik sürdürülebilirliği ortaya konulamamıştır.

Turizm sektörü çevrevesinde peyzajın sosyo-politik sürdürülebilirliği değerlendirildiğinde; Alanya için öncelikli problemin bölgeye özel bir turizm planının yapılmamış olması sonucuna varılmıştır. Kentin bugünkü duruma gelmesinin temel nedenlerinden biri, turizm bağlamında hızlı yapılaşma sürecinin planlama dahilinde yönlendirilememesidir. Halkın turizm ile ilgili karar alma süreçlerine yeterince dahil edilememesi bölgede peyzajın politik ve sosyal sürdürülebilirliğinin söz konusu olmadığını da göstermektedir.

Öte yandan; Türkiye'nin yıllık turizm gelirleri ve ziyaretçi başına ortalama harcama miktarları hesaplanabilirken, bölgesel düzeyde bu hesaplamalarla ilgili bir istatistiki veri bulunmamaktadır. Dolayısıyla Alanya'nın turizmden elde ettiği gelirin belirlenebilmesi için Türkiye'ye gelen yabancı turistlerin yaptığı ortalama harcama miktarları dikkate alınarak hesaplama yoluna gidilmektedir. Bu da İlçe açısından olumsuz ve yanıltıcı etkilere neden olmaktadır. İlçe'nin her boyutuyla sürdürülebilirliği için yatırım ve koruma çalışmalarının ekonomik boyutunun turizm gelirleri ile paralel ve orantılı olması beklenir. Bu İlçe'ye özgü doğru, güncel ve gerçekçi veri temini konusunda yaşanan sorunlardan da biridir.

Peyzajın görsel sürdürülebilirliği incelendiğinde; Alanya'da görsel peyzajı oluşturan ekolojik, mekânsal, insan yapımı etkilerin, bu uyumu ortaya çıkarmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Ayrıca, bu çalışma gerçekleştirilirken; Alanya İlçesinin 2014 yılında Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne bağlanması, İlçe ölçeğinde gerekli verilerin temini konusunda sorunlar yaratmıştır. Ayrıca Alanya'yı ziyaret eden yerli turist sayısının tam olarak bilinmemesi, anket uygulaması için seçilecek örneklem büyüklüğünde sıkıntılara neden olmuştur.

Araştırma sürecinde ulaşılan ve yukarıda özetlenen genel bulgu ve sonuçlar, karşılaşılan sorunların yanı sıra tezin sınırlamalar bölümünde belirtilen kısıtlara rağmen tez kapsamında kurulan hipotezlerin test edilmesi mümkün olmuştur.

Alanya'daki turizm faaliyetlerinin doğal ve kültürel peyzajlara olan etkilerinin değerlendirilmesi sonucunda tezin giriş kısmında ortaya konulan hipotezlerin bazılarının tümüyle bazılarının ise kısmen doğrulandığı ortaya çıkmaktadır:

- Hatalı turizm plan kararlarından ve uygulamalarından kaynaklanan, çevrenin doğal yapısına zarar verecek faaliyetlere yönelik önlem alınmazsa Alanya'nın doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanamayacağı ortaya konulmuştur. Bölgede turizmin faaliyetlerinin hız kazanmasıyla birlikte bölgeye özgü turizm planlarının ortaya konulmaması, merkezi alınan plan kararlarının yerele yansımaması, turizm gelirlerinin hep ön planda tutularak, doğal kaynakların korunmasına yönelik plan ve politikaların gerçekleştirilememiş olması ve bu uygulamaların mevcut haliyle devam etmesi durumunda, Alanya'nın doğal ve kültürel peyzaj değerlerinde sürdürülebilirlik sağlanamayacaktır.
- Turizm ve peyzaj iç içe geçmiş kavramlardır. Turizme kaynak oluşturan değerleri, peyzajın doğal ve kültürel yapısının oluşturduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu iki sistemin birlikte hareket ettiği ortaya çıkmaktadır. Yerli halk anket çalışması kapsamında halka yöneltilen; turizme kaynak oluşturan doğal, tarihi ve kültürel peyzaj değerlerine yeteri kadar önem verilmezse turizm sektörünün tehlikeye gireceği önermesine katılımcıların %88'inin katılması İlçe'de peyzaj değerlerinin sürdürülebilirliği sağlanamadığında turizm sektörünün de sürdürülebilirliğinin sağlanamayacağını doğrulamaktadır.
- Sosyo-ekonomik sürdürülebilirlik bağlamında; turizm Alanya'nın en önemli geçim kaynağını oluşturmaktadır ve turizm sektörünün zarar görmesi ya da güç kaybetmesi yörede ekonomik ve sosyal sorunlara neden olacaktır. Alanya'nın 2012 yılında turizmden elde ettiği gelirin 2.887.071.432 \$ olması ve halkın

turizmin, Alanya için en önemli geçim kaynağını oluşturduğu konusunda hem fikir olması İlçe ekonomisi açısından turizmin önemini ortaya koymaktadır. Turizmi destekleyen doğal ve kültürel peyzajlar zarar gördüğünde, bundan sektörün ve dolayısıyla gelirin olumsuz etkilenmesi kaçınılmazdır. Bu nedenle sosyo-ekonomik sürdürülebilirlik mekan-kaynak ve sektör etkileşimindeki olumlu gelişmelere bağlıdır.

- Turizm sektörünün paydaşlarında (yerel halk, yerli ve yabancı turist, turizm sektöründe çalışan yetkililer ve uzmanlar ile bazı sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri) sürdürülebilir turizm ve peyzaj değerlerinin korunması konusunda değişen düzeylerde bilgi ve bilinç eksikliğinden söz edilebilir. Yerli halkın bilgi ve bilinç düzeyi ile sorunlara yaklaşımı turizm sektöründe yer alıp almamasına ve eğitim düzeyine göre değişiklik göstermektedir. Sektörün yetkililerinin yaklaşımları ise kaynakların sürdürülebilirliğinden çok ekonomik kaygılara ve yasal yaptırımlardan kaynaklanan zorunluluklara dayanmaktadır. Kamu kurumlarının uzmanları ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ise ekonomik kaygılardan uzak ve daha akılcı yaklaşımlar ortaya koymakta ve özellikle çevresel-ekolojik sürdürülebilirlik konusunda hassas davranmaktadırlar.

Büyük ölçüde doğal yaşam alanlarının parçalanması, tahrip edilmesi ve uygunsuz kullanımları gibi ekolojik olarak olumsuz her türlü etmene bir yanıt olarak ortaya çıkan sürdürülebilir peyzaj kavramının, tüm bu olumsuzlukları “dengeleyici” bir hareket olduğu görülmektedir (Selman 2008; Hawkins ve Selman 2002). Bu kavramda da belirtildiği gibi; turizm faaliyetleri kapsamında ortaya çıkan olumsuzlukların tamamen ortadan kaldırılmasının mümkün olmadığı, fakat bu olumsuz etkileri “dengeleyici” plan politika ve uygulamaların mümkün olduğu görülmektedir.

5.1 Öneriler

- Dünyada sürdürülebilir turizm bileşenleri kapsamında uygulanan eylem ve stratejiler, ülkemiz turizm sektörünün rekabetçi bir şekilde yapılanması için, yol gösterici olarak kullanılmalıdır. Sürdürülebilirlik kapsamında olumlu

örneklerin yol haritalarının benimsenmesi olumsuz örneklerden de ders çıkarılması sürdürülebilirlik sürecini hızlandıracaktır.

- Hem günümüzde hem de geçmişte uygulanan kritik tedbirlerin, etkileri ve sonuçları ülkesel, bölgesel ve yerel ölçekte değerlendirilmelidir.
- Calvia Beldesi örneğinde olduğu gibi; uygulanacak eylem ve stratejilerde istikrarlı bir yaklaşım zorunlu tutulmalıdır.
- Turizm kapsamında gerçekleştirilen plan ve politikaların merkezi kararlar olmaktan çıkıp yerele yansması sağlanmalıdır.
- Sürdürülebilir turizm araçlarından biri olan taşıma kapasitesi hesaplarının, gerçekleştirilerek planlama çalışmalarına yansması sağlanmalıdır.
- Bölgedeki turizm etkilerinin belirlenebilmesi için, peyzajın nitel yapısı, güncel ve bilimsel süreçler izlenerek analiz edilmeli ve tanımlanmalıdır.
- Turist talebi oluşturmada önemli bir faktör olan bir bölgenin doğal kaynaklarına ve sosyo-kültürel değerlerine zarar vermeden ve bölge sakinlerinin ekonomik ve sosyal çıkarlarını zedelemekten nasıl yönetilebileceği belirlenmelidir.
- Doğal ve taşınmaz kültürel taşınmaz kaynaklar sürdürülebilir kullanım çerçevesinde korunmalıdır.
- Turizm faaliyetlerinin çevreye olan etkilerinin azaltılmasına ilişkin aktif politika ve çevre dostu alternatifler teşvik edilmelidir.
- Turizmin çevresel etki değerlendirmesi sorumluluğu içinde, ulusal ve yerel stratejik planlama sistemi ile birlikte ele alınmalıdır.
- Turizmden elde edilen gelirlerin yerel halka eşit bir şekilde dağıtılabileceği ya da turizm gelirlerinden eşitlik ilkesi çerçevesinde yararlanabileceği ekonomik sistemler kurgulanmalıdır.
- Ekonomik kalkınma üzerinde yerel kontrol sağlanarak; ürün, hizmet, arazi ve konut fiyatlarının artışı önlenmeli ve yerel ekonomiyi destekleyici uygulamalarda bulunulmalıdır.
- Sürdürülebilir geçim kaynakları yaratılarak, sektörel bazda nitelikli personel yetiştirilmelidir.

- Yerli halk turizm konusunda eğitilmeli ve turizm ile ilgili karar alma süreçlerinde yer almalıdır.
- ✓ Butler (1980) tarafından gerçekleştirilen turistik merkez yaşam eğrisi modeline göre Alanya pekişme (olgunluk) aşamasındadır. Bu aşamada toplam ziyaretçi sayısı yerel halk nüfusunu aşmaktadır. Ziyaretçi sayısı arttığı için ve dahası turizm bölgesi başlı başına bir destinasyon olarak kabul edildiği için, sürdürülebilir gelişim kapsamında yapılması gereken, mevcut olumsuzluğu giderme amaçlı olmalıdır (Kozak 2014).
- ✓ Alanya’da halkın ekonomik gelirinde istikrarın sağlanması için, turizm faaliyetlerini tüm yıla yayacak uygulamalar gerçekleştirilmelidir. Fakat gerçekleştirilecek bu uygulamalar, doğal ve kültürel kaynakları koruma ve kullanma dengesi içinde olmalıdır.
- ✓ Alanya’da yerel ekonomiyi geliştirecek faaliyetler gerçekleştirilmelidir.
- ✓ Kitle turizmi hareketlerine neden olan işletme sistemleri değiştirilmeli ve turist profili geliştirilmelidir.
- ✓ Turistlerin, yerli halkın kültürünü asimile etmesinin önlenmesi için toplumsal ve kültürel değerlerin önemi vurgulanmalıdır.
- ✓ Yerli halkın turizm konusunda yaşadığı sıkıntılar belirlenerek, bölgenin turizm strateji ve uygulamalarında bu sorunlar dikkate alınmalı ve yerli halkta bu sürece dahil edilmelidir.
- ✓ Alanya’da turizm faaliyetlerinin doğal kaynaklar üzerindeki baskısının azaltılması için alternatif turizm türleri geliştirilmelidir.
- ✓ UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'ne adaylığı kabul edilen, fakat bazı evrakların eksikliği nedeniyle adaylığı iptal edilen Alanya Kalesi, yeniden UNESCO Dünya Mirası'na aday gösterilmelidir.
- ✓ Alanya Kalesi’nde ziyaretçi yönetim teknikleri uygulanmalı ve tur otobüslerinin kaleye çıkması yasaklanmalıdır.
 - Turistik alanlardaki taşıma kapasitesini kontrol altında tutma adına alınan önlemlerden biri fiyat düzenlemeleridir. Yoğun ziyaretçi akışını

dengelemek için Costa Rika’da yabancı ziyaretçiler için parka giriş ücreti 1.30 \$’dan 15 \$’a yükseltilmiştir. Böylece, alanı ziyaret eden turist sayısı yarı yarıya azalmış ve parkın geliri 5 katın üzerine çıkmıştır (Santonocito 2009; Honey 2008). Aynı uygulama Alanya Kalesi ve İncekum Tabiat Parkı’nda da gerçekleştirilebilir.

- ✓ İncekum Tabiat parkında fiziksel ve ekolojik taşıma kapasitesi hesapları yapılarak; giriş sınırlandırılmalı ve alandan yararlanabilecek maksimum kullanıcı sayısı hesaplanmalıdır.
- ✓ Alanya Yarımadasının batısında yer alan plajlarda yoğun yapılaşmanın önüne geçilmeli, henüz yoğun yapılaşmanın olmadığı Alanya Yarımadasının doğusundaki plajlarda ise yapılaşmaya izin verilmemelidir.
- ✓ Alanya’da mağara turizmi açısından önemli olan Damlataş ve Dim Mağaraları’na ziyaretçilerin zarar vermesini engellemek için rehber eşliğinde geziler düzenlenmelidir.
- ✓ Yaylalarda geleneksel yapıyla uyumlu olmayan yapılaşmanın önüne geçilmeli, bu yapıların yerine “Geleneksel Alanya Evleri” inşa edilmelidir.
- ✓ Akarsu ve rafting turizmi kapsamında faaliyet gösteren Dim Çayı’nda, piknik alanlarının kontrollü bir şekilde gelişimi sağlanmalı ve atık suların arıtılmadan Çay’a deşarj edilmesinin önüne geçilmelidir.
- ✓ Alanya Kalesi ve çevresinde 23 tane endemik bitki türü bulunmakta ve bu türlerden 2’si tehlike altındadır. Bu türlerin korunması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
- ✓ Dim Çayı YHGS içinde yaban hayatına zarar verecek uygulamalar (avcılık, rekreasyon faaliyetleri, vb.) engellenmelidir.
- ✓ Alanya’daki yaban yaşamın önemli bir türü olan *Capra aegagrus aegagrus* (Anadolu Yaban Keçisi)’un bilinçsiz avlanması önlenmelidir.
- ✓ İlçe’de su sporları kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerin kontrollü bir şekilde yapılarak hem deniz suyunu kirletmesi önlenmeli hem de halkın kullanım alanı olan kıyı bölgeler işgal edilmemelidir.

- ✓ İlçe'ye ekolojik ve ekonomik bir değer kazandıran muz ve narenciye üretimi teşvikleri arttırılmalıdır.
- ✓ İlçe'deki konaklama işletmelerindeki personellere doğal kaynakların etkin kullanımı konusunda daha etkin eğitim verilmelidir.
- ✓ Alanya'da inşa edilecek turistik tesislerin çevre üzerinde yaratacağı etkileri saptamak için, bu tesisler proje aşamasında iken ÇED çalışmalarını yürütmelidirler.

Turizmin sadece döviz getirici özelliğine odaklanmamalı, peyzajı oluşturan tüm ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel kaynakların gelecek nesillere aktarılmasına izin verecek bir turizm planlaması ön koşul olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda, turizmin çevresel etkileri ve sürdürülebilirlik ve peyzaj etkileşiminin kapsamlı bir şekilde değerlendirileceği ve dikkate alınacağı çalışmalar teşvik edilmeli, bu konudaki teorik ve akademik çalışmaların sayısı artırılmalı ve bunların uygulamaya aktarılması sağlanmalıdır.

Peyzaj değerleri kaybolduğunda ya da peyzaj kendine has karakterini kaybettiğinde bu değerlerden ve karakterden beslenen turizm sektörü kaçınılmaz bir şekilde çöküntüye uğrayacaktır.

Peyzaj değerlerinin korunmasının turizm sektörü açısından önemi, turizmde sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde uygulanmasının peyzaja ekolojik, ekonomik ve sosyo kültürel açıdan katkı sağlayacağı, sürdürülebilir kalkınmanın iki sektör arasındaki etkileşiminin karşılıklı dengede tutulması ile sağlanabileceği, dünyada olumlu örneklerinin olduğunu ülkemizde de çeşitli çalışmaların ve gayretlerin olduğu bilinmektedir. Ancak turizm sektörü ve yerel halkın bilinçlendirilmesi, kamu kurum ve kuruluşlarının izleme ve denetleme sürecinin önemli olduğu, gerektiğinde yasa ve yönetmeliklerle bu sürecin desteklenmesi, turizm yatırımlarının teşvik sürecinde ekolojik değerlerin ön plana çıkarılarak irdelenmesi gerektiği yapılacak çalışmalarda dikkate alınmalıdır.

Kaybet – kaybet politikasına karşı kazan - kazan politikasının temel kabul edilerek her iki sektörün de birbirinden olumlu bir şekilde etkileneceği, birbirini destekleyeceği yaklaşım ve uygulamalara geğmişten daha çok gereksinimimiz olduğu da unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

- Aabo, D. 2006. Sustainable tourism realities: a case for adventure service tourism. M.Sc. Dissertation, School for International Training in Brattleboro, Vermont, USA.
- Akış, A. 2007. Alanya’da turizm ve turizmin Alanya ekonomisine etkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (17), 15-32.
- Akkiprik, A. 2011. Hatay ili Samandağ ilçesi ekoturizm kullanımına yönelik peyzaj potansiyelinin saptanması. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 187, Konya.
- Anonim. 2003. T.C. Antalya Valiliği. Alanya Kültür Envanteri.
- Anonim. 2007. Türkiye Turizm Stratejisi 2023. T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı. Ankara.
- Anonim. 2010. Web Sitesi:
http://www.altso.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=1151&Itemid=23. Erişim Tarihi: 27.10.2014
- Anonim. 2011. Web Sitesi: <https://www.nkfu.com/damlatas-magarasi-hakkinda-bilgi-resimler/>. Erişim Tarihi: 10.09.2014
- Anonim. 2012a. Sürdürülebilir Turizm, TÜSİAD. 09-531.
- Anonim. 2012b. Web Sitesi: <http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr>. Erişim Tarihi: 15.09.2014
- Anonim. 2012c. Antalya İl Çevre Durum Raporu 2011. Antalya Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.
- Anonim. 2012d. Düünden Bugüne Antalya. Antalya Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Anonim. 2012e. Alanya. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü.
- Anonim. 2012f. Web Sitesi:<http://www.alanya.tv/tr/Plajlar/KleopatraPlaj%C4%B1/>. Erişim Tarihi: 16.09.2014

- Anonim. 2013a. Alanya Ticaret ve Sanayi Odası Ekonomik Rapor 2012.
- Anonim. 2013b. Alanya Belediyesi 2013 Nazım İmar Planı.
- Anonim. 2013c. Web Sitesi: <http://www.yenialanya.com/gundem/yabanci-nufusu-artiyor-h61742.html>. Erişim Tarihi: 10.09.2014
- Anonim. 2013d. Web Sitesi: <https://www.flickr.com/>. Erişim Tarihi: 12.10.2014
- Anonim. 2014a. Web Sitesi: <http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,11570/mavi-bayrak-hakkinda-genel-bilgiler.html>. Erişim Tarihi: 05.04.2014
- Anonim. 2014b. Web Sitesi: www.mavibayrak.org.tr. Erişim Tarihi: 19.09.2014
- Anonim. 2014c. Web Sitesi: <http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,11596/cevreye-duyarlilik-kampanyasi-yesil-yildiz.html>. Erişim Tarihi: 19.09.2014
- Anonim. 2014d. Web Sitesi: <http://tr.wikipedia.org/wiki/Antalya>. Erişim Tarihi: 10.12.2014
- Anonim. 2014e. Web Sitesi: <http://www.alanyanindogasi.com>. Erişim Tarihi: 13.08.2014
- Anonim. 2014f. Web Sitesi: <http://geodata.ormansu.gov.tr/>. Erişim Tarihi: 10.09.2014
- Anonim. 2014g. Mülga Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü 1/25.000 Ölçekli Toprak Sınıfları Haritası
- Anonim. 2014h. Web Sitesi: <http://aris.ormansu.gov.tr/crn/>. Erişim Tarihi: 15.11.2014
- Anonim. 2014i. Alanya Meteoroloji İstasyonu sıcaklık verileri raporu.
- Anonim. 2014j. Web Sitesi: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059. Erişim Tarihi: 15.08.2014.
- Anonim. 2014k. Web Sitesi: <http://www.alanyamarina.com.tr/tr/>. Erişim Tarihi: 10.08.2014
- Anonim. 2014l. Web Sitesi: www.finikeakdeniz.com.tr/haber-4901-alanyanin_tarihi_evleri_hayat_buluyor.html. Erişim Tarihi: 23.10.2014
- Anonim. 2014m. Google 2014 Uydu Görüntüleri. Erişim tarihi: 10.15.2014

- Anonim. 2014n. Web Sitesi: <http://www.alanya.tv/tr/Plajlar/>. Erişim Tarihi: 05.10.2014
- Anonim. 2014o. Web Sitesi: <http://www.gezilebilecekyerler.com/ulas-plaji/>. Erişim Tarihi: 4.11.2014
- Anonim. 2014 p. Web Sitesi:
http://alanya.gov.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=11&Itemid=3. Erişim Tarihi: 16.08.2014
- Anonim. 2014r. Web Sitesi: www.alanya.tv. Erişim Tarihi: 13.09.2014
- Anonim. 2014s. Web Sitesi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/05/20130526-8.htm>. Erişim Tarihi: 16.10.2014
- Anonim. 2014t. Web Sitesi: <http://mak.ormansu.gov.tr/map/index.html>. Erişim Tarihi: 12.10.2014
- Anonim. 2014u. Web Sitesi:
<http://bolge6.ormansu.gov.tr/6bolge/AnaSayfa/tabiatparklari/incekumtabiatpar ki.aspx?sflang=tr>. Erişim Tarihi: 07.09.2014
- Anonim. 2014v. Web Sitesi: http://www.dolphin-dive.com/tr/alanya/dive_normal/15/Dalis-Turizmi. Erişim Tarihi: 27.09.2014
- Anonymous. 2005. Making Tourism More Sustainable: A Guide For Policy Makers, UNEP and WTO, 209.
- Anonymous. 2012. Web Sitesi: www.epa.gov. Erişim Tarihi: 16.10.2014
- Anonymous. 2013. Web Sitesi: <http://cityminded.org/designing-for-future-sustainable-landscapes-8529>. Erişim Tarihi: 15.10.2014
- Arapgirlioğlu, K. ve Karaca, H. 2008. Alanya örneğinde şehir turizmi ve açık alanlar üzerine bir öneri. Mehmet Kemal Dedeman Araştırma ve Geliştirme, Proje Yarışması.
- Ayeni, D. A. 2013. Potential Roles of Landscaping in Sustainable Tourism Development in Nigeria: A Multivariate Analysis. British Journal of Arts and Social Sciences, 11(2), 174-185.
- Baltacı, F. 2011. İkinci konut turizmi kapsamında Alanya’da konut edinen yabancıların kentin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısına etkileri. Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, 170, Antalya.

- Baş, T. 2013. Anket Nasıl Hazırlanır, Nasıl Uygulanır, Nasıl Değerlendirilir. Seçkin Yayınevi, 263, Ankara.
- Çalışkan, C. 2011. Sürdürülebilir turizm gelişiminin nesillerarası etki boyutunun algılanması: Alanya örneği. Yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı, 159, Hatay.
- Demir, C. ve Çevirgen, A. 2006. Turizm ve Çevre Yönetimi: Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı. Nobel yayınevi, 185, Ankara.
- Doğan, H., Üngüren, E. ve Yelgen, E. 2010. Alanya turist profiline yönelik bir araştırma. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15(3); 79-100.
- Gegez A.E. 2007. Pazarlama Araştırmaları. Beta Kitap, İstanbul.
- İnam, E. A. 2009. Sürdürülebilir turizm bağlamında yöre imgesi: Antalya –Belek turizm merkezi örneği. Doktora tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, 221, İstanbul.
- Jarvis, T. 2013. Sustainable tourism and its potential for Sri Lanka, Literature Review submitted as part requirement for the Masters of Arts in Professional Practice, University of Worcester.
- Kahraman, N. ve Türkay, O. 2012. Turizm ve Çevre. Detay Yayınevi, 226, Ankara.
- Kervankıran, İ. 2011. Afyonkarahisar ilinin başlıca doğal, tarihi ve kültürel kaynaklarının sürdürülebilir turizm açısından değerlendirilmesi. Doktora tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, 348, Afyon.
- Kınacı, B., Albuz Pehlivan, N. ve Seyhan, G. 2011. Turizm ve Çevre (Çevre Koruma). Pegem Akademi Yayınevi, 172, Ankara.
- Kocaman, S. 2012. Destinasyon yönetimi kapsamında marka kimliğine etki eden faktörlerin marka imajına etkisi: Alanya örneği. Doktora tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, 240, Antalya.
- Kodal, M. 2014. Sözlü görüşme. Alanya Doğa Koruma ve Milli Parklar Mühendisliği.
- Kozak, M. 2014. Sürdürülebilir Turizm, Kavramlar-Uygulamalar. Detay Yayınevi, 400, Ankara.

- Maniglio, A. N. 2012. Durable Coastal Landscape and Sustainable Tourism Development: Objectives and Proposals, Facoltà di Architettura, Università degli Studi di Genova, Italy.
- Mowforth, M. and Munt, I. 2008. Tourism and Sustainability: Development, Globalisation and New Tourism in the Third World (3rd Edition), Routledge, 412, London.
- Özdemir Göret, A. 2013. Şehir varlıklarının şehir pazarlamasındaki önemi: Alanya örneği. Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, 106, Antalya.
- Özkan, A. H. 2005. Ekolojik mimarlık çerçevesinde Alanya'daki turizm olgusunun incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, 123, İstanbul.
- Pigram, J. J. J. and Jenkins, J. M. 2006. Outdoor Recreation Management. Routledge yayınevi, 367.
- Santonocito, S. D. 2009. Sustainable tourism and carrying capacity in the mediterranean area focus on Sicily. 3rd Irt International Scientific Conference, 24-26 October, Vol 1, 387-436.
- Sarı, C. 2007. Antalya'nın alternatif turizm kaynakları ve planlaması. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, 501, Ankara.
- Sarkım, M. 2007. Sürdürülebilir turizm kapsamında turistik ürün çeşitlendirme politikaları ve Antalya örneği. Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, 405, İzmir.
- Selman, P. 2008. What do we mean by sustainable landscape. Sustainability: Science, Practice, & Policy, 4(2):23-28.
- Seyhan, G. 2010. Sürdürülebilir turizm kapsamında konaklama işletmelerinde çevreye duyarlı uygulamalar ve yeşil pazarlama: Örnekolay çalışması (Calista Luxury Resort Hotel-Antalya). Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, 197, İzmir.
- Şatana, N. 2014. Sözlü görüşme. Alanya Ticaret ve Sanayi Odası.
- Tuncer, S. 2014. Alanya Kalesi ve çevresi florası (Alanya-Antalya). Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji, 119, Ankara.

- Uzun , F. 2012. Ihlara vadisi kültürel peyzaj alanında sürdürülebilir turizm. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Bilim Dalı, 384, Ankara.
- Van den Berg, L. and Koens, D. 2011. A landscape approach to sustainable coastal tourism: The case of Murter Island, Croatia. Yüksek lisans tezi, Wageningen University, Landscape Architecture, 196, Hollanda.
- White V., McCrum G., Blackstock K. L. and Scott A. 2006. Indicators and Sustainable Tourism: Literature review. The Macaulay institute, Aberdeen.
- Yetkin, H. 2002. Düünden Bugüne Alanya’da Yaşam. Matbaacı Grafik Basım, 191.
- Yıldız, Z. ve Kalağan, G. 2008. Alternatif turizm kavramı ve çevresel etkileri. Yerel Siyaset Dergisi, (35), 42-44
- Yıldız, S. 2011. Kültürel Miras Alan Yönetimi Kapsamında Alanya Kalesi Ziyaretçi Yönetimi. Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, 217, Antalya.

EKLER

EK 1 Yerli Halk Anket Formu

EK 2 Yerli Turist Anket Formu

EK 3 Yabancı Turist Anket Formu

EK 4 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi Ve Kentsel Sit Alanındaki
Sivil Mimarlık Örnekleri

EK 5 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi Ve Kentsel Sit Alanındaki
Harabe Yapılar Listesi

EK 6 Alanya’da Gerçekleştirilen Sportif Faaliyetler

EK 1 Yerli Halk Anket Formu

YERLİ HALK ANKET FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi ve araştırma görevlisi Cennet TEKİN tarafından yürütülen “Alanya İlçesindeki Turizm Faaliyetlerinin Peyzajın Sürdürülebilirliği Açısından İrdelenmesi” isimli yüksek lisans tez çalışması kapsamında size sunulmaktadır. Araştırmaya katılımınız, araştırma sonucu için önem taşımaktadır. Adınız ve soyadınız sorulmayacak ve sizden alınan bilgiler tamamen gizli tutulacaktır.

Zaman ayırdığınız ve ilgi gösterdiğiniz için teşekkür ederim.

Arş. Gör. Cennet TEKİN
Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Lütfen aşağıdaki sorulara sizin için uygun cevabı veriniz.

1. Kaç yaşındasınız?

() 18-25 () 26-35 () 36-45 () 46-55 () 56 ve üzeri

2. Cinsiyetiniz?

() Bay () Bayan

3. Medeni durumunuz?

() Bekar () Evli

4. Alanya'nın yerlisi misiniz?

() Evet (5. soruya gidiniz) () Hayır

5. Kaç yıldır Alanya'da yaşıyorsunuz?

() Doğduğumdan beri () 5'den az () 5-15 () 16-25 () 26 ve üstü

6. Eğitim durumunuz nedir?

() İlköğreti () Lise mezunu () Yüksekokul/Üniversite mezunu () Lisansüstü

7. Çalışıyor musunuz?

() Evet (7. ve 9. soruya gidiniz) () Hayır (8. soruya gidiniz)

8. Mesleğiniz nedir?

() Özel sektörde ücretli çalışan () Serbest meslek mensubu (esnaf, tüccar vb.)
() Kamu çalışanı () Diğer (Lütfen yazınız.....).

9. Çalışmama nedeniniz nedir?

- () Ev hanımı () Emekli
() Öğrenci () İşsiz () Diğer (Lütfen yazınız.....)

10. Turizm sektörüyle ilişkiniz var mı?

- () Doğrudan turizm sektöründe çalışıyorum (Otel, seyahat acentası, restoran, araba kiralama, büfe, kafe vb.)
() Dolaylı olarak turizm sektöründe çalışıyorum (Alışveriş merkezleri, hediyelik eşya satan yerler vb.)
() Turizm sektöründe çalışmıyorum

11. Ailenizin aylık geliri nedir?

- () 0- 999 TL
() 1000- 1999 TL
() 2000- 2999 TL
() 3000- 3999 TL
() 4000- 4999 TL
() 5000 TL'den fazla

Turizmin etkilerini ölçmeye yarayan aşağıdaki ifadeleri sizin düşüncenize göre; (1) Kesinlikle katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum, Tamamen katılıyorum (5) şeklinde değerlendirir misiniz?

Turizmin ekonomik boyutu ve etkileri	Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)
1. Turizm, Alanya'nın en önemli geçim kaynağını oluşturmaktadır.					
2. Turizm çok sayıda iş olanakları yaratmaktadır.					
3. Turizm halkın gelirini artırmaktadır.					
4. Turizmden sağlanan gelirler yerel halka eşit şekilde dağıtılmaktadır.					
5. Turizm, sektörde çalışan kişileri maddi anlamda tatmin etmektedir.					
6. Yerel halkın ekonomik gelirinde istikrarın sağlanması için, Alanya'da turizm 12 aya çıkarılmalıdır.					
7. Turizm bölgede ürün ve hizmet fiyatlarının artışına neden olmaktadır.					
8. Turizm bölgede arazi ve konut fiyatlarının artışına neden olmaktadır.					
9. Konaklama tesislerinin uyguladığı her şey dahil sistemi, bölge ekonomisini olumsuz etkilemektedir.					

Turizmin Sosyo-Kültürel Boyutu ve Etkileri	Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen Katılıyorum (5)
1. Turizm, halkımızın değer yargılarını ve geleneklerini olumlu yönde etkilemektedir.					
2. Turizm halkımız ve yabancılar arasında kültürel etkileşime neden olmaktadır.					
3. Turizm; halkımız tarafından gerçekleştirilen el sanatları, sanat ve müzik gibi geleneksel kültürel etkinliklerin sürdürülmesini teşvik etmektedir.					
4. Halkımız turistlere karşı samimi ve arkadaşça davranmaktadır.					
5. Halkımız turistlerin iyi niyetini (alışveriş, ödeme, vb) istismar etmektedir.					
6. Turistler halkımızın iyi niyetini (geleneksel, misafirperver, vb.) istismar etmektedir.					
7. Turistler, yasalarımızı ve toplumsal yaşam kurallarımızı önemsememektedirler.					
8. Turizm bölgedeki suç işleme oranını artırmaktadır.					
9. Turizm, bölgede içki kullanımı, kumar ve toplumsal ahlak anlayışı gibi kötü alışkanlıkları artırmaktadır.					
10. Bölgedeki işletmelerin çoğunun kalifiye olmayan personel çalıştırması, turistik mal ve hizmetlerin kalitesini düşürmektedir.					
11. Konaklama tesislerinin uyguladığı her şey dahil sistemi, Alanya'ya gelen turist kalitesinde düşüşe neden olmaktadır.					
12. Alanya'ya son yıllarda gelir düzeyi düşük, az harcama yapan turistler gelmektedir.					
13. Başarılı bir turizm gelişimi için toplumdaki her kesimin turizm karar mekanizmasına katılımı gerekmektedir.					
14. Yerel halk turizm hakkında yeteri kadar bilgiye sahip değildir.					
15. Bölge turizminin tanıtımı ve geliştirilmesi için sektör ile yerel yönetimler, ticaret odaları ve sivil toplum kuruluşları arasında sıkı bir işbirliği gerekmektedir.					
16. Alanya'da turizmin gelişmesinde ve tanıtımında Sivil Toplum Kuruluşları (Altid-Altav) ve Ticaret ve Sanayi Odasının yaptığı faaliyetler (ALTSO) etkili olmaktadır.					
17. Alanya'da gerçekleştirilen festival ve sportif faaliyetler bölgenin tanıtımına katkı sağlamaktadır.					

Turizmin Fiziksel Çevre-Ekolojik Yapısı ve Etkileşimi	Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen Katılıyorum (5)
1. Alanya’da turizm, bölgenin sahip olduğu doğal peyzaj değerleri (deniz, plaj, mağaralar, bitki örtüsü vb.) nedeniyle gelişim göstermektedir.					
2. Alanya’da turizm doğal peyzaj değerlerini (deniz, plaj, mağara, bitki örtüsü, vb.) tahrip etmektedir.					
3. Alanya ilçesinde turizme kaynak oluşturan doğal peyzaj değerleri yeteri kadar korunmamaktadır.					
4. Alanya’da turizm aşırı hızlı ve kontrolsüz gelişmektedir.					
5. Bölgede nüfusun hızlı bir şekilde artması sonucu ortaya çıkan çarpık kentleşme hem doğal bitki örtüsünü tahrip etmekte hem de görüntü kirliliğine neden olmaktadır.					
6. Alanya’daki tarım alanlarının (özellikle narenciye ve muz bahçelerinin) kontrolsüz bir şekilde turizme açılması tarım sektörüne zarar vermektedir.					
7. Alanya’da orman ve tarım arazilerinin turizm nedeniyle azalması gelecek için çevresel bir tehlike oluşturmamaktadır.					
8. Kıyı kanununa uymayarak denize çok yakın inşa edilen oteller, restoranlar, vb. işletmeler, kamusal alan olan kumsalların halk tarafından kullanımını engellemekte ve kıyı alanlarının doğal yapısına zarar vermektedir.					
9. Sahil şeridinde yapılan spor tesisleri ve park alanları kıyının doğal yapısını bozmaktadır.					
10. Alanya’da turizme kaynak oluşturan doğal değerlerin daha fazla zarar görmemesi için bölgede alternatif turizm türleri geliştirilmelidir.					
11. Alanya’da turizm, bölgenin sahip olduğu tarihi ve kültürel peyzaj değerleri (Kale, tarihi evler, Kızılkule, Tersane vb.) nedeniyle gelişim göstermektedir.					
12. Alanya’da turizm tarihi ve kültürel peyzaj değerlerini tahrip etmektedir.					
13. Alanya ilçesinde turizme kaynak oluşturan tarihi ve kültürel peyzaj değerleri yeteri kadar korunmamaktadır.					
14. Alanya’da turizmin tarihi ve kültürel simgesi haline gelen Alanya Kalesi, Kızılkule ve Tersane’nin bakım ve onarım çalışmaları yeteri kadar yapılmamaktadır.					
15. Alanya’da turizmin doğal simgesi haline gelen Damлатаş ve Dim Mağaraları, Kleopatra ve İncekum Plajları’nın bakım ve onarım çalışmaları yeteri kadar yapılmamaktadır.					
16. Turizme kaynak oluşturan doğal, tarihi ve kültürel peyzaj değerlerine yeteri kadar önem verilmezse turizm sektörü tehlikeye girecektir.					
17. Alanya’nın altyapı hizmetleri turistik mevsim sebebiyle artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılayabilecek kapasitededir.					
18. Turizm tesisleri su, elektrik, kanalizasyon, çöp toplama gibi belediye hizmetlerine ek yük getirmektedir.					

19. Atık suların arıtılmadan denize deşarj edilmesi su kirliliğine neden olmaktadır.					
20. Alanya’da turizm faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen birçok aktivite (Su sporları, Dim Çayı ve İncekum piknik faaliyetleri, vb.) deniz suyunun ve çevrenin kirlenmesine neden olmaktadır.					
21. Yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilen açık-yeşil alan uygulamaları bölgenin yeşil alan ihtiyacını karşılamamaktadır.					
22. Özel sektör tarafından gerçekleştirilen açık-yeşil alan uygulamaları bölgenin yeşil alan ihtiyacını karşılamamaktadır.					
23. Turizm bölgede trafik sorunlarını artırmaktadır.					
24. Özellikle yaz aylarında artan motorlu taşıtlar bölgede hava kirliliğine neden olmaktadır.					
25. Turizm sezonunun hareketlilik kazandığı aylarda toplu taşıma yetersiz kalmaktadır.					
26. Turizm açısından çok önemli olan; doğal çevrenin korunması için turistik tesisler ile yerel yönetimler arasında yeterli işbirliği yapılmaktadır.					
27. Alanya’da turizmin devam edebilmesi için halkın çevre konusunda duyarlı olması gerekmektedir.					
28. Turizm, bölge halkının çevre temizliği konusunda duyarlılığını artırmaktadır.					

EK 2 Yerli Turist Anket Formu

YERLİ TURİST ANKET FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi ve araştırma görevlisi Cennet TEKİN tarafından yürütülen “**Alanya İlçesindeki Turizm Faaliyetlerinin Peyzajın Sürdürülebilirliği Açısından İrdelenmesi** ” isimli yüksek lisans tez çalışması kapsamında size sunulmaktadır. Araştırmaya katılımınız, araştırma sonucu için önem taşımaktadır. Adınız ve soyadınız sorulmayacak ve sizden alınan bilgiler tamamen gizli tutulacaktır.

Zaman ayırdığınız ve ilgi gösterdiğiniz için teşekkür ederim.

Arş. Gör. Cennet TEKİN
Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Lütfen aşağıdaki sorulara sizin için uygun cevabı veriniz.

1- Kaç yaşındasınız?

() 18-25 () 26-35 () 36-45 () 46-55 () 56 ve üzeri

2- Medeni durumunuz?

() Bekar () Evli

3- Geldiğiniz şehir?.....

4- Eğitim Durumunuz?

() İlköğretim () Lise mezunu ()Yüksekokul/Üniversite mezunu () Lisansüstü

5- Çalışıyor musunuz?

() Evet (6. soruya gidiniz) () Hayır (7. soruya gidiniz)

6- Mesleğiniz nedir?

() Özel sektörde ücretli çalışan () Serbest meslek mensubu (esnaf, tüccar vb.)
() Kamu çalışanı () Diğer (Lütfen yazınız.....)

7- Çalışmama nedeniniz nedir?

() Ev hanımı () Emekli () Öğrenci () İşsiz
() Diğer (Lütfen yazınız.....)

8- Ailenizin aylık ortalama geliri nedir?

() 0- 999 TL () 1000- 1999 TL
() 2000- 2999 TL () 3000- 3999 TL
() 4000- 4999 TL () 5000 TL'den fazla

9- Tatil süresi?

() 7 günden az () 7-10 gün () 11-14 gün () 15 günden fazla

10- Nerede kalıyorsunuz? (Konaklama türünü belirtiniz.)

- ☐ Tatil Köyü ☐ Otel ☐ Apart otel/pansiyon
☐ Kendi yazlığım ☐ Akraba yanı ☐ Diğer (Lütfen yazınız.....)

11- Ödeme konusunda herhangi bir kısıtlamanız olmasaydı, Alanya’da bulunan aşağıdaki konaklama türlerinden hangisini tercih ederdiniz?

- ☐ Tatil Köyü ☐ 4-5 yıldızlı Otel ☐ Apart Otel ☐ Butik Otel
☐ Geleneksel yapıyla uyumlu Butik Otel ☐ Pansiyon

12- Alanya’yı daha önce kaç kere ziyaret ettiniz?

- ☐ İlk ziyaretim ☐ 1-2 ☐ 3-5 ☐ 6 ve üzeri

13- Alanya ile ilgili olarak hangi kaynaktan elde ettiğiniz bilgiler sizi bu seyahate yönlendirdi? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

- ☐ Seyahat acentesi ☐ Broşür ☐ Aile veya arkadaş çevresi
☐ İnternet ☐ Basın ☐ Diğer (Lütfen yazınız :.....)

14- Tatil için Alanya’yı tercih etme nedeniniz nedir? (Önem derecesine göre 1’den 5’e kadar sıralayınız.)

- ☐ Deniz
☐ Plajlar
☐ Doğal değerler (Mağaralar, doğa, yaylalar, vb.)
☐ İklimi
☐ Tarihi ve Kültürel değerler
☐ Ulaşım kolaylığı
☐ Ekonomik fiyatlar
☐ Eğlence ve sosyal etkinlikler
☐ Konforlu konaklama tesisleri
☐ Güvenli Bölge
☐ Sağlık
☐ Diğer turizm merkezlerine yakınlığı (Side, Kemer, Belek, Manavgat, vb)
☐ Diğer (Lütfen yazınız.....)

15- Aşağıdaki kültürel varlıkların hangisi/hangilerini gezdiniz ya da gezmeyi planlıyorsunuz?

- ☐ Alanya Kalesi ☐ Kızılkule
☐ Tophane (kalede) ☐ Tersane
☐ Alara Kalesi ☐ Syedra Antik Kenti
☐ Atatürk Evi Müzesi ☐ İç Kale Müzesi
☐ Alanya Arkeoloji Müzesi ☐ Diğer (Lütfen yazınız :.....)
☐ Hiçbiri

16- Aşağıdaki doğal varlıkların hangisini/hangilerini gezdiniz ya da gezmeyi planlıyorsunuz?

- ☐ İncekum Plajı ☐ Kleopatra Plajı
☐ Ulaş Plajı ☐ Alanya İskelesi
☐ Damlataş Mağarası ☐ Dim Mağarası
☐ Dim Çayı ☐ Sapadere Kanyonu
☐ Yaylalar ☐ Diğer (Lütfen yazınız :.....)
☐ Hiçbiri

17- Aşağıdaki etkinliklerin hangisine/hangilerine katıldınız ya da katılmayı planlıyorsunuz?

☐ Tekne Turları	☐ Su altı dalışları
☐ Yamaç Paraşütü	☐ Parasailing
☐ Plaj Hentbolu	☐ Jeep Safari
☐ Türk Hamamı	☐ Uluslararası Kültür ve Sanat Şenliği
☐ Sokak Basketbolu	☐ Uluslararası Yüzme Yarışı
☐ Diğer (Lütfen yazınız :.....)	☐ Hiçbiri

18- Sizce Alanya sahip olduğu varlıkların hangisi/hangileri ile ön plana çıkmaktadır? (Önem derecesine göre 1'den 5'e kadar sıralayınız.)

☐ Deniz	☐ Plajlar
☐ Yaylalar	☐ Bitki Örtüsü
☐ Alanya muzı ve diğer tarımsal ürünler	☐ Alanya Kalesi
☐ Kızılkule	☐ Damlatas Mağarası
☐ Dim Mağarası	☐ Tersane
☐ Konaklama Tesisleri	☐ Yöresel semboller (su kabağı, vb)
☐ Diğer (Lütfen yazınız :	

19- Tatiliniz süresince Alanya'da sizi en çok memnun eden hususlar nedir? (Önem derecesine göre 1'den 3'e kadar sıralayınız.)

- ☐ Deniz
- ☐ Plajlar
- ☐ Bölgenin iklimi
- ☐ Çevre ve doğayla ilgili etkinliklerin bulunması (Su sporları, jeep safari, vb.)
- ☐ Tarihi ve Kültürel varlıklar (Alanya Kalesi, Kızılkule, vb.)
- ☐ Tatilin maliyeti
- ☐ Uygun konaklama olanakları
- ☐ Ulaşım kolaylığı
- ☐ Alışveriş olanakları
- ☐ Yerel halkın konukseverliği
- ☐ Diğer (Lütfen yazınız :

20- Toplumun aşağıdaki ifadelerle göre nasıl değerlendirirsiniz? (Sizin için önemli olan en fazla üç seçeneği işaretleyiniz)

☐ Kaba – Hoşgörüsüz	☐ Misafirperver – Hoşgörülü	☐ Eğitimsiz
☐ Eğitimli	☐ Cana yakın – Yardımsever	☐ Soğuk
☐ Tehlikeli	☐ Güvenilir	
☐ Diğer (Lütfen yazınız :		

21- Size göre Alanya'da altyapıya ait eksiklikler nelerdir? (Önem derecesine göre 1'den 3'e kadar sıralayınız.)

- ☐ Yoğun (plansız) yapılaşma
- ☐ Trafik sıkışıklığı
- ☐ Atıkların yol açtığı çevre kirliliği
- ☐ Yoğun araç kullanımı yüzünden ortaya çıkan hava kirliliği

() Eğlence mekanlarının yarattığı gürültü kirliliği

() Diğer (Lütfen yazınız :)

22- Size göre Alanya’da doğal, tarihi ve kültürel peyzajın karşı karşıya kaldığı problemler nelerdir? (Önem derecesine göre 1’den 3’e kadar sıralayınız.)

() Doğal peyzajın (Deniz, plaj, Mağara, orman, vb.) korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması

() Tarihi ve kültürel peyzajın (Kale, tarihi evler, Kızılıkule, Tersane, vb.) korunmasına yönelik önlemlerin alınmaması

() Tarım alanlarını (muz ve narenciye bahçeleri, vb.) koruyacak önlemlerin alınmaması

() Halkın, bölgenin doğal peyzaj değerlerine sahip çıkmaması

() Halkın, bölgenin kültürel peyzaj değerlerine sahip çıkmaması

() Diğer (Lütfen yazınız :)

23- Alanya’da sahil şeridinde gözlemlediğiniz olumsuz gelişmeler nelerdir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz).

() Kamusal alan olan kumsallarda yoğun yapılaşma (otel, restoran, havuz, vb.)

() Sahil şeridine yapılan spor tesisleri ve park alanları

() Çevre kirliliği

() Yoğun kullanım

() Diğer (Lütfen yazınız :)

EK 3 Yabancı Turist Anket Formu

QUESTIONNAIRE FORM

Dear Participant,

This study comprises the implementation area of master thesis which will be used by Ankara University, in Graduate School of Natural and Applied Sciences, the Department of Landscape Architecture, under the topic of “Evaluation of The Tourism Activities in Alanya District in The Context of Landscape Sustainability” . Your name will not be asked and noted and your answers will be kept confidential.

Thank you for sparing your time and interest.

Cennet TEKİN
Research Assistant
Faculty of Agriculture / Department of Landscape Architecture
Ankara University

1. **Age?**
☐ 18-25 ☐ 26-35 ☐ 36-45 ☐ 46-55 ☐ 56 and older
2. **Marital Status?**
☐ Married ☐ Single
3. **Nationality?.....**
4. **Educational Level?**
☐ Primary School ☐ High School
☐ University ☐ Graduate- Post Graduate
5. **Are you employed?**
☐ Yes (Go to 6th question) ☐ No (Go to 7th question)
6. **Occupation?**
☐ Private sector employee ☐ Self employment
☐ Government employee ☐ Other (Please write:.....)
7. **What is the reason of your unemployment?**
☐ Housewife
☐ Retired
☐ Student
☐ Resigned/Left/Looking for
☐ Other (Please write:.....)
8. **What is the average monthly income of your family?**
☐ Under 2500€ ☐ 2500€-5000€
☐ 5001€-7500€ ☐ 7501€ and more

- 9. What is the yearly average duration of your holiday?**
☐ Less than 7 days ☐ 7-10 days ☐ 11-14 days ☐ More than 15 days
- 10. Where do you stay? (Please specify your accommodation.)**
☐ Holiday village ☐ Hotel ☐ Apart Hotel ☐ Own summer house
☐ Relatives house ☐ Other (Please specify:.....)
- 11. If you do not have any financial barriers, which accommodation type would you prefer in Alanya?**
☐ Holiday village ☐ 4-5 Star Hotel ☐ Apart Hotel ☐ Boutique Hotel
☐ Traditional Boutique Hotel/ Boutique Hotels which are in accordance with traditional structure
☐ Hostel / B&Bs (Bed and Breakfast)
- 12. How many times have you visited Alanya before?**
☐ First time ☐ 1-2 ☐ 3-5 ☐ 6 and more
- 13. How did you get informed about Alanya? (You can mark more than one choices)**
☐ Travel agency ☐ Brochures ☐ Family or entourage (Recommended)
☐ Internet ☐ Tv-Radio-Magazine Commercials
☐ Other (Please specify:.....)
- 14. What was your reason for choosing Alanya? (Please rank by the importance rating from 1 to 5)**
☐ Sea
☐ Beaches
☐ Natural beauties (Caves, nature, platos, etc)
☐ Climate
☐ Historical and Cultural Assets
☐ Ease of transportation
☐ Economical prices
☐ Entertainment and social activities
☐ Comfortable accommodation facilities
☐ Safety
☐ Health
☐ To be interested in Turkish Culture / Desire to know Turkish Culture
☐ Proximity to other tourist centers (Side, Kemer, Belek, Manavgat etc.)
☐ Other (Please specify:.....)
- 15. Which cultural asset(s) have you visited or do you plan to visit listed below?**
☐ Alanya Castle	☐ Red tower
☐ Tophane (at castle)	☐ Tersane (shipyard)
☐ Alara Castle	☐ The ancient city of Syedra
☐ Atatürk House Museum	☐ Cita del Museum
☐ Alanya Archaeological Museum	☐ Other (Please specify:.....)
☐ None of them	

16. Which natural asset(s) have you visited or do you plan to visit listed below?

☐ İncekum Beach	☐ Cleopatra Beach
☐ Ulaş Beach	☐ Alanya Harbour
☐ Damlataş Cave	☐ Dim Cave
☐ Dim Stream	☐ Sapadere Canyon
☐ Platos	☐ Other (Please specify:.....)
☐ None of them	

17. Which social activities have you visited or do you plan to visit listed below?

☐ Boat Tours	☐ Diving
☐ Paragliding	☐ Parasailing
☐ Beach Handball	☐ Jeep Safari
☐ Turkish Bath	☐ International Culture and Art Fest
☐ Street Basketball	☐ International Swimming Race
☐ Other (Please specify:..... ..)	☐ None of them

18. Which asset(s) do you think bring Alanya into prominence? (Please rank by the importance rating from 1 to 5)

☐ Sea	☐ Beaches
☐ Platos	☐ Flora
☐ Banana and other agricultural products	☐ Alanya Castle
☐ Redtower	☐ Damlataş Cave
☐ Dim Cave	☐ Tersane (The Shipyard)
☐ Accommodation opportunities	☐ Local symbols
☐ Other (Please specify:.....)	

19. What are the subjects that most satisfied in Alanya? (Please rank by the importance rating from 1 to 3.)

- ☐ Sea
- ☐ Beaches
- ☐ The climate of the region
- ☐ Environmental and Natural Activities (Watersports, jeep safari, etc.)
- ☐ /Availability of environmental and nature-related activities
- ☐ Historical and Cultural Assets
- ☐ Cost of vacation
- ☐ Suitable accomodation opportunities
- ☐ Ease of transportation
- ☐ Shopping opportunities
- ☐ Hospitality of the local people
- ☐ Other (Pleas specify:.....)

20. How would you describe the society? (You can mark more than one choices)

☐ Rude – Intolerant	☐ Hospitable-Tolerant	☐ Uneducated
☐ Educated	☐ Friendly-helpful	☐ Cold
☐ Dangerous	☐ Reliable	
☐ Others (Please specify :		

21. What are the lack of infrastructure? (Please rank by the importance rating from 1 to 3)

- ☐ Dense/Unplanned urbanization
- ☐ Traffic jam
- ☐ Environmental pollution caused by wastes
- ☐ Traffic-based air pollution
- ☐ Noise pollution because of the places of entertainment
- ☐ Others (Please specify :.....)

22. What are the main problems that historical, natural and cultural landscape is faced in Alanya? (Please rank by the importance rating from 1 to 3)

- ☐ Not taking measures in order to protect natural landscape (sea, beach, cave, forestry, etc)
- ☐ Not taking measures in order to protect historical and cultural landscape (castle, historical houses, Kızılkule, Tersane (The Shipyard) etc)
- ☐ Not taking measures in order to protect cultivated area (banana gardens, citrus trees etc)
- ☐ Society's not protecting the values of natural landscape of the region
- ☐ Society's not protecting the values of historical and cultural landscape of the region
- ☐ Others (Please specify :

23. What are the problematic issues that you observed in the coastline of Alanya? (You can mark more than one choices)

- ☐ Intensive construction on the beaches which are used as public sphere (hotel, pool, restaurant and etc)
- ☐ Sport facilities and parking areas located in the coastline
- ☐ Environmental pollution
- ☐ Intensive use of the coastline and dense crowd
- ☐ Others (Please specify :

EK 4 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi Ve Kentsel Sit Alanındaki Sivil Mimarlık Örnekleri

ADA	PARSEL	ADA	PARSEL	ADA	PARSEL
291	1	323	4-5	415	2
419	2	425	1	414	6
403	1-2	294	11	413	8
	2	402	1		9
410	1	294	14	412	4
409	2		15	289	6
	3	413	2		11
	18	300	24	408	1
297	2		10	283	27
411	13	407	8	299	1
400	6		2	284	7
414	8	411	5		2-8
417	13	409	30-31	299	3
	17	292	1	322	1
294	23	418	1	432	2
	22	401	1	320	1
283	11	403	4	325	3
407	4	293	4	310	2
286	11	401	9	311	3
	3-5		8	306	6
283	25-26		7	308	10
285	8	409	38	307	1
295	3		9	304	1
284	4	400	2	424	1
283	24	414	5		2
438	6	427	3	294	9
432	12	287	6-7	295	22

EK 5 Alanya Kalesi I. Derece Arkeolojik - Doğal - Tarihi Ve Kentsel Sit Alanındaki Harabe Yapılar Listesi

ADA	PARSEL
401	10
409	21
409	30-31
411	5
406	8-9
283	14
407	2
285	9
323	2
325	4

EK 6 Alanya’da Gerçekleştirilen Sportif Faaliyetler

Alanya'da Yapılan Sportif Faaliyetler		
No	Faaliyetler	Tarih
1	Okul Sporları	26 Aralık 2011-24 Şubat 2012
2	Uluslararası MTB Dağ Bisikleti	01 Ocak 2012
3	Judo Federasyonu Büyükler Türkiye Şampiyonası ve Hakem, İl Temsilcileri Toplantı Semineri	11-15 Ocak 2012
4	Türkiye Gençler Taekwon-do Şampiyonası	16-22 Ocak 2012
5	Jimnastik Federasyonu İl Temsilcileri ve Antrenörler Semineri	20-22 Ocak 2012
6	MTB Bisiklet Kampı	22-29 Ocak 2012
7	Taekwon-do Gençler Gelişim Semineri	22 Ocak - 06 Şubat 2012
8	Jimnastik Federasyonu Hakem Gelişim Semineri	25-29 Ocak 2012
9	Hokey Federasyonu Salon Hokeyi Bayanlar Süper Ligi	26-29 Ocak 2012
10	Bisiklet Ulusal KAP Yol Yarışı	27-29 Ocak 2012
11	Bisiklet Yıldız Bayan Milli Takım Kampı	29 Ocak-11 Şubat 2012
12	MTB Dağ Bisikleti Milli Takım Kampı	29 Ocak-04 Şubat 2012
13	Salon Hokeyi Süper Lig Erkekler 2.Etap Şampiyonası	01-05 Şubat 2012
14	Taekwon-do Büyükler Türkiye Şampiyonası	06-12 Şubat 2012
15	Taekwon-do Gençler Milli Takım Seçme Müsabakaları	14-18 Şubat 2012
16	Atatürk'le Koşalım Atatürk'e Koşalım	26 Şubat 2012
17	Ulusal Türkiye Çocuklar Karate Şampiyonası	02-04 Mart 2012
18	Triatlon Milli Takım Seçme Kampı	03-11 Mart 2012
19	Türkiye Almanya Bisiklet Ortak Kampı	06-09 Mart 2012
20	Hentbol Erkekler A Klasman Finalleri	24-28 Mart 2012
21	Bayanlar Hentbol 1.Ligden Süper Lige Terfi Müsabakaları	09-13 Nisan 2012
22	Cumhurbaşkanlığı Türkiye Bisiklet Turu	22-29 Nisan 2012
23	Plaj Futbolu Milli Takım Kampı	23 Nisan - 02 Mayıs 2012
24	Voleybol Genç Erkekler Grup Elemeleri	27-29 Nisan 2012
25	Voleybol Küçük Erkekler Grup Elemeleri	27-29 Nisan 2012
26	Plaj Futbolu Milli Takımı - Irak Plaj Futbolu Milli Takımı Ortak Kampı	01-06 Mayıs 2012
27	Kadınlar Basketbol Süper Lige Yükselme Finalleri	04-06 Mayıs 2012
28	Salon Hokeyi Antrenör Gelişim Semineri	11-13 Mayıs 2012
29	Gençlik Haftası Sportif Faaliyetleri	15-21 Mayıs 2012
30	Özel Sporcular Türkiye Milli Takım Kampı ve Uluslararası Turnuva	17-18 Mayıs 2012
31	Plaj Futbolu Milli Takım Kampı ve Uluslararası Turnuva	16-29 Mayıs 2012
32	Plaj Futbolu Milli Takım Kampı	25 Mayıs - 06 Haziran 2012
33	Özel Sporcular Federasyonu Futbol Milli Takım Kampı	01-08 Haziran 2012
34	Türkiye Futbol Federasyonu 1.Lig Kadınlar Play Off Müsabakaları	09-14 Haziran 2014
35	14 Yaş Hentbol Milli Takım Kampı	20-30 Haziran 2012

36	Hentbol Plaj Milli Takım Kampı	17-28 Haziran 2012
37	Plaj Futbolu Milli Takım Kampı	20-28 Haziran 2012
38	Kıtalar Arası Plaj Voleybolu 2012 Londra Olimpiyat Elemeleri	22-24 Haziran 2012
39	Ramazan Demirci Sokak Hentbol Turnuvası	25-30 Haziran 2012
40	Minikler Hentbol Türkiye Şampiyonası	25-30 Haziran 2012
41	Hentbol Antrenör Gelişim Semineri	27-29 Haziran 2012
42	Uluslararası Plaj Hentbolu Turnuvası	26-29 Haziran 2012
43	Gençler (Kadın-Erkek) Plaj Hentbolu Milli Takım Kampı	20 Haziran - 05 Temmuz 2012
44	Yaz Spor Merkezleri Açılış Etkinlikleri	29 Haziran 2012
45	Altın Kulaçlar İl Yüzme Yarışları Alanya	7-8 Temmuz 2012
46	TFF Bölgesel Plaj Futbolu Elemeleri Alanya Etabı	13-15 Temmuz 2012
47	Plaj Futbolu Milli Takım Kampı	24-31 Temmuz 2012
48	Dünya İşitme Engelliler Plaj Voleybolu Şampiyonası	16-22 Eylül 2012
49	Triatlon Milli Takım Yüzme Kampı	1-19 Ekim 2012
50	Alanya Uluslararası ITU Avrupa Kupası Triatlonu	5-7 Ekim 2012
51	Triatlon Milli Takım Kampı	7-19 Ekim 2012
52	Alanya Uluslararası Açık Deniz Yüzme Maratonu	9 Ekim 2012
53	TFF Plaj Futbolu Süper Lig Finalleri	12-18 Ekim 2012
54	Alanyaspor-Beşiktaş Özel Futbol Karşılaşması	11 Ekim 2012
55	Türkiye KAP Yol Bisiklet Yarışı	19-21 Ekim 2012
56	Uluslararası Alanya Dağ Bisikleti Kupası	21 Ekim 2012
57	Kaymakamlık Kupası Voleybol Turnuvası	05-20 Kasım 2012
58	Kriket 1.Kademe Yardımcı Antrenör Kursu	09-20 Kasım 2012
59	Kickboks İl Şampiyonası	17 Kasım 2012
60	İllerarası Açık Cup Eskrim Şampiyonası	08-09 Aralık 2012

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Cennet TEKİN

Doğum Yeri : Alanya/ANTALYA

Doğum Tarihi : 02.01.1988

Medeni Hali : Bekar

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : Feyzi Alaettinoğlu Lisesi (2006)

Lisans : Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü (2012)

Yüksek Lisans :Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı
Anabilim Dalı (Eylül 2012- Ocak 2015)

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü (2012-...)